

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

ESCOLA JAUME BALMES
SANT MARTÍ SARROCA

ÍNDEX

	Pàg.
1. Introducció	4
2. Plantejament institucional i objectius del centre	5
2.1 Plantejament institucional	5
2.2 Objectius del centre	6
2.3 Caràcter propi del centre	7
2.3.1 L'escola	8
2.4 Trets d'identitat	9
2.4.1 Significativitat i funcionalitat de l'aprenentatge	9
2.4.2 Aconfessionalitat	9
2.4.3 Desenvolupament de totes les capacitats	9
2.4.4 Tractament de la diversitat	9
2.4.5 Coeducació	10
2.4.6 El pluralisme i els valors democràtics	10
2.5 Prioritats i plantejaments educatius i curriculars	10
3. Valoració de les característiques socials i culturals i de necessitats educatives de l'alumnat	13
3.1 Agents implicats	13
3.1.1 Comissió atenció a la diversitat	13
3.1.2 Comissió social	14
3.1.3 Mestres especialistes d'Educació Especial	14
3.1.4 L'acció tutorial	15
3.1.4.1 Pla d'acció tutorial	16
3.1.5 Equip d'Assessorament Psicopedagògic	18
3.2 Detecció de les NEE	20
3.3 Suport Educatiu Personalitzat	20
4. Concreció i desenvolupament dels currículums	22
4.1 Criteris metodològics	22
4.1.1 Metodologia	22
4.1.2 Estratègies i recursos	23
4.1.2.1 Racons de treball	23
4.1.2.2 Grups flexibles	25
4.1.2.3 Projectes de treball	26
4.1.2.4 Treball individual	28
4.1.2.5 Tècniques d'estudi	28
4.1.2.5.1 Planificació del treball	29
4.1.2.5.2 Comprensió lectora	30
4.1.2.5.3 Elaboració i redacció dels treballs escrits	30
4.1.2.6 Deures	32
4.1.3 Materials curriculars	32
4.1.3.1 Classificació de materials curriculars	32
4.1.3.2 Criteris per seleccionar els materials curriculars	34

4.2 Criteris organitzatius	35
4.2.1 Organització del temps	35
4.2.2 Organització dels espais	37
4.2.3 Classificació dels espais	39
4.3 Currículum d'Educació Infantil	43
4.3.1 Capacitats	43
4.3.2 Objectius	45
4.3.3 Àrea descoberta d'un mateix	46
4.3.4 Àrea descoberta de l'entorn	48
4.3.5 Àrea comunicació i llenguatge	51
4.3.6 Criteris d'avaluació	54
4.4 Currículum d'Educació Primària	55
4.4.1 Competències bàsiques	55
4.4.2 Objectius de l'etapa	79
4.4.3 Àrea de llengües	80
4.4.3.1 Competències bàsiques	80
4.4.3.2 Objectius de l'àrea	84
4.4.3.3 Continguts de l'àrea	86
4.4.4 Àrea de coneixement del medi natural, social i cultural	130
4.4.4.1 Competències bàsiques	130
4.4.4.2 Objectius de l'àrea	136
4.4.4.3 Continguts de l'àrea	137
4.4.5 Àrea d'educació artística	152
4.4.5.1 Competències bàsiques	152
4.4.5.2 Objectius de l'àrea	153
4.4.5.3 Continguts de l'àrea	155
4.4.6 Àrea d'Educació desenvolupament personal i ciutadania	169
4.4.6.1 Competències bàsiques	169
4.4.6.2 Objectius de l'àrea	170
4.4.6.3 Continguts de l'àrea	172
4.4.7 Àrea d'Educació Física	176
4.4.7.1 Competències bàsiques	176
4.4.7.2 Objectius de l'àrea	177
4.4.7.3 Continguts de l'àrea	178
4.4.8 Àrea de Matemàtiques	185
4.4.8.1 Competències bàsiques	185
4.4.8.2 Objectius de l'àrea	188
4.4.8.3 Continguts de l'àrea	189
5. Criteris que defineixen l'estructura organitzativa	212
5.1 Equip directiu	212
5.1.1 Director/a (LEC, article 142)	212
5.1.2 Cap d'estudis	214
5.1.3 Secretari/a	215
5.2 Consell Escolar	215
5.3 Claustre	218
5.4 Òrgans de coordinació	219
5.5 Comissions de treball	220
5.6 Consell de delegats	221

6. Procediments d'inclusió educativa	222
6.1 Pla d'acollida	222
6.1.1 Objectius generals del pla d'acollida	222
6.1.2 Actuacions a portar a terme per part la comunitat educativa ..	222
6.1.3 Material i recursos disponibles	225
7. Aprenentatge de la convivència	226
7.1 Pla de convivència	226
7.1.1 Contextualització	226
7.1.2 Objectius generals	226
7.1.3 Objectius específics	226
7.1.4 Actuacions previstes	228
7.1.4.1 Acollida	228
7.1.4.2 Coeducació	232
7.1.4.3 Educació per la pau	233
7.1.4.4 Inclusió	233
8. Projecte lingüístic	235
8.1 Introducció	235
8.2 Descripció del centre i de l'entorn	237
8.3 Anàlisi de la situació lingüística real de l'escola	239
8.4 Marc Normatiu	253
8.5 Objectius generals	254
8.6 Objectius àmbit pedagògic	255
8.7 Objectius àmbit organitzatiu	264
8.8 Objectius àmbit administratiu	269
8.9 Objectius àmbit humà i de serveis	270
8.10 Criteris metodològics	271
8.11 Criteris d'avaluació del projecte	272
9. Pla TAC	273
9.1 Introducció	273
9.2 Objectius i indicadors	274
9.3 Comissió TAC	276
9.4 Les TAC en el desenvolupament curricular	277
9.5 Infraestructures i equipaments informàtics	289
10. Projectes transversals	290
10.1 Projecte Esportiu de Centre	290
10.2 L'hort escolar	299
10.3 Sarroca News	303
10.4 Mainada FM	304
11. Indicadors de progrés	307
11.1 De context	307
11.2 De resultats	307
11.3 De processos	308
11.4 De recursos	308

1- INTRODUCCIÓ

El nostre Projecte Educatiu de Centre (a partir d'ara PEC), pretén ser una eina al servei de tota la comunitat educativa, on es recull, entre altres coses, la identitat del centre, els objectius i els principis que regeixen la tasca educativa, que ens marquen el camí a seguir com a centre i ens acosten a ser una escola més oberta, sensible, innovadora, dinàmica i que aposti per la diversitat.

La societat del segle XXI, és una societat on es produeixen canvis a una velocitat de vertigen, a tots els nivells, per tant l'escola ha de tenir la capacitat d'adaptar-se a aquestes transformacions. Per aquest motiu, el PEC no pretén ser un document tancat, indiferent als canvis de context i de paradigmes educatius que hi poden haver, ha de ser un instrument modificable que es vagin adaptant a les necessitats del moment.

És un punt de trobada entre els diferents sectors de la comunitat educativa, elaborat des del centre, amb la participació dels diferents òrgans col·legiats (Claustre i Consell Escolar), vol evidenciar la intenció de fer un camí conjunt, per tant està obert a les famílies per facilitar el coneixement de la realitat escolar dels seus fills.

2-PLANTEJAMENT INSTITUCIONAL I OBJECTIUS DEL CENTRE

2.1 Plantejament institucional

L'Escola Jaume Balmes és una escola pública depenent del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

El marc normatiu a tenir en compte és el següent:

- La Constitució.
- L'Estatut d'Autonomia de Catalunya.
- La Llei d'Educació de Catalunya (Llei 12/2009, de 10 de juliol).
- Decret d'autonomia de centres (Decret 102/2010, de 3 d'agost).
- Decret de la direcció dels centres educatius públics (Decret 155/2010, de 2 de novembre).
- Decret on s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil (Decret 181/2008, de 9 de setembre).
- Ordre del procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació del segon cicle de l'educació infantil (Ordre EDU/484/2009, de 2 de novembre).
- Decret pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (Decret 142/2007, de 26 de juny).
- Ordre per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària (Ordre EDU/296/2008, de 13 de juny,).

D'acord amb el marc normatiu anterior, l'escola disposarà dels documents següents:

- PEC.
- Normes d'Organització i Funcionament de Centre (NOFC).
- Projecte de direcció.
- Programació General Anual (PGA) i memòria (MA).
- Carta de compromís educatiu.

2.2 Objectius del centre

Els següents objectius del PEC tenen com a finalitat el desenvolupament integral dels alumnes, proporcionant el domini de les competències bàsiques necessàries per a viure en societat, tot apostant per aprofitar al màxim les potencialitats de cada alumne:

- a) Desenvolupar les capacitats personals i les habilitats socials per aprendre a conviure en societat.
- b) Fomentar un esperit crític davant de les diferents situacions en que es pugui trobar, tot adoptant una actitud activa i participativa amb la societat.
- c) Potenciar els valors democràtics, com la llibertat, el respecte, la solidaritat...
- d) Avançar en l'adquisició de l'autonomia personal, que els alumnes cada vegada depenguin menys de l'actuació de l'adult.
- e) Promoure la cultura de l'esforç, en el treball i en l'estudi, aprendre a aprendre.
- f) Fomentar la igualtat de drets i oportunitats, apostant per la coeducació.
- g) Adquirir habilitats per mantenir i millorar el clima de convivència, i per prevenir i resoldre conflictes de manera pacífica.
- h) Desenvolupar les competències pròpies de cada àrea, tenint en compte el nivell de cada alumne.
- i) Integrar l'ús de les tècniques audiovisuals i de la comunicació, com a eina que ens ajuda en les diferents tasques a fer.

- j) Potenciar la creativitat i la sensibilitat, com a aspectes claus a desenvolupar pel creixement personal.
- k) Prendre consciència de la importància del medi ambient, promovent conductes positives envers la conservació del planeta.
- l) Fomentar el respecte a l'entorn material tant a dins com fóra de l'escola, per a tot tipus de bens individuals i col·lectius.
- m) Desenvolupar la capacitat lectora de l'alumnat, destacant la importància de l'ús de la biblioteca escolar i fomentant el gust per la lectura.
- n) Avançar en el domini de la llengua catalana, castellana i anglesa, tenint en compte que la llengua vehicular del centre és el català.
- o) Valorar la importància de la higiene i de la salut, tot fomentant hàbits saludables en l'alumnat.

2.3 Caràcter propi del centre

L'Escola està situada al casc nou del poble de Sant Martí Sarroca, municipi que es troba situat a l'extrem occidental de la comarca de L'Alt Penedès amb una extensió de 35,59 Km².

Té una població aproximada de 3.500 habitants dels quals, una petita part viu al nucli urbà i la resta viu distribuïda en catorze barriades, amb moltes masies escampades.

L'agricultura actualment és un ofici alternatiu. Anys enrera, l'agricultura era la primera font d'ingressos del municipi. La vinya és el cultiu que ocupa més extensió de terreny. Derivades d'aquesta activitat destaca la de les caves i cellers (normalment explotacions de caire familiar). Hi ha també activitat ramadera amb granges que representen un reforç per l'economia dels pagesos.

Respecte a l'activitat industrial cal comentar l'existència d'un polígon a la Serra de Baix.

En els últims anys, responent a un increment a la construcció d'habitatges al poble, que ha comportat que vingués gent d'altres indrets, ha anat augmentant el nombre de gent que treballa a fora del municipi, amb activitats laborals molt variades.

En el poble hi ha diverses entitats de caire cultural (esbarts, caramelles...) i també equipaments i serveis tals com: camp de futbol, consultori mèdic, bibliobús...

Sant Martí també disposa en l'actualitat de diversos mitjans de comunicació local, com la ràdio, Sarroca Ràdio, i dues revistes de publicació periòdica, el Martinet i l'Ajuntament informa.

També hi ha un important nucli medieval situat al barri de la Roca, format per una església d'estil romànic del segle XII i un castell.

La capital de comarca està situada a 9 Km de Sant Martí fet que propicia que tots els serveis i equipaments que no es troben en el nostre municipi puguin estar a l'abast en la Vila.

A nivell educatiu, a part de l'escola, el poble també disposa d'una llar d'infants, el Xic Martinenc, i de l'Institut Alt Foix.

2.3.1 L'escola

L'escola Jaume Balmes és una escola pública depenent del Departament d'Ensenyament de la Generalitat.

Escola de dues línies formada per tres nivells d'Educació Infantil, sis nivells d'Educació Primària i especialistes d' anglès, educació física, educació musical, educació especial i religió. Un nombre aproximat de 284 alumnes i vint-i-tres professors/res.

2.4 Trets d'identitat

2.4.1 Significativitat i funcionalitat de l'aprenentatge

Els aprenentatges s'assoleixen quan els continguts són significatius pels alumnes i és més fàcil arribar als objectius proposats quan el que s'ensenya s'és conscient de la seva utilitat. Per tant procurarem cercar contextos propers als nens i nenes i fer servir metodologies vivencials.

2.4.2 Aconfessionalitat

Com a escola pública i en el marc legal que prescriu la igualtat en drets de tots els ciutadans és respectuosa amb les diverses maneres de pensar i és oberta a tothom. Cap persona de la comunitat educativa no podrà ser discriminat per raó de la seva confessionalitat o aconfessionalitat religiosa.

D'acord amb la normativa vigent, l'ensenyament de la religió té caràcter optatiu per als alumnes i obligatori per als centres.

Ja que les festes populars regeixen la vida quotidiana, aquestes se celebraran sense excloure cap contingut fonamental.

2.4.3 Desenvolupament de totes les capacitats

L'aprenentatge dels continguts escolars no es centraran només en l'apartat acadèmic dels alumnes, tindran en compte diferents aspectes de la seva personalitat, així com altres dimensions (artística, corporal...). El domini de les competències bàsiques requereix el coneixement de continguts de manera transversal, interrelacionant les diverses àrees que formen el currículum.

2.4.4 Tractament de la diversitat

Tots els i les alumnes són diferents, per tant tenen diferents ritmes d'aprenentatge, s'intentarà adaptar el màxim possible la nostra actuació dependent de les necessitats observades.

2.4.5 Coeducació

Fomentem la igualtat d'oportunitats per a nois i noies, posant especial atenció a evitar el comportament i les actituds discriminatòries per raó de sexe.

Tindrem cura que l'ensenyament i l'ús del llenguatge s'adoptin les expressions i les formes no discriminatòries.

2.4.6 El pluralisme i els valors democràtics

Partim de la realitat bàsica d'una societat plural en el terreny de les idees polítiques, de les tasques socials i de les situacions econòmiques. Creiem que la funció de l'escola és orientar i estimular els valors democràtics: solidaritat, respecte, tolerància...

2.5 Prioritats i plantejaments educatius i curriculars

Totes les prioritats i plantejaments educatius i curriculars giren al voltant de cinc eixos principals:

Una escola que aposta per la diversitat, creiem que cada alumne/a té el seu propi ritme d'aprenentatge i les seves característiques, i apostem, en la mesura que sigui possible, adaptar les nostres accions educatives al nivell de cada nen/a.

Una escola innovadora, pensem que els canvis no ens han de fer por, en l'actualitat la societat canvia de manera molt ràpida i l'escola s'ha de saber adaptar a les noves realitats, no ens podem quedar endarrera cal estar a l'alçada dels nous reptes que se'ns plantegen.

Una escola sensible, no es pot donar l'esquena a la societat, l'escola juga un paper molt important en la formació de les persones, cal afrontar la realitat

social que ens envolta i ser crítics. En l'actualitat, hi ha molts conflictes socials i problemes medi-ambientals, i l'escola no pot tenir una actitud passiva, ja que fa una tasca de conscienciació de futurs adults imprescindible. Des de l'escola s'ha de fer el possible per millorar la societat.

Una escola oberta, un lloc on tothom hi té cabuda, on el diàleg i el consens és la norma habitual. Una escola on els diferents agents educatius que participen en el procés d'ensenyament-aprenentatge dels nostres alumnes fan les seves funcions en un clima de col·laboració, respecte i cooperació, envers un objectiu comú la formació integral dels nens i nenes de l'escola.

Una escola dinàmica, amb ganes d'avançar i de millorar, que sigui participativa, on els professionals que intervenen en el procés educatiu s'impliquin en els projectes de l'escola. A la vegada, intentant transmetre als alumnes i a les famílies la mateixa manera de treballar.

D'aquests eixos se'n dedueixen els següents plantejaments pedagògics:

- Facilitar l'aprenentatge significatiu i funcional.
- Partir d'una concepció constructivista de l'aprenentatge on el currículum estarà determinat per la necessitat d'adaptar els mètodes d'ensenyament a les característiques individuals dels alumnes.
- Aplicar l'avaluació inicial, formativa i sumativa tant en períodes curts d'aprenentatge com en d'altres, més llargs.
- Respectar les diferències i proporcionar una formació comuna que afavoreixi la igualtat d'oportunitats.
- Facilitar els ajuts pedagògics o serveis específics necessaris als alumnes amb necessitats educatives especials.
- Facilitar la integració de l'alumnat al seu context socio-cultural a través de la transmissió de sabers de la societat a la qual pertany i de la selecció d'estratègies afavoridores d'un òptim progrés personal.
- Facilitar el desenvolupament integral de la persona potenciant l'adquisició, l'autonomia i la identitat personal i social.

- Establir un clima de cooperació mútua entre família escola, a fi d'incidir positivament en el creixement global de l'alumne.
- Inserir l'acció educativa en el nostre context socio-cultural i incorporar a les programacions didàctiques objectius i continguts relacionats amb l'entorn proper dels alumnes.
- Capacitar als alumnes en el coneixement i utilització de tècniques de treball intel·lectual perquè, de forma progressiva puguin aprendre cada vegada de manera més autònoma.
- Desenvolupar actituds i hàbits de cooperació mitjançant el treball en equip.

3-VALORACIÓ DE LES CARACTERÍSTIQUES SOCIALS I CULTURALS I DE NECESSITATS EDUCATIVES DE L'ALUMNAT

3.1 Agents implicats

En la valoració de l'alumnat amb necessitats educatives, ja sigui per característiques socials i/o culturals o per altres motius, intervenen diferents agents interrelacionats:

3.1.1 Comissió atenció a la diversitat

A fi de planificar, promoure i fer el seguiment d'actuacions que es duguin a terme per atendre la diversitat de necessitats educatives de l'alumnat, s'ha constituït la comissió d'atenció a la diversitat (CAD).

Està formada pels coordinadors/es de cada cicle, les mestres d'Educació Especial, la coordinadora LIC del centre, la psicopedagoga de l'EAP (Equip d'Assessorament Pedagògic) i els membres de l'equip directiu.

Es reunirà una vegada al trimestre i sempre i quan es consideri necessari.

Funcions de la comissió:

- Concretar criteris i prioritats per a l'atenció a la diversitat de l'alumnat.
- Organitzar, ajustar i seguir els recursos de què disposa el centre i de les mesures adoptades.
- Seguir l'evolució de l'alumnat amb necessitats educatives especials i específiques.
- Fer les propostes dels plans individualitzats pels alumnes que ho necessitin.

3.1.2 Comissió social

La Comissió Social té per objectiu recollir les demandes d'intervenció sobre alumnes de l'escola que manifesten una situació social molt desfavorida o de risc. És l'òrgan de treball en xarxa que ha de permetre als professionals esmentats coordinar i planificar les seves intervencions i definir les seves línies d'actuació.

Està formada per l'educadora social del Consell Comarcal de l'Alt Penedès, la treballadora social de l'EAP, la psicopedagoga de l'EAP, les mestres d'Educació Especial i els membres de l'equip directiu.

Es reunirà una vegada al trimestre i sempre i quan es consideri necessari.

Funcions de la comissió:

- Derivar els casos detectats d'alumnes susceptibles d'una acció d'àmbit social, perquè es considera que la problemàtica va més enllà de l'acció de tutor/a i dels recursos socioeducatius del centre.
- Fer propostes d'actuació per avançar en la solució de problemàtiques d'àmbit social.
- Encaixar el treball que es fa amb les famílies distingint les tasques que assumeix el centre educatiu i les que assumeix Serveis Socials.
- Crear un espai comú per reflexionar sobre problemàtiques educatives i socials.

3.1.3 Mestres de Suport Educatiu (SE)

Aquests professionals han de donar suport als professors en la planificació i el desenvolupament de les activitats del grup classe per afavorir la participació de tots els alumnes en les activitats a l'aula ordinària i per assegurar que tots progressin en els aprenentatges.

L'atenció als alumnes per part dels mestres de SE ha de facilitar a aquests alumnes oportunitats de participar en els entorns i activitats amb la resta dels companys. Tanmateix, quan sigui necessari, s'ha de treballar amb grups reduïts d'alumnes, en situacions d'atenció individual o en altres formes d'agrupament.

Funcions dels mestres de Suport Educatiu:

- Identificar, amb la col·laboració de l'EAP, les necessitats de suport específic dels alumnes i col·laborar en la concreció del pla d'intervenció.
- Col·laborar amb els tutors i tutores en l'elaboració dels plans individualitzats, quan l'alumne ho requereixi, i en la preparació d'activitats i materials didàctics que facilitin l'aprenentatge d'aquest alumne/a i la seva participació en les activitats del grup classe ordinari.
- Donar suport en la participació d'aquests alumnes en les activitats d'aprenentatge dins del grup classe ordinari.
- Impartir les activitats i programes específics que requereixi.
- Col·laborar en el seguiment i l'avaluació d'aquests alumnes.

3.1.4 L'acció tutorial

Els/les tutors/es juguen un paper clau en la valoració per la valoració de les característiques socials i culturals i de les necessitats educatives de l'alumnat.

Com consta en el Decret d'Autonomia de Centres (Decret 102/2010, de 3 d'agost), "l'acció tutorial té com a finalitat contribuir, en col·laboració amb les famílies, al desenvolupament personal i social de l'alumnat en els aspectes intel·lectual, emocional i moral, d'acord amb la seva edat, i comporta el seguiment individual i col·lectiu de l'alumnat per part de tot el professorat".

Funcions de l'acció tutorial:

- Informar les mares, els pares o tutors/es sobre l'evolució dels seus fills i filles, i oferir-los assessorament i atenció adequada.
- Coordinar l'actuació dels diferents mestres que intervenen en una classe.
- Facilitar a pares, mares i tutors/es legals l'exercici del dret i el deure de participar i implicar-se en el procés educatiu dels seus fills i filles.
- Vetllar pels processos educatius de l'alumnat.

- Dur a terme la informació i l'orientació de caràcter personal, acadèmic i professional de l'alumnat.
- Vetllar per la convivència del grup d'alumnes i la seva participació en les activitats del centre.

3.1.4.1 Pla d'acció tutorial

a) Objectius envers les famílies:

- Afavorir la participació dels pares i les mares com a col·lectiu en l'aplicació del Projecte Educatiu del Centre.
- Informar a les famílies del desenvolupament acadèmic i emocional dels seus fills/es.
- Potenciar la relació família-escola en el procés educatiu dels alumnes.
- Informar als pares i les mares de totes les novetats acadèmiques internes i externes que tinguin incidència en l'escolarització dels seus fills/es.
- Posar en contacte i fer d'intermediari entre les famílies i els especialistes de fora de l'escola que en un moment determinat poden ajudar a resoldre un problema.
- Posar al corrent a les famílies de totes les normatives legals que els puguin interessar dictades pel Departament d'Educació i els documents acreditatius necessaris que calguin.

b) Objectius envers els i les alumnes:

- Vetllar per la bona dinàmica convivencial.
- Contemplar i aprofitar la diversitat cultural.
- Afavorir la integració de tot l'alumnat.
- Seguir el desenvolupament acadèmic i emocional dels alumnes.
- Conèixer, analitzar i avaluar les capacitats dels alumnes d'una manera individualitzada.
- Coordinar les actuacions amb els i les altres mestres del centre que intervenen a l'aula (cicle i especialistes).

- Proporcionar als i les alumnes diferents tipus d'ajuda acadèmica i emocional, sempre que ho necessitin, tan sigui amb mitjans de dins com de fora de l'escola.
- Dinamitzar les tasques i objectius de l'alumnat.
- Trametre valors, normes i hàbits, tot treballant-los com a eix transversal.
- Assessorar i informar a demanda dels alumnes o per pròpia iniciativa sobre temes d'interès.
- Promoure l'autonomia dels i les alumnes perquè puguin organitzar-se i prendre iniciatives i decisions, tant en qüestions acadèmiques com de la seva vida particular.

c) Actuacions per portar a terme amb les famílies:

- Reunions i registre de les mateixes.
- Entrevistes i registre de les mateixes.
- Informacions puntuals (escrites, telefòniques...).
- Informes escrits sobre desenvolupament acadèmic, emocional o aspectes puntuals.
- Informacions als pares i mares de la revisió periòdica de treballs dels i les alumnes i informe de les pautes de correcció dels mateixos.
- Posada en contacte de les famílies amb professionals de fora del centre per tractar temes acadèmics, emocionals o socials.
- Seguiment de l'agenda.

d) Actuacions per portar a terme amb els i les alumnes:

Tots els cursos d'Educació Primària disposen d'un hora de tutoria a la setmana (una sessió de 45 minuts o una d'hora completa segons possibilitat d'horari). En aquesta hora es porten a terme converses, diàlegs, explicacions per part d'algun alumne o el/la mestre/a de temes proposats per ambdues bandes, debats, jocs, contes, vídeos...

Durant aquestes sessions es tractaran temes per a aconseguir els objectius proposats. Així mateix aquestes actuacions es graduaran segons nivell i circumstància.

També hi ha una sèrie d'actuacions per portar a terme durant tota la jornada lectiva:

1. Entrevistes personals amb els i les alumnes per tractar assumptes personals referits al desenvolupament acadèmic i emocional, a demanda de l'alumne/a o per part del mestre/a.
2. Canvis d'impressions amb els i les mestres que donen classes als mateixos alumnes.
3. Canvis d'impressions puntuals deguts a situacions quotidianes, conflictives, problemàtiques...
4. Vigilància del pati, vetllant per una bona dinàmica.
5. Ajut acadèmic puntual o pautat amb els alumnes que ho necessitin.
6. Ajut acadèmic o emocional coordinat amb professionals de fora de l'escola.
7. Avaluació de tots els aspectes a contemplar en el desenvolupament acadèmic i emocional dels alumnes.

3.1.5 Equip d'Assessorament Psicopedagògic

L'escola disposa de l'assessorament de l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic, el qual dona suport en la resposta a la diversitat de l'alumnat i en relació als alumnes que presenten necessitats educatives especials, així com a les seves famílies.

L'assessorament disposa de dies d'atenció d'un professional de l'EAP a l'escola, tot i que aquesta atenció es fa amb una periodicitat setmanal, aquesta pot canviar depenent de la disponibilitat del servei i les necessitats.

A principi de curs hi ha una reunió amb l'EAP per acordar el pla d'actuació previst i a final de cada curs es fa una valoració del servei.

Funcions de l'EAP:

- Identificació i avaluació psicopedagògica i/o social de les necessitats educatives especials de l'alumnat i proposta d'escolarització, en col·laboració amb els serveis específics quan s'escaigui.

- Elaboració de Dictàmens i Informes diversos per a orientar l'escolarització.
- Realitzar la valoració motriu d'un alumne/a amb necessitats educatives especials per tal d'establir el seu grau d'afectació i les seves necessitats d'accessibilitat i planificar i dur a terme programes d'intervenció amb aquest alumnat.
- Assessorament al professorat per a la planificació de la resposta educativa (adaptacions d'aula, de materials, plans individualitzats...) que pugui necessitar l'alumnat, en col·laboració amb els mestres i professors, especialistes i serveis educatius específics.
- Assessorament a l'alumnat, famílies i equips docents sobre aspectes d'orientació personal, educativa, professional i social.
- Seguiment de l'alumnat amb necessitats educatives especials al llarg de la seva escolaritat i de manera especial en els moments de transició entre etapes educatives, en col·laboració amb els altres professionals i serveis educatius implicats.
- Detecció, valoració i derivació – si s'escau - d'alumnat als serveis educatius específics (CREDA, CREDV, SEEM, SEETDIC), als serveis socials, de salut o de justícia (CSMIJ, CDIAP, EAIA, DGAIA...).
- Coordinació amb altres professionals, serveis o institucions de la zona per donar una resposta coherent i adequada a les necessitats educatives de l'alumnat.
- Participació a les Comissions d'Atenció a la diversitat del centre i a les comissions socials.
- Col·laborar en processos d'inclusió, en la prevenció i resolució de conflictes i en la detecció i prevenció de conductes de risc.
- Assessorament en processos de tutoria i orientació de l'alumnat.
- Participació en els processos d'escolarització i transició entre etapes educatives.

3.2 Detecció de les NEE

Cada inici de curs es revisa el document on consten tots els alumnes de NESE i es valora la continuïtat o no d'aquest alumnes. Al llarg del curs es tindran en compte els alumnes de nova incorporació i/o d'altres possibles deteccions de nous casos. Si es creu necessari la intervenció de l'EAP se'n farà una derivació (seguint el protocol) tot signant el corresponent full d'autorització per part de les famílies. En el cas que es cregui necessari, i en coordinació amb l'EAP, es posarà en contacte la família amb altres serveis externs.

3.3 Suport Educatiu Personalitzat

El suport educatiu personalitzat (SEP), tal i com marca el Departament d'Ensenyament, és un servei que prioritzarà l'alumnat de cicle inicial i de cicle superior d'Educació Primària.

En Educació Infantil es prioritzarà els nens i nenes de cinc anys, que rebran l'atenció dins de l'horari lectiu, cal dir que a part del SEP, hi ha moltes hores a l'Educació Infantil que es treballa per espais (grups desdoblats). Aquestes no s'han comptat com a SEP.

Els alumnes d'Educació Infantil reben el SEP dins l'horari lectiu, havent-hi dos mestres a l'aula.

A l'Educació Primària també hi ha una part d'hores que es fa dins de l'aula, concretament en l'àrea de Matemàtiques, ja que en Llengua Catalana hi ha grups flexibles des de primer a sisè, sempre i quan sigui possible per disposició de plantilla. Finalment, a Educació Primària també es fa SEP fora de l'horari lectiu.

Els alumnes són seleccionats al finalitzar el curs anterior, amb les informacions obtingudes en les avaluacions de final de curs que fan els tutors/es.

En la selecció es té en compte que sigui alumnat que presenti mancances o retard d'aprenentatge en l'adquisició del procés de lectura i escriptura, d'habilitats matemàtiques o manca d'hàbits de treball, d'organització i d'estudi, que no siguin alumnes de necessitats educatives especials.

Objectius proposats:

- Millorar en l'adquisició del procés de lectura i escriptura.
- Avançar en la comprensió lectora.
- Assolir les habilitats matemàtiques pròpies de l'edat.
- Reforçar els continguts treballats i que tenen relació amb la llengua i les matemàtiques.
- Millorar els hàbits de treball, d'organització i d'estudi.

Competències treballades:

Dins de les hores de SEP es treballen especialment les següents competències:

- Competència comunicativa, lingüística i audiovisual, un dels elements que es treballen a l'hora del SEP és el de millorar l'expressió, tan oral com escrita, a més d'avançar en la comprensió lectora, es pretén que els alumnes siguin més competents a l'hora de comunicar-se.
- Competència matemàtica, les matemàtiques estan molt presents en la vida quotidiana de les persones, per aquest motiu és important que l'alumne assoleixi un cert nivell competencial que li permeti desenvolupar-se en la societat. Observant la importància d'aquesta competència, dedicarem gran part del SEP, tan a dins com a fora de l'horari escolar, a anar millorant les habilitats matemàtiques dels alumnes.
- Competència d'aprendre a aprendre, el SEP ha d'ajudar a que l'alumne vagi avançant cap a la seva autonomia, que cada vegada necessiti menys l'ajuda d'un adult, des de tots els punts de vista, tan els aspectes organitzatius de la seva feina, com els curriculars.
- Competència d'autonomia i iniciativa personal, partint de la competència anterior, que ens ajudava a avançar cap a l'autonomia, volem anar més enllà i apostar per la iniciativa personal, fent que l'alumne prengui les seves pròpies decisions.

4- CONCRECIÓ I DESENVOLUPAMENT DELS CURRÍCULUMS

4.1 Criteris metodològics

4.1.1 Metodologia

Afavorirem l'aprenentatge significatiu, en el qual l'alumne assoleixi el coneixement mitjançant la relació dels continguts amb el món més proper, per poder arribar a comprendre continguts més abstractes que no formen part de l'entorn de l'alumne/a.

Per assolir un aprenentatge significatiu plantejarem les activitats a l'aula de la següent manera:

- Treball globalitzat partint dels interessos i experiments.
- Per assolir un coneixement nou: activitats prèvies amb material introductori.
- Per formar nous esquemes mitjançant els quals es pugui organitzar el coneixement: activitats individuals i en grup de tractament de la informació i d'observació.
- Per reajustar els nous esquemes: activitats complementàries i de revisió.

En l'ensenyament- aprenentatge a l'aula hi podem distingir diferents tipus d'activitats segons la seva finalitat:

- Activitats d'introducció – motivació.
- Activitats de coneixements previs.
- Activitats de desenvolupament.
- Activitats de consolidació: contrastem les idees noves amb les prèvies dels alumnes i apliquem els aprenentatges nous.
- Activitats adaptades: les programem per alumnes amb Necessitats Educatives Especials.
- Activitats de recuperació: són les que programem pels alumnes que no han assolit els coneixements treballats.
- Activitats d'ampliació: són les que permeten continuar construint coneixements nous a alumnes que han realitzat de manera satisfactòria les activitats de desenvolupament proposades.

4.1.2 Estratègies i recursos

4.1.2.1 Racons de treball

El treball mitjançant els espais d'aprenentatge consisteix, bàsicament, en una manera diferent d'organitzar els alumnes, l'espai i els materials per tal de propiciar i construir un lloc d'aprenentatge lliure que sorgeix de l'espontaneïtat. En aquest espai l'infant és el protagonista i constructor del seu propi aprenentatge: investiga, prova, assaja, modifica, construeix, destrueix, parla, raona, explica, inventa... Els nens i nenes troben diferents materials i situacions. Això fa que es desenvolupi en molts aspectes com: l'autonomia, la relació amb els altres, la iniciativa personal. A més els materials dels espais ofereixen un ampli ventall de possibilitats.

Aquest plantejament de treball sorgeix de la necessitat que mostren els infants de jugar i relacionar-se. És una manera de poder donar resposta als interessos i necessitats dels infants i respectar els diferents ritmes d'aprenentatge.

Els infants disposen d'un temps d'experiència activa, construïda per l'adult, però reconstruïda per ells mateixos, on nens i nenes es reuneixen per explorar diverses possibilitats de joc i dels materials.

Els espais segueixen el model socioconstructivista, el qual parteix d'un aprenentatge significatiu per part de l'alumne, que té en compte els seus coneixements previs i en el qual destaca la gran importància que té la relació amb els companys/es.

OBJECTIUS

- Potenciar el llenguatge oral.
- Aprendre a partir de l'experimentació sobre el món que ens envolta.
- Afavorir les relacions socials i de convivència entre els infants de diferents edats.
- Desenvolupar els hàbits socials; compartir espais, jocs, joguines, posar-se d'acord els uns amb els altres, establir normes de comportament i de joc...
- Desenvolupar el llenguatge oral: lèxic, espontaneïtat en la parla...
- Aprendre dels companys/es, no només de l'adult.

- Oferir als infants un espai de joc on poder investigar, observar, manipular...de manera constant i lliure sistemàticament.
- Expressar els seus sentiments, emocions i sensacions lliurement.
- Respectar a les persones i els materials.

CAPACITATS A DESENVOLUPAR

Les capacitats a desenvolupar a través dels espais d'aprenentatge són les següents:

- Progressar en el coneixement i domini del seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.
- Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva d'ell mateix i dels altres.
- Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.
- Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.
- Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.
- Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.
- Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

PRINCIPIS METODOLÒGICS DELS ESPAIS

ALUMNE/A:

- L'Infant és el constructor del seu propi aprenentatge. Investiga, prova, assaja, modifica, construeix, destrueix, parla, raona, explica, inventa, imagina...
- Considerem important també l'organització de grups naturals, no constituïts per edats, sinó per interessos, que afavoreixin la interacció, col·laboració i cooperació entre infants de diferents edats, on es donin relacions d'ajuda.

MESTRE/A:

- La funció de les mestres és fer de guia, d'organitzadores, de mediadores que faciliten el procés d'aprenentatge.
- Fer reunions periòdiques per valorar el funcionament d'aquests espais (pensem en afegir noves propostes, oferim materials nous, acordem criteris de funcionament, d'avaluació...)

4.1.2.2 Grups flexibles

Els grups flexibles són l'organització d'una àrea determinada o d'un aspecte concret de l'aprenentatge a parir del nivell dels alumnes, trencant l'estructura del grup classe durant el temps que s'hi dedica. Aquest model organitzatiu contribueix a ajudar a cada alumne/a a assolir els objectius al seu ritme, té en compte la diversitat dels alumnes dins del grup classe.

La realització d'agrupaments flexibles ens fa adaptar la metodologia i els continguts a la dinàmica del grup creat, per tal de facilitar la interrelació, l'aprenentatge i el progrés individual de cadascun dels alumnes.

En l'actualitat, ja que depèn de la disponibilitat de la plantilla que ens atorga el Departament d'Educació, organitzem grups flexibles en l'àrea de llengua i matemàtiques en tots els cursos d'Educació Primària.

Aspectes que tenim en compte:

- Ubicació dels grups en diferents espais del centre.
- Planificació de la seqüenciació i temporització dels continguts, marcant els objectius de cicle i realitzant la programació.
- Coordinació periòdica entre els mestres que hi participen.
- Criteris i pautes avaluatives. En les reunions periòdiques de seguiment, es tindrà en compte els canvis de grup d'alumnes en relació als criteris establerts.

4.1.2.3 Projectes de treball

Elecció del tema

A tota l'escola es treballen alguns temes per projectes. Aquests temes són escollits de diferents maneres:

- El tema plantejat surt a partir d'una pluja d'idees, totalment lliure dels nens/es.
- A partir d'un interès col·lectiu sobre algun fet o circumstància que ha sorgit a la classe.
- A partir d'una sortida.
- A partir d'una proposta feta pel mestre sobre un tema que creu convenient treballar segons la programació.

Sigui quina sigui la manera d'escollir el tema ha de ser atractiu i consensuat.

Què sabem?

Un cop hem fet l'elecció del tema, posem en comú tot el que en sabem, fem una pluja d'idees, tenint en compte:

- Allò que sap cadascú.
- Allò que saben, però que no recordaven.
- El que jo no sé, però hi ha nens/es que sí que ho saben.
- El que uns diuen i altres no es creuen.

Què volem saber?

A partir d'aquestes idees creem varies hipòtesis i les anem verificant i contrastant amb la posterior recerca d'informació.

Recollirem, classificarem i ordenarem les aportacions dels nens/es i detectarem quines coses volem aprendre.

Com ho fem?

Es busca informació sobre el tema en qualsevol material, llibres, fotografies, objectes, articles, contes, suports TICs... En aquesta tasca hi participen els nens/es, les famílies i les mestres. La implicació de les famílies en aquesta fase és molt important i motivadora. Quan a l'escola no tenim prou informació sobre el tema busquem en altres fonts (biblioteques, persones enteses...).

Qualsevol de les informacions aportades són utilitzades en la confecció del dossier, en el mapa conceptual, en els racons... A vegades es comenta la informació en el mateix temps que ens arriba; d'altres vegades dediquem un temps concret a l'explicació de la informació rebuda i sempre deixem el material en un lloc on es pugui observar i manipular.

El projecte

Organitzem i planifiquem les activitats del projecte, fent-les tan variades com sigui possible i en funció de la diversitat de l'alumnat i donant cabuda a les diferents estratègies organitzatives que s'apliquen a l'aula:

- Algunes activitats es fan als espais.
- Algunes són col·lectives i de tot el grup.
- Altres són de petit grup.
- Hi ha moments de debat.
- Altres són d'exposició del tema per part de la mestra o dels alumnes.

Durant tot el procés de confecció del projecte es va fent el seguiment individual i es va concretant l'ajut que necessita cada alumne/a. Cada nen/a s'emporta a casa el projecte que entre tots hem fet.

El projecte ha de ser interdisciplinar.

Què hem après?

Un cop finalitzada la recerca de la informació es contrasta amb les hipòtesis inicials per arribar a una conclusió.

4.1.2.4 Treball individual

El treball individual és les activitats que cada alumne/a realitza per a ell sol/a. Un cop els nens/es hagin entès els continguts a treballar, realitzaran les activitats i exercicis individuals que li han de permetre ampliar, recordar i refermar allò que ja han comprés. Aquestes activitats seran d'aplicació i exercitació per a cada alumne adequades al seu nivell de domini i dins d'un conjunt progressiu.

El treball individual és útil per a la memorització, la comprensió i l'aprofundiment dels continguts treballats en què cal adequar el ritme i el plantejament de les activitats a les característiques de cada nen/a.

4.1.2.5 Tècniques d'estudi

Entenem com a tècniques d'estudi les que utilitzem per adquirir millor i de forma més significativa els nous aprenentatges. Aquestes tècniques han d'anar relacionades amb les competències bàsiques, els objectius i els continguts que demanem als alumnes.

Amb les tècniques d'estudi es treballen l'atenció i la memòria, requisits per adquirir l'aprenentatge.

Des de l'escola es fa una observació des de parvulari per tal de detectar possibles deficients d'atenció i poder actuar al respecte.

L'atenció és un requisit bàsic per a l'aprenentatge. No tan sols és una habilitat necessària per estudiar sinó també per a realitzar totes les diferents activitats escolars. Hem de ser conscients de la capacitat d'atenció dels alumnes, segons l'edat i de com introduir elements variants que motivin i mantinguin aquest interès.

Quant a la memòria, tindrem en compte que el que es memoritzi entri en relació amb conceptes o sistemes d'idees preexistents a la ment, fent una memòria significativa i a llarg termini.

Treballarem tant la memòria visual com l'auditiva, ja que si utilitzem el màxim de sentits i relacions per memoritzar el material nou, més possibilitats tindrem de memoritzar significativament i amb més facilitat el podrem recordar.

Per memoritzar seguirem les següents pautes:

- a) Comprendre allò que treballem en totes les dimensions possibles, considerant l'edat dels alumnes i la capacitat de comprensió, manipulació d'objectes, realització de resums...
- b) Establir connexions de les idees noves amb altres ja treballades o assimilades pels alumnes.
- c) Interioritzar les idees repetint paraules i esquemes i fent servir el màxim de sentits (vista, tacte...).
- d) Evocar les estructures interioritzades.

4.1.2.5.1 Planificació del treball

Quan planifiquem les activitats escolars ho fem pensant en el lloc on s'han de realitzar i de quins espais disposem.

Motivarem als alumnes, partint del que han d'aprendre i dels seus propis interessos, tenint en compte els objectius proposats.

Cal que el/la mestre/a planifiqui tot el seu treball i que a mida que el nen/a vagi avançant en la seva escolarització vagi adquirint l'hàbit de planificació personal.

L'alumne anirà ampliant progressivament els espais que pot organitzar com els deures a casa, treballs a fer o l'estudi pròpiament dit.

Tots els alumnes del centre disposen d'agenda. A partir de Cicle Inicial és l'alumne qui anota les tasques a fer, tot i que en tots els cicles l'agenda també serveix com a eina de comunicació família/escola.

A mesura que els alumnes vagin madurant, el/la mestre/a anirà introduint tècniques organitzatives, com la realització d'una graella planificadora mensual, que ha d'ajudar al/la alumne/a a planificar el seu temps personal d'una manera més efectiva.

4.1.2.5.2 Comprensió lectora

Treballarem tant la velocitat com la comprensió lectora, doncs sense aquesta última no tindria cap sentit, hem d'entendre allò que llegim. Una mala comprensió pot ser deguda a que el lector/a no té els coneixements previs o bé perquè no sap modificar el seu pensament projectant noves significacions.

També és important el treball del vocabulari o lèxic, doncs si el nen/a té un coneixement ràpid de les paraules millorarà la seva capacitat lectora. Quan es trobi paraules desconegudes dificultarà el seu procés lector, tant en la comprensió com en el mecanisme. Per això, és important que sàpiga utilitzar el diccionari, que s'introdueixi a principis de tercer curs d'Educació Primària.

Davant d'un text ajudarem a trobar les estratègies que els facilitin de poder trobar la idea principal i quines són simples complements.

Per l'aprenentatge de la lectura i escriptura és necessari que utilitzem tot tipus de textos si volem que les estratègies que van interioritzant siguin realment projectables a qualsevol text.

Un cop llegit un text i s'ha entès passarem a la fixació d'aquesta comprensió, per poder-la utilitzar en noves situacions d'aprenentatges. Farem servir els següents passos:

- a) El subratllat (Cicle Mitjà i Superior) per destacar les idees principals.
- b) L'esquema, a partir del que hem subratllat es faran esquemes que ajudin a organitzar i memoritzar les idees principals de cada tema.
- c) El resum, també farem servir en els textos treballats, ja sigui a nivell oral o escrit.

4.1.2.5.3 Elaboració i redacció dels treballs escrits

- a) Passos per a l'elaboració i redacció:
  - Planificació. Es decideix el guió, com s'organitzarà el temps i la forma de treballar.
  - Recull de dades.
  - Elaboració de les dades.

- Redacció del treball.

b) Parts del treball:

- Portada. Apareixeran totes les dades necessàries per identificar el treball: títol, matèria, professor/a, data, nom i cognom dels alumnes.
- Índex.
- Introducció. Breu redacció on s'expressa l'objectiu del treball.
- Cos central. És el desenvolupament del tema.
- Conclusions.
- Bibliografia.

c) Presentació dels treballs escrits:

Educació Infantil:

S'utilitzen fulls DIN A3 i DIN A4 en blanc i els quadernets de treball.

Pàrvuls 3 anys: La mestra escriu el nom del nen/a al full i la data amb un tampó en el marge dret superior del full. S'introdueix el llapis.

Pàrvuls 4 anys: La mestra posa la data darrere del full i el/la nen/a la reproduïx a sota, darrera l'alumne/a també escriu el nom.

Pàrvuls 5 anys: Els/les nens/es ja escriuen el seu nom i la data darrera del full. Quan la data els hi surt més petita l'escriuran al davant al marge superior esquerra.

Cicle Inicial:

Utilitzen fulls DIN A4 blancs, quadriculats i apaisats. També posen la data al marge esquerra i el nom al dret. Escriuen els textos amb llapis, utilitzen la goma i el regle. S'introdueix la llibreta de quadres.

Cicle Mitjà:

Utilitzen llibretes i fulls DIN A4 blancs i quadriculats en vertical, s'introdueix el bolígraf. A tercer solament fan les preguntes que copien a bolígraf i a quart l'utilitzen molt més. També fan servir la goma i el regle.

Cicle Superior:

Utilitzen llibretes i fulls DIN A4 blancs i en vertical, posant el nom i la data a la dreta i esquerra respectivament. Es fa servir el llapis i el bolígraf, s'utilitza

molt poc el típex, en coses molt concretes. Si s'equivoquen es procura que facin parèntesi. Fan servir el regle i la goma.

4.1.2.6 Deures

El deures pròpiament dits s'inicien a primària. A cicle inicial a primer en tenen 2 dies a la setmana, a segon 3 dies. A cicle mitjà en tenen els caps de setmana i la resta de dies feines per acabar. Finalment , a cicle superior en tenen els divendres i els dies de cada tasques pendents de finalitzar.

Els deures a les vacances:

- Nadal: lectures diverses.
- Estiu: quadernets d'estiu.

4.1.3 Materials curriculars

El material que fem servir ens permet aspectes importants a desenvolupar en les activitats (la concentració, el desenvolupament de les explicacions, la participació dels alumnes, l'ampliació de coneixements...) el qual ens obliga a tractar-ho de la manera més aprofundida possible.

Tindrem cura de no tenir com a única referència d'intervenció el llibre de text, és a dir, utilitzar-lo com a manual únic en l'ensenyament, sinó que adequarem el currículum al context específic i farem ús d'altres materials curriculars (les TAC, el material elaborat per l'equip de mestres, material complementari editat, aportacions de les famílies...).

4.1.3.1 Classificació de materials curriculars

a) Materials curriculars per al professorat:

La seva funció és orientar el procés de planificació de l'ensenyament, oferint criteris i pautes per a la seva intervenció pedagògica. Materials concrets:

- Desenvolupament curricular Infantil/Primària.
- Projecte Educactiu de Centre.

- Programació matèries nivell.
- Programació setmanal.
- Llibres, fitxes, TAC...

b) Materials curriculars dirigits als alumnes:

Ajuden a desenvolupar les activitats d'ensenyament-aprenentatge que proposa el professor segons les necessitats específiques del grup classe, contemplant la diversitat.

- Material per a tractar diversos tipus de continguts: l'especificat en la taula.

	EDUCACIÓ INFANTIL	CICLE INICIAL	CICLE MITJÀ	CICLE SUPERIOR
Llibres de text	Quadernets.	En algunes àrees.	En algunes àrees.	En algunes àrees.
Fitxes de treball	Fitxes de treball individual o col·lectives en totes les àrees.	De reforç en totes les àrees.	De reforç en totes les àrees.	De reforç en totes les àrees.
Llibres de consulta i lectura	A la biblioteca d'aula, la de l'escola i recursos de la pissara digital.	A la biblioteca d'aula, la de l'escola i recursos de la pissara digital.	A la biblioteca d'aula, la de l'escola i recursos de la pissara digital.	A la biblioteca d'aula, la de l'escola i recursos de la pissara digital.
Diccionaris			Diccionari de català, castellà, antònims, sinònims i anglès.	Diccionari de català, castellà, antònims, sinònims i anglès.
Mapes i atlas			Atlas d'ús	Atlas d'ús

			col·lectiu i mapes de comarques i de províncies.	col·lectiu i mapes del país, del continent i del món, tant polítics, com físics i històrics.
Altres	Pissara digital interactiva.	Pissara digital interactiva.	Pissara digital interactiva.	Pissara digital interactiva.

- Material d'ampliació i recerca: biblioteques temàtiques, dossiers...
- Material lúdic: jocs didàctics, d'estratègia i simulació.
- Material TAC: vídeo, programes d'ordinadors, CD, PDI,...
- Hort escolar.
- Material fungible: en tots els grups classe és col·lectiu, es paga a principis de curs amb la quota de material, a l'igual que l'agenda.
- Material no fungible: tot és col·lectiu excepte el cartabó, el compàs, l'escari i el transportador que els ha de portar cadascú.

4.1.3.2 Criteris per seleccionar els materials curriculars

Els materials curriculars editats no sempre poden donar resposta a les demandes específiques del centre, per aquest motiu establirem uns criteris tenint en compte les decisions preses en el PEC: els objectius generals d'etapa, d'àrea i de cicle, els continguts d'aprenentatge, la seva seqüenciació, organització i temporalització, les opcions metodològiques i els criteris i pautes d'avaluació.

Per analitzar i seleccionar els materials curriculars tindrem en compte:

- Que proporcionin orientacions per la diversitat.

- Que fomentin un aprenentatge significatiu.
- Que els continguts que presentin estiguin ben estructurats i la presentació sigui clara i agradable.
- Que tinguin en compte l'avaluació formativa i l'autoavaluació-coavaluació.
- Que s'adapti a les línies establertes en el PEC.
- Que contemplin el mètode científic en la mesura de les possibilitats del tema.
- Que tinguin en compte les Competències Bàsiques.

4.2 Criteris organitzatius

4.2.1 Organització del temps

a) Horari del centre

L'horari que es fa al centre és de 9'00 a 12'30 i a la tarda de 15 a 16'30, exceptuant l'última quinzena de juny que es fa jornada intensiva, sempre que el Consell Escolar ho aprovi.

L'escola també programa per als nens i nenes que inicien l'Educació Infantil (P3) un començament diferent a la resta de cursos, a fi d'aconseguir una adaptació correcta dels infants. Aquesta modificació d'horari es sol·licitarà als Serveis Territorials amb el vist i plau del Consell Escolar.

L'horari que es proposa a P3 és el mateix, però es divideix el grup en dos i alternen l'assistència a l'escola matí o tarda.

En acabar l'horari del matí, a les 12'30h. també es realitza el Suport Educatiu Personalitzat (SEP), fins a les 13h, dos cops per setmana.

Fora de l'horari lectiu destinat a l'ensenyament reglat, es programen activitats extraescolars. La realització d'aquestes activitats són de caracter voluntari.

Les dependències del centre s'utilitzen fora de l'horari escolar de la forma prevista a la normativa vigent.

La programació de les activitats que realitzem fora del recinte escolar o que impliquen una alteració de l'horari lectiu habitual les inclourem en la

programació general del centre i hauran de ser aprovades pel Consell Escolar del centre.

b) Horari dels alumnes

L'horari de classe de l'alumnat és el que correspon a l'horari propi del procés d'ensenyament-aprenentatge del currículum establert, que inclou el temps d'esbarjo.

Les hores de dedicació per cicle a cada àrea s'ajustaran a la normativa vigent i es faran constar en la carpeta de dades anuals que es presenta cada curs als Serveis Territorials.

c) Horari del professorat

Els mestres tindrem l'horari laboral setmanal de 37 hores i mitja, tal com està establert per la Generalitat. La distribució d'aquestes hores serà la següent:

- Es dedicaran 25 hores a la docència.
- Es faran 5 hores per activitats d'horari fix :
  - Reunions: Claustre, elaboració i revisió del PEC, coordinacions de cicle, comissions de treball, comissions d'avaluació, coordinacions...
  - Activitats relacionades amb la tutoria dels alumnes.
  - Activitats relacionades amb la col·laboració amb d'altres professionals.
  - Activitats incloses en el Pla de Formació permanent del professorat.
  - Col·laboració en la realització d'activitats complementàries i extra escolars.
  - Entrevistes amb les/els mares/pares d'alumnes.
- Altres activitats relacionades amb la docència 7,5 hores: entre aquestes activitats s'inclou la preparació de classes, correcció, formació permanent, reunions pedagògiques, preparacions de

programacions... No s'han de fer necessàriament en el centre ni dins d'horari fix.

d) Horari dels òrgans de govern

Els òrgans unipersonals de govern dedicaran part del seu horari lectiu a les tasques pròpies del seu càrrec en la quantia explicitada en les Normes d'Organització i Funcionament del Centre, en funció de les responsabilitats assignades i amb les limitacions globals que l'assignació de plantilla preveu per a aquest concepte.

En els centres de dues línies l'assignació és de 35 hores setmanals repartides entre els/les tres membres de l'equip directiu.

4.2.2 Organització dels espais

Els elements que integren l'espai escolar, la seva disposició i estructuració trameten estímuls que poden afavorir o inhibir el procés d'ensenyament-aprenentatge, per tant l'espai escolar no es pot considerar neutre.

Planifiquem i organitzem els espais de l'escola per tal que la seva distribució potenciï la línia metodològica definida en el Projecte Educatiu de Centre i en la Programació Anual.

Pensem que l'organització de l'espai ha de tenir flexibilitat de redistribució d'espais, l'alumne ha de tenir punts de referència clars a l'interior de l'escola.

L'organització de l'espai va, en molts casos, lligada a l'aprenentatge de normes, evitarem la manca de referents, la confusió i el canvi constant, si volem reforçar els aprenentatges.

El domini de l'espai és progressiu i evoluciona a mesura que l'infant creix. Els petits necessiten punts de referència molt clars i sovint dirigir-los, als més grans se'ls exigirà més autonomia d'ús.

El col·legi està distribuït en dos edificis i tres mòduls prefabricats:

a) Edifici de Pàrvuls 3 anys, consta d'una planta, distribuïda de la següent manera:

- Passadís.
- Aula de P3 amb lavabo d'alumnes interior.
- Aula de P3 amb lavabo d'alumnes interior.
- Lavabo de mestres.
- Armari de material.

A l'exterior, hi ha el pati d'Educació Infantil amb el sorral i una porta d'accés a l'altre edifici passant pel menjador.

b) Edifici d'Educació Primària i Pàrvuls 4 anys, consta de dues plantes que estan distribuïdes de la següent manera:

- 6 aules d'Educació Primària
- 2 aules d'Educació Infantil
- 1 aula d'ordinadors
- 1 despatx
- 1 despatx AMPA
- 1 biblioteca
- 1 sala de mestres
- 2 lavabos de mestres
- 3 lavabos d'alumnes
- 3 habitacions de material
- 1 cuina
- 1 menjador
- 1 aula d'Educació Especial
- 1 aula de reforç

A l'exterior hi ha el pati amb una pista poliesportiva, zona ajardinada amb arbres, espai cobert, hort escolar i tres mòduls prefabricats.

c) Mòdul prefabricat de Pàrvuls 4 anys:

- 2 aules de Pàrvuls 4 anys
- 1 despatx/aula de reforç
- 2 lavabos

d) Mòdul prefabricat de C. mitjà:

- 4 aules d'Educació Primària
- 2 lavabos

e) Mòdul prefabricat de segon:

- 2 aules de segon
- 1 despatx/aula de reforç
- 2 lavabos

4.2.3 Classificació dels espais

Distingirem entre els espais pensant en l'alumnat, els espais pensant en els adults i altres espais.

a) Espais pensant en l'alumnat:

1. L'aula

El concepte d'aula ha variat al llarg del temps d'espai tancat i exclusiu a espais més oberts que afavoreixen els diferents agrupaments amb flexibilitat.

Dins de l'aula trobem diversificació d'espais en funció de l'ús que hem planificat. També tindrem en compte, els punts de llum natural i artificial, les fonts de calor, el mobiliari i el seu ús, el material didàctic...

Procurarem que es donin unes mínimes condicions: dimensions adequades al nombre d'alumnes, mobiliari adequat a l'edat, il·luminació suficient, estètica acollidora, temperatura adequada, absència de sorolls, elements decoratius...

L'organització de l'espai de l'aula es fa en funció de la distribució de l'alumnat. Decidim quin és el model d'agrupament tenint en compte les característiques dels alumnes del grup classe, els espais disponibles, la plantilla docent assignada, els recursos i materials... El plantejament serà flexible per possibilitar diferents agrupaments, perquè els alumnes

puguin donar resposta de manera personalitzada en situacions diverses i tinguin la tranquil·litat d'un lloc propi i a la vegada compartit.

Delimitarem la col·locació de les taules on es desenvoluparà el treball individual i/o col·lectiu del gran grup, i procurarem situar-ho a prop de la llum natural sempre que sigui possible, ja que és el lloc on s'està més temps.

Respecte el mobiliari a Educació Infantil i Cicle Inicial la disposició de les taules és en petit grup, encara que es preveu la seva mobilitat per poder treballar segons les necessitats. A Cicle Mitjà i Superior es preveu la disposició i mobilitat de les taules per poder treballar tant individualment, com en petit o en grup.

Organitzem i disposem el mobiliari segons les estratègies metodològiques que emprem:

- A Educació Infantil les aules tenen adjudicada una zona pel treball d'Espais, on es barregen tota els alumnes del cicle 3 sessions setmanals.
- Activitats complementàries: A primària es disposa d'un espai amb diferents activitats per quan han acabat les activitats proposades pel mestre.
- Agrupaments flexibles: A Educació Primària s'utilitza l'estratègia organitzativa dels agrupaments flexibles a l'àrea de Llengua catalana i alguns nivells també a matemàtiques, depenent de la plantilla de cada curs. Els alumnes es distribueixen en grups homogenisi/o heterogenis entre la pròpia aula i l'aula auxiliar.

2. El passadís

Per definició, és un lloc de pas. Cal que sigui el més ampli possible i que no s'emmagatzemin objectes inútils.

En l'edifici d'Educació Infantil (P3) s'aprofita per guardar objectes de poc ús durant la jornada, com és la col·locació de penjadors per a la roba i l'esmorzar... per tal de descongestionar l'aula.

A l'edifici de primària la seva amplitud ha permès tancar tres parts, una per a fer un armari pel material, una per a fer l'aula d'educació especial i una altra per a fer una aula de reforç.

Al col·legi s'utilitzen els panells de suro del passadís per penjar-hi treballs individuals o col·lectius, informacions...

3. Els lavabos

Els lavabos del col·legi s'han fet a la mida del usuari/a.

Evitarem les aglomeracions per a fer-ne un bon ús i procurarem mantenir un nivell de neteja adequat.

4. La biblioteca

Com a biblioteca, hi ha ordenat el fons bibliogràfic que disposa el col·legi.

És una sala espaiosa, ben il·luminada, amb llibreries i cadires de braç i taules grans.

Disposa d'una sortida directa al carrer per afavorir-ne l'ús de l'espai fora de l'horari escolar.

També s'utilitza com a aula d'àudio-visuals.

5. El menjador

Espai diferenciat de la resta d'aules del col·legi, ben il·luminat, insonoritzat i comunicat amb la cuina per facilitar la distribució del menjar.

L'espai de manipulació i preparació del menjar consta de mobiliari especialitzat (cuina, cambra de fred, aigüeres, taules calentes...) i està diferenciat de l'espai dedicat a menjar.

Els alumnes estan diferenciats per edats i hi ha monitores responsables dels grups i servir el menjar.

La cuina té sortida directa al carrer per facilitar les provisions sense dificultar el desenvolupament de les feines diàries del col·legi.

El menjador té sortida directa al pati d'Educació Infantil per facilitar l'accés dels més petits.

6. Sala d'ordinadors

Aula destinada a l'aprenentatge i l'ús de lesTAC.

És un espai específic per informàtica, amb instal·lació permanent de tot el material informàtic.

També es disposa d'un carro d'ordinadors portàtils per tal de convertir qualsevol aula amb una sala d'ordinadors.

Hi ha un/a coordinador/a responsable de la sala d'ordinadors.

7. Gimnàs

Espai específic situat a la planta baixa del col·legi, espaiós i amb dues habitacions, una per material de consergeria i l'altra de material d'Educació Física, també disposa d'un lavabo pels alumnes.

Disposa d'una sortida directa al carrer per afavorir-ne l'ús de l'espai fora de l'horari escolar.

8. Els patis

Espai dedicat preferentment a l'esbarjo, ben delimitat i tancat correctament per evitar-ne els accidents. També es dedica a fer activitats d'Educació Física, celebració de festes i d'altres activitats específiques.

Disposem de dos patis, un pels alumnes de P3 i l'altre per a la resta dels alumnes del col·legi.

Tenim racons definits: sorral, pista de mini-bàsquet, espai cobert, hort.

Actualment en el pati també hi ha tres mòduls prefabricats que donen cabuda a diferents aules de l'escola.

b) Espais pensats en els adults:

L'espai d'adults es troba aïllat de la zona de treball de l'alumnat, per tal d'evitar-ne la distracció i la dispersió.

Està dividit en dos espais:

- Sala de professors/es.
- Despatx de l'equip directiu.

També hi ha dos lavabos a la primera planta i un a la planta baixa que el seu ús és exclusiu pels adults.

c) Altres espais:

Entenem que són tots els serveis que podem trobar fora del col·legi i que els utilitzem sempre que és necessari (bibliobús, camp de futbol, pavelló esportiu, Societat el Centre...).

4.3 Currículum d'Educació Infantil

4.3.1 Capacitats

Al llarg de l'etapa d'educació infantil els infants hauran d'anar desenvolupant les capacitats a l'entorn dels eixos següents:

1. Aprendre a ser i actuar d'una manera cada vegada més autònoma.

L'autoconeixement, la construcció i l'acceptació de la pròpia identitat, l'autoestima, l'educació de les emocions, l'autoexigència i el desenvolupament d'estratègies d'aprenentatge, del pensament crític i d'hàbits responsables són essencials per aprendre a ser i actuar de manera autònoma.

L'infant haurà de ser capaç de:

- Progressar en el coneixement i domini del seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.
- Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva d'ell mateix i dels altres.
- Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.

2. Aprendre a pensar i a comunicar.

Organitzar i exposar les pròpies vivències: cercar i gestionar informació provinent de diferents fonts i suports; emprar diferents tipus de llenguatges (verbal, escrit, visual, corporal, matemàtic, digital), en la comunicació d'informacions, sentiments i coneixements; treballar de manera cooperativa i ser conscients dels aprenentatges propis, avançar en la construcció del coneixement i el desenvolupament del pensament propi.

L'infant haurà de ser capaç de:

- Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.

3. Aprendre a descobrir i tenir iniciativa.

Explorar, experimentar, formular preguntes i verificar hipòtesis, planificar i desenvolupar projectes i cercar alternatives esdevenen elements clau en els processos de formació de l'alumnat.

L'infant haurà de ser capaç de:

- Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.
- Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.

4. Aprendre a conviure i habitar el món.

La conscienciació de la pertinença social i comunitària, el respecte per la diversitat, el desenvolupament d'habilitats socials, el funcionament participatiu de la institució escolar, el treball en equip, l'empatia vers els altres, la gestió positiva dels conflictes, el desenvolupament de projectes en comú, etc., afavoreixen la cohesió social i la formació de persones compromeses i solidàries.

L'infant haurà de ser capaç de:

- Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

4.3.2 Objectius

El segon cicle de l'educació infantil contribueix a desenvolupar en l'alumne/a les capacitats següents:

1. Identificar-se com a persona tot sentint seguretat i benestar emocional, coneixent el propi cos, les seves necessitats i possibilitats, els hàbits de salut, i guanyar confiança en la regulació d'un mateix.
2. Ser i actuar d'una manera cada vegada més autònoma, resolent situacions quotidianes amb actitud positiva i superant les dificultats.
3. Sentir que pertany a grups socials diversos, participant-hi activament i utilitzant els hàbits, actituds, rutines i normes pròpies.
4. Aprendre amb i a través dels altres, gaudir de la relació i integrar-se en el grup tot establint relacions afectives positives amb actituds d'empatia i col·laboració i intentant resoldre conflictes de manera pacífica.
5. Observar i experimentar en l'entorn proper amb curiositat i interès, interpretant-lo i fent-se preguntes que impulsin la comprensió del món natural, social, física i material.
6. Conèixer experiències, històries i símbols de la cultura pròpia del país i de la d'altres companys i companyes, generant actituds de confiança i respecte per les diferències i valorant les relacions socials i afectives que s'hi estableixin.
7. Representar i evocar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginada i expressar-los mitjançant les possibilitats simbòliques que els ofereix el joc i altres formes de representació.
8. Comprendre les intencions comunicatives d'altres infants i persones adultes i expressar-se mitjançant la paraula, el gest i el joc.
9. Desenvolupar habilitats de comunicació, expressió, comprensió i representació per mitjà de llenguatges corporal, verbal, gràfic, musical, audiovisual i plàstic; iniciar el procés d'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura, de les habilitats matemàtiques bàsiques i de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

10. Aprendre i gaudir de l'aprenentatge, pensar i crear, qüestionar-se coses, fer-les ben fetes, plantejar i acceptar la crítica i fer créixer el coneixement d'una manera cada vegada més estructurada.

4.3.3 Àrea descoberta d'un mateix

Autoconeixement i gestió de les emocions

- Exploració i reconeixement de característiques bàsiques del propi cos: parts, canvis físics, creixement, necessitats bàsiques. Integració de les descobertes en un esquema i una imatge corporals de bases sòlides i flexibles.
- Exploració i reconeixement de les pròpies possibilitats a través del cos: emocionals, sensorials i perceptives, motrius, afectives i relacionals, expressives i cognoscitives.
- Acceptació positiva de les pròpies característiques, tant capacitats com limitacions personals.
- Actitud optimista, esforç i iniciativa per anar resolent situacions de dificultat: físiques, emocionals, relacionals i intel·lectuals; comptant amb l'ajut de les persones adultes o els iguals.
- Identificació de les emocions bàsiques: amor, alegria, tristesa, enuig i por a partir de les pròpies vivències. Associació amb causes i conseqüències. Relació entre coneixement i acció.
- Expressió de les pròpies emocions per mitjà dels diferents llenguatges: corporal, plàstic, musical i verbal. Adquisició progressiva del vocabulari referit a les emocions.
- Confiança i seguretat en els progressos propis. Autoregulació progressiva d'emocions per aconseguir un creixement personal i relacional satisfactori.

Joc i moviment

- Gust i valoració del joc, l'exploració sensorial i psicomotriu com a mitjà de gaudi personal i de relació amb si mateix, amb els altres i amb els objectes.
- Exploració de moviments en relació amb un mateix, els altres, els objectes, i la situació espaciotemporal, tot avançant en les possibilitats expressives del propi cos.

- Expressió, a partir de l'activitat espontània, de la vida afectiva i relacional mitjançant el llenguatge corporal.
- Domini progressiu de les habilitats motrius bàsiques: coordinació, to muscular, equilibri, postures diverses i respiració.
- Organització progressiva de la lateralitat.
- Experimentació i interpretació de sensacions i significats referits a l'espai: dintre-fora, davant-darrere, segur-perillós, entre altres, i referits al temps: ritme, ordre, durada, simultaneïtat, espera.
- Creixement personal en el desenvolupament de diversos jocs: de maternitat, de contrastos, exploratoris, sensoriomotors, simbòlics.
- Comprensió i valoració progressiva de la necessitat de normes en alguns jocs
- Prudència davant algunes situacions de risc o perill.

Relacions afectives i comunicatives

- Exploració, acceptació, respecte i valoració positiva dels trets característics dels altres, sense prejudicis ni estereotips que dificulten la convivència.
- Interès i confiança per acostar-se afectivament a les emocions de les altres persones. Sensibilitat i percepció de les necessitats i els desitjos dels altres amb progressiva actitud d'ajuda i de col·laboració.
- Sentiment de pertànyer al grup i compromís de participar en projectes compartits.
- Reflexió sobre les relacions que s'estableixen en els grups i participació en la concreció de normes per afavorir la convivència.
- Disposició a la resolució de conflictes mitjançant el diàleg, a l'assumpció de responsabilitats i a la flexibilització d'actituds personals per trobar punts de coincidència amb els altres i arribar a acords.

Autonomia personal i relacional

- Autoregulació progressiva d'hàbits d'autonomia i rutines referits a la cura del cos: higiene, descans, alimentació, seguretat.
- Aplicació d'hàbits d'autonomia i rutines en la vida escolar, mostrant iniciativa i esforç per trobar personalment solucions a situacions i dificultats superables, sabent demanar ajuda quan faci falta i acceptar-la quan calgui.
- Exercitació progressiva d'hàbits que afavoreixin la relació amb els altres: cura, atenció, escolta, diàleg i respecte.
- Participació en la cura i manteniment dels objectes i espais col·lectius.

- Incorporació progressiva d'hàbits beneficiosos per a la salut com a benestar personal i interpersonal.
- Iniciativa per fer propostes, comunicar experiències i participar activament en la presa de decisions.
- Desig d'autonomia i iniciativa pròpia.
- Seguretat i confiança en les pròpies possibilitats d'aprenentatge i satisfacció pels progressos assolits.

4.3.4 Àrea descoberta de l'entorn

Exploració de l'entorn

- Observació i identificació de diferents elements de l'entorn: materials, objectes, animals, plantes, paisatges.
- Observació i identificació de qualitats d'elements de l'entorn.
- Observació i identificació de fenòmens naturals: dia, nit, sol, pluja, núvols, vent, entre altres, i valoració de la seva incidència en la vida quotidiana.
- Identificació de figures tridimensionals: esfera, cilindre i prisma, i planes: triangle, quadrilàter i cercle, que formen part d'elements de l'entorn.
- Observació i identificació de l'entorn social: l'escola, el carrer, el barri, el poble o ciutat. Reconeixement de pertinença a la família, a l'escola, al grup classe, i les relacions que s'hi estableixen.
- Observació de la diversitat de costums, maneres d'interpretar la realitat, procedències, llengües familiars, entre un mateix i els companys i companyes de classe i acceptació d'aquesta realitat com una manera d'aprendre.
- Identificació de festes, tradicions, històries o llegendes de l'entorn proper i de Catalunya. Interès per participar en activitats socials i culturals i per conèixer manifestacions pròpies de les cultures de companys i companyes de classe.
- Identificació de diferents ocupacions i serveis que desenvolupen les persones adultes de l'entorn.
- Ús de diferents recursos gràfics per recollir i comunicar les observacions com el dibuix o la càmera fotogràfica, entre altres.

- Valoració de les normes que regeixen la convivència en els grups socials, tot establint relacions de respecte i col·laboració amb les persones de l'entorn proper.
- Respecte pels elements de l'entorn natural i social i participació en actuacions per a la conservació del medi.

Experimentació i interpretació

- Observació i reconeixement de semblances i diferències en organismes, objectes i materials: color, grandària, mida, plasticitat, utilitat, sensacions i altres propietats.
- Experimentació d'accions que provoquen canvis en objectes i materials, fent anticipacions i comparant els resultats.
- Ús d'instruments d'observació directa i indirecta per a la realització d'exploracions i d'experiències, tant analògics com digitals: lupes, balances i sensors per a la recollida i posterior anàlisi de dades. Iniciació en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Mesurament d'objectes manipulables per conèixer-ne les característiques i comparar-los. Ús d'estratègies de mesurament de longitud, capacitat, massa, temps, temperatura, fent estimacions i prediccions i usant unitats no convencionals.
- Observació de característiques i comportaments d'alguns animals i plantes en contextos diversos: com són, com s'alimenten, on viuen, com es relacionen.
- Reconeixement dels canvis que es produeixen en animals i plantes en el decurs del seu desenvolupament, interpretant les primeres nocions d'ésser viu i cicle.
- Curiositat i iniciativa per la descoberta, per fer-se preguntes, cercar informació de diferents fonts, compartir-la amb els companys i companyes de classe, i organitzar-la en els diferents models.
- Verbalització dels processos i dels resultats, evocant l'experiència realitzada i valorant les aportacions dels altres.
- Representació gràfica del procés seguit en l'experimentació i de la interpretació dels resultats.
- Reconeixement i interpretació de diferents rols observables en entorns propers i quotidians.

Raonament i representació

- Comparació, ordenació i classificació d'objectes i material, establint relacions qualitatives i quantitatives, per reconèixer patrons, verbalitzar regularitats i fer anticipacions.
- Construcció de la noció de quantitat i inici de la seva representació.
- Reconeixement i representació de nombres en situacions diverses, adonant-se que són presents en situacions quotidianes i per a què es fan servir: quantitat, identificació, ordre i situació.
- Reconeixement de seqüències i ordenació temporal de fets i activitats de la vida quotidiana. Identificació de sèries i predicció de la seva continuïtat.
- Aplicació d'estratègies de càlcul per afegir, treure, repartir i agrupar reconeixent la modificació de les quantitats i fent estimacions de resultats.
- Situació dels objectes en l'espai, reconeixent la posició que ocupen i la distància respecte d'un punt determinat. Orientació en espais habituals de l'habitatge, l'escola i d'entorns coneguts, fent ús de la memòria espacial.
- Ús d'estratègies per resoldre situacions que requereixin coneixements matemàtics. Verbalització dels processos i valoració dels resultats.
- Adquisició progressiva de l'autonomia cognitiva que genera el treball basat en l'experimentació i el raonament, amb la comprovació, el contrast i la justificació com a manera habitual de conèixer i d'elaborar explicacions.
- Identificació d'alguns canvis en la vida quotidiana i els costums en el pas del temps i en situacions properes. Consciència del pas del temps, els dies, les setmanes, els mesos i les estacions. Ús del calendari.
- Identificació de canvis que es produeixen en l'entorn i en el temps, establint relacions causa-efecte.
- Ús del dibuix com a mitjà de representació: observació de la realitat, processos, canvis.
- Elaboració i interpretació de representacions gràfiques senzilles sobre dades de la vida quotidiana.
- Identificació d'informacions proporcionades pels diferents mitjans de comunicació, i expressió de la pròpia opinió.

4.3.5 Àrea comunicació i llenguatge

Observar, escoltar i experimentar

- Sensibilitat i interès per l'escolta, l'observació i l'exploració de les possibilitats sonores, simbòliques, cinètiques i plàstiques d'elements de l'entorn.
- Participació i escolta activa en situacions habituals de comunicació, com ara converses, contextos de joc, activitats de la vida quotidiana i activitats relacionades amb la cultura.
- Ús d'estratègies per comprendre els altres quan s'expressen verbalment, adoptant una actitud positiva i de respecte envers les llengües.
- Comprensió del llenguatge no verbal com a expressió de les emocions.
- Curiositat, interès i gaudi davant les creacions musicals, visuals, literàries, audiovisuals, plàstiques, obres escèniques, usant estratègies per escoltar, mirar i llegir.
- Escolta i comprensió de narracions, contes, cançons, llegendes, poesies, endevinalles i dites, tradicionals i contemporànies, com a font de plaer i d'aprenentatge.
- Escolta activa de creacions musicals per a la discriminació, identificació i captació de la pulsació i ritmes, estructures, qualitats dels sons, melodies i harmonies.
- Experimentació amb tècniques plàstiques i audiovisuals bàsiques: dibuix, pintura, collage, modelatge, estampació, edició gràfica amb ordinador i imatge, treballant l'alfabet visual: punt, línia, taca, color, textura, volum, enquadrament, punts de vista i llum.
- Exercitació de destreses manuals: retallar, esquinçar, arrugar, punxar i plegar, adquirint coordinació oculomanejadora.
- Exploració de diferents instruments: llapis, retoladors, pinzells, ratolí i teclat d'ordinador, i tampons, per produir missatges escrits o gràfics.
- Experimentació amb el gest i el moviment, dansant, jugant a crear diferents moviments amb el cos, per saber trobar la pròpia capacitat expressiva i les emocions que comporta.
- Progressió en el domini i l'ús de la veu, a partir de jocs i de la cançó, així com en les habilitats i actituds necessàries per a l'ús dels instruments musicals.

- Iniciació als usos socials de la lectura i l'escriptura. Exploració de materials de l'entorn, com etiquetes, cartells, llibres i revistes, en suport de paper o digital, que contenen text escrit.
- Satisfacció per les descobertes i els progressos individuals i de grup en les habilitats lingüístiques i expressives.

Parlar, expressar i comunicar

- Interès per compartir interpretacions, sensacions i emocions provocades per les produccions artístiques: literàries, musicals, teatrals, plàstiques i audiovisuals.
- Ús i valoració progressiva de la llengua oral per evocar i relatar fets, per expressar i comunicar idees, desigs i sentiments, com a forma d'aclarir, organitzar i accedir al propi pensament, per regular la pròpia conducta i la dels altres.
- Ús de recursos expressius del propi cos i de suports visuals en la comunicació oral.
- Expressió i comunicació de fets, sentiments i emocions, vivències o fantasies a través del dibuix i de produccions artístiques: musicals, plàstiques, escèniques i audiovisuals.
- Utilització d'estratègies per fer-se comprendre i per comprendre els altres, amb imitació de models i amb un ús de la llengua cada vegada més acurat: pronunciació clara, estructura gramatical correcta, lèxic precís i variat, entonació i to de veu apropiats.
- Gust per participar en les converses amb l'ús progressiu de les normes que regeixen els intercanvis lingüístics: torns de parla, atenció, manteniment i canvi de tema, adequació al context, i de les formes establertes socialment per iniciar, mantenir i finalitzar les converses.
- Participació en converses sobre diferents temes, tot compartint les descobertes, hipòtesis, desitjos, sentiments i emocions, aprenent a contrastar i a incorporar les aportacions dels altres.
- Ús de la llengua per mostrar acords i desacords i resoldre conflictes de manera apropiada i assertiva.
- Utilització d'instruments tecnològics (TIC) i del llenguatge audiovisual com a mitjà de comunicació, per enregistrar, escoltar i parlar.
- Comunicació a través del codi matemàtic en situacions de la vida quotidiana.

Interpretar, representar i crear

- Ús dels llenguatges verbal, musical, plàstic, matemàtic, audiovisual i corporal com a objectes de diversió, de creació i d'aprenentatge a través de jocs lingüístics i expressius. Apreciació de l'estètica de les formes literàries -ritme i rima- i artístiques, i de les sensacions i emocions que provoquen.
- Descoberta i coneixement progressiu de les relacions entre el text oral i l'escrit.
- Ús d'estratègies per aproximar-se a la lectura, com són ara identificació de paraules significatives i usuals, ús del context i de la forma de l'escrit, reconeixement de lletres, ús de les il·lustracions, gràfics i altres imatges que acompanyen els textos.
- Iniciativa i interès per produir textos escrits en contextos significatius amb diferents funcions i amb aproximació progressiva a l'escriptura convencional.
- Utilització de la intuïció, la improvisació, la fantasia i la creativitat tant en l'observació i l'escolta com en els processos creatius artístics.
- Ús de materials i tècniques plàstiques per fer representacions de manera creativa.
- Creació individual i col·lectiva de diferents tipus de textos, com són ara contes, relats, rodolins i endevinalles, gaudint del plaer de la creació de móns imaginaris a través de les paraules i les imatges.
- Interpretació de cançons i danses tradicionals catalanes i d'arreu del món, i representació de personatges, fets i jocs d'expressió corporal.
- Adquisició d'actituds i habilitats necessàries per posicionar-se com a intèrpret, oient, compositor o director: escoltar, observar, interpretar i crear.
- Ús de llibres, també en format multimèdia, per imaginar, informar-se, divertir-se, estar bé.
- Utilització d'instruments tecnològics en els processos creatius per al treball amb la fotografia, el vídeo i l'ordinador a través dels programes oberts d'edició de textos, gràfics, presentacions. Expressió audiovisual per crear històries, dibuixar i pintar amb editors gràfics i multimèdia.
- Iniciació en les habilitats per a l'anàlisi de la llengua, correspondència so-grafia, segmentació sil·làbica, amb ús de vocabulari específic per referir-se a

alguns dels seus elements bàsics: paraula, lletra, so, títol. Gust per provar, reformular i reflexionar sobre la llengua.

- Reconeixement i ús de llenguatge matemàtic amb nombres, símbols i codis que poden ser llegits pels altres i que tenen significats compartits per la societat en contextos reals i situacions progressivament més complexes.
- Ús de procediments, com ara preguntar, negociar, predir, planificar, raonar, simular.
- Construcció de la noció de quantitat i inici de la seva representació.
- Valoració i respecte per les produccions orals, gràfiques i escrites pròpies i dels companys i companyes.

4.3.6 Criteris d'avaluació

1. Saber explorar i reconèixer les parts, les possibilitats i característiques del seu propi cos. Expressar-se amb les pròpies emocions i iniciar-se en la seva identificació.
2. Participar en el joc, a través del moviment, assimilant sensacions referides a l'espai i al temps i amb una comprensió progressiva de la necessitat d'unes normes.
3. Tenir interès i confiança en els altres i sentir-se part del grup, establint relacions afectives positives mútues.
4. Fer de manera autònoma, progressivament, activitats habituals referents a la pròpia cura, a les tasques escolars i en la relació amb els altres.
5. Identificar característiques i regularitats en l'entorn natural, social i cultural, i utilitzar els recursos gràfics per recollir i comunicar les observacions.
6. Fer anticipacions i comparacions dels resultats de les experimentacions, emprant les mesures adequades i la seva representació gràfica.
7. Aplicar estratègies de càlcul, comparar, ordenar, classificar, reconèixer patrons i verbalitzar-ho.
8. Usar la llengua oral, el gest i les imatges per expressar idees, desitjos, sentiments i emocions; escoltar i participar de manera activa en situacions habituals de conversa i d'aprenentatge amb l'ús d'un llenguatge no discriminatori, i amb actitud de respecte vers altres cultures i diferents llengües.

9. Mostrar interès per la descoberta progressiva de les relacions entre el text oral i l'escrit, iniciar-se en l'ús funcional de la lectura i l'escriptura. Crear de manera individual i col·lectiva petits textos i dibuixos.

10. Manifestar les habilitats necessàries per poder escoltar, observar, interpretar i crear en els diferents llenguatges: verbal, corporal, plàstic, musical, matemàtic i audiovisual, i incorporar la iniciació als instruments tecnològics (TIC).

4.4 Currículum d'Educació Primària

4.4.1 Competències bàsiques

La finalitat de l'educació és aconseguir que els nois i les noies adquireixin les eines necessàries per entendre el món en què estan creixent i que els guiïn en el seu actuar; posar les bases perquè esdevinguin persones capaces d'intervenir activament i crítica en la societat plural, diversa, i en continu canvi, que els ha tocat viure. A més de desenvolupar els coneixements, capacitats, habilitats i actituds (el saber, saber fer, saber ser i saber estar) necessaris, els nois i les noies han d'aprendre a mobilitzar tots aquests recursos personals (saber actuar) per assolir la realització personal i esdevenir així persones responsables, autònomes i integrades socialment, per exercir la ciutadania activa, incorporar-se a la vida adulta de manera satisfactòria i ser capaços d'adaptar-se a noves situacions i de desenvolupar un aprenentatge permanent al llarg de la vida.

La necessitat de plantejar com a finalitat educativa la millora de les capacitats de les persones per poder actuar adequadament i amb eficàcia fa que sigui imprescindible centrar el currículum en les competències bàsiques per aconseguir, en primer lloc, integrar els diferents aprenentatges tot impulsant la transversalitat dels coneixements. En segon lloc, centrar-se en les competències afavoreix que l'alumnat integri els seus aprenentatges, posant en relació els distints tipus de continguts i utilitzant-los de manera efectiva en diferents situacions i contextos. I, en tercer lloc, això orienta el professorat, en permetre identificar els continguts i criteris d'avaluació que tenen caràcter bàsic

per a tot l'alumnat i, en general, per inspirar les distintes decisions relatives al procés d'ensenyament i aprenentatge.

La finalitat central de cadascuna de les àrees curriculars és el desenvolupament de les competències bàsiques, tot tenint en compte que cadascuna de les àrees contribueix al desenvolupament de diferents competències i, a la vegada, cada una de les competències bàsiques s'assolirà com a conseqüència del treball en distintes àrees. Per tant, l'eficàcia en la consecució de les competències bàsiques depèn d'una bona coordinació de les activitats escolars de totes les àrees curriculars. I per aconseguir-ho és clau l'organització del centre i de les aules: l'articulació dels diferents àmbits d'organització del professorat com els cicles i cursos; la participació de l'alumnat en la dinàmica del centre i en el propi procés d'aprenentatge; la complementació del treball individual i el treball cooperatiu; l'ús de determinades metodologies i recursos didàctics, com la concepció, organització i funcionament de la biblioteca escolar; l'acció tutorial amb atenció especial a les relacions amb les famílies; i, finalment, la planificació de les activitats complementàries i extraescolars.

Perquè el currículum sigui coherent amb els plantejaments que s'acaben de proposar cal contemplar dos grups de competències bàsiques: unes són les més transversals, que són la base del desenvolupament personal i les que construeixen el coneixement, entre les quals cal considerar les comunicatives per comprendre i expressar la realitat, les metodològiques que activen l'aprenentatge, i les relatives al desenvolupament personal; i un segon grup, les més específiques, relacionades amb la cultura i la visió del món, que farà que les accions dels nois i noies siguin cada vegada més reflexives, crítiques i adequades.

Per aconseguir un desenvolupament d'aquestes competències, cal tenir en compte que totes elles estan en estreta relació i complementaritat: la visió de la realitat social i física és una construcció cultural que es produeix en les interaccions humanes que requereixen de competències personals i socials de la comunicació i de les metodològiques. Alhora, aquestes competències no es poden desenvolupar si no és omplint de significat, de contingut significatiu per als infants, la seva exercitació en les activitats escolars i fent-los útils en la resolució de les situacions que planteja el món físic i social. És a dir, l'educació

ha de desenvolupar harmònicament la competència d'actuar com a persona conscient, crítica i responsable, en el món plural i divers que és la societat del segle XXI.

Per a l'educació obligatòria, s'identifiquen com a competències bàsiques les vuit competències següents:

Competències transversals:

Les competències comunicatives:

1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual
2. Competències artística i cultural

Les competències metodològiques:

3. Tractament de la informació i competència digital
4. Competència matemàtica
5. Competència d'aprendre a aprendre

Les competències personals:

6. Competència d'autonomia i iniciativa personal

Competències específiques centrades en conviure i habitar el món:

7. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
8. Competència social i ciutadana

Els objectius i els continguts de cadascuna de les àrees curriculars han de tenir en compte el desenvolupament integral de totes les competències bàsiques i, en conseqüència, caldrà que des de totes les àrees es tinguin en compte les competències comunicatives, les metodològiques, les personals i, de les específiques, aquells aspectes peculiars que es relacionen amb la pròpia disciplina. Els criteris d'avaluació serveixen de referència per valorar el progressiu grau d'adquisició de les distintes competències. Per tenir una visió més precisa de com en cadascuna de les àrees curriculars es plantegen aquestes competències bàsiques, en la introducció de cadascuna d'elles es precisa com contribueix a desenvolupar-les.

A continuació es descriuen els aspectes nuclears d'aquestes competències la visió globals dels quals caldrà completar amb el que apareix en cada àrea curricular, on es precisa la seva contribució al desenvolupament d'aquestes competències bàsiques. Tot i que hi ha aspectes concrets de les competències

que són específics dels nivells educatius posteriors, cal exercitar-les des dels primers nivells educatius, si es vol aconseguir un aprenentatge global suficient per part de tot l'alumnat.

Competències transversals:

Les competències comunicatives

Atès que les persones van construir el seu pensament en les interaccions amb les altres persones, aprendre és una activitat social, i saber comunicar esdevé una competència clau per a l'aprenentatge, que es va desenvolupant i matisant en totes i cadascuna de les activitats educatives. Comunicar, per tant, és fonamental per a la comprensió significativa de les informacions i la construcció de coneixements cada vegada més complexos.

Aquesta competència suposa saber interaccionar oralment (conversar, escoltar i expressar-se), per escrit i amb l'ús dels llenguatges audiovisuals, tot fent servir el propi cos i les tecnologies de la comunicació, amb gestió de diverses llengües, i amb l'ús de les eines matemàtiques (operacions fonamentals, eines aritmètiques i geomètriques o útils estadístics). El desenvolupament de tots aquests àmbits facilitarà el de la competència intercultural per poder valorar la diversitat cultural que fa comprendre i expressar la seva percepció del món, la d'altri i la de la seva pròpia realitat.

Aprendre a comunicar vol dir saber expressar fets, conceptes, emocions, sentiments i idees. És fonamental l'habilitat per expressar, argumentar i interpretar pensaments, sentiments i fets i l'habilitat d'interactuar de manera adequada en contextos socials i culturals diversos, amb atenció a les conseqüències que comporta la presència de dones i homes en el discurs. En la comunicació s'interpreta de forma significativa la informació que es rep i, fent servir els processos cognitius adequats, es desenvolupa la capacitat per generar informació amb noves idees, saber-les combinar amb d'altres, i avaluar la informació rebuda més enllà del seu significat. Aprendre a comunicar també és saber utilitzar diferents llenguatges i tecnologies de la informació i la comunicació. Aquestes tecnologies condicionen la comunicació i, per tant, modifiquen la manera de veure el món i de relacionar-se, canviant alhora els hàbits en les relacions comunicatives personals, laborals i socials.

Comunicar-se, a més, afavoreix el desenvolupament de les altres competències bàsiques: les metodològiques de la cerca i gestió de la

informació, treballar de manera cooperativa i ser conscient dels propis aprenentatges, la interpretació de la realitat, habitar el món i convida, en definitiva, afavoreix la construcció del coneixement i el desenvolupament del pensament propi i de la pròpia identitat.

Dues són les competències comunicatives que considerarem a continuació: la lingüística i audiovisual, i l'artística i cultural.

1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual

Com s'ha dit abans, la lingüística i audiovisual és saber comunicar oralment (conversar, escoltar i expressar-se) per escrit i amb els llenguatges audiovisuals, fent servir el propi cos i les tecnologies de la comunicació (anomenada competència digital), amb gestió de la diversitat de llengües, amb l'ús adequat de diferents suports i tipus de text i amb adequació a les diferents funcions.

La competència comunicativa lingüística és a la base de tots els aprenentatges i, per tant, el seu desenvolupament és responsabilitat de totes les àrees i matèries del currículum, ja que en totes elles s'han d'utilitzar els llenguatges com a instruments de comunicació per fer possible l'accés i gestió de la informació, la construcció i comunicació dels coneixements, la representació, interpretació i comprensió de la realitat, i l'organització i autoregulació del pensament, les emocions i la conducta.

Cal una atenció molt focalitzada en com utilitzen aquesta competència en les diverses activitats escolars de totes i cadascuna de les àrees curriculars. Cal que en tots aquests àmbits es trobin solucions creatives que ajudin a superar tota mena d'estereotips i a prendre actituds crítiques davant dels continguts de risc que denigren les persones per motius de sexe o que l'associen a imatges tòpiques que es converteixen en vehicle de segregació o desigualtat, així com els continguts violents que representen accions d'agressió directa o indirecta a la integritat de les dones. Només així els nois i les noies esdevindran progressivament competents en l'expressió i comprensió dels missatges, tant orals com escrits, visuals o corporals, que s'intercanvien en situacions comunicatives diverses que es generen a l'aula i podran adaptar la seva comunicació als contextos, si es vol que siguin eficaços en la comprensió del món que els farà actuar amb coherència i responsabilitat.

D'una manera general els coneixements, les habilitats i les actituds propis d'aquesta competència han de permetre interactuar i dialogar amb altres persones de manera adequada i apropar-se a altres cultures; expressar observacions, explicacions, opinions, pensaments, emocions, vivències i argumentacions; gaudir escoltant, observant, llegint o expressant-se utilitzant recursos lingüístics i no lingüístics; aprofundir en la interpretació i comprensió de la realitat que ens envolta i el món. D'aquesta manera es potencia el desenvolupament de l'autoestima i confiança en si mateix per esdevenir un ciutadà o ciutadana responsables que estiguin preparats per aprendre al llarg de tota la vida.

Per tot això, aquesta competència és essencial en la construcció dels coneixements i pensament social crític, en el tractament de la informació (tècniques per memoritzar, organitzar, recuperar, resumir, sintetitzar, etc) i el domini dels recursos comunicatius específics de les diverses àrees que han de facilitar la comunicació del coneixement i compartir-lo (descriuint, explicant, justificant, interpretant o argumentant els fenòmens que es plantegen en els projectes d'estudi a les aules). Per fer-ho, cal tenir molt present la varietat de textos que s'usen o que es construeixen en aquestes activitats. Com a exemple pot servir aquesta llista:

- Textos que contenen: reportatge, testimoniatge, anècdota...
- Textos que descriuen: informe d'observacions, acta, llistes, descripció d'un lloc, d'una situació, d'un personatge, d'un objecte, fulletó informatiu...
- Textos que expliquen: presentació d'un objecte, article d'enciclopèdia, llibre de text, reportatge, notícia periodística...
- Textos que organitzen informació o idees: quadre, esquema, mapa conceptual, mural, maqueta...
- Textos que diuen com fer: recepta, instruccions de muntatge, consells o suggeriments, protocol de laboratori o dossier de sortida de camp, consignes, normes o regles d'un joc...
- Textos per a convèncer o fer actuar: anunci, cartell de promoció, text d'opinió, debat...
- Textos que impliquen interaccions verbals: entrevista, conversa, dramatització, còmic...

- Textos que serveixen d'eines de referència: diccionari, atlas, catàleg, anuari, banc de dades, glossari...

Cal tenir en compte que aquests textos es poden presentar amb l'ús de llenguatges audiovisuals que, en l'àmbit de la divulgació de determinades disciplines, tenen uns codis que cal reconèixer, i també cal contemplar que poden aparèixer en suport paper o digital, cosa que els confereix unes formes diferents que s'han de considerar en el procés d'aprenentatge.

En el desenvolupament de les activitats escolars el paper de la llengua oral és fonamental, cal aprendre a parlar, escoltar, exposar i dialogar per aprendre.

Això implica ser conscient dels principals tipus d'interacció verbal, ser progressivament competent en l'expressió i comprensió dels missatges orals que s'intercanvien amb utilització activa i efectiva de codis i habilitats verbals i no verbals i de les regles pròpies de l'intercanvi comunicatiu en diferents situacions. S'aprèn a llegir i comprendre millor els textos, i a escriure i reflexionar i revisar com s'escriu, s'aprèn a pensar, a partir d'unes bones interaccions orals. En això juguen un paper clau les preguntes, les que realitza el professorat i les que han d'aprendre a formular els nois i les noies. En la llengua parlada per aprendre, el paper central és per a qui aprèn i cal que el professorat sàpiga orientar-los perquè l'ús de les habilitats de la llengua parlada vagi generant l'hàbit de fer reflexionar sobre com es fan les coses.

En el desenvolupament d'aquesta competència juga un paper essencial saber seleccionar i aplicar determinats propòsits o objectius a les accions pròpies de la comunicació lingüística (el diàleg, la lectura, l'escriptura, etc.). Per aprendre a fer-ho, cal que en les diferents àrees curriculars es generin situacions comunicatives i projectes o tasques en la resolució dels quals calgui emprar habilitats per a representar-se mentalment, interpretar i comprendre la realitat, i organitzar i autoregular el coneixement i l'acció dotant-los de coherència.

Aquesta competència comunicativa cal que s'apliqui també en la cerca, selecció i processament de la informació provinent de tot tipus de mitjans, convencionals o digitals, i de tota mena de suports; la comprensió i la composició de missatges diferents amb intencions comunicatives o creatives diverses, i en suports diversos, així com donar coherència i cohesió al discurs i a les pròpies accions i tasques, per resoldre les situacions pròpies de cada àmbit curricular.

A més la competència comunicativa i audiovisual inclou, evidentment, tant el llenguatge verbal com l'ús adequat dels recursos no verbals que afavoreixen la comunicació: recursos visuals, gestuals, corporals... De manera especial cal reflexionar sobre les representacions gràfiques específiques de cada construcció disciplinària.

Comprendre i saber comunicar són sabers pràctics que han de recolzar-se en el coneixement i reflexió sobre el funcionament del llenguatge i dels recursos comunicatius específics de cada àrea curricular, i impliquen la capacitat de prendre el llenguatge com a objecte d'observació i anàlisi. En aquesta línia pot ser de gran ajut les precisions que sobre la competència comunicativa es fan en el currículum de les àrees de llengua, apartat en què totes les àrees són competents i que en la de llengua s'ha desenvolupat d'una manera més detallada i precisa. Els continguts que apareixen en aquests apartats del currículum, pròpiament, s'han de tenir presents, amb les seves especificitats, en tots i cadascun d'ells.

Aprendre a expressar i interpretar diferents tipus de discursos adequats a la situació comunicativa i en diferents contextos socials i culturals, implica el coneixement d'alguns aspectes de la diversitat lingüística i cultural, així com algunes de les estratègies necessàries per a interactuar d'una manera adequada en contextos plurals. Aquesta dimensió plurilingüe i intercultural de la comunicació suposa poder comunicar-se en diverses llengües amb distint nivell de domini i formalització -especialment en l'escriptura-, amb la qual cosa, s'afavoreix l'accés a noves i més variades fonts d'informació, comunicació i aprenentatge. El coneixement d'altres llengües i cultures dóna, a més, una major obertura cap a l'altre que és clau per al desenvolupament d'una societat solidària i que s'enriqueix amb les aportacions de tots els seus ciutadans i ciutadanes.

La competència comunicativa també és imprescindible per adoptar decisions i cohesionar els grups humans; acceptar i realitzar crítiques constructives; posar-se en el lloc d'altri de manera empàtica; respectar opinions diferents a les pròpies amb sensibilitat i esperit crític; desenvolupar l'autoestima i la confiança en un mateix o mateixa; treballar en grup de manera cooperativa. Comunicar-se i conversar són accions que suposen habilitats per a establir vincles i relacions constructives amb les altres persones i amb l'entorn, i apropiat-se a

noves cultures, que adquireixen consideració i respecte en la mesura en què es coneixen. Per això, la competència de comunicació lingüística està present en la capacitat efectiva de conviure i de resoldre conflictes.

En síntesi, el desenvolupament de la competència lingüística i audiovisual suposa el diferent domini de llengües, tant oralment com per escrit, en múltiples suports i amb el complement dels llenguatges audiovisuals en varietat de contextos i finalitats, com a eina per aprendre a aprendre.

2. Competència artística i cultural

La competència artística i cultural és un complement necessari de la competència comunicativa i com a tal, cabdal per al desenvolupament de la ciutadania, crítica i solidària, de la nova societat del segle XXI. Aquesta competència suposa conèixer, comprendre, apreciar i valorar críticament diferents manifestacions culturals i artístiques, tradicionals o no, utilitzar-les com a font d'enriquiment i gaudi i considerar-les com a part del patrimoni dels pobles. A més, és saber crear amb paraules, amb el propi cos, amb tota mena de materials, suports i eines tecnològiques, tant individualment com col·lectiva les representacions i anàlisi de la realitat que facilitin l'actuació de la persona per viure i conviure en societat. Tot i que es pot relacionar especialment amb àrees i de l'educació artística, d'alguns camps de les ciències socials o la literatura, és una competència interdisciplinària que cal tenir en compte i desenvolupar en les activitats de totes les àrees i en la vida del centre escolar.

Apreciar el fet cultural en general, i el fet artístic en particular, porta implícit disposar d'aquells coneixements, procediments i actituds que permeten accedir a les seves diferents manifestacions, així com capacitats cognitives, perceptives i comunicatives, sensibilitat i sentit estètic per a poder comprendre-les, valorar-les, emocionar-se i gaudir-les.

Aquesta competència implica posar en joc habilitats de pensament divergent i convergent, ja que comporta elaborar idees i regular sentiments propis i aliens; trobar fonts, formes i vies de comprensió i expressió; planificar, avaluar i ajustar els processos creatius necessaris per aconseguir uns resultats, ja sigui en l'àmbit personal com en l'acadèmic. Es tracta, per tant, d'una competència que facilita tant expressar-se i comunicar-se com percebre, representar,

comprendre i enriquir-se amb diferents realitats i produccions del món de l'art i de la cultura considerat en el sentit més ampli del terme.

Requereix posar en funcionament la iniciativa, la imaginació i la creativitat per expressar-se mitjançant codis artístics i, en la mesura que les activitats culturals i artístiques suposen en moltes ocasions un treball col·lectiu, disposar d'habilitats de cooperació, i tenir consciència de la importància de donar suport i apreciar les iniciatives i contribucions d'altri en la consecució del resultat final.

La competència creativa artística i cultural ha de mobilitzar, també, el coneixement bàsic de les principals tècniques, recursos i convencions dels diferents llenguatges artístics, així com de les obres i manifestacions més destacades del patrimoni cultural, de manera especial el de la cultura tradicional. A més, comporta identificar la importància representativa, expressiva i comunicativa que els factors estètics han tingut i tenen en la vida quotidiana de la persona i de les societats.

Implica igualment una actitud d'estima de la creativitat implícita en l'expressió d'idees, experiències o sentiments a través de diferents mitjans artístics, com la música, la literatura, les arts visuals i escèniques, o de les diferents formes que adquireixen les anomenades arts tradicionals populars. Exigeix també valorar el diàleg intercultural i la defensa de la llibertat d'expressió en un marc de respecte i empatia per les persones.

En síntesi, el conjunt de destreses que configuren aquesta competència es refereix a: l'ús d'aquells recursos de l'expressió i representació que faciliten la realització de les creacions individuals i socials; el coneixement bàsic de les diverses manifestacions culturals i artístiques i l'habilitat per apreciar i gaudir amb l'art i d'altres manifestacions culturals; l'aplicació d'habilitats de pensament divergent i de treball col·laboratiu; una actitud oberta, respectuosa i crítica cap a

la diversitat d'expressions artístiques i culturals; el desig i voluntat de cultivar la pròpia capacitat estètica i creadora; i, finalment, un interès per participar en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat, com de les altres comunitats i cultures, de manera especial aquelles a les quals pertanyen persones de l'entorn del centre educatiu.

Les competències metodològiques

Les competències metodològiques focalitzen determinats aspectes que són comuns a la competència comunicativa, fan referència a desenvolupar mètodes de treball eficaços i adequats a les situacions escolars i a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per a la resolució de problemes que es plantegin en diferents situacions i entorns. Es tracta, en essència, de competències per convertir la informació en coneixement eficaç per guiar les accions, per tant, amb el raonament i l'esperit crític, amb la capacitat d'organitzar-se en les feines i també amb determinades actituds com el sentit de la responsabilitat i la disciplina, la perseverança i el rigor en la realització dels treballs. Amb això es potencia l'interès i el plaer pel treball realitzat, cosa que posa les bases per aconseguir l'objectiu d'aprendre a aprendre al llarg de la vida.

Parlem de tres competències metodològiques: a) la del tractament de la informació i competència digital; b) la matemàtica, que se centra en aquest àmbit concret; i c) la competència per aprendre a aprendre, que afavoreix la capacitat de poder desenvolupar un aprenentatge continuat al llarg de tota la vida.

3. Tractament de la informació i competència digital

La competència en el tractament de la informació incorpora diferents habilitats, que van des de l'accés a la informació fins a la seva transmissió, tot usant distints suports, incloent-hi la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com element essencial per informar-se, aprendre i comunicar-se.

Per això és una competència transversal que cal atendre i particularitzar en cadascuna de les àrees curriculars. No hi ha un tractament de la informació al marge dels continguts específics de les àrees i, per contra, el desenvolupament realitzat en una àrea pot ser transferit a les altres, si el professorat fa activitats explícites de transferència. També cal tenir present que hi ha factors personals (estils d'aprenentatge) i socioculturals que poden determinar la manera d'accedir i processar la informació i que, per tant, el professorat haurà de ser sensible a la diversitat de maneres de fer amb què es pot trobar. A més, la comunicació d'aquesta diversitat pot donar pistes a altres nois i noies de com

procedir en el desenvolupament d'aquesta competència. No solament cal respectar aquesta diversitat, sinó que pot ser una eficaç eina d'aprenentatge.

Aquesta competència es desenvolupa en la cerca, captació, selecció, registre i processament de la informació, amb l'ús de tècniques i estratègies diverses segons la font i els suports que s'utilitzin (oral, imprès, audiovisual, digital).

Requereix el domini de llenguatges específics bàsics (textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor) i de les seves pautes de decodificació i transferència, així com l'aplicació en distintes situacions i contextos del coneixement dels diferents tipus d'informació, les seves fonts, possibilitats i localització, i dels llenguatges i suports més freqüents en què sol expressar-se aquest coneixement.

Transformar la informació en coneixement exigeix el domini de les destreses relacionades amb el raonament per organitzar-la, relacionar-la, analitzar-la, sintetitzar-la i fer inferències i deduccions de distint nivell de complexitat; en definitiva, comprendre-la i integrar-la en els esquemes previs de coneixement.

Significa, així mateix, comunicar la informació i els coneixements adquirits emprant, de manera creativa, recursos expressius que incorporin, no solament diferents llenguatges i tècniques específiques, sinó també les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació.

L'ús reflexiu i competent d'aquestes tecnologies és clau en el desenvolupament de totes les competències, però en l'àmbit del tractament de la informació té una especial rellevància ja que ajuda a extreure el màxim rendiment a partir de la comprensió de la naturalesa i manera d'operar dels sistemes tecnològics, i de l'efecte que aquests canvis tenen en el món personal i sociolaboral (tenir una actitud crítica i reflexiva davant de la ideologia que transmeten i que condiciona la vida individual i social). Aquesta competència, que anomenem digital, també suposa emprar les TIC com a eina en l'ús de models de processos: matemàtics, físics, socials, econòmics o artístics; processar i gestionar adequadament informació abundant i complexa; resoldre problemes reals; prendre decisions; treballar en entorns col·laboratius ampliant els entorns de comunicació, per participar en comunitats d'aprenentatge formals i informals; i generar produccions responsables i creatives.

El coneixement i domini d'habilitats tecnològiques bàsiques permet incorporar amb eficiència l'ús interactiu d'aquestes eines en les pràctiques educatives i saber optimitzar-les tot adaptant-les a propòsits col·lectius i personals.

Per ser competent en aquest àmbit també s'han de mobilitzar estratègies d'ús davant els canvis de programari i maquinari que van sorgint, així com fer ús habitual dels recursos tecnològics disponibles per resoldre situacions reals (d'aprenentatge, treball, oci...) de manera eficient. En especial, cal tenir en compte que els textos són no-lineals (hipertext), interactius i en format multimèdia, la qual cosa exigeix l'ús de diferents tipus de processos de comprensió i de variades estratègies per al seu ús en diferents contextos comunicatius, que la mateixa tecnologia potencia.

En síntesi, el tractament de la informació i la competència digital implica anar desenvolupant metodologies de treball que afavoreixin que els nois i les noies puguin esdevenir persones autònomes, eficaces, responsables, crítiques i reflexives en la selecció, tractament i utilització de la informació i les seves fonts, en diferents suports i tecnologies. També ha de potenciar les actituds crítiques i reflexives en la valoració de la informació disponible, contrastant-la quan calgui, i respectar les normes de conducta acordades socialment per regular l'ús de la informació.

4. Competència matemàtica

La competència matemàtica és necessària en la vida personal, escolar i social, ja que sovint cal analitzar, interpretar i valorar informacions de l'entorn i l'ús de les eines matemàtiques pot ser un instrument eficaç. Aquesta competència adquireix realitat i sentit en la mesura que els elements i raonaments matemàtics són utilitzats per enfrontar-se a situacions quotidianes, per tant, una competència que caldrà tenir en compte en totes les àrees del currículum i activitats d'aprenentatge.

La competència matemàtica implica l'habilitat per comprendre, utilitzar i relacionar els números, les seves operacions bàsiques, els símbols i les formes d'expressió i raonament matemàtic, tant per produir i interpretar distints tipus d'informació, com per ampliar el coneixement sobre aspectes quantitatius i espacials de la realitat, i per entendre i resoldre problemes i situacions relacionats amb la vida quotidiana i el coneixement científic i el món laboral i social.

És a dir, la competència matemàtica implica el coneixement i maneig dels elements matemàtics bàsics (distints tipus de números, mesures, símbols,

elements geomètrics, etc.) en situacions reals o simulades de la vida quotidiana; elaborar la informació a través d'eines matemàtiques (mapes, gràfics...) per poder-la interpretar; posar en pràctica processos de raonament que condueixin a la solució de problemes o a l'obtenció de la informació.

Aquests processos permeten aplicar la informació a una major varietat de situacions i contextos, seguir cadenes argumentals identificant les idees fonamentals, i estimar i jutjar la lògica i validesa d'argumentacions i informacions.

Forma part de la competència matemàtica l'habilitat per analitzar, interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions, dades i argumentacions.

Suposa, també, seguir determinats processos de pensament (com la inducció i la deducció, entre altres) i aplicar alguns algorismes de càlcul o elements de la lògica, fet que condueix a identificar la validesa dels raonaments i valorar el grau de certesa associat als resultats derivats dels raonaments vàlids.

També implica una disposició favorable i de progressiva seguretat i confiança vers la informació i les situacions (problemes, incògnites, etc.) que contenen elements i suports matemàtics, així com en la seva utilització quan la situació ho aconsella, basades en el respecte i el gust per la certesa i en la recerca per mitjà del raonament.

L'assoliment d'aquesta competència s'aconsegueix en la mesura que els coneixements, les habilitats i actituds matemàtics s'apliquen de manera espontània a una àmplia varietat de situacions, provinents d'altres camps de coneixement i de la vida quotidiana, la qual cosa augmenta la possibilitat real de seguir aprenent al llarg de la vida, tant en l'àmbit escolar o acadèmic com fora d'aquest, i afavoreix la participació efectiva en la vida social.

5. Competència d'aprendre a aprendre

Aprendre a aprendre implica disposar d'habilitats per a conduir el propi aprenentatge i, per tant, ésser capaç de continuar aprenent de manera cada vegada més eficaç i autònoma d'acord amb els propis objectius i necessitats.

És la competència metodològica que, d'alguna manera, guia les accions i el desenvolupament de totes les altres competències bàsiques.

Aquesta competència té dues dimensions fonamentals. D'una banda, l'adquisició de la consciència de les pròpies capacitats (intel·lectuals,

emocionals, físiques), del procés i les estratègies necessàries per a desenvolupar-les, així com del que es pot fer amb ajuda d'altres persones o recursos. D'una altra banda, disposar d'un sentiment de competència personal, que redunda en el desenvolupament de les actituds, la motivació, la confiança en un mateix i el gust d'aprendre.

Per desenvolupar aquesta competència cal ser conscient del que se sap i del que cal aprendre, de com s'aprèn, i de com es gestionen i controlen de forma eficaç els processos d'aprenentatge, optimitzant-los i orientant-los a satisfer objectius personals. També requereix conèixer les pròpies potencialitats i carències, traient profit de les primeres i tenint motivació i voluntat per superar les segones des d'una expectativa d'èxit, augmentant progressivament la seguretat per afrontar nous reptes d'aprenentatge.

Per això, comporta tenir consciència i regulació conscient d'aquelles capacitats que entren en joc en l'aprenentatge: l'atenció, la concentració, la memòria, la comprensió i l'expressió lingüística, entre d'altres. També es planteja l'ús de tècniques facilitadores d'aquest autocontrol com les bases d'orientació, els plans de treball, i obtenir-ne un rendiment màxim i personalitzat amb l'ajut de diferents estratègies i tècniques d'estudi, de treball cooperatiu i per projectes, de resolució de problemes, de planificació i organització d'activitats i temps de forma efectiva.

Implica també fomentar el pensament creatiu, la curiositat de plantejar-se preguntes, identificar i plantejar la diversitat de respostes possibles davant una mateixa situació o problema utilitzant diverses estratègies i metodologies que permetin afrontar la presa de decisions, racionalment i crítica, amb la informació disponible.

Inclou, a més, habilitats per obtenir informació -tant individualment com en col·laboració- i, molt especialment, per transformar-la en coneixement propi, relacionant i integrant la nova informació amb els coneixements previs i amb la pròpia experiència personal i sabent aplicar els nous coneixements i capacitats en situacions semblants i contextos diversos.

Aquesta competència ajuda a plantejar-se fites assolibles a curt, mitjà i llarg termini i complir-les, elevat els objectius d'aprenentatge de forma progressiva i realista. Alhora suposa el control de l'assoliment d'aquestes fites, amb la reformulació de les activitats per adequar les seves accions a les fites preteses.

Fa necessària també la perseverança en l'estudi i l'aprenentatge, des de la seva valoració com un element que enriqueix la vida personal i social i que és, per tant, mereixedor de l'esforç que requereix. Comporta ser capaç d'autoavaluar-se i autoregular-se, responsabilitat i compromís personal, saber administrar l'esforç, acceptar les errades i aprendre de i amb les altres persones.

En síntesi, aprendre a aprendre implica la consciència, gestió i control de les pròpies capacitats i coneixements des d'un sentiment de competència o eficàcia personal, i inclou tant el pensament estratègic, com la capacitat de cooperar, d'autoavaluar-se, i el maneig eficient d'un conjunt de recursos i tècniques de treball intel·lectual, i tot això es desenvolupa per mitjà d'experiències d'aprenentatge conscients i gratificants, tant individuals com col·lectives.

Les competència personals

La competència personal està vinculada al desenvolupament i a l'afirmació de la identitat personal i es tradueix en afirmar els seus propis valors i autonomia, però també en actituds d'obertura, flexibilitat i de compromís vers les altres persones. Aquest aprenentatge implica, d'una banda, fer-se com cadascú desitja i, de l'altra, usar la pròpia manera de ser per a desenvolupar-se en les situacions que l'àmbit escolar i la pròpia vida li plantegen, tot tenint en compte les variacions que cal introduir per potenciar la construcció de la identitat femenina i de la masculina.

Implica, així mateix, el desenvolupament de les competències emocionals, adreçades a un mateix (com per exemple, el coneixement de les pròpies emocions i les d'altri, la regulació emocional i l'autoestima) i adreçades a les altres persones (l'empatia, l'assertivitat, l'escolta, el diàleg, l'animació de grups, la presa de decisions i la resolució de conflictes, entre d'altres).

L'estructuració de la identitat és un procés que comença prenent consciència del lloc que ocupa en el seu àmbit familiar i integrant els valors del seu entorn més proper. En arribar a l'escola, cal que els nois i les noies, tot reconeixent les seves eleccions, les seves opinions i els seus propis valors, acceptin la diferència i s'obrin a la diversitat. Cal treballar l'autoconeixement, la construcció i acceptació de la pròpia identitat, la regulació de les emocions, l'autoexigència, el pensament crític, i el desenvolupament d'hàbits responsables.

Cada noia i noi ha de configurar de forma conscient i autònoma la seva pròpia biografia, d'acord amb les seves voluntats i amb tots els referents culturals i històrics disponibles del seu entorn.

Tots els àmbits d'aprenentatge contribueixen a desenvolupar la identitat personal, social o cultural de l'alumnat posant-lo en contacte amb universos de coneixement variats, ampliant els seus horitzons, mobilitzant les seves facultats, incitant-lo a pronunciar-se sobre els grans debats que animen la societat, perquè així construeixi la seva identitat.

6. Competència d'autonomia i iniciativa personal

Aquesta competència, en l'àmbit de les competències bàsiques, es refereix, d'una banda, a l'adquisició de la consciència i aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de si mateix i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat d'elegir, de calcular riscos i d'afrontar els problemes, així com la capacitat de demorar la necessitat de satisfacció immediata, d'aprendre de les errades i d'assumir riscos.

De l'altra banda, remet a la capacitat d'elegir amb criteri propi, d'imaginar projectes, i de portar endavant les accions necessàries per desenvolupar les opcions i plans personals, en el marc de projectes individuals o col·lectius responsabilitzant-se, tant en l'àmbit personal, com en el social i laboral.

Suposa poder transformar les idees en accions, és a dir, proposar-se objectius i planificar i portar a terme projectes individuals o col·lectius. Requereix, per tant, poder reelaborar els plantejaments previs o elaborar noves idees, buscar solucions i portar-les a la pràctica. A més, analitzar possibilitats i limitacions, conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte, planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure'n conclusions i valorar les possibilitats de millora.

Exigeix, per tot això, tenir una visió estratègica dels reptes i oportunitats que ajudi a identificar i complir objectius i a mantenir la motivació per aconseguir l'èxit en les tasques escolars i els projectes personals. A més, comporta una actitud positiva cap els canvis, amb la necessària flexibilitat per adaptar-s'hi críticament i constructiva.

A més, comporta una actitud positiva cap al canvi i la innovació que pressuposa flexibilitat de plantejaments, podent comprendre aquests canvis com a oportunitats, adaptar-s'hi críticament i constructiva, afrontar els problemes i trobar solucions en cada un dels projectes vitals que s'emprenen.

En la mesura que l'autonomia i la iniciativa personal involucra sovint altres persones, aquesta competència obliga a disposar d'habilitats socials per a relacionar-se, cooperar i treballar en equip: posar-se en el lloc de l'altre, valorar les idees d'altri, dialogar i negociar, l'assertivitat per fer saber adequadament a les altres persones les pròpies decisions, i treballar de forma cooperativa i flexible.

Una altra dimensió important d'aquesta competència, molt relacionada amb aquesta vessant més social, està constituïda per aquelles habilitats i actituds relacionades amb el lideratge de projectes, que inclouen la confiança en un mateix, l'empatia, l'esperit de superació, les habilitats per al diàleg i la cooperació, l'organització de temps i tasques, la capacitat d'afirmar i defensar drets o l'assumpció de riscos.

En síntesi, l'autonomia i la iniciativa personal impliquen ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius amb creativitat, confiança, responsabilitat i sentit crític.

Competències específiques centrades en conviure i habitar el món:

Després de parlar de les competències transversals es passa ara a un àmbit més focalitzat: el d'aprendre a conviure i habitar el món, fonamental per tal que els ciutadans i ciutadanes esdevinguin membres actius en una societat democràtica i participativa.

Aprendre a conviure implica tenir en compte l'enriquiment que proporcionen les relacions socials i, en especial, el diàleg intergeneracional i valorar les aportacions, manifestacions i produccions culturals en la seva diversitat i pluralitat de gènere, temps i espai, com a part del patrimoni cultural de la humanitat.

Aprendre a habitar el món requereix la comprensió per part de l'alumnat de la realitat que l'envolta, que es reconegui en la seva pertinença al grup i la societat, que interactuï amb l'entorn i es comprometi a la seva millora.

Els coneixements escolars han de permetre al nen i la nena comprendre i interpretar el món en què viu i facilitar-li la seva participació en la construcció

d'una societat més humana. L'educació escolar ha de contemplar les situacions problemàtiques que tot ciutadà i ciutadana ha d'aprendre a administrar i solucionar en els camps concrets de: l'educació científica i tecnològica i l'educació per a la salut, per al medi ambient i per al desenvolupament sostenible; l'educació social i per a la ciutadania.

Si volem una major cohesió social, i una actitud responsable i participativa de les noies i els nois envers la comunitat escolar i l'àmbit local cal, entre d'altres, la conscienciació per la pertinença social i comunitària, el coneixement dels valors en què es fonamenta la societat democràtica i el dels drets humans, el respecte per la diversitat, el desenvolupament d'habilitats socials, el funcionament participatiu de la institució escolar, el treball en equip, l'ús del diàleg en la resolució de conflictes, el plantejament crític dels hàbits de consum dels estils de vida i el desenvolupament de projectes en comú.

Del que s'acaba de dir se'n dedueixen dues competències molt estretament relacionades: la competència en el coneixement i la interacció amb el món físic i la competència social i ciutadana.

7. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

Aquesta competència mobilitza els sabers escolars que li han de permetre comprendre la societat i el món en què es desenvolupa, fa que l'alumnat superi la simple acumulació d'informacions per interpretar i apropiat-se dels coneixements sobre els fets i els processos, per predir conseqüències i dirigir reflexivament les accions per a la millora i preservació de les condicions de vida pròpia, les de les altres persones i les de la resta dels éssers vius. En definitiva, actualitza el conjunt de competències per fer un ús responsable dels recursos naturals, tenir cura del medi ambient, realitzar un consum racional i responsable i protegir la salut individual i col·lectiva com elements clau de la qualitat de vida de les persones.

Per fer-ho, cal interpretar la realitat i aplicar conceptes i principis propis dels diferents camps del saber que donin sentit als fenòmens quotidians, l'adequada percepció de l'espai físic en el qual es desenvolupen les activitats humanes i la vida en general, tant a escala global com a escala local. Finalment, també cal tenir en compte l'habilitat per a interactuar en l'entorn més proper: moure's en ell i resoldre problemes en què intervinguin els objectes i la seva posició.

El coneixement i la interacció amb el món físic és una competència interdisciplinària en tant que implica habilitats per desenvolupar-se adequadament, amb autonomia i iniciativa personal en àmbits de la vida i del coneixement molt diversos (salut, activitat productiva, consum, ciència, processos tecnològics, etc.) i per interpretar el món, la qual cosa exigeix l'aplicació dels conceptes i principis bàsics que permeten l'anàlisi dels fenòmens des dels diferents camps de saber involucrats. També duu implícit ser conscient de la influència que té la presència de les persones en l'espai, el seu assentament, les modificacions que introdueixen i els paisatges resultants, així com la importància que tots els éssers humans es beneficien del desenvolupament i que aquest procuri la conservació dels recursos i la diversitat natural, i es mantingui la solidaritat global i intergeneracional. Aquesta competència, i partint del coneixement del cos humà, de la naturalesa i de la interacció dels homes i les dones amb ella, permet argumentar racionalment les conseqüències dels diferents modes de vida, i adoptar una disposició a una vida física i mental saludable en un entorn natural i social que també ho sigui. Així mateix, suposa considerar la doble dimensió -individual i col·lectiva- de la salut, i mostrar actituds de responsabilitat i respecte envers les altres persones i envers un mateix.

També incorpora l'aplicació d'algunes nocions, conceptes científics i tècnics, i de teories científiques bàsiques prèviament compreses, com per exemple: identificar i plantejar problemes rellevants; realitzar observacions directes i indirectes; plantejar i contrastar solucions temptatives o hipòtesis; identificar el coneixement disponible i comunicar conclusions.

Aquesta competència proporciona, a més, destreses associades a la planificació i maneig de solucions tècniques seguint criteris d'economia, eficàcia i sostenibilitat, per satisfer les necessitats de la vida quotidiana i del món laboral. Suposa així mateix demostrar esperit crític en l'observació de la realitat i en l'anàlisi dels missatges informatius i publicitaris, així com uns hàbits de consum responsable en la vida quotidiana. Implica també la diferenciació i valoració del coneixement científic al costat d'altres formes de coneixement, i la utilització de valors i criteris ètics associats a la ciència i al desenvolupament tecnològic.

En definitiva, aquesta competència suposa el desenvolupament i aplicació del pensament científicotècnic per interpretar la informació que es rep i per predir i prendre decisions amb iniciativa i autonomia en un món en què els avenços que es van produint en els àmbits científic i tecnològic són molt ràpids i tenen una influència decisiva en la vida de les persones, la societat i el món natural. Implica també la diferenciació i valoració del coneixement científic en contrast amb d'altres formes de coneixement, i la utilització de valors i criteris ètics associats a la ciència i al desenvolupament tecnològic.

En coherència amb tot el dit en els paràgrafs anteriors, són parts d'aquesta competència bàsica l'ús responsable dels recursos naturals, la cura del medi ambient, el consum racional i responsable, i la protecció i promoció de la salut individual i col·lectiva com a elements clau de la qualitat de vida de les persones i de les societats.

8. Competència social i ciutadana

Aquesta competència fa possible comprendre la realitat social en què es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural, així com comprometre's a contribuir en la seva millora. Sí bé aquesta competència manté vincles més estrets amb les àrees de ciències socials i d'educació per a la ciutadania, mobilitza recursos d'altres àrees del currículum.

La competència social i ciutadana integra coneixements, habilitats i actituds que permeten participar, prendre decisions, triar com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions i decisions adoptades. Pren com a referència un model de persona que pugui ser un element actiu en la construcció d'una societat democràtica, solidària i tolerant, i compromès a contribuir en la seva millora.

Globalment suposa utilitzar el coneixement sobre l'evolució i organització de les societats i sobre els trets i valors del sistema democràtic, així com utilitzar el judici moral per a triar i prendre decisions, i exercir activament i responsablement els drets i deures de la ciutadania.

Entre les habilitats que tenen relació amb aquesta competència destaquen: conèixer-se i valorar-se; saber comunicar-se en distints contextos; expressar les pròpies idees i escoltar les alienes; ser capaç de posar-se en lloc d'altri; prendre decisions en els distints nivells de la vida comunitària; valorar les

diferències i reconèixer la igualtat de drets entre els diferents col·lectius, en particular, entre homes i dones; practicar el diàleg i la negociació per arribar a acords com a forma de resoldre els conflictes, tant en l'àmbit individual com en el social.

La dimensió ètica de la competència social i ciutadana suposa ser conscient dels valors de l'entorn, avaluar-los i reconstruir-los afectivament i racional per crear progressivament un sistema de valors propi i comportar-se en coherència amb ells en afrontar una decisió o un conflicte. Això suposa entendre que no tota posició personal és ètica, si no està basada en el respecte a principis o valors universals com els que conté la Declaració dels Drets Humans.

La vessant social d'aquesta competència suposa utilitzar el coneixement sobre l'evolució i organització de les societats i sobre els trets i valors del sistema democràtic, així com utilitzar el judici moral per elegir i prendre decisions i exercir activament i responsable els drets i deures de la ciutadania.

Afavoreix també la comprensió de la realitat històrica i social del món, la seva evolució, els seus assoliments i problemes. La comprensió crítica de la realitat exigeix experiència, coneixements i consciència de l'existència de distintes perspectives en analitzar aquesta realitat. Comporta recórrer a l'anàlisi multicausal i sistèmic per jutjar els fets i problemes socials i històrics, i per reflexionar sobre ells de manera global i crítica, així com realitzar raonaments crítics i lògicament vàlids sobre situacions reals i dialogar per millorar col·lectivament la comprensió de la realitat.

Significa alhora entendre els trets de les societats actuals, la seva creixent pluralitat i el seu caràcter evolutiu, a més de demostrar interès i comprensió de l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i progrés de la humanitat, i disposar d'un sentiment comú de pertinença a la societat on es viu. En definitiva, mostrar un sentiment de ciutadania global compatible amb la identitat local.

També formen part d'aquesta competència aquelles habilitats socials que permeten saber que els conflictes de valors i interessos intervenen en la convivència, resoldre'ls amb actitud constructiva i prendre decisions amb autonomia emprant, tant els coneixements sobre la societat com una escala de valors construïda per mitjà de la reflexió crítica i el diàleg en el marc dels patrons culturals bàsics de cada regió, país o comunitat.

La vessant de ciutadania d'aquesta competència implica l'exercici de la ciutadania activa i integradora que exigeix el coneixement i comprensió dels valors en què s'assenten els estats i societats democràtics, dels seus fonaments, maneres d'organització i funcionament. Permet reflexionar críticament sobre els conceptes de democràcia, llibertat, solidaritat, corresponsabilitat, participació i ciutadania, amb particular atenció als drets i deures reconeguts en les declaracions internacionals, en la Constitució espanyola i en l'Estatut d'autonomia de Catalunya, així com la seva aplicació per part de diverses institucions, i mostrar un comportament coherent amb els valors democràtics, que a la vegada comporta disposar d'habilitats com la presa de consciència dels propis pensaments, valors, sentiments i accions, i llur control i autoregulació.

L'exercici de la ciutadania implica disposar d'habilitats per participar activament i plena en la vida cívica, significa construir, acceptar i practicar normes de convivència d'acord amb els valors democràtics, exercir els drets, llibertats, responsabilitats i deures cívics, i defensar també els drets d'altri.

En síntesi, aquesta competència suposa comprendre la realitat social en què es viu, afrontar la convivència i els conflictes emprant el judici ètic basat en els valors i pràctiques democràtiques, i exercir la ciutadania, actuant amb criteri propi, contribuint a la construcció de la pau i la democràcia, i mantenint una actitud constructiva, solidària i responsable davant el compliment dels drets i obligacions cívics.

Desenvolupament de les competències bàsiques

El desenvolupament competencial implica la capacitat d'utilitzar els coneixements i habilitats, de manera transversal i interactiva, en contextos i situacions que requereixen la intervenció de coneixements vinculats a diferents sabers, cosa que implica la comprensió, la reflexió i el discerniment tenint en compte la dimensió social de cada situació.

Per avançar en l'assoliment de les competències bàsiques és fonamental emmarcar els processos d'ensenyament i d'aprenentatge entorn als quatre eixos següents:

- Aprendre a ser i actuar de manera autònoma.
- Aprendre a pensar i comunicar.
- Aprendre a descobrir i tenir iniciativa.

- Aprendre a con viure i habitar el món.

Aprendre a ser i actuar de manera autònoma per tal que cadascú construeixi la seva pròpia manera de ser i utilitzi aquesta manera de ser per a desenvolupar-se en les situacions que l'àmbit escolar i la pròpia vida li plantegen. Treballar l'autoconeixement, la construcció i l'acceptació de la pròpia identitat, la regulació de les emocions, l'autoexigència i el desenvolupament d'estratègies d'aprenentatge, del pensament crític i d'hàbits responsables és essencial per a aprendre a ser i actuar de manera autònoma.

Aprendre a pensar i comunicar per tal d'afavorir la comprensió significativa de les informacions i la construcció de coneixements cada vegada més complexos. Cercar i gestionar informació provinent de diferents fonts i suports, utilitzar diferents tipus de llenguatges (verbal, escrit, visual, corporal, digital...) en la comunicació d'informacions, sentiments i coneixements, treballar de manera cooperativa i ser conscient dels propis aprenentatges, afavoreix la construcció del coneixement i el desenvolupament del pensament propi.

Aprendre a descobrir i tenir iniciativa per tal de potenciar la utilització dels coneixements de què es disposa per a interpretar la realitat, establir diàlegs interactius sobre fets i situacions, afavoreix la construcció de coneixements més significatius i cada vegada més complexos, i el compromís per a implicar-se en processos de millora. Explorar, experimentar, formular preguntes i verificar hipòtesis, planificar i desenvolupar projectes, cercar alternatives esdevenen elements clau en els processos de formació de l'alumnat.

Aprendre a con viure i habitar el món per tal que els nois i noies esdevinguin ciutadans i ciutadanes actius en una societat democràtica i participativa. La conscienciació per la pertinença social i comunitària, el respecte per la diversitat, el desenvolupament d'habilitats socials, el funcionament participatiu de la institució escolar, el treball en equip, la gestió positiva dels conflictes, el desenvolupament de projectes en comú, afavoreixen la cohesió social i la formació de persones compromeses i solidàries.

4.4.2 Objectius de l'etapa

L'educació primària ha de contribuir a:

a. Conèixer, valorar i aplicar els valors i les normes de convivència per ser un ciutadà o ciutadana lliure capaç de prendre compromisos individuals i col·lectius, respectar els drets humans i acceptar el pluralisme propi d'una societat democràtica.

b. Tenir consciència del valor del treball individual i col·lectiu i desenvolupar hàbits d'esforç i treball en l'estudi, així com actituds de confiança, amb iniciativa personal, autodisciplina, sentit crític, responsabilitat, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge.

c. Adquirir habilitats per mantenir i millorar el clima de convivència, i per prevenir i resoldre conflictes

de manera pacífica tant en l'àmbit familiar com en els àmbits escolar i social.

d. Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, facilitar que les nenes i els nens elaborin una imatge de si mateixos positiva i equilibrada i adquireixin autonomia personal, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i la no-discriminació de persones amb discapacitat; defensar l'aplicació dels drets humans en tots els àmbits de la vida personal i social, sense cap tipus de discriminació.

e. Conèixer i utilitzar de manera apropiada tant la llengua catalana com la llengua castellana i, si escau, l'aranès, així com una llengua estrangera, i desenvolupar hàbits de lectura.

f. Desenvolupar les competències matemàtiques bàsiques, iniciar-se en la resolució de problemes que requereixin la realització d'operacions elementals de càlcul, coneixements geomètrics i estimacions, i ser capaç d'aplicar-les a les situacions de la vida quotidiana.

g. Conèixer, valorar i estimar l'entorn natural, social i cultural més proper, reforçant així el sentiment de pertinença i arrelament al país i la capacitat d'extrapolar aquests coneixements al món en general; comprendre, a partir de l'observació de fets i fenòmens senzills, els principals mecanismes que

regeixen aquest entorn per tal de ser capaç de prendre compromisos responsables per mantenir-lo o introduir-hi elements de millora.

h. Utilitzar diferents representacions i expressions artístiques i iniciar-se en la construcció de propostes visuals.

i. Iniciar-se en la utilització per a l'aprenentatge de les tecnologies de la informació i la comunicació, seleccionar i valorar la informació rebuda o aconseguida per mitjà de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

j. Desenvolupar les capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en la manera de relacionar-se amb els altres, així com una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol mena i als estereotips sexistes.

k. Aplicar, en contextos diversos, els diferents coneixements adquirits i els recursos propis, a fi de resoldre de manera creativa problemes, situacions personals i necessitats de la vida quotidiana.

l. Valorar la importància de la higiene i de la salut, acceptar el propi cos i el dels altres, respectar les diferències i utilitzar l'educació física i l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social.

m. Adquirir els elements bàsics d'una correcta educació vial i les actituds de respecte que afavoreixin la prevenció d'accidents de trànsit.

n. Conèixer i valorar el medi natural, així com els animals més propers a l'ésser humà i adoptar comportaments que afavoreixin la seva protecció.

4.4.3 Àrea de llengües

4.4.3.1 Competències bàsiques.

Competències pròpies de l'àrea

La primera competència que cal considerar és justament la més global i comú a totes les àrees, la competència comunicativa, que en totes les àrees esdevé la clau i que en la lingüística articula els aprenentatges que s'han de fer en totes les llengües. Aquesta competència ha de ser atesa des de totes les àrees curriculars i activitats educatives del centre si es vol el seu desenvolupament

coherent i eficaç. Aquesta competència es concreta en la competència oral, l'escrita i l'audiovisual.

La competència oral facilita, a través dels intercanvis amb els altres, adults o no, elaborar i expressar idees, opinions i sentiments, és a dir, la construcció del propi pensament. Cal considerar-la en totes les seves dimensions, la de la interacció, la de l'escolta i la producció, i la de la mediació, en gran grup o grups més petits, atenent tant els aspectes verbals com els no verbals i la possibilitat d'emprar diferents mitjans o les tecnologies de la informació i la comunicació. A més, l'ús reflexiu de la parla és l'eina més eficaç per al pilotatge dels aprenentatges. L'alumnat ha d'assumir el paper d'interlocutor atent i cooperatiu en situacions de comunicació, fet que l'ajudarà a intervenir de forma competent en el seu entorn i a desenvolupar-se amb expressivitat i fluïdesa en una societat democràtica i participativa.

Aquesta prioritització de la llengua parlada és de gran importància quan es tracta de l'ensenyament d'una llengua nova per a l'alumnat. En aquesta situació, l'ús de diferents recursos didàctics, amb variats formats i suports i en diferents contextos (festes, representacions, projectes i activitats curriculars) ha de ser una de les claus per a un aprenentatge eficaç.

També té una especial rellevància en l'aprenentatge de les llengües estrangeres, ja que el model lingüístic aportat per l'escola és la font bàsica de coneixement i aprenentatge d'aquesta llengua. Els discursos orals utilitzats a l'aula són al mateix temps vehicle i objecte d'aprenentatge, per la qual cosa el currículum ha d'atendre tant el coneixement dels elements lingüístics i comunicatius com la capacitat d'utilitzar-los en l'aprenentatge de diferents continguts curriculars i en les diferents situacions comunicatives; a més, el seu treball en aquesta etapa ha de ser el fonament del treball dels continguts de la competència escrita.

La competència escrita s'ha de potenciar en totes les seves dimensions, receptives (lectura) i productives (escriptura), de comunicació i creació, i cal relacionar-la amb les interaccions orals que afavoriran un aprenentatge cada cop més conscient i eficaç. Els processos de lectura i escriptura són complexos i diversos segons quin sigui el tipus de text, el suport i el contingut que s'hi vehicula, són processos que s'aprenen en la lectura i escriptura de textos a qualsevol àrea o activitat escolar. Cal motivar qui llegeix i escriu perquè

descobreixi en la llengua escrita una eina d'entendre's a si mateix o a si mateixa i a les altres persones, i els fenòmens del món i la ciència i també que és una font de descoberta i de plaer personal. En això té molta importància la potenciació d'institucions escolars com la biblioteca (mediateca), la ràdio o plataformes d'Internet, com a dinamitzadores de l'aprenentatge lector i escriptor. A més, cal aplicar-la progressivament a textos de nivells de complexitat cada vegada més gran i de tipologia i funcionalitat diversa, en diferents suports (paper, digital) i formats (verbals, gràfics i imatge).

La competència audiovisual, cal atendre-la en totes les seves dimensions receptives, productives i crítiques; de comunicació i de creació, i amb una clara relació amb les interaccions orals que afavoriran un accés més conscient i eficaç a les informacions audiovisuals de tanta importància per l'impacte tan global que han aconseguit les tecnologies de la informació i comunicació. Els processos de recepció i creació són complexos i diversos segons el tipus i format triat i el contingut que s'hi vehicula, són processos que s'aprenen en la seva utilització en qualsevol àrea o activitat escolar. Cal motivar la seva utilització per aprendre i comprendre'ls com a globalitat, tot aplicant el seu aprenentatge a missatges cada cop més complexos i amb funcions més diversificades i amb formats i suports més variats.

Una segona competència, d'acord amb la finalitat de donar les eines perquè les nenes i els nens puguin afrontar el reptes de la societat, és la competència plurilingüe i intercultural que, en essència, és actuar adequadament en un món plural, multilingüe i multicultural. Aquests continguts també tenen relació amb les altres àrees curriculars, però en l'ensenyament de les llengües tenen unes implicacions més específiques. En concret, a més dels aprenentatges específics de cada una de les llengües, caldrà aprendre actituds i habilitats per afrontar altres llengües, fins i tot desconegudes (conèixer-les i valorar-les, saber gestionar els problemes de les interaccions multilingües, respectar altres maneres de veure el món...), en resum, estar obert a l'altre.

Finalment, la competència literària, pròpiament específica de l'àrea, fa que les nenes i els nens puguin comprendre millor el món que els envolta, les altres persones i a si mateixos a través de la lectura d'obres de qualitat i del contacte amb tot tipus de construccions de la cultura tradicional. L'accés guiat a aquestes obres facilita el desenvolupament de l'hàbit lector i escriptor, i fa que

les nenes i els nens descobreixin el plaer per la lectura, sàpiguen identificar estètiques i recursos, i apreïin textos literaris de gèneres diversos (poètic, narratiu i teatral), i també d'altres formes estètiques de la cultura que ens envolta de tipus tradicional com cançons, refranys, dites i frases fetes, endevinalles, rodolins; o més actuals com videoclips o ficcions audiovisuals.

Amb tot això les nenes i els nens van interioritzant els senyals de la cultura que els aniran precisant els criteris per ser més rigorosos en les seves valoracions i gustos estètics, amb la qual cosa, a més d'estimular la seva creativitat, es desenvolupa el seu sentit crític.

Aportacions de l'àrea a les competències bàsiques.

El paper que juga la llengua i la comunicació en els processos d'aprenentatge i el fet que la base dels seus ensenyaments se situï en l'ús social de la llengua, fa que els aprenentatges lingüístics i comunicatius que es produeixen en qualsevol àrea, amb una bona coordinació docent, es puguin aplicar a l'aprenentatge de les altres i, alhora, afavoreixin la competència plurilingüe i intercultural de l'alumnat. Les activitats de les àrees lingüístiques tenen, evidentment, una importància remarcable en el desenvolupament de la competència comunicativa. Cal però recordar que en ser una competència transversal a totes les àrees, l'assoliment dels objectius bàsics dependrà del tractament que se'n faci a totes. El coneixement i vivència de la cultura, i de manera especial la popular, en totes les seves manifestacions té en la llengua una de les seves bases i ha de ser a més una porta oberta que potencii el desenvolupament de la competència artística, competència que té en la dimensió literària un marc idoni i transcendental.

Alhora les activitats relacionades amb aquesta competència també afavoreixen la millora de les competències metodològiques. Els processos de la llengua escrita, en concret, són una de les claus en la competència del tractament de la informació i l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'elaboració de coneixement. La lectura i l'escriptura d'informacions presentades en diferents llengües i formats, fet facilitat amb l'ús de les TIC, aporta una nova dimensió als processos de tractament de la informació, la diversitat de punts de vista i la manera de presentar les informacions facilita la flexibilitat mental necessària per a un aprenentatge crític. A més, la

verbalització i les interaccions resulten claus en el desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre, ja que regulen i orienten la pròpia activitat amb progressiva autonomia.

La llengua, precisament pel paper que juga en el desenvolupament de les competències metodològiques, ajuda a la comprensió dels processos de les competències centrades en conviure i habitar el món. D'una manera molt especial, la competència plurilingüe i intercultural contribueix al desenvolupament de la competència social i ciutadana, entesa com les habilitats i destreses per a la convivència, el respecte i l'enteniment entre les persones. Aprendre llengües és, abans que altra cosa, aprendre a comunicar-se amb altres persones, a prendre contacte amb distintes realitats i a assumir la pròpia expressió com a modalitat fonamental d'obertura als altres.

A més de reconèixer les llengües com element cultural de primer ordre, la lectura, comprensió i valoració de les obres literàries contribueix d'una manera clau al desenvolupament de la competència artística i cultural.

4.4.3.2 Objectius de l'àrea

Les àrees de llengua catalana i literatura, llengua castellana i literatura i llengua estrangera de l'educació primària tenen com a objectiu el desenvolupament de les següents capacitats:

1. Valorar la realitat multilingüe i multicultural de la nostra societat com a font de riquesa personal i col·lectiva, prendre consciència de la importància del domini de llengües en un món cada cop més global i utilitzar amb progressiva autonomia tots els mitjans al seu abast, incloent-hi les TIC, per obtenir informació i per comunicar-se, evitant els estereotips lingüístics que suposen judicis de valor i prejudicis classistes, racistes o sexistes.
2. Desenvolupar la competència comunicativa oral i escrita en totes les llengües de l'escola per comunicar-se amb els altres, per aprendre, per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Desenvolupar la competència en la llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al

desenvolupament personal i l'expressió, i per a la seva participació en les creacions culturals.

4. Desenvolupar la competència en llengua castellana de manera que sigui possible que, al final de l'educació obligatòria, utilitzi normalment i correctament les dues llengües oficials.

5. Expressar-se oralment, adequant les formes i el contingut als diferents contextos i situacions comunicatives, i mostrant una actitud respectuosa i de col·laboració.

6. Comprendre i respondre en llengua estrangera a les interaccions orals més habituals de l'aula.

7. Comprendre discursos i explicacions orals que es donen en l'àmbit escolar i en el context social i cultural proper.

8. Comprendre els missatges orals en llengua estrangera sobre temes relacionats amb els interessos dels alumnes, els dels altres i el món que ens envolta.

9. Comprendre textos escrits que es donen en l'àmbit escolar i en el context social i cultural proper.

10. Comprendre textos audiovisuals (publicitat, pel·lícules, informatius), dels mitjans de comunicació o de les tecnologies de la informació i la comunicació, i fer-ne una lectura crítica i creativa.

11. Utilitzar adequadament la biblioteca, els mitjans de comunicació audiovisual i les tecnologies de la informació per obtenir, interpretar i valorar informacions i opinions diferents.

12. Utilitzar les llengües eficaçment en l'activitat escolar, tant per buscar, recollir i processar informació, com per escriure textos vinculats a les diferents àrees del currículum.

13. Produir textos de diferent tipologia i amb diferents suports, relacionats amb el context social i cultural, amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, adequada a l'edat.

14. Reflexionar sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic, a partir de situacions de comunicació reflexiva, per escriure i parlar de forma adequada, coherent i correcta, i per comprendre textos orals i escrits.

15. Utilitzar la lectura com a font de plaer i enriquiment personal i apropar-se a obres de la tradició literària.

16. Comprendre textos literaris de gèneres diversos adequats quant a temàtica i complexitat i iniciar-se en els coneixements de les convencions específiques del llenguatge literari.

17. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües.

4.4.3.3 Continguts de l'àrea

Cicle inicial

Llengua catalana i literatura

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Participació activa en interaccions amb el grup o mestre en qualsevol situació comunicativa de l'aula, tant les referides a gestió, organització, discussió dels problemes que sorgeixen en el dia a dia, explicació de vivències personals, com les derivades de situacions d'ensenyament-aprenentatge, amb respecte per les normes que regeixen la interacció oral (torns de paraula, to de veu, ritme).
- Producció de textos orals memoritzats (cançons, poemes, dramatitzacions) i de producció pròpia (exposicions, explicacions) adaptant l'entonació, el to de veu o el gest a la situació comunicativa i amb la utilització de la comunicació audiovisual sempre que l'activitat ho requereixi.
- Interès per expressar-se oralment amb bona entonació i pronunciació.

Escoltar i comprendre

- Comprensió de tot tipus de missatges orals en diferents contextos i en qualsevol dels escenaris possibles: activitats d'aula, situacions d'aprenentatge en qualsevol àrea i en la vida quotidiana.
- Comprensió de relats audiovisuals com a representació de la realitat, per tal de començar a diferenciar el món real i la seva representació audiovisual.
- Comprensió de textos orals de diferents tipus, formats i mitjans, per obtenir informació i per aprendre.

- Interès i respecte per les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- Comprensió de les informacions més habituals de classe, de la vida quotidiana i dels textos vinculats a continguts curriculars en qualsevol dels formats possibles i de forma conjunta a partir del text, imatges o esquemes.
- Utilització d'estratègies afavoridores del procés de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura (planificació, anticipació, identificació de mots, inferències, relació entre fragments, capacitat d'autocorrecció a partir del sentit global, identificació dels signes de tot tipus que formen part del text).
- Ús d'estratègies lectores adequades en la lectura individual silenciosa o en veu alta amb el professorat.
- Ús d'estratègies de comprensió i interpretació crítica dels missatges audiovisuals adreçats a les nenes i nens de la seva edat (publicitat de joguines i de productes d'alimentació, entre altres).
- Interès pels textos escrits i audiovisuals com a font d'informació i d'aprenentatge i com a mitjà de comunicació.
- Interès i curiositat per mirar o llegir contes o llibres de coneixements, però també per llegir un rètol, un títol d'un llibre, una notícia d'Internet o qualsevol altre text.
- Participació en activitats de lectura col·lectiva.

Escriure

- Composició de textos escrits, que poden tenir el suport d'imatges o esquemes, realitzats en diferents situacions: a) situacions quotidianes de l'aula i l'escola; b) experiències personals i produccions en l'àmbit creatiu (contes, poemes, vivències); c) textos de treball produïts en qualsevol de les àrees curriculars.
- Iniciació en els mecanismes que fan possible el llenguatge audiovisual i en la seva funció expressiva.
- Ús de programari informàtic per escriure textos curts, especialment de tractament de textos, d'edició gràfica i de presentacions.
- Aplicació d'un procés reflexiu en l'escriptura de textos: pensar, escriure i revisar.
- Interès per la bona presentació dels textos escrits i per aplicar-hi els coneixements ortogràfics treballats a classe.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Observació de les diferències entre llengua oral i escrita, a partir del seu ús en situacions comunicatives reals o simulades.
- Coneixement i ús de l'ortografia de base, que comporta: separar bé les paraules, no alterar l'ordre dels mots en una frase, fer correspondre una grafia a cada so (no se'n deixa, no n'hi posa de més, no altera l'ordre), fer correspondre un so a una de les grafies possibles que fan aquell so ("gersei" seria acceptable).
- Escriptura de paraules d'ús habitual a la classe, en els aprenentatges i en els seus textos (ahir, avui, notícies, hi havia, carrer, dies de la setmana).
- Introducció a normes ortogràfiques més senzilles i de més ús, i als signes de puntuació més bàsics (punt final, coma, interrogant, admiració).
- Introducció a la terminologia gramatical: nom, verb, oració, masculí, femení, article, singular, plural.
- Discriminació fonètica de síl·labes i accents en les paraules.
- Observació del funcionament de la llengua: sinònims i antònims, derivació, composició, sentit figurat (quan forma part d'una manera de parlar pròxima).
- Consciència de la transferència dels coneixements d'una llengua a les altres llengües que està aprenent.
- Valoració del progrés del dia a dia en escriptura. Opinió ajustada de les seves capacitats, sense infravalorar-se ni sobrevalorar-se.

DIMENSIÓ LITERÀRIA

- Interès i participació activa en les activitats orientades al foment del gust per la lectura: lectura guiada; ús de l'audició, lectura i memorització de textos, poemes, cançons, refranys, dites; ús de la biblioteca d'aula i d'escola i revistes escolars; ús de gravacions i de mitjans audiovisuals, dramatitzacions, entre altres.
- Participació en activitats literàries de l'escola i de l'entorn proper.
- Comprensió a partir d'audicions i comentaris posteriors conjunts de literatura de tradició oral de tot tipus (rondalles, contes, cançons, dites).
- Comprensió dels elements fonamentals d'un relat audiovisual (personatges, espais, accions).

- Comprensió i aprofundiment en el sentit del text, a partir de lectures conjuntes guiades, pràctica d'algunes estratègies lectores i interpretació del llenguatge literari: derivació, composició, sentit figurat, interpretació de locucions, frases fetes o refranys; i descobriment del ritme i la rima, si es tracta de poesia o cançó.
- Ús d'estratègies lectores apreses en altres situacions, en la lectura individual silenciosa o en veu alta: fer atenció al títol i a les imatges, anticipació, deducció del significat d'un mot, relació amb els seus coneixements, entre altres.
- Lectura en veu alta tot fent atenció a la pronunciació, al to de veu, a l'entonació perquè tots ho entenguin, i adequant l'entonació i el ritme a cada tipus de text.
- Escripura de textos narratius i de caràcter poètic (contes, poemes, endevinalles, refranys, rodolins), basant-se en models observats i analitzats, aprofitant les emocions que provoquen les imatges i altres missatges audiovisuals.
- Coneixement de la biblioteca de centre per adquirir autonomia per a la utilització dels seus recursos.
- Interès per l'elecció de temes i textos i per la comunicació de preferències personals.

Continguts comuns amb altres àrees

- Interacció, comprensió i expressió de missatges orals, escrits i audiovisuals vinculats a continguts d'altres àrees.
- Producció de cançons amb entonació, to de veu i gest adequats a la situació comunicativa.

Llengua castellana i literatura

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Participació activa en interaccions amb el grup o mestre/a en qualsevol situació comunicativa de l'aula, respectant les normes que regeixen la interacció.

- Producció de missatges orals: breus exposicions a classe, aprenent a adaptar l'entonació, el to de veu, el gest a la situació comunicativa, i amb l'ajut de la comunicació audiovisual sempre que es requereixi per facilitar el discurs oral.

Escoltar i comprendre

- Comprensió de missatges orals (instruccions, explicacions, narracions) del mestre/a o dels companys/es a l'aula.
- Comprensió de relats audiovisuals com a representació de la realitat, per tal de començar a diferenciar el món real i la seva representació audiovisual.
- Comprensió de textos orals de diferents mitjans (comunicació, ràdio, televisió, videojocs) per obtenir informació i per aprendre.
- Interès i respecte per les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- Comprensió de les informacions més habituals de classe, de la vida quotidiana i dels textos vinculats a continguts curriculars en qualsevol dels formats possibles i a partir del text, imatges o esquemes que els componen.
- Utilització d'estratègies afavoridores del procés de comprensió lectora en la lectura individual silenciosa, amb el mestre/a o col·lectiva.
- Interès pels textos escrits i audiovisuals com a font d'informació i d'aprenentatge i com a mitjà de comunicació d'aprenentatges i d'experiències.
- Interès i curiositat per mirar o llegir contes o llibres de coneixements, però també per llegir un rètol, un títol d'un llibre, una notícia d'Internet o qualsevol altre text.

Escriure

- Composició de textos escrits senzills produïts en diferents situacions:
a) reescriptura d'explicacions breus; b) experiències personals; c) composicions a partir d'imatges.
- Interès per la bona presentació dels textos escrits i per aplicar-hi els coneixements ortogràfics treballats a classe.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Observació de les diferències d'ús de la llengua oral i la llengua escrita a partir dels textos escrits utilitzats a l'aula.
- Ús dels aprenentatges ortogràfics a partir del realitzat en català: separar paraules; no alterar l'ordre dels mots d'una frase; fer correspondre una grafia a cada so o dues en el cas dels dígrafs: qu, gu, rr; identificació de les semblances

i diferències entre els sons castellans i els catalans i les seves grafies: c/z. j/g, ix, ç, ch, ñ...

- Escritura de paraules d'ús habitual a la classe en els aprenentatges i en els seus textos.(perro, calle, hoy, ayer, había).
- Introducció de normes ortogràfiques senzilles.
- Ús dels signes de puntuació que s'estan aprenent en català.
- Ús de la nomenclatura gramatical que s'està aprenent en català.
- Coneixement de vocabulari específic dels temes que es tracten a l'aula i dels seus derivats, sinònims i antònims.

DIMENSIÓ LITERÀRIA

- Interès i participació activa en les activitats orientades al foment del gust per la lectura: lectura guiada de contes; ús de la biblioteca d'aula i d'escola; audició de contes, lectura i memorització de textos, poemes, cançons, refranys i dites.
- Comprensió i aprofundiment en el sentit del text, pràctica d'algunes estratègies lectores, i interpretació del llenguatge literari.
- Comprensió de contes llegits individualment o en grup.
- Dramatització de contes i altres textos literaris adequats a l'edat i als interessos dels infants.
- Comprensió i ús de locucions, refranys, dites i frases fetes de la llengua castellana.
- Comprensió, memorització i recitació de poemes amb ritme, pronunciació i entonació adequades.
- Escritura de contes breus i altres textos basant-se en models observats i analitzats i aprofitant les emocions que provoquen les imatges i altres missatges audiovisuals.

Primera llengua estrangera

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Producció de textos breus orals memoritzats com cançons, poemes, rimes, amb la utilització d'imatges sempre que l'activitat ho requereixi, adaptant l'entonació, el to de veu o el gest al contingut.

- Reproducció del lèxic bàsic i dels missatges relacionats a les situacions comunicatives habituals de l'aula.
- Participació activa en activitats de dramatitzacions, explicació de contes dialogats i representacions conjuntes, com recitacions de poemes o cançons, mostrant respecte per les produccions dels altres.

Escoltar i comprendre

- Comprensió d'instruccions simples de treball i d'actuació a l'aula.
- Comprensió de missatges quotidians d'intercanvi social -saludar, acomiadar-se, presentar-se; i missatges d'ús habitual a l'aula: la data, el temps, assistència, localització d'objectes.
- Reconeixement i identificació de mots i textos breus acompanyats de suport visual i/o audiovisual.
- Comprensió global d'un text d'estructura repetitiva, amb un contingut fàcil d'entendre i de predir amb ajut d'elements gestuals i icònics.
- Comprensió específica del lèxic bàsic per entendre el contingut de narracions, descripcions i situacions, amb ajut d'elements gestuals i icònics.
- Interès i respecte per les intervencions orals dels altres.

Llegir i comprendre

- Reconeixement i identificació de mots i textos breus acompanyats de suport visual o audiovisual.
- Comprensió de mots i frases senzilles conegudes i treballades àmpliament en els contextos orals de l'aula.
- Ús d'estratègies de lectura: ús del context visual i verbal i dels coneixements previs sobre el tema o la situació.
- Interès i curiositat per mirar i "llegir" contes o llibres (en diferents suports) escrits en la llengua estrangera.

Escriure

- Escriptura de mots i missatges breus a partir de produccions orals relacionades amb les vivències, les experiències i les activitats a l'aula.
- Producció de missatges breus seguint un model treballat i fàcilment identificable en la llengua d'aprenentatge.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Observació de la importància dels aspectes fonètics, de ritme, accentuació i entonació de la llengua estrangera i del seu ús per a la millora de la comprensió i producció orals.
- Reconeixement i ús de mots i estructures senzills propis de la llengua estrangera.
- Observació de les diferències entre la llengua oral i l'escrita.
- Observació de la relació entre el so i la seva grafia.

DIMENSIÓ PLURILINGÜE I INTERCULTURAL

Llengua catalana i literatura, llengua castellana i literatura i primera

llengua estrangera

- Valoració de la pròpia llengua, de les que es parlen a l'escola i a l'entorn, i de les de tot el món perquè totes serveixen per comunicar-se i per aprendre i aproximar-se a d'altres cultures.
- Interès per conèixer altres llengües i compara-les per observar semblances i diferències.
- Valoració de la necessitat de conèixer llengües estrangeres per poder comunicar-se amb més gent.

- Reconeixement de la pròpia identitat lingüística i cultural i la de la resta de la classe a través de la biografia lingüística.
- Actitud receptiva cap a persones que parlen una altra llengua i tenen una cultura diferent a la pròpia.
- Actitud crítica davant estereotips lingüístics i audiovisuals –especialment els presents als mitjans de comunicació- que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.
- Coneixement de la diversitat de llengües que s'ensenyen a l'escola, i consciència que al món hi ha llengües molt diverses i que s'escriuen amb grafies diferents.

- Sensibilitat per a les diferències i les semblances entre llengües diferents i interès per comparar-les.
- Recerca, percepció i anàlisi de la realitat multilingüe i pluricultural de les famílies i l'entorn de l'alumnat (a partir de persones conegudes, anuncis, cançons, pel·lícules, video-jocs, objectes, documents, rètols d'establiments), identificant semblances i diferències.
- Semblances i diferències entre les llengües ensenyades a l'escola, o de la família romànica, a partir de contes, cançons o documents treballats en l'ensenyament de les llengües.
- Interès per escoltar cançons, contes i altres produccions tradicionals o actuals en llengua estrangera o altres llengües de l'entorn no conegudes i interès per percebre-hi semblances i diferències.
- Ús d'elements verbals i no verbals per a comunicar-se en situacions multilingües.
- Reconeixement i aprenentatge de formes bàsiques de relació social en llengua estrangera i altres llengües i cultures properes.
- Participació en les diferents activitats culturals i lingüístiques del centre en què s'utilitza la llengua estrangera.
- Actitud positiva d'interès i de confiança davant de l'aprenentatge de llengües estrangeres i motivació per a conèixer altres llengües i cultures.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

Llengua catalana i literatura

- Participar de forma adequada en les situacions comunicatives habituals en el context escolar i social, respectant les normes d'interacció oral i mostrar interès i respecte quan parlen els altres.
- Comprendre tot tipus de missatges orals que es produeixen en activitats d'aula, situacions d'aprenentatge i vida quotidiana, i també els que provenen de mitjans audiovisuals i informàtics.
- Realitzar exposicions orals de textos memoritzats o de producció pròpia referits a coneixements, vivències o fets, adaptant el to de veu o el gest a la

situació comunicativa, i amb utilització d'imatges o audiovisuals, si la situació ho requereix.

- Comprendre i extreure informacions rellevants de textos escrits i audiovisuals adequats a l'edat i presentats en diferents suports.
- Aplicar a les lectures individuals algunes estratègies treballades col·lectivament, començant per les més senzilles, com mirar les imatges i llegir el títol per fer hipòtesis.
- Escriure textos de diferents tipologies i que responguin a diferents situacions (notícies, experiències, descripcions, textos imaginatius, entre altres) a partir de models o de creació pròpia, escrits a mà o amb eines informàtiques.
- Saber utilitzar algun recurs propi del llenguatge poètic per explicar sentiments, emocions, estats d'ànim: sentit figurat, sinònims, comparacions, entre altres.
- Haver mecanitzat que abans d'escriure s'ha de pensar i, un cop escrit, s'ha de revisar. Aplicar-ho a tot tipus de textos.
- Mostrar coneixement de l'ortografia de base i de les normes ortogràfiques més bàsiques en algunes o en la majoria de les produccions.
- Ser capaç d'observar el funcionament de la llengua: canvis d'ordre dels elements, formació de paraules, formes literàries, analogia, entre altres.
- Interès per aplicar els coneixements apresos a la lectura i a l'escriptura i per la bona presentació dels treballs.
- Mostrar interès per la lectura en general i pels textos tradicionals i de literatura adequats a l'edat.
- Escriure textos narratius de caràcter poètic (contes, poemes, endevinalles, refranys, rodolins) basant-se en models observats i analitzats.
- Conèixer el funcionament bàsic de la biblioteca de centre.
- Comprendre que la llengua és un instrument de comunicació, per aprendre i apropar-se a altres cultures, que hi ha diversitat de llengües i mostrar respecte per totes.
- Percebre algunes característiques de les semblances entre les llengües que hi ha a l'aula o a l'entorn més proper.
- Tenir una actitud crítica cap a tota mena d'estereotips que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

Llengua castellana i literatura

- Participar adequadament en interaccions a classe amb les nenes i nens i els mestres en diferents situacions comunicatives.
- Respectar les normes d'interacció oral i mostrar interès i respecte quan parlen els altres.
- Comprendre i extreure informació rellevant de produccions adequades a l'edat, i de diferents suports utilitzats a l'aula.
- Realitzar breus exposicions orals sobre coneixements, vivències o fets.
- Comprendre informacions rellevants de missatges escrits breus i mostrar comprensió per mitjà d'explicacions orals o altres representacions que s'hagin treballat a classe: contestar preguntes, completar un text, escollir un dibuix.
- Escriure missatges relacionats amb temes d'aprenentatge i experiències pròpies. Redactar amb claredat i ortografia adequada als seus aprenentatges.
- Mostrar coneixement en la correspondència so-grafia i tenir assolida l'ortografia de base i algunes regles bàsiques d'ortografia en els escrits fets a l'aula.
- Saber aplicar els coneixements apresos a llengua catalana.
- Valorar l'actitud i l'atenció quan s'explica o es llegeix un conte, un poema, una cançó.
- Mostrar interès i llegir contes adequats a la seva competència lectora.
- Ser capaç d'escriure textos curts amb intenció literària.
- Comprendre que la llengua és un instrument de comunicació, per aprendre i apropar-se a altres cultures, que hi ha diversitat de llengües i mostrar respecte per totes.
- Percebre algunes característiques de les semblances entre les llengües que hi ha a l'aula o a l'entorn més proper.
- Tenir una actitud crítica cap a estereotips lingüístics que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

Primera llengua estrangera

- Captar el missatge global de les produccions orals amb suport visual i no visual més treballades a l'aula.
- Captar informació rellevant d'un missatge oral.

- Entendre i participar activament de les interaccions orals treballades.
- Reconèixer mots i expressions orals en la seva forma escrita i usar-les oralment.
- Reproduir textos orals tenint en compte el ritme i l'entonació segons el model ofert.
- Escriure paraules, expressions conegudes i frases a partir de models i amb una finalitat específica.
- Comprendre que la llengua és un instrument de comunicació, per aprendre i apropar-se a altres cultures, que hi ha diversitat de llengües i mostrar respecte per totes.
- Percebre algunes característiques de les semblances entre les llengües que hi ha a l'aula o a l'entorn més proper.
- Mostrar interès i valorar la utilització d'una llengua estrangera per a la comunicació dins de l'aula i en les activitats d'ensenyament-aprenentatge que es creïn dins de l'aula.
- Tenir una actitud crítica cap a estereotips lingüístics que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

Cicle mitjà

Llengua catalana i literatura

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Participació activa i col·laborativa en interacció amb el grup o mestre en qualsevol situació comunicativa de l'aula i l'escola, tant les referides a gestió, organització, discussió dels problemes que sorgeixen en el dia a dia, explicació de vivències personals, com les derivades de situacions d'ensenyament-aprenentatge, respectant per les normes que regeixen la interacció oral (torns de paraula, to de veu, ritme).
- Exposició de temes de manera ordenada i comprensible. Participació activa en els diàlegs o debats, aportant i defensant idees pròpies i defensant o contradient, si cal, les dels altres amb arguments raonats.

- Producció de textos orals i audiovisuals (descripcions, explicacions, justificacions, presentacions de temes), amb preparació prèvia utilitzant recursos adequats (to de veu, gesticulació, suports visuals).
- Exposicions a partir d'un guió, esquema o imatge, amb la possibilitat de fer-ho davant d'una càmera de vídeo.
- Expressió d'emocions i sentiments utilitzant recursos verbals i no verbals adequats, amb la possibilitat de fer-ho davant d'una càmera de vídeo.
- Adequació del llenguatge i els elements no verbals a la situació comunicativa.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i que respecti les diferències de gènere.

Escoltar i comprendre

- Identificació i comprensió de tot tipus de missatges orals en diferents contextos i en qualsevol dels escenaris possibles: activitats d'aula, situacions d'aprenentatge en qualsevol àrea, i en la vida quotidiana.
- Comprensió de textos orals de diferents mitjans de comunicació audiovisual i informàtics per obtenir-ne informació i per aprendre, i valoració guiada de la informació que aporten.
- Reelaboració i explicació de manera sintètica d'exposicions que fa alguna persona o bé que s'han escoltat o mirat a través d'algun mitjà audiovisual, informàtic o dels mitjans de comunicació.
- Interès, respecte i audició reflexiva davant les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- Comprensió de les informacions escrites més habituals de classe, de la vida quotidiana i dels textos vinculats a continguts curriculars en qualsevol dels formats possibles i de forma conjunta a partir del text, imatges o esquemes que el componen.
- Utilització d'estratègies afavoridores del procés de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura (planificació, anticipació, idea principal, identificació de mots, inferències, relació entre fragments, capacitat d'autocorrecció a partir del sentit global, identificació dels signes de tot tipus que formen part del text).
- Lectura, comprensió i anàlisi guiada d'informacions i relats procedents de documents audiovisuals i de mitjans de comunicació.

- Resposta a preguntes a partir del text la resposta de les quals comporta reelaboració, relació amb els coneixements de cadascú o elaboració d'inferències.
- Ús d'estratègies lectores adequades en la lectura individual silenciosa o en veu alta amb el professorat.
- Interès i curiositat per mirar o llegir contes o llibres de coneixements, però també per llegir qualsevol text que es té a l'abast: un rètol, un avís, un títol d'un llibre, una notícia de diari, una informació d'Internet, entre altres.
- Coneixement del funcionament més bàsic d'una biblioteca.
- Iniciació a cerques d'informació a Internet, utilització de l'hipertext i dels enllaços.
- Interès pels textos escrits com a font d'informació i d'aprenentatge i com a mitjà de comunicació, d'aprenentatges i experiències.
- Sentit crític davant produccions audiovisuals: publicitat, informatius, relats de ficció.

Escriure

- Escriptura de textos escrits o audiovisuals senzills produïts en diferents situacions: per narrar, descriure, explicar fets o fenòmens, per fer coses com receptes, entre altres.
- Organització del text per millorar la coherència i la cohesió amb l'ajuda de pautes i utilitzant els coneixements lèxics i morfosintàctics de l'edat.
- Coneixement del programari de tractament de textos, d'edició gràfica i de presentació que els permeti escriure un text, inserir imatges, fer un esquema en ordinador.
- Utilització de correus electrònics per comunicar-se.
- Expressió d'idees de forma sintètica a través d'un esquema o imatge.
- Aplicació d'un procés reflexiu en l'escriptura de textos: pensar, escriure i revisar.
- Valoració dels avenços de cadascú en escriptura i consciència de les mancances.
- Interès per la bona presentació dels textos escrits i per aplicar-hi els coneixements ortogràfics apresos. Sentit estètic en la seva presentació formal.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Observació de les diferències entre llengua oral i escrita, a partir del seu ús en situacions comunicatives reals o simulades.
- Coneixement de la manera d'organitzar un text segons si és una explicació, una notícia, una recepta, una instrucció o alguna altra tipologia. Pràctica amb totes les tipologies.
- Coneixement de les diferents categories de textos audiovisuals segons la seva funció (notícia, anunci, reportatge, ficció) i introducció dels elements bàsics del llenguatge audiovisual.
- Coneixement i ús de l'ortografia de base i de les regles treballades a cicle inicial. Coneixement i ús progressiu de les lleis ortogràfiques constants (que no tenen excepcions). Memorització de mots amb dificultat ortogràfica d'ús habitual.
- Aplicació dels signes de puntuació més bàsics (punt final, coma, interrogant, admiració, dos punts, guió). Transformació de frases per comprovar la relació entre puntuació, entonació i significat.
- Introducció a l'accentuació gràfica: reconeixement de les síl·labes d'un mot, accent greu i agut, reconeixement de les paraules agudes, planes i esdrúixoles.
- Ús de terminologia gramatical: nom, verb, oració, masculí, femení, article, singular, plural, passat, present, futur.
- Observació del funcionament de la llengua en els textos que es llegeixen i en els de producció pròpia: derivació, composició, sentit figurat, sinònims, polisèmia, família de paraules, entre altres.
- Reconeixement d'articles, connectors, noms, adjectius i verbs en un text. Diferenciar els temps verbals: passat, present i futur en enunciats.
- Comparació i transformació d'enunciats per mitjà de canvis d'ordre, segmentacions, canvis en els connectors, per comprovar de quina manera es modifica el significat i els canvis de puntuació que comporta.
- Aplicació de tots els recursos que s'ofereixen a l'aula per millorar el treball escrit personal: consulta al diccionari o a algú altre, llibreta personal, memorització, o bé orientar-se a partir del coneixement de la llengua (analogia, família de paraules).
- Consulta al diccionari i introducció als diccionaris i correctors dels programaris de tractament de textos.

- Progressiva autonomia en l'aprenentatge: reflexió sobre el procés, l'organització i planificació del treball, acceptació de l'error, autocorrecció i autoavaluació de tot el procés.
- Valoració del progrés en escriptura. Opinió ajustada de les capacitats de cadascú, sense infravalorar-se ni sobrevalorar-se. Confiança en les pròpies capacitats.
- Reconeixement del valor social de l'ortografia per comunicar-se amb els altres.

DIMENSIÓ LITERÀRIA

- Adquisició de l'hàbit de lectura a partir de l'ús de molts estímuls: audició, lectura i memorització de textos, poemes, cançons, refranys o dites; biblioteca d'aula i d'escola, revistes escolars, gravacions, ús de mitjans audiovisuals o dramatitzacions. Participació en activitats literàries de l'escola i de l'entorn proper.
- Lectura conjunta guiada per aprofundir en el sentit del text, practicar algunes estratègies lectores, i aprendre a interpretar el llenguatge literari: derivació, composició, sentit figurat, interpretació de locucions, frases fetes o refranys; descobrir el ritme i la rima, si es tracta de poesia o cançó.
- Lectura, anàlisi i reconeixement dels elements clau de la narració i de relats audiovisuals adequats a l'edat.
- Ús d'estratègies lectores apreses en altres situacions per a la comprensió en la lectura individual silenciosa o en veu alta, en petit grup o en gran grup.
- En la lectura en veu alta, fer atenció a la pronunciació, al to de veu i a l'entonació perquè tots ho entenguin. També saber que cada tipus de text demana una entonació i un ritme diferent.
- Escriitura de poemes per comunicar sentiments, emocions, estats d'ànim o records, utilitzant llenguatge poètic: adjectius, comparacions, sentits figurats.
- Escriitura de contes i textos narratius fent atenció a l'estructura d'aquest tipus de text, en què hi ha d'haver una situació inicial, un nus i un desenllaç.
- Escriitura de jocs lingüístics amb paraules, sons, rimes (embarbussaments, cal·ligrames, rodolins entre altres).

- Elaboració de missatges creatius i crítics mitjançant associacions d'imatges, i d'imatges i sons. Possibilitat d'associació amb textos escrits.
- Dramatització de contes i altres textos literaris adequats a l'edat i als interessos del grup.
- Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre: autor, adaptador, traductor, il·lustrador, editorial, col·lecció; i dels principals agents de producció d'un relat de ficció audiovisual: director, guió, actors, música.
- Coneixement del funcionament d'una biblioteca per saber on pot trobar llibres adequats a l'edat, i temes del seu interès i utilització de tot tipus de recursos.
- Consulta de biblioteques virtuals per trobar-hi novetats, síntesis de llibres, recomanacions o obres d'un tema o autor determinat.
- Interpretació del sentit de les il·lustracions (colors, tècnica, estil) en referència al text.
- Expressió de les impressions personals d'una lectura i, si cal, adoptar-hi una posició crítica.
- Participació en les converses, debats o presentacions de llibres al grup classe.

Continguts comuns amb altres àrees

- Interacció, comprensió i expressió de missatges orals, escrits i audiovisuals vinculats a continguts d'altres àrees.

Llengua castellana i literatura

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Participació activa en interaccions amb el grup o mestre en qualsevol situació comunicativa de l'aula, aportant idees, reflexionat sobre el que diuen els altres, arribant de forma guiada a organitzar un aprenentatge o un tema, respectant les normes que regeixen la interacció.
- Producció de textos orals i audiovisuals (descripcions, explicacions, justificacions, presentacions de temes) amb preparació prèvia utilitzant recursos adequats (to de veu, gesticulació, suports visuals).
- Expressió d'emocions i sentiments utilitzant recursos verbals i no verbals adequats.

- Interès per expressar-se oralment amb pronunciació i entonació adequades a la situació comunicativa.
- Adequació del llenguatge i dels aspectes no verbals de la comunicació a la situació comunicativa.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respecte per les diferències de gènere.

Escoltar i comprendre

- Comprensió d'informacions de missatges i explicacions orals en diferents contextos i activitats d'aula.
- Comprensió de textos orals de mitjans de comunicació audiovisual, informàtics, per obtenir informació i per aprendre.
- Reelaboració i explicació d'exposicions fetes per altres persones o que s'han sentit en els mitjans de comunicació o informàtics.
- Interès, respecte i audició reflexiva davant les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- Comprensió de les informacions de diferents tipus de text relacionats amb temes treballats, tot utilitzant estratègies que els ajudin a comprendre i a relacionar el que diu el llibre amb els coneixements que tenen del tema.
- Resposta a preguntes sobre textos que llegeixen, la resposta a les quals comporti reelaboració, relació amb els coneixements de cadascú i elaboració d'inferències.
- Cerca guiada d'informació a la biblioteca escolar i amb l'ús de les TIC.
- Lectura, comprensió i anàlisi guiada de la informació provinent de documents escrits i audiovisuals que apareixen en diferents mitjans i suports.
- Interès pels textos escrits com a font d'informació i aprenentatge i com a mitjà de comunicació d'experiències.
- Participació en activitats de lectura col·lectiva.
- Lectura crítica de missatges escrits i audiovisuals (publicitat, informatius, relats de ficció).

Escriure

- Composició de textos relacionats amb els temes treballats a classe i amb l'experiència personal: descripcions, explicacions, diàlegs, notícies, receptes, utilitzant procediments senzills d'escriptura: pensar, escriure i revisar.
- Elaboració d'audiovisuals senzills per descriure, narrar i explicar situacions quotidianes.

- Elaboració de textos escrits i d'audiovisuals a partir de models, per tal que millorin en l'organització dels mateixos (coherència i cohesió i ús del lèxic, ortografia i estructures morfosintàctiques adequats al seu nivell i al tema).
- Interès per la bona presentació dels textos escrits.
- Ús del programari del tractament de textos i d'edició gràfica i de presentació que els permeti escriure un text, amb la incorporació d'imatges i àudios.
- Valoració dels avenços de cadascú en l'escriptura i consciència de les mancances.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Observació de les diferències d'ús de la llengua oral i la llengua escrita en situacions comunicatives reals o simulades.
- Coneixement de diferents tipus de text: narració, instrucció, descripció, explicació.
- Coneixement de les diferents categories de missatges audiovisuals segons la seva funció (notícia, anunci, reportatge, ficció) i introducció dels elements bàsics del llenguatge audiovisual.
- Capacitat per millorar el treball escrit a través de l'organització i revisió de textos.
- Observació de la formació de paraules: derivació, composició, polisèmia, famílies de paraules en els temes treballats.
- Ús de la terminologia gramatical utilitzada en català.
- Coneixement i ús de l'ortografia bàsica en paraules utilitzades en contextos molt treballats.
- Coneixement i ús progressiu de les normes ortogràfiques constants (que no tenen excepcions).
- Introducció a l'accentuació gràfica: reconeixement de les paraules agudes, planes i esdrúixoles.
- Identificació i ús dels signes de puntuació més comuns apresos a llengua catalana.
- Ús de les normes ortogràfiques apreciament el seu valor social i la necessitat de cenyir-se a elles en els escrits. Coneixement de les normes treballades.
- Confiança en la pròpia capacitat per aprendre llengua i en les situacions d'aprenentatge compartit.

DIMENSIÓ LITERÀRIA

- Lectura silenciosa de textos narratius: contes i novel·les. Ús de la biblioteca d'aula i d'escola.
- Lectura col·lectiva de novel·les amb comentaris sobre els temes i argument. Relació i raonaments sobre la vida fora del llibre.
- Lectura i recitació de refranys, dites i frases fetes, amb ritme, pronúncia i entonació adequats.
- Lectura de poemes i anàlisi i comprensió posterior per entendre el sentit del poema i el seu llenguatge: metàfores, personificacions, comparacions i adjectius.
- Lectura, anàlisi i reconeixement dels elements clau de la narració i de relats audiovisuals adequats a l'edat.
- Escriptura de poemes per comunicar sentiments, emocions, estats d'ànim o records, utilitzant llenguatge poètic: adjectius, comparacions i les estratègies necessàries per a expressar-ho per escrit, esborranys, revisions.
- Escriptura de contes, partint de lectures prèvies que serveixin de model, i que els facin pensar en el tema, els personatges, el context, a través de la planificació, textualització i revisió).
- Elaboració de missatges creatius i crítics mitjançant associacions d'imatges, i d'imatges i sons. Possibilitat d'associació amb textos escrits.
- Dramatització de situacions i textos literaris.

Primera llengua estrangera

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Participació activa en els intercanvis orals: formulació de preguntes, simulacions i diàlegs, en el context de l'aula i pròxims a l'alumnat.
- Reproducció i memorització de textos breus orals com cançons, poemes, rimes, amb acompanyament d'elements no verbals que ajudin a la comprensió de la llengua.
- Participació activa en les interaccions orals emprant la pronunciació, l'entonació, ritme i expressions orals habituals d'ús a l'aula i valorant i

respectant les normes que regeixen la comunicació (torns de paraules, to de veu, gest adequat i rols).

- Producció de missatges breus orals que permetin parlar sobre la vida quotidiana al centre o en els entorns més propers de l'alumnat tant en activitats individuals com en grup.
- Ús de les estructures pròpies de la llengua estrangera en les produccions orals.

Escoltar i comprendre

- Comprensió d'instruccions (rutines, ordres, etc.) simples i encadenades d'actuació a l'aula.
- Comprensió de missatges quotidians d'intercanvi social: saludar, acomiadar-se...; missatges d'ús freqüent a l'aula: la data, el temps (atmosfèric i l'hora), l'assistència; informacions personals sobre gustos, habilitats, sentiments, característiques físiques, rutines, entre altres.
- Identificació del lèxic bàsic d'un tema específic amb ajut d'il·lustracions o sense.
- Audició i comprensió global de textos orals de tipologia diversa, en diferents suports i formats (diàleg, relat, descripció) i amb un grau de dificultat adequat al nivell.
- Ús guiat d'estratègies de comprensió: anticipació del contingut, formulació d'hipòtesis, verificació, identificació de paraules clau.
- Comprensió de textos de tipologia diversa procedents de mitjans diversos i en diferents formats per accedir a una determinada informació i aprendre.
- Respecte i esforç d'atenció, comprensió i valoració per les intervencions orals dels altres.

Llegir i comprendre

- Comprensió de textos senzills en suport paper i digital i de temàtica variada per copsar el sentit general i extreure'n informació per a la realització de tasques concretes o com a gaudiment de la lectura.
- Utilització de tècniques de lectura apreses en les llengües d'aprenentatge del centre que ajudin a la comprensió del text i que permetin la deducció del significat dels mots i expressions (predicció, suposició).
- Utilització de diccionaris il·lustrats en format paper i digital per a comprendre el significat del lèxic nou.

- Interès per la lectura de textos com a font d'informació i de plaer.
- Ús dels recursos de la biblioteca d'aula i escola com a font d'informació i de plaer.

Escriure

- Producció de missatges breus relacionats amb situacions de la vida quotidiana, a partir dels models treballats a l'aula.
- Escriptura de textos breus seguint models treballats a l'aula amb una finalitat comunicativa, utilitzant, quan calgui, els recursos que ofereixen les TIC o d'altres llenguatges.
- Producció de textos a partir de models i incorporant expressions i frases senzilles conegudes i treballades oralment per transmetre informacions rellevants relacionades amb els temes de treball.
- Aprofitament de les tècniques i recursos de producció escrita apreses de les altres llengües del centre per a la producció de textos.
- Ús de les estructures pròpies de la llengua estrangera en les produccions escrites.
- Interès per la bona presentació i edició dels textos produïts.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Reconeixement i ús de lèxic, formes i estructures bàsiques pròpies de la llengua estrangera, prèviament utilitzades.
- Associació de grafia, pronunciació i significat a partir de models escrits i expressions orals. Ús intuïtiu de la decodificació.
- Ús d'habilitats i estratègies per aprendre nou lèxic, expressions i estructures (repetició, memorització, associació, utilització de suports multimèdia) de forma individual però també en grup.
- Ús de recursos TIC amb suports multimèdia per al treball de vocabulari bàsic i d'ampliació i d'estructures lingüístiques de la llengua estrangera.
- Ús de recursos que ajudin a l'aprenentatge de la llengua (memorització, recitació, associació de mots) i reflexió sobre el propi aprenentatge, especialment per captar els petits avenços que s'assoleixen.
- Valoració i confiança en la pròpia capacitat per aprendre una llengua estrangera com a instrument per a la realització de tasques, com a eina d'aprenentatge i d'accés al coneixement i com a llengua de comunicació dins i fora de l'aula.

DIMENSIÓ PLURILINGÜE I INTERCULTURAL

Llengua catalana, castellana i primera llengua estrangera

- Valoració de la llengua com a instrument de comunicació, d'aprenentatge i d'aproximació a d'altres cultures i obertura a la diversitat de llengües i cultures del món.
- Valoració de la llengua i cultura catalanes, a partir del coneixement i valoració d'altres llengües i cultures presents a l'aula.
- Valoració de conèixer altres llengües que la pròpia per poder comunicar-se amb més gent, buscar informació a Internet, llegir textos.
- Valoració de la pròpia identitat lingüística i de la riquesa que representa poder parlar més d'una llengua.
- Actitud positiva d'interès i de confiança davant de la diversitat de llengües i cultures.
- Acceptació positiva de l'altre, del diferent, de la diversitat lingüística i cultural i actitud receptiva cap a persones que parlen altres llengües i tenen altres cultures diferents i interès per a comprendre-les.
- Actitud crítica davant estereotips lingüístics i audiovisuals que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.
- Consciència que hi ha famílies al si de les quals es parlen diverses llengües.
- Consciència positiva i coneixement de la varietat lingüística (llengües diferents o varietat d'una mateixa llengua) existent en el context social i escolar, a partir de persones conegudes, anuncis, cançons. Identificació de semblances i diferències.
- Coneixement d'algunes llengües d'Espanya i valoració positiva de la riquesa que suposa aquesta diversitat.
- Coneixement del fet que al món hi ha llengües molt diverses i que cada llengua té diferents regles.
- Coneixement que hi ha escriptures diferents i que un mateix alfabet pot servir per a l'escriptura de diferents llengües.
- Interès i motivació per a conèixer el funcionament de distintes llengües i comparar-les per observar semblances i diferències.

- Recerca, percepció i anàlisi de la realitat multilingüe i pluricultural de les famílies i l'entorn de l'alumnat (a partir de persones conegudes, anuncis, cançons, objectes, documents, rètols d'establiments) identificant semblances i diferències.
- Identificació en produccions de diferents llengües romàniques (o d'altres llengües) de paraules que s'assemblen, arriscant-se a trobar el significat usant estratègies de comprensió (hipòtesis, inferències).
- Coneixement d'algunes semblances i diferències en els costums quotidians i ús de les formes bàsiques de relació social als països on es parla la llengua estrangera i el nostre.
- Identificació de paraules de llengües diferents que s'assemblen i de la relació amb el seu significat.
- Percepció de les dificultats de comunicació amb persones que parlen altres llengües i plantejament de possibles solucions verbals i no verbals per resoldre les situacions.
- Identificació dels comportaments i rituals (sobretot socials, com les salutacions i els comiats) que són característics de la llengua estrangera.
- Ús de la llengua estrangera per expressar i manifestar sentiments i afeccions en situacions d'aula.
- Valoració positiva de les diferents activitats culturals i lingüístiques del centre en què s'utilitza la llengua estrangera i participació activa en elles.
- Valoració de les produccions tradicionals i actuals (rimes, cançons, contes, textos breus) de la llengua estrangera.
- Actitud positiva d'interès i de confiança davant de l'aprenentatge de llengües estrangeres i per conèixer altres llengües i cultures.

CRITERIS D'AVUACIÓ

Llengua catalana i literatura

- Participar activament en les converses de classe i utilitzar un llenguatge comprensible per a les funcions bàsiques.
- Comprendre i extreure informació rellevant de produccions orals, presentades en qualsevol mitjà, distingint entre les idees principals i les secundàries.

- Exposar temes de manera ordenada i comprensible de totes les tipologies a partir d'un guió i utilitzant els recursos adequats (to de veu, gesticulació) i suports audiovisuals sempre que sigui convenient.
- Realitzar breus intervencions davant una càmera de vídeo.
- Comprendre i extreure informació rellevant de textos presentats en qualsevol mitjà, distingint entre idees principals i secundàries.
- Llegir de manera autònoma i comprensiva, mostrant interès per llegir tot tipus de textos.
- Aplicar estratègies afavoridores del procés de comprensió abans, durant i després de la lectura (planificació, anticipació, idea principal, inferències, entre altres).
- Conèixer el funcionament d'una biblioteca escolar i iniciar-se en l'ús de les virtuals.
- Escriure textos de diferent tipologia a mà i amb ordinador aplicant-hi els coneixements ortogràfics i textuais treballats.
- Revisar el text que s'ha escrit i millorar-ne la coherència i la cohesió, el lèxic i la puntuació.
- Valorar els avenços en escriptura i consciència de les mancances.
- Mostrar seguretat en l'ortografia de base i coneixement de les normes ortogràfiques que responen a lleis constants.
- Tenir capacitat per observar el funcionament de la llengua: els canvis de significat quan s'hi fan transformacions, la formació de les paraules, la relació entre puntuació i sentit o el llenguatge literari.
- Mostrar autonomia progressiva en l'aprenentatge: reflexió en el procés, organització i planificació del treball, acceptació de l'error, autocorrecció.
- Participar en lectures conjuntes per aprofundir en el sentit del text, practicar algunes estratègies lectores i aprendre a interpretar el llenguatge literari.
- Escriure poemes i textos narratius fent atenció a l'estructura i al llenguatge.
- Produir textos audiovisuals senzills tenint en compte els elements bàsics del llenguatge audiovisual per expressar idees, emocions, records.
- Conèixer i valorar la diversitat lingüística (entre llengües diferents o dintre d'una mateixa llengua) i cultural de l'entorn, amb actitud de respecte cap a les persones que parlen altres llengües i tenir interès per comprendre-les.

- Comparar produccions de diferents llengües per trobar-hi semblances i diferències.
- Tenir una actitud crítica cap a els estereotips lingüístics i audiovisuals que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

Llengua castellana i literatura

- Participar de forma adequada en situacions comunicatives diverses, respectant les normes d'interacció oral.
- Comprendre i extreure informació rellevant de produccions orals adequades a l'edat, provinents de diferents mitjans (explicacions, lectures, missatges audiovisuals), diferenciant entre idees principals i secundàries.
- Realitzar exposicions orals (coneixements, vivències, fets, idees), prèviament preparades, amb ordre i claredat, i utilitzant adequadament recursos no lingüístics (gesticulació, suports audiovisuals, recursos TIC) si escau.
- Identificar informacions rellevants de textos escrits diversos, comprendre-les per mitjà d'explicacions, reescriptures, resposta a preguntes que impliquin raonament i relació del que diu el text i els coneixements dels alumnes.
- Tenir interès i llegir amb rapidesa suficient per comprendre textos tradicionals i de la literatura infantil adequats a la seva edat.
- Buscar informacions a Internet de forma guiada.
- Escriure textos descriptius, expositius, narratius i poètics amb coherència, cohesió i correcció lingüística adequada a l'edat, utilitzant estratègies de planificació i revisió.
- Escriure textos a l'ordinador amb una rapidesa adequada, utilitzant els programes de tractament de textos, edició gràfica i de presentacions.
- Conèixer les paraules dels temes treballats a l'aula i les seves derivacions, o el seu ús amb diferents significats (polisèmia).
- Mostrar correcció en l'ortografia bàsica i coneixement de les lleis constants en les seves produccions.
- Reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge, detectant avenços i errades.
- Comprendre les novel·les, contes i poemes llegits i poder parlar del seu argument o del seu significat.
- Escriure contes clars i ben estructurats, i poemes.
- Participar en representacions teatrals, aprendre el paper i declamar-lo bé.

- Conèixer i valorar la diversitat lingüística (entre llengües diferents o dintre d'una mateixa llengua) i cultural de l'entorn, amb actitud de respecte cap a les persones que parlen altres llengües i tenir interès per comprendre-les.
- Comparar produccions de diferents llengües per trobar-hi semblances i diferències.
- Tenir una actitud crítica cap a els estereotips lingüístics que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

Primera llengua estrangera

- Captar el missatge global i específic de les produccions i interaccions orals més habituals que es produeixen a l'aula.
- Captar el sentit global de missatges orals i escrits sobre temes familiars, coneguts i d'interès.
- Emprar la llengua estrangera en situacions pròpies d'aula.
- Produir textos orals seguint un model i atenent a la pronunciació, ritme, entonació per explicar fets i conceptes relacionats amb ell mateix el món que l'envolta o per transmetre informació d'altres àrees curriculars.
- Extreure informació de textos escrits lligats a temes coneguts i amb una finalitat comunicativa concreta.
- Escriure frases i textos curts significatius en situacions quotidianes i escolars a partir de models amb una finalitat determinada i amb un format establert, tant en suport paper com digital.
- Usar algunes estratègies per aprendre a aprendre, com demanar aclariments, comunicar amb gestos, utilitzar diccionaris il·lustrats, i identificar alguns aspectes personals que ajudin a aprendre millor.
- Mostrar un cert grau d'autonomia a l'hora de resoldre les situacions d'aprenentatge.
- Conèixer i valorar la diversitat lingüística (entre llengües diferents o dintre d'una mateixa llengua) i cultural de l'entorn, amb actitud de respecte cap a les persones que parlen altres llengües i tenir interès per comprendre-les.
- Valorar la llengua estrangera com a instrument de comunicació i participar amb interès en les activitats en què s'usa la llengua estrangera.
- Comparar produccions de diferents llengües per trobar-hi semblances i diferències.

- Tenir una actitud crítica cap als estereotips lingüístics que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

Cicle superior

Llengua catalana i literatura

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Participació activa i col·laborativa, en interacció amb el grup o mestre en qualsevol situació comunicativa de l'aula i l'escola, tant les referides a gestió, organització, discussió dels problemes que sorgeixen en el dia a dia, explicació de vivències personals, com les derivades de situacions d'ensenyament-aprenentatge, respectant les normes que regeixen la interacció oral (torns de paraula, to de veu, ritme).
- Producció de textos orals i audiovisuals de producció pròpia (exposicions, descripcions de situacions o processos, d'emocions), amb preparació prèvia, i adaptant l'entonació, el to de veu o el gest a la situació comunicativa.
- Exposició de temes de manera ordenada i comprensible, i participar activament en els diàlegs o debats, aportant i defensant idees pròpies i defensant o contradient, si cal, les dels altres amb arguments raonats, amb la possibilitat de fer-ho en presència d'una càmera.
- Exposicions a partir d'un guió, esquema, imatge o bé utilitzant com a suport programaris de presentació.
- Expressió del pensament de manera coherent i estructurada per satisfer necessitats personals, escolars i socials.
- Interès per participar en les converses i per expressar-se amb claredat i bona pronúncia.
- Adequació del llenguatge a la situació comunicativa en converses informals, presentació de treballs o relació amb persones més grans.
- Ús de llenguatges no discriminatoris i que respectin les diferències de gènere.

Escoltar i comprendre

- Comprensió de tot tipus de missatges orals en diferents contextos i en qualsevol dels escenaris possibles: activitats d'aula, situacions d'aprenentatge en qualsevol àrea, i en la vida quotidiana.

- Utilització de les TIC per a la comprensió de textos orals de diferents mitjans de comunicació audiovisual, per obtenir-ne informació i per aprendre.
- Reelaboració i explicació de manera sintètica d'exposicions o explicacions que ha fet alguna persona o bé que s'han escoltat o s'han mirat a través d'algun mitjà audiovisual, amb especial atenció quan el procés de recerca s'ha fet amb l'ús de les TIC.
- Comprensió de textos audiovisuals i identificació i valoració com a representacions de la realitat.
- Aplicació d'anàlisis crítiques que permetin valorar adequadament l'interès de missatges escoltats i qüestionar-los, si cal.
- Capacitat crítica per comprendre allò que s'ha escoltat i fer-se preguntes a partir dels continguts exposats.
- Interès, atenció i respecte per les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- Comprensió de les informacions escrites en algun dels formats possibles que fan referència a qualsevol àmbit de l'escola i de la vida quotidiana (material de treball, instruccions, anotacions, fullets informatius, documentals, publicitat, cartes, articles del diari, reportatges, entrevistes entre altres).
- Lectura silenciosa i comprensió guiada a diferents propòsits i intencions de temes treballats a classe.
- Lectura i interpretació d'esquemes, gràfics i mapes conceptuals per saber extreure'n la idea principal i les relacions entre els elements.
- Lectura de missatges en suport audiovisual, de manera que la informació que se n'extregui es faci a partir del text, imatges, gràfics i altres recursos que en formen part i sabent identificar els elements del llenguatge audiovisual i la seva funció expressiva.
- Utilització d'estratègies afavoridores del procés de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. A més de saber aplicar les de cursos anteriors, caldrà un èmfasi especial per esbrinar les intencions de l'autor del text, mostrar una actitud crítica envers el que es llegeix, comprensió de vocabulari en contextos, realització d'inferències; formulació, comprovació i reelaboració d'hipòtesis, captació de les idees principals.
- Respondre preguntes a partir d'un text la resposta de les quals comporti reelaboració.

- Autoregulació de la comprensió d'un text: saber quan t'equivoques i què has de rectificar.
- Lectura en veu alta de manera que s'ajusti el to de veu, la velocitat i l'entonació a l'auditori.
- Recerca d'informació en un llibre o enciclopèdia a partir de consultar els índexs i els glossaris, en cas que n'hi hagi.
- Utilització d'Internet per buscar informació: coneixement dels cercadors més habituals, coneixement de les adreces de més ús, capacitat per captar informació a partir d'enllaços i d'organitzar-la per fer-ne un treball personal.
- Ús d'eines informàtiques de comunicació: correu electrònic i entorns virtuals.
- Coneixement del funcionament d'una biblioteca-mediateca de manera que es pugui trobar allò que es busca tan autònomament com sigui possible.
- Interès pels textos escrits com a font d'informació i aprenentatge i com a mitjà de comunicació d'experiències.
- Valoració crítica de la capacitat lectora d'un mateix.

Escriure

- Escriptura de textos produïts en diferents situacions i que responguin a diferents intencions que, sempre que calgui, han de tenir el suport d'imatges o esquemes: narracions, explicacions, descripcions, diàlegs, notícies, receptes, còmics, entre d'altres.
- Coneixement i aplicació de l'estructura que determina la tipologia dels textos (per exemple, en una descripció, hi ha una presentació i un desenvolupament; en una notícia s'ha de respondre a unes preguntes, en una narració, hi ha de passar alguna cosa).
- Consolidació de les estratègies adquirides en cursos anteriors en el procés de producció de textos: pensar (intencions, destinatari, contingut possible), escriure (tenir present la intenció, llegir la part escrita per saber com continuar, afegir-hi o treure idees, treure'n), revisar (comprovar si respon a la intenció primera, fer-ne una lectura en veu alta per comprovar-ne la coherència i la cohesió, i modificar el text a partir de treure, afegir-hi o inserir-hi fragments).
- Expressió d'idees de forma sintètica a través d'un esquema o imatge.
- Utilització de manera autònoma de diferents recursos per autocorregir un text o corregir els dels altres.

- Coneixement dels recursos bàsics del maquinari i del programari de tractament de textos, d'edició gràfica i de presentacions i de dibuix que permeti elaborar-hi textos, fer-hi esquemes o mapes conceptuals i inserir-hi imatges i àudios.
- Utilització de programari per enviar i rebre correus electrònics, per escriure i publicar a Internet per tal de comunicar-se.
- Coneixement d'altres mitjans que permeten produir textos amb un component visual o auditiu, com el vídeo o la ràdio.
- Valoració dels avenços de cadascú en escriptura i consciència de les mancances. Confiança en un mateix per poder millorar.
- Interès per la bona presentació dels textos escrits i per aplicar-hi els coneixements apresos.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Consciència que la llengua no funciona de la mateixa manera en un conte, en un text de ciències, en un de matemàtiques o en un poema. Cada àrea té un lèxic específic i una manera d'organitzar els enunciats i l'estructura del text.
- Observació de l'organització interna dels textos per explicar, per descriure, per dir com es fan les coses, per recordar, per opinar, per informar, per expressar sentiments, per divertir-se o per jugar. Pràctica amb les diferents tipologies a totes les àrees.
- Observació i ús de diferents connectors per enllaçar oracions (i, però, perquè, sinó encara que, no obstant...). Transformacions d'oracions en un text per ajustar el significat a les intencions del que escriu.
- Observació i pràctica amb els signes de puntuació que organitzen el text en paràgrafs (punt i a part), que marquen el final d'oració (punt i seguit, admiració, interrogant, punts suspensius), o que organitzen els elements de la frase (coma, dos punts, cometes, guió, parèntesis).
- Reconeixement en un enunciat del grup nominal i del grup verbal: nom i complements, verb i complements. Deducció del funcionament de la concordança. Aplicació de la complementació a la descripció de persones, objectes, situacions, estats d'ànim, o paisatges.
- Reconeixement dels trets bàsics que distingeixen un verb com a categoria gramatical: temps i persona, aspectes perfectius i imperfectius.

- Reconeixement de la funció dels determinants del nom: articles i quantitatius, demostratius i possessius.
- Reconeixement dels pronoms i de la funció de cohesió en els enunciats i en els textos. Els pronoms i els seus referents. Deducció de les lleis fonamentals de funcionament dels pronoms.
- Observació i comprensió del funcionament semàntic de la llengua: comparació, derivació, composició, sentit figurat, metàfores, sinònims, polisèmia, família de paraules, entre altres.
- Consulta de diccionaris de diferents orientacions (general, enciclopèdics, de sinònims), en format paper o virtuals.
- Capacitat per revisar els textos d'un mateix o d'altres companys, a partir d'algun tipus de suport, tot el que fa referència a l'estructura i organització del text, puntuació, lèxic, així com els elements paratextuals que han de fer-lo més entenedor.
- Coneixement i ús de les lleis ortogràfiques constants (com ga, gue, gui, go, gu) i introducció a les lleis d'excepció (com alternances c/g, t/d a final de mot) i a les excepcions (com fred o cub).
- Accentuació gràfica: reconeixement de les síl·labes d'un mot, accent greu i agut, reconeixement i accentuació de les paraules agudes, planes i esdrúixoles.
- Aplicació d'instruments personals per revisar l'ortografia dels textos: regles conegudes, deducció per comparació, associació de paraules, llibretes personals, consultes, diccionaris, corrector incorporat en un tractament de textos, bases d'orientació, entre moltes altres. Capacitat per reflexionar sobre els errors de cadascú i buscar recursos per corregir-los.
- Reconeixement del valor social de l'ortografia per comunicar-nos amb els altres.

DIMENSIÓ LITERÀRIA

- Adquisició de l'hàbit de lectura a partir de l'ús de molts estímuls: audició, lectura i memorització de tot tipus de textos, debats a partir d'un tema o autor; biblioteca d'aula i d'escola, revistes escolars, i de les activitats literàries que s'organitzen des de l'escola i de l'entorn proper.
- Audició i visionat de productes audiovisuals adequats a l'edat per fomentar i potenciar el gust estètic.

- Lectura conjunta guiada per aprofundir en el sentit del text, comparar autors, situar-los en l'època, aprendre a fer lectura crítica, així com per practicar algunes estratègies lectores, i aprendre a interpretar el llenguatge literari: comparació, derivació, composició, sentit figurat, interpretació de locucions, frases fetes o refranys; i descobrir el ritme i la rima, si es tracta de poesia o cançó.
- Reconeixement d'aquests recursos retòrics en els missatges audiovisuals i les diferents funcions que juguen en el text literari i en altres textos.
- Escriure textos de tot tipus: contes, poemes, còmics, diaris personals, notícies i dramatitzacions senzilles, per tal d'expressar sentiments, emocions, estats d'ànim o records.
- Producció de textos audiovisuals senzills (utilitzant la imatge fixa o en moviment i el so) per descriure, narrar i informar, i per expressar emocions i opinions.
- Creació de jocs lingüístics amb paraules, sons o rimes (embarbussaments, cal·ligrames, rodolins entre altres).
- Adequació del to, l'entonació i la modulació de la veu en lectures públiques, de manera que atregui l'atenció de l'oient i siguin entenedores.
- Dramatització de contes, poemes i altres textos literaris adequats a l'edat i als interessos del grup.
- Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre: autor, adaptador, traductor, il·lustrador, editorial, col·lecció, localitat i any d'edició, fent una fitxa tècnica en què constin aquestes dades.
- Reconeixement de les dades bàsiques d'una producció audiovisual, pel·lícula, anunci o notícia.
- Comprensió dels llibres de lectura i relats de ficció audiovisual: caracterització dels protagonistes, comprensió de la trama, situació en el temps, comentari d'alguns trets del llenguatge i interpretació del sentit de les il·lustracions (colors, tècnica, estil) en referència al text.
- Coneixement del funcionament de les biblioteques per saber on es poden trobar llibres per a la seva edat i de temes del seu interès.
- Coneixement del funcionament d'una biblioteca virtual per trobar-hi novetats, recensions de llibres, opinions de lectors, recomanacions d'obres, de temes o d'autors.

- Escriptura de textos narratius i de caràcter poètic (endevinalles, refranys, rodolins), basant-se en models observats i analitzats o en idees personals.
- Participació en les converses, debats o presentacions de llibres al grup classe.
- Expressió d'impressions personals després de les lectures i adopció d'una posició crítica.
- Coneixement i valoració del text literari com a vehicle de comunicació i d'interacció, com a fet cultural i com a possibilitat de gaudiment personal.

Continguts comuns amb altres àrees

- Interacció, comprensió i expressió de missatges orals, escrits i audiovisuals vinculats a continguts d'altres àrees.

Llengua castellana i literatura

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Participació activa en interaccions en petit o en gran grup aportant idees, reflexionant sobre el que diuen els altres, arribant a organitzar les idees sobre el tema del qual es parla i poder-les explicar.
- Respecte per les formes que regeixen la interacció oral.
- Producció de textos orals preparats prèviament de manera ordenada i clara (descripció de situacions, processos, exposicions).
- Utilització de recursos adequats a l'audiència, to de veu, gesticulació, suports visuals, durant les exposicions.
- Participació en debats, aportant i defensant idees pròpies de forma clara i ordenada i escoltant les idees dels altres per modificar les pròpies, si cal.
- Capacitat de reelaborar, contextualitzar i explicar diferents textos procedents de mitjans de comunicació audiovisual: notícies, reportatges, anuncis...
- Producció de textos orals relacionats amb fets viscuts, de successos de l'entorn escolar i social i dels que els arriben a través dels mitjans de comunicació, valorant i respectant les normes de la interacció oral.
- Adequació del llenguatge a les diferents situacions comunicatives.
- Interès per expressar-se oralment amb pronunciació i entonació adequades.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i de respecte envers las diferències.

Escoltar i comprendre

- Comprensió i extracció d'informacions a partir de missatges i exposicions orals que es produeixen a l'aula.
- Comprensió de textos orals de mitjans de comunicació audiovisual (ràdio i televisió, informàtics i Internet), principalment notícies, entrevistes, debats i reportatges, per obtenir informació i per aprendre.
- Anàlisi guiada de les informacions.
- Reelaboració i explicació resumida d'exposicions fetes per altres persones o que s'han sentit en els mitjans de comunicació.
- Interès, respecte i audició reflexiva davant les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- Lectura silenciosa i comprensió guiada a diferents propòsits i amb diferents intencions de temes treballats a classe.
- Resposta a preguntes que demanin raonament, organització i reelaboració del que s'ha llegit a través d'esquemes i resums fets de forma guiada.
- Comprensió i interpretació d'esquemes, gràfics, mapes conceptuals.
- Comprensió de textos vinculats als mitjans de comunicació: diari, web, tríptics informatius, publicitaris i anàlisi guiada del que s'ha llegit, per localitzar informacions rellevants.
- Utilització d'estratègies afavoridores del procés de comprensió lectora, seguint les que es treballen en català.
- Recerca d'informació en un llibre o enciclopèdia.
- Utilització d'Internet per mitjà dels cercadors per buscar informació.
- Utilització de la biblioteca d'escola (mediateca), posant en pràctica els coneixements adquirits en català.
- Comprensió i localització d'informacions rellevants en textos de mitjans de comunicació social.
- Integració de coneixements i informacions procedents de diferents suports.
- Interès pels textos escrits com a font d'informació i aprenentatge i com a mitjà de comunicació d'experiències.
- Valoració crítica de la capacitat lectora d'un mateix.
- Actitud crítica davant de l'ús manipulatiu i discriminatori de determinades informacions en textos periodístics i publicitaris.

Escriure

- Composició de textos produïts en diferents situacions i que responguin a diferents intencions: narracions, exposicions, descripcions, notícies, instruccions, cartes, resums, entre altres.
- Reconeixement i aplicació de l'estructura prototípica d'una determinada tipologia textual, per exemple en una exposició, presentació, cos ordenat de l'explicació i conclusió.
- Consolidació de les estratègies d'escriptura adquirides en altres cursos i treballades en català: pensar (intenció, destinatari, contingut, forma), escriure (llegint, rellegint, canviant), revisar si el que hem escrit respon a la idea del que volíem escriure, comprovar si és coherent i està ben cohesionat i reformular el que calgui.
- Expressió d'idees de forma sintètica.
- Ús dels coneixements del programari de tractament de textos i d'edició gràfica i de presentacions.
- Utilització de programaris per enviar correus electrònics.
- Valoració dels avenços de cadascú en escriptura i consciència de les mancances. Confiança en un mateix per poder millorar.
- Interès per la bona presentació dels textos escrits i per aplicar-hi els coneixements apresos.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Observació i explicació de l'organització dels textos llegits i escrits a l'aula: descripcions, exposicions, instruccions, diàlegs, notícies, narracions, cartes, entre d'altres.
- Observació i ús de diferents connectors per precisar el significat dels textos, entre altres, causa-conseqüència, finalitat, condició.
- Aplicació dels signes de puntuació apresos a llengua catalana.
- Ús de les formes verbals adequades a cada tipus de text, i reflexió de l'ús: els diferents passats en el text narratiu, l'imperatiu en les instruccions.
- Aplicació dels coneixements gramaticals i textuais apresos a llengua catalana.
- Coneixement i ús de les normes ortogràfiques, apreciament el seu valor social i cenyint-se a elles en els escrits.

- Ús de recursos i estratègies: associació de paraules (composició, derivació i contrast), observació de models, diccionaris i correctors per garantir la correcta escriptura i comprensió de les paraules i per enriquir el lèxic.
- Confiança en la pròpia capacitat per aprendre llengua i en situacions d'aprenentatge compartit.
- Anàlisi i comparació d'estructures sintàctiques.
- Reflexió sobre el propi aprenentatge, organització del treball, acceptació de l'error com a part del procés d'aprenentatge, autocorrecció i autoavaluació.

DIMENSIÓ LITERÀRIA

- Lectura autònoma de textos narratius de tradició oral i de literatura infantil. Converses i tertúlies sobre els llibres llegits, i capacitat per recomanar llibres.
- Lectura conjunta guiada per aprofundir en el sentit del text, per relacionar el tema del llibre amb els de la vida i cultura i època, per interpretar el llenguatge literari i per practicar estratègies de comprensió de lectura.
- Coneixement dels autors dels llibres llegits, trobades amb ells per parlar dels llibres.
- Comprensió, memorització i recitació de poemes, amb el ritme, la pronunciació i l'entonació adequades.
- Lectura de poemes per analitzar el seu significat, les impressions que causen i el seu llenguatge poètic: metàfores, personificacions, adjectivacions, personalitzacions.
- Creació i escriptura de poemes a partir de models i de situacions creades a classe, per comunicar sentiments i emocions, estats d'ànim.
- Lectura i interpretació i dramatització d'obres teatrals.
- Escriptura de contes amb diferents propòsits, basant-se en diferents temes o idees, tenir en compte com es crea la situació, el temps, els personatges, la creació del problema i la forma de desenvolupar-lo i solucionar-lo; utilitzar els passos de pensar, organitzar, escriure i revisar.

Primera Llengua estrangera

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Interacció oral a l'aula en situacions reals o simulacions amb progressiva autonomia i eficàcia.
- Producció d'instruccions de treball i d'actuació a l'aula.
- Formulació de preguntes i respostes a missatges quotidians d'intercanvi social i relacionats amb el contingut temàtic que es treballa, prestant atenció a l'entonació i la pronunciació adequades.
- Participació activa en les interaccions orals a l'aula emprant la pronunciació, l'entonació, el ritme i les estructures orals treballades i respectant les normes bàsiques de comunicació (torn de paraula, to de veu).
- Reproducció i producció de textos orals com cançons, poemes, rimes, narracions, textos breus relacionats amb continguts curriculars d'altres àrees o amb la pròpia àrea, emprant el llenguatge verbal i no verbal.
- Ús de les estructures pròpies de la llengua estrangera en les produccions orals.
- Exposició oral individual o en grup de temes treballats i utilitzant tots els suports visuals i informàtics disponibles.
- Interacció en converses breus ja treballades en situacions de similitud a la realitat o relacionades amb la realitat escolar.
- Valoració de les produccions orals com a expressió del propi aprenentatge.
- Disposició per superar les dificultats que poden sorgir en una interacció tot utilitzant estratègies que facilitin la comunicació (repetició, utilització d'exemples, gest, imatges).

Escoltar i comprendre

- Comprensió d'instruccions de treball i d'actuació a l'aula.
- Comprensió de missatges quotidians d'intercanvi social -saludar, acomiadar-se, felicitar, disculpar-se, demanar permís, donar les gràcies, comentar festes i sortides, adonar-se de les novetats a l'aula-; i de missatges relacionats amb el contingut temàtic -procedència geogràfica, professions, adreces, suggeriments.
- Identificació del lèxic i expressions bàsiques d'un tema específic.

- Comprensió global i específica de textos de tipologia i contingut divers i en diferents suports i formats, i extracció d'informació per a la realització d'una tasca concreta o com a reforç/ampliació dels coneixements.
- Audició i comprensió de textos orals i audiovisuals (diàlegs, narracions, descripcions, instruccions de jocs, receptes) adequat al nivell i a l'edat que facilitin la interacció entre l'alumnat.
- Distinció per l'entonació entre una pregunta, una exclamació i una instrucció o una frase.
- Interès i esforç per comprendre les produccions orals a l'aula.

Llegir i comprendre

- Lectura de textos de tipologia diversa, en suport paper i digital, per copsar el sentit general i extreure'n informació per a la realització d'una tasca concreta o com a reforç/ampliació dels coneixements ja treballats.
- Comprensió d'informacions relacionades amb continguts de diferents àrees curriculars i presentades en diferents suports.
- Utilització de tècniques de lectura apreses de les altres llengües del centre que ajudin a la comprensió del text i que permetin la deducció del significat dels mots i expressions (predicció, suposició).
- Utilització de diccionaris en format paper i digital per a comprendre el significat del lèxic nou.
- Gaudiment de la lectura de textos reals i adaptats adequats a l'edat.
- Ús dels recursos de la biblioteca d'aula i escola com a font d'informació i plaer.
- Ús de les TIC per a la recerca guiada de la informació en la realització de tasques específiques.

Escriure

- Producció de paraules, expressions i textos relacionats amb situacions de la vida quotidiana.
- Producció de textos (descripcions, diàlegs, narracions, poemes) d'extensió controlada seguint models treballats a l'aula amb una finalitat comunicativa, utilitzant, quan calgui, els recursos que ofereixen les TIC o d'altres llenguatges.
- Ús dels recursos TIC per establir contactes amb d'altres persones i comunicar-se en la llengua estrangera i per a la presentació, edició i publicació de textos.

- Reconeixement de les estratègies bàsiques (transferides de les llengües escolars) que són necessàries per a la producció de textos escrits segons la tipologia treballada.
- Ús de les estructures pròpies de la llengua estrangera en les produccions escrites.
- Interès per la presentació acurada dels textos escrits.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Reconeixement i ús de les similituds i irregularitats bàsiques i formes gramaticals pròpies de la llengua estrangera des d'una visió comunicativa i d'ús.
- Reconeixement i ús de les estructures bàsiques pròpies de la llengua estrangera, prèviament utilitzades.
- Reflexió i aprofitament de les tècniques i recursos de producció escrita d'altres llengües per a la producció de textos escrits propis.
- Recerca de diferents fonts i models per ajudar-se a la composició de textos propis.
- Selecció de models molt estructurats que permetin accedir a la producció pròpia de textos.
- Utilització de recursos que ajudin a l'aprenentatge de la llengua com la memorització, la recitació, l'associació de mots, el reconeixement d'estructures bàsiques.
- Progressiva autonomia en l'aprenentatge: reflexió sobre el procés, organització i planificació del treball, acceptació de l'error, autocorrecció i autoavaluació de tot el propi procés d'aprenentatge.
- Reconeixement i ús de la llengua estrangera com a eina d'aprenentatge, d'accés i organització d'informació i transmissió de coneixements.
- Confiança en la pròpia capacitat per aprendre una llengua estrangera i valoració del treball cooperatiu.

CRITERIS D'AVUACIÓ

Llengua catalana i literatura

- Valorar la participació activa en les converses de classe i l'ús d'un llenguatge comprensible per a les funcions bàsiques, com relacionar-se, aprendre, expressar experiències viscudes, imaginar. Així mateix, ha de saber escoltar els altres i respectar els torns de paraula.
- Comprendre produccions orals (conferències, exposicions, explicacions), provinents de diferents mitjans. Tenir capacitat per fer-ne una síntesi també oral a partir de les idees principals que s'hi han exposat.
- Exposar temes de producció pròpia oralment (exposicions, processos, comentaris d'actualitat, entre altres) amb preparació prèvia, i adaptant l'entonació, el to de veu o el gest a la situació comunicativa. Utilització de material gràfic.
- Aplicar tot tipus d'estratègies per comprendre el sentit global i informació específica de textos escrits de tipologia diversa i en diferents formats. Saber elaborar síntesis en forma d'esquema o mapa conceptual.
- Comprendre autònomament textos escrits (contes, poemes, articles, fullets informatius, entre d'altres) i audiovisuals (pel·lícules, anuncis, informatius). Saber respondre i formular preguntes referides als textos que s'han llegit o mirat.
- Conèixer el funcionament d'una biblioteca -també de les virtuals-, per localitzar llibres de coneixements i lectures literàries.
- Saber sintetitzar informació provinent de webs utilitzant el format hipertext.
- Escriure textos funcionals, narratius, literaris i audiovisuals coherents -a mà i fent ús de TIC- ben construïts, amb riquesa de llenguatge, partint del procés de pensar, escriure o elaborar i revisar.
- Conèixer i aplicar l'estructura que determina la tipologia dels textos.
- Expressar idees a través d'esquemes.
- Utilitzar programari per comunicar-se amb l'exterior: correu electrònic i entorns virtuals de comunicació.
- Saber escriure textos de totes les tipologies amb un lèxic i estructura que s'adigui al tipus de text, a les intencions i al registre. Tenir capacitat per revisar i millorar els textos d'un mateix o dels altres.

- Conèixer la terminologia gramatical bàsica i la funció de cada element en un enunciat.
- Mostrar seguretat en l'ortografia de base, bon coneixement de les normes ortogràfiques que responen a lleis constants i haver après algunes normes d'excepció i algunes excepcions; haver memoritzat les paraules d'ús freqüent.
- Aplicar l'accentuació gràfica en la majoria de casos en els textos de producció.
- Conèixer els mecanismes de la llengua per crear significat, com derivació, composició, sentit figurat i tots els treballats durant el curs. Aplicació en els textos de producció pròpia.
- Mostrar progressiva autonomia en l'aprenentatge: reflexió sobre el procés, organització i planificació del treball, acceptació dels errors, autocorrecció i autoavaluació de tot el procés.
- Mostrar comprensió dels llibres de literatura que llegeixen: saber explicar com són els protagonistes, la trama, els escenaris. Valorar el llenguatge i la il·lustració. Saber-ne fer una valoració global.
- Escriure textos de tot tipus: contes, poemes, còmics, diaris personals, notícies.
- Conèixer i valorar la diversitat lingüística i cultural de Catalunya, d'Espanya i del món, amb actitud de respecte cap a les persones que parlen altres llengües i interès a comprendre-les.
- Saber comparar produccions de diferents llengües per trobar-hi semblances i diferències i canviar el punt de vista personal per poder comprendre altres maneres de veure el món.
- Tenir interès per solucionar els problemes de comprensió i comunicació que es produeixen en contextos multilingües sabent adaptar els missatges.
- Usar un llenguatge no discriminatori i respectuós amb els altres i ser crític amb els prejudicis racistes, sexistes i classistes.

Llengua castellana i literatura

- Participar de forma adequada en les situacions comunicatives, respectant les normes d'interacció oral.
- Realitzar exposicions orals amb ordre, coherència i claredat (coneixements, vivències, fets, idees, opinions), utilitzant adequadament recursos no lingüístics (gesticulació, suports visuals).

- Comprendre i extreure la informació rellevant de textos i produccions adequades a l'edat, provinents de diferents mitjans (explicacions, lectures, audiovisuals), diferenciant idees principals i secundàries, identificant idees, opinions i valors no explícits.
- Comprendre autònomament textos escrits (contes, poemes, articles, fullets informatius, entre d'altres) i audiovisuals (pel·lícules, anuncis, informatius). Saber respondre i formular preguntes referides als textos que s'han llegit o mirat.
- Exposar textos orals preparats prèviament de manera ordenada i clara (descripció de situacions, de processos, exposicions). Utilització de recursos adequats a l'audiència: to de veu, gesticulació, suports visuals.
- Extreure i contrastar informacions de textos escrits diversos i mostrar la comprensió per mitjà de la lectura en veu alta.
- Aplicar a les lectures estratègies treballades a llengua catalana.
- Escriure textos funcionals i textos narratius i poètics. Elaborar textos audiovisuals amb coherència i cohesió i correcció lingüística, utilitzant procediments adequats (selecció, ordenació, revisió).
- Reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge, detectant errors i avenços.
- Observació i aplicació de l'organització dels textos llegits i escrits a l'aula: descripcions, exposicions, instruccions, diàlegs, notícies, entre altres.
- Observació dels connectors per precisar el significat dels textos.
- Aplicar la puntuació apresada a llengua catalana.
- Aplicar la terminologia gramatical apresada a llengua catalana.
- Coneixement de les normes ortogràfiques, apreciand el seu valor social.
- Gaudir amb la lectura de textos tradicionals i de la literatura infantil adequats al cicle.
- Conèixer i valorar la diversitat lingüística i cultural de Catalunya, d'Espanya i del món, amb actitud de respecte cap a les persones que parlen altres llengües i interès a comprendre-les.
- Saber comparar produccions de diferents llengües per trobar-hi semblances i diferències i canviar el punt de vista personal per poder comprendre altres maneres de veure el món.
- Tenir interès per solucionar els problemes de comprensió i comunicació que es produeixen en contextos multilingües sabent adaptar els missatges.

- Usar un llenguatge no discriminatori i respectuós amb els altres i ser crític amb els prejudicis racistes, sexistes i classistes.

Primera llengua estrangera

- Captar el missatge global i específic de produccions i interaccions orals variades procedents de diferents contextos relacionats amb els alumnes i el seu entorn més proper.
- Expressar-se amb certa fluïdesa davant les produccions i interaccions orals més habituals en l'àmbit escolar i personal.
- Participar amb naturalitat en les interaccions orals (fer preguntes, demanar aclariments o disculpes, donar les gràcies) i mostrar interès en les produccions orals pròpies i respecte per les produccions orals dels altres.
- Emprar la llengua estrangera amb correcció tenint en compte l'entonació, el ritme i les estructures pròpies per transmetre informacions diverses d'acord amb una finalitat comunicativa i emprant els recursos disponibles.
- Fer petites exposicions orals individuals o en grup de temes relacionats amb les diferents àrees del coneixement.
- Comprendre el sentit global i informació específica de textos escrits de tipologia diversa i en diferents suports i formats.
- Elaborar textos escrits senzills tant en suport paper com digital segons un model i tenint en compte el destinatari, el tipus de text i la finalitat comunicativa.
- Mostrar cura i interès per les produccions escrites així com pels elements que en són propis (correcció, planificació, contextualització, revisió).
- Valorar i reconèixer les diferents estratègies que ajuden a prendre consciència del propi aprenentatge i mostrar un cert grau d'autonomia a l'hora de resoldre situacions d'aprenentatge.
- Actitud de respecte cap a les persones que parlen altres llengües i interès per comprendre-les.
- Valorar la llengua estrangera com a instrument de comunicació amb altres persones i cultures, interessant-se per les produccions tradicionals i actuals en llengua estrangera.
- Saber comparar produccions de diferents llengües per trobar-hi semblances i diferències i canviar el punt de vista personal per poder comprendre altres maneres de veure el món.

- Tenir interès per solucionar els problemes de comprensió i comunicació que es produeixen en contextos multilingües, sabent adaptar els missatges.
- Usar un llenguatge no discriminatori i respectuós amb els altres i ser crític amb els prejudicis racistes, sexistes i classistes.

4.4.4 Àrea de coneixement del medi natural, social i cultural

4.4.4.1 Competències bàsiques

Competències pròpies de l'àrea

Coneixement del medi natural, social i cultural hauria de facilitar el desenvolupament de les competències bàsiques de l'educació primària.

Entenem per competència l'aplicació dels coneixements, habilitats i actituds a la resolució de problemes en contextos diferents. Per tant, el desenvolupament de les competències exigeix sempre una pràctica concreta i una seqüència dels continguts organitzats des del més simple i concret fins al més complex i abstracte d'acord amb el procés maduratiu dels infants i presentats en una seqüència en espiral a través dels cursos, cicles i etapes.

Les competències pròpies de l'àrea estan estretament vinculades al bloc de competències específiques centrades en conviure i habitar el món (competència en el coneixement i la interacció amb el món físic i competència social i ciutadana).

Assolir la competència de conviure i habitar el món implica:

- Situar-se en l'espai, orientar-s'hi i desplaçar-s'hi utilitzant plànols i mapes.
- Identificar, localitzar i descriure les principals característiques naturals, humanes i socials d'un territori utilitzant conceptes i procediments geogràfics.
- Conèixer i comprendre el context natural, social, cultural i tecnològic on està immers.
- Utilitzar críticament fonts d'informació que usin diferents tipus de suport per observar i analitzar l'entorn.
- Identificar un problema de naturalesa geogràfica o mediambiental, ubicar-lo en el territori, analitzar-ne les causes i les conseqüències i el rol dels seus

protagonistes, valorar les alternatives al problema, fer-ne una proposta pròpia que es pugui dur a la pràctica, tenint en compte l'ús sostenible del medi.

- Situar etapes i fets de la història personal, familiar, local, catalana i espanyola en el temps i en una estructura cronològica.

- Descriure, analitzar i valorar els canvis i les continuïtats i les causes i les conseqüències d'algun esdeveniment clau de la història de Catalunya i d'Espanya utilitzant diferents fonts històriques primàries i secundàries.

- Relacionar alguns fets de la història del segle XX i XXI amb la història familiar i local i narrar-los. Identificar i valorar elements del patrimoni.

Participar en projectes de conservació i comunicació del patrimoni i de la memòria històrica.

- Plantejar preguntes investigables sobre característiques i canvis observables en els materials i en els objectes tecnològics, en els éssers vius, en els ecosistemes propers i en la Terra vista com a planeta, identificar evidències i extreure conclusions que possibilitin prendre decisions per actuar.

- Explicar els fenòmens amb l'ajuda de models, verificar la coherència entre les observacions i l'explicació donada, i expressar-la utilitzant diferents canals comunicatius.

- Utilitzar el coneixement científic per comprendre situacions properes relacionades amb problemàtiques ambientals, amb la conservació de la salut o amb l'ús d'objectes tecnològics i per prendre decisions coherents per actuar amb aquest coneixement.

- Valora la democràcia com a forma de convivència i de govern que permet exercir i respectar els drets i deures individuals i col·lectius.

- Participar en la vida col·lectiva de la classe, l'escola i la localitat, posant en pràctica habilitats socials que afavoreixen les relacions interpersonals.

- Actuar en el marc de projectes col·lectius per resoldre problemes i millorar la vida de la comunitat i per promoure una vida saludable.

Aportacions de l'àrea a les competències bàsiques

Si considerem que l'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural té com a finalitat proporcionar a l'alumnat els coneixements i les eines per situar-se en l'entorn on viu, per aprendre a respectar-lo, a millorar-lo i a con viure-hi, la

contribució al desenvolupament de les competències bàsiques és força significativa. El coneixement del medi contribueix a l'assoliment de totes les altres competències de la manera que es detalla a continuació:

Competències comunicatives

- Expressar idees i organitzar informacions de manera eficaç i intel·ligible sobre espais, fets, problemes i fenòmens geogràfics, històrics, socials, naturals i tecnològics.
- Comunicar idees i informacions de manera oral, escrita, visual i utilitzant les TIC per informar, per convèncer, per dialogar.
- Utilitzar convencions cartogràfiques, matemàtiques i científiques i saber-les interpretar.
- Identificar informacions rellevants de l'àrea en textos que utilitzen diferents canals comunicatius i de procedències diverses.

Competències metodològiques

- Plantejar-se preguntes que puguin ser objecte d'investigació.
- Utilitzar habilitats de planificació del treball.
- Utilitzar habilitats per a la recollida i tractament de la informació.
- Utilitzar el pensament crític i creatiu per a l'anàlisi de la informació, la resolució de problemes i la presa de decisions.

Competències personals

- Aplicar coneixements i habilitats en contextos familiars i del seu entorn.
- Buscar els fonaments de la seva identitat.
- Dissenyar i aplicar projectes individuals i col·lectius de manera responsable i creativa.
- Desenvolupar habilitats personals (autoestima, autocrítica, autoreflexió, autoaprenentatge, iniciativa...) que afavoreixen les relacions interpersonals.

Estructura dels continguts

Els continguts de l'àrea s'organitzen en set blocs: l'entorn i la seva conservació; el món dels éssers vius; les persones i la salut; persones, cultures i societats; canvis i continuïtats en el temps; matèria i energia; i entorn, tecnologia i societat.

Aquesta organització dels continguts integra coneixements, procediments i actituds diversos. El professorat haurà de triar aquells continguts concrets que, depenent de l'entorn, facilitin que l'alumnat adquireixi eines útils per interpretar

els fenòmens i problemes més rellevants i tingui marcs de referència per aproximar-se a la comprensió del món. Aquesta aproximació no es pot restringir al marc espacial de la seva localitat, comarca o país, sinó que ha de poder abastar la informació a la qual tenen accés a través de les TIC i d'altres mitjans de comunicació.

Els coneixements conceptuals, vinculats als procediments propis de les disciplines de l'àrea, han de relacionar-se amb el procés d'adquisició de competències relacionades amb els llenguatges oral, escrit i matemàtic i amb les de la resolució de problemes oberts.

a) Els continguts del medi social i cultural

Els continguts del medi social i cultural procedeixen fonamentalment de la geografia i de la història. Aquestes dues disciplines han de permetre a l'alumnat d'educació primària situar-se en l'espai i en el temps i adquirir els instruments conceptuals i procedimentals necessaris per comprendre el món on viuen i contribuir a la seva evolució.

La geografia ha d'ajudar a l'alumnat d'educació primària a construir:

- Coneixements sobre:
  - els llocs, els paisatges i els territoris per poder situar-hi les informacions a les que té accés, desplaçar-s'hi i actuar,
  - l'organització de l'espai i les condicions de vida de les persones que habiten els espais local, comarcal, català i espanyol sense deixar de banda altres espais on es produeixin situacions o problemes rellevants,
  - els grans problemes relacionats amb l'adaptació de les persones i de les societats a l'entorn i la utilització dels recursos que ofereix.
- Habilitats i estratègies per:
  - actuar en l'espai i aprendre a resoldre problemes,
  - dominar els mètodes que li permetin utilitzar i realitzar plànols i mapes, imatges, croquis i esquemes, diagrames i gràfiques, observacions, enquestes i entrevistes.

En definitiva, els coneixements geogràfics han de permetre a l'alumnat d'aquesta etapa educativa percebre i conèixer els seus espais de vida, saber pensar i interpretar l'espai, saber actuar en, sobre i amb l'espai, saber expressar l'espai i saber expressar la dimensió espacial d'un problema.

La història ha de permetre que l'alumnat d'educació primària adquireixi:

- Coneixements sobre:
  - els propis referents temporals i cronològics per organitzar la noció de temps,
  - l'estructuració i la mesura del temps social i històric (successió, simultaneïtat, durada, cronologia, periodització),
  - maneres de viure en el passat, esdeveniments i personatges rellevants de la història local, catalana i espanyola, en especial dels segles XIX, XX i XXI,
- Habilitats i estratègies per:
  - comparar diferents èpoques, esdeveniments o problemes històrics ubicant-los cronològicament, utilitzar i interpretar diferents fonts i evidències del passat, consultar tota mena de documents i de mitjans, en especial, els tecnològics, i elaborar breus informes en relació amb l'estat de conservació del patrimoni històric i cultural local.

En síntesi, els coneixements històrics de l'educació primària han de permetre a l'alumnat ubicar la seva pròpia història en el temps social i relacionar el passat amb el present i el futur, situar-se davant dels grans períodes de la història de Catalunya i Espanya sense oblidar alguns esdeveniments mundials, en especial dels segles XIX, XX i XXI, utilitzar tota mena d'informacions, evidències i fonts per construir relats i narracions històriques sobre situacions o problemes concrets i, finalment, elaborar projectes relacionats amb la difusió i la conservació del patrimoni local.

b) Els continguts del medi natural

Els continguts del medi natural procedeixen de diverses disciplines científiques, com són la biologia, la física, la geologia i la química, així com de la tecnologia. Aquests coneixements han de permetre a l'alumnat d'educació primària fer-se preguntes sobre fenòmens del món natural i els efectes de l'activitat humana sobre el medi, i elaborar explicacions racionals que tinguin en compte les observacions i orientin la seva actuació.

Les ciències i la tecnologia han de permetre que l'alumnat d'educació primària construeixi:

- Coneixements sobre:
  - els materials, sobre com són i com canvien, per tal de poder prendre decisions en relació amb el seu ús,
  - l'energia, les seves fonts i com es transfereix, per tal de valorar la necessitat d'utilitzar-la racionalment,

- els éssers vius: què els caracteritza i com s'interrelacionen entre ells i amb el medi, per tal de comprendre la necessitat de conservar la seva diversitat i els diferents hàbitats i que les persones adoptin formes de viure que possibilitin el manteniment de la salut pròpia i col·lectiva,
- la Terra, la seva situació a l'univers, la seva estructura i els seus canvis, per tal posar en dubte mites i aprendre a buscar explicacions racionals als fenòmens observats,
- la tecnologia, les parts, l'estructura i el funcionament dels objectes tecnològics, per tal de ser capaç d'analitzar, dissenyar o fabricar objectes tècnics orientats a donar resposta a alguna necessitat de les persones.

· Habilitats i estratègies per:

- buscar respostes o solucions a problemes de tipus científic o tecnològic, a partir del plantejament de preguntes i hipòtesis investigables, dissenyar en equip processos per donar-hi resposta, recollir dades i organitzar-les, identificar regularitats i deduir conclusions a partir de les evidències obtingudes, construir models i prototipus, i descriure i justificar –oralment, gràficament i per escrit- el procés dut a terme i els resultats obtinguts.

En resum, els coneixements científics i tecnològics a aprendre en l'educació primària han de permetre a l'alumnat començar a afrontar la recerca de possibles respostes a problemes o qüestions del seu entorn que siguin socialment rellevants i possibilitin donar sentit a les seves actuacions i, al mateix temps, apreciar el plaer que comporta arribar a trobar explicacions racionals dels fets i la utilitat de l'aplicació de procediments i d'actituds científiques.

Encara que en l'educació primària els continguts es presentin organitzats per àrees, per a l'assoliment de les competències bàsiques és convenient establir relacions entre ells sempre que sigui possible. La connexió entre continguts d'àrees diverses mostra les diferents maneres de tractar una mateixa situació i dóna un sentit més ampli als conceptes i n'afavoreix la comprensió. De la mateixa manera, els continguts que en una àrea es presenten com a instrument trobaran en una altra àrea els contextos adequats que els donaran sentit.

Les connexions poden establir-se amb naturalitat en situacions de relació amb l'entorn i la vida diària. Al final dels continguts de cada cicle es concreten les

connexions que es poden establir amb d'altres àrees; la proposta que es fa té un caràcter orientatiu i en cap cas és exhaustiva.

4.4.4.2 Objectius de l'àrea

L'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural de l'educació primària té com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Plantejar-se, identificar i resoldre interrogants i problemes relacionats amb fenòmens i elements significatius de l'entorn natural, social i cultural, utilitzant estratègies de cerca i tractament de la informació, i analitzar els resultats i plantejar solucions alternatives als problemes.
2. Utilitzar diversos llenguatges per expressar i comunicar els continguts de l'àrea de forma personal i creativa, seleccionar i interpretar dades expressades per mitjà de codis diversos (lingüístics, numèrics, gràfics) i reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge.
3. Comportar-se d'acord amb els hàbits de salut i higiene personal derivats del coneixement del cos humà, mostrant una actitud d'acceptació crítica i de respecte per les diferències individuals (edat, sexe, característiques físiques i personalitat).
4. Participar activament en el treball en grup, adoptant una actitud responsable, solidària, cooperativa i dialogant, argumentar les pròpies opinions i contrastar-les amb les dels altres, respectant els principis bàsics del funcionament democràtic.
5. Prendre consciència de pertinença a diferents àmbits socials i culturals, reconèixer la diversitat com a element enriquidor de la convivència, respectar la igualtat de drets i deures de les persones, reconeixent les pròpies responsabilitats.
6. Identificar l'especificitat dels éssers humans i analitzar i valorar críticament la intervenció humana en el medi i el seu impacte al llarg del temps, adoptant compromisos individuals i col·lectius d'actuar en la protecció i millora del medi ambient i del patrimoni cultural.
7. Reconèixer en el medi natural, social i cultural els canvis i les continuïtats relacionats amb el pas del temps, comprendre algunes relacions de successió i

simultaneïtat, de cronologia i de durada, i aplicar aquests coneixements en la interpretació del present, la comprensió del passat i en la construcció del futur.

8. Identificar els principals elements de l'entorn natural, social i cultural, analitzar la seva organització, les seves característiques i interaccions i aplicar aquest anàlisi a diferents escales espacials i temporals.

9. Planificar i realitzar projectes i aparells senzills, analitzant les propietats dels materials i les eines i màquines que hi intervenen, tot valorant la contribució de la ciència i la tècnica a la millora de les condicions de vida de les persones.

10. Utilitzar de manera responsable i creativa les TIC i el material relacionat amb l'experimentació i el treball de camp, tant com a eines per obtenir informacions, com a instruments per aprendre i compartir coneixements.

11. Utilitzar la llengua com a eina per construir coneixement, per comunicar-lo i per compartir-lo amb els altres, a partir del desenvolupament de les competències comunicatives pròpies de l'àrea (descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació).

12. Participar en l'elaboració, realització i avaluació de projectes relacionats amb aspectes rellevants de l'entorn natural, social i cultural, amb la conservació del medi ambient i del patrimoni i amb accions solidàries i de justícia social.

13. Apreciar el gaudi que comporta arribar a trobar explicacions racionals dels fets i problemes que s'identifiquen en el nostre entorn i de la utilitat de l'aplicació de procediments i actituds científiques.

4.4.4.3 Continguts de l'àrea

Cicle inicial

L'entorn i la seva conservació

- Observació d'elements i fenòmens naturals i comunicació de les observacions utilitzant formes de representació bàsiques.
- Orientació mitjançant l'observació d'elements naturals i humanitzats de l'entorn.
- Exploració d'algun aspecte de l'entorn a partir d'una qüestió rellevant, mitjançant el treball cooperatiu.

El món dels éssers vius

- Observació, utilitzant mètodes directes i indirectes, d'organismes i d'objectes inerts, per identificar-ne les diferències.
- Caracterització dels éssers vius per la seva capacitat de realitzar les funcions bàsiques: nutrició, reproducció i relació.
- Observació a ull nu d'un organisme en el seu medi natural o reproduint el medi a l'aula. Identificació i determinació d'animals i plantes de l'entorn segons diferents criteris observables. Valoració de la responsabilitat envers els animals domèstics i plantes.
- Identificació de les característiques i comportaments d'animals i plantes per adaptar-se al medi.
- Comunicació oral de les observacions realitzades utilitzant diferents llenguatges.

Les persones i la salut

- Caracterització de l'ésser humà com a ésser viu.
- Identificació de les parts del cos. Observació de diferències i semblances, canvi i continuïtat entre persones.
- Identificació de la nutrició en relació amb el creixement, recanvi i manteniment de la vida.
- Reconeixement dels diferents tipus d'aliments. Valoració d'una alimentació sana i variada.
- Observació i identificació de les parts del cos que permeten la relació amb el medi. Percepció de la llum, el so, els sorolls i el silenci.
- Expressió raonada de sensacions personals i respecte davant les opinions dels altres.
- Valoració i justificació de la necessitat de la higiene, del descans personal i valoració del bon ús del temps de lleure.

Persones, cultures i societats

- Identificació dels diferents àmbits als quals pertany l'alumnat: la família, l'escola, el barri o la localitat.
- Reconeixement de la importància de la participació i coresponsabilitat en les tasques de la vida domèstica, escolar i social, superant estereotips sexistes.
- Descoberta i identificació dels elements característics de l'entorn, els serveis i els espais comuns, valorant la responsabilitat personal en el seu ús.

- Descoberta de les formes d'organització de l'escola i de l'entorn proper, valorant la importància de la convivència. Reconeixement dels drets i deures de les persones del grup, així com la importància del diàleg en la resolució de conflictes.
- Representació de situacions quotidianes on s'assumeixi rols culturals diferents del propi, s'observi les manifestacions culturals de l'entorn i es valori la seva diversitat i riquesa.

Canvis i continuïtats en el temps

- Observació dels canvis en les persones al llarg del temps. Reconeixement de les diverses etapes de la vida.
- Ús de fonts orals, imatges i materials per reconstruir la pròpia història, valorant la dels altres i l'intercanvi comunicatiu dins el grup.
- Ús de les nocions bàsiques de temps (abans/després, passat/present/futur, durada) i de les unitats de mesura bàsiques (dia, setmana, mes i any).
- Aplicació de nocions de canvi i continuïtat en fets quotidians propers a la seva experiència i en elements del patrimoni.

Matèria i energia

- Observació, descripció i classificació de materials en funció d'algunes propietats tot relacionant-les amb els seus usos.
- Distinció entre objectes d'un sol tipus de material o de diferents. Aplicació de criteris de separació i selecció als residus urbans. Participació en la reducció, reutilització i reciclatge de residus de l'escola.
- Observació i descripció d'interaccions que produeixin canvis en un sistema.
- Plantejament de preguntes a partir d'observacions i ús de taules simples per recollir dades i comparar-les.
- Manteniment de la neteja i col·laboració en l'ordre i l'estalvi de materials a l'escola.

Entorn, tecnologia i societat

- Observació del funcionament d'aparells habituals de casa i de l'escola, de les parts que els componen i reconeixement de l'energia que utilitzen. Identificació d'elements que poden ocasionar riscos. Adopció de comportaments que contribueixen a la seguretat personal i a la dels altres.
- Utilització de peces modulars per a la construcció d'estructures senzilles, tenint cura de les eines i dels materials.

- Muntatge i desmuntatge de joguines i d'identificació de les parts que componen alguns objectes.
- Reconeixement d'elements bàsics de l'ordinador i del programari. Utilització del teclat, del ratolí i del micròfon i iniciació al programari bàsic de processador de text, edició gràfica i de presentació.
- Iniciació al correu electrònic en grup i amb ajuda.
- Iniciació a l'ús de la càmera fotogràfica.

Connexions amb altres àrees

- Comprensió i producció de missatges orals, escrits i audiovisuals.
- Comunicació d'informacions amb diferents llenguatges simbòlics.
- Vivència del propi cos i valoració de la salut personal.
- Orientació en l'espai.
- Unitats de mesura del temps.
- Utilització dels recursos de les TIC.

CRITERIS D'AVAUACIÓ

- Observar l'entorn i identificar relacions senzilles entre els elements que en formen part, distingint els elements humanitzats i els naturals. Valorar a importància de respectar i protegir el medi.
- Distingir éssers vius i objectes inerts i relacionar característiques (nutrició, relació, reproducció) d'animals i plantes propers, amb la seva identificació com a éssers vius.
- Reconèixer i classificar amb criteris elementals els éssers vius de l'entorn i identificar algunes relacions que estableixen amb el medi, utilitzant els instruments adequats i mostrant una actitud de respecte per la natura i pel material.
- Reconèixer les principals parts del cos humà i relacionar-les amb la seva funció i amb els canvis físics que es produeixen al llarg de la vida. Identificar semblances i diferències entre les persones i valorar la seva diversitat física.
- Valorar positivament la relació entre la salut i el benestar de la persona i la pràctica de determinats hàbits associats a la higiene, l'alimentació variada i equilibrada, l'exercici físic i el descans.

- Conèixer alguns valors fonamentals de la convivència democràtica, especialment aplicats a l'escola, i la necessitat de respectar les normes bàsiques com a ciutadans i ciutadanes.
- Reconèixer, identificar i posar d'exemples de les responsabilitats i de les tasques que desenvolupen les persones a l'entorn, superant els estereotips sexistes.
- Identificar els grups de pertinença dins l'entorn i les seves relacions. Reconèixer algunes manifestacions culturals presents en l'àmbit escolar, local, mostrant empatia, valorar la seva riquesa i respectar la seva diversitat.
- Valorar el paper de les famílies i descriure alguns aspectes de la vida personal i familiar. Ordenar temporalment alguns fets rellevants. Descriure altres fets quotidians i elements patrimonials aplicant nocions temporals bàsiques.
- Observar i identificar les propietats d'alguns materials i relacionar-les amb els seus usos, fent-se preguntes que permetin obtenir informacions rellevants.
- Desmuntar i tornar a muntar objectes senzills i joguines, diferenciar els diferents components, manipulant-los amb precaució i descriure algunes característiques del seu funcionament.
- Col·laborar en les tasques del treball en grup, contrastant i valorant les explicacions dels altres i les pròpies amb respecte.

Cicle mitjà

L'entorn i la seva conservació

- Caracterització del sistema Sol-Terra-Lluna i establiment de relacions entre els moviments de rotació i translació de la Terra, el dia i la nit i les estacions, i entre la posició del Sol i les ombres.
- Mesura de la temperatura, direcció i velocitat del vent i quantitat de precipitacions. Iniciació al registre, representació gràfica i interpretació de dades meteorològiques. Utilització de recursos TIC.
- Reconeixement de formes de relleu i accidents geogràfics i localització dels més rellevants de l'entorn.

- Observació i descripció de diferents tipus de paisatge de l'entorn proper i llunyà, reconeixent els elements naturals i humanitzats i l'impacte de l'activitat humana en el paisatge.
- Aplicació de tècniques d'orientació a l'espai. Inici a l'ús i elaboració de plànols i mapes del barri o ciutat.
- Identificació i disseny d'actuacions responsables orientades a l'ús sostenible de l'entorn.
- Realització d'un treball d'investigació a partir d'una qüestió rellevant, mitjançant el treball cooperatiu i l'ús de les TIC.

El món dels éssers vius

- Caracterització de la funció de nutrició en els animals i plantes.
- Caracterització de la funció de relació a partir de l'observació d'animals i plantes i relacionant-les amb els seus hàbitats.
- Caracterització de la funció de reproducció a partir de l'observació d'animals i plantes.
- Classificació dels diferents grups de vertebrats i de plantes (herbes, arbustos i arbres) de l'entorn proper a partir d'algunes característiques observables utilitzant claus dicotòmiques senzilles.
- Identificació d'activitats econòmiques relacionades amb la cria d'animals i el cultiu de plantes.
- Interès per la protecció i cura d'animals i plantes de l'entorn proper.
- Interès per l'observació i la generació de preguntes científiques, així com per la construcció de respostes coherents amb el coneixement científic.

Les persones i la salut

- Reconeixement de la morfologia externa del cos.
- Identificació dels sistemes que participen en la funció de relació: locomotor i nerviós.
- Reconeixement dels canvis físics i personals en les diferents etapes de la vida.
- Identificació i justificació d'hàbits de higiene, de descans, d'exercici físic i l'alimentació variada i equilibrada per a una vida saludable. Identificació de missatges i pràctiques que no afavoreixen el bon desenvolupament personal i la salut.

- Expressió de sensacions i emocions personals, així com respecte davant de les dels altres.
- Formulació de propostes d'activitats creatives per a la gestió dels temps de lleure. Identificació d'activitats d'oci individuals o col·lectives.

Persones, cultures i societats

- Identificació dels elements bàsics de l'estructura econòmica i de l'organització social, política i administrativa dels municipis i les comarques.
- Identificació de les relacions interpersonals dins la comunitat o grup. Coneixement i utilització dels mecanismes de la participació activa, la cooperació i el diàleg en la construcció de tasques comunes i en la resolució de conflictes.
- Valoració de la diversitat social, cultural i de gènere i respecte per les diferències. Identificació de les manifestacions culturals com a elements de cohesió social.
- Reconeixement de situacions que poden comportar risc, especialment les relatives a la mobilitat viària.
- Anàlisi de missatges publicitaris i valoració de la seva incidència en la presa de decisions de la vida quotidiana. Desenvolupament d'actituds de consum responsable.
- Identificació i descripció d'alguns trets demogràfics i econòmics de l'entorn a partir de l'observació directa de l'entorn proper i de dades i representacions gràfiques. Anàlisi i comparació de dades d'entorns rurals i urbans.
- Elaboració d'un estudi de cas sobre elements característics de l'entorn, per mitjà del treball cooperatiu i utilitzant diferents fonts d'informació (documents, informacions orals, mitjans de comunicació, Internet).

Canvis i continuïtats en el temps

- Identificació dels canvis en les persones al llarg del temps i de les diferents etapes personals. Ús de tècniques de registre i representació de la història pròpia i del passat familiar proper.
- Ús de fonts d'informació històrica diverses per obtenir informació i evidenciar els canvis i continuïtats al llarg del temps, d'aspectes de la vida quotidiana, de l'entorn proper.

- Ús d'unitats de mesura temporal i aplicació de les nocions de canvi i continuïtat en l'anàlisi de l'evolució d'algun aspecte de la vida quotidiana al llarg del temps, comparant cultures allunyades en l'espai o el temps.
- Descoberta i valoració del patrimoni comarcal natural i cultural i aplicació de nocions de canvi i continuïtat en els paisatges.
- Anàlisi diacrònic o sincrònic d'algun fet social i cultural (habitatge, vestit, utilitatge) en diverses cultures, a partir del treball cooperatiu i l'ús de les TIC.
- Identificació del paper dels homes i les dones, individualment i col·lectiva, en la història.

Matèria i energia

- Mesura, comparació i ordenació de propietats dels materials: longitud, massa, capacitat, temperatura. Conservació de la massa i volum amb els canvis de forma.
- Experimentació dels canvis d'estat en l'aigua i la seva reversibilitat. Identificació del cicle de l'aigua a la Terra. Reconeixement dels usos socials de l'aigua i importància de l'ús responsable.
- Identificació de diferents fonts d'energia i de cadenes energètiques relacionades amb canvis observats a la vida quotidiana. Valoració de l'ús responsable de les fonts d'energia.
- Experimentació de la transmissió del so en els diferents medis. Valoració del soroll i la contaminació acústica.
- Formulació de preguntes sobre propietats i canvis dels materials i disseny i realització d'experiments per donar-hi resposta. Anàlisi dels resultats i comunicació oral i escrita.
- Responsabilització en el manteniment de la neteja, l'ordre i l'estalvi de materials i energia a l'escola i a casa.

Entorn, tecnologia i societat

- Identificació de les fonts d'energia amb què funcionen algunes màquines.
- Identificació del funcionament d'alguns operadors mecànics: eix, roda, politja, pla inclinat, engranatges i altres. Utilització d'operadors mecànics per a la construcció d'estructures senzilles.
- Identificació d'eines, màquines i fonts d'energia utilitzades en diferents èpoques històriques i la seva relació amb les condicions de vida i de treball.

- Reconeixement i utilització dels elements bàsics de l'ordinador i del programari: finestres, menús.
- Ampliació en l'ús de les funcions del programari bàsic de processador de text, edició gràfica i de presentació amb textos, dibuixos, imatges i àudio.
- Cerca, amb ajudes, a Internet. Reconeixement de les pàgines web.
- Ús del correu electrònic i entorns virtuals de comunicació amb ajudes.
- Ús de la càmera fotogràfica i iniciació a la càmera de vídeo.

Connexions amb altres àrees

- Realització de mesures.
- Comprensió i producció de missatges orals, escrits i audiovisuals.
- Comunicació d'informacions amb diferents llenguatges simbòlics.
- Aplicació d'hàbits de salut i higiene.
- Descoberta i valoració del patrimoni natural i cultural.
- Experimentació amb sons.
- Utilització dels recursos de les TIC. Cerca guiada de la informació a Internet.

CRITERIS D'AVUACIÓ

- Reconèixer i explicar, recollint dades i utilitzant aparells de mesura, les relacions entre alguns factors del medi físic i les formes de vida i activitats humanes, mostrant una actitud de respecte pel medi.
- Analitzar i descriure elements naturals i humanitzats del paisatge de l'entorn proper i establir comparacions amb altres tipus de paisatges.
- Utilitzar plànols i mapes, així com mecanismes d'orientació espacial per a situar-se en l'entorn, localitzar determinats elements i desplaçar-se.
- Classificar animals i plantes de l'entorn proper i reconèixer les característiques bàsiques dels vertebrats d'acord amb criteris científics.
- Identificar les parts del cos que permeten el moviment, relacionar-les amb altres òrgans i comprendre el funcionament del cos humà des d'un sentit global. Relacionar la nutrició amb l'obtenció d'energia i el creixement.
- Valorar positivament la pràctica de determinats hàbits associats a la higiene, l'alimentació, l'exercici físic i el descans com a hàbits saludables que és recomanable mantenir, tot discernint les activitats que perjudiquen la salut.

- Conèixer i valorar el funcionament bàsic de les institucions municipals i comarcals i els mecanismes democràtics de participació, utilitzant-los per participar activament al centre escolar.
- Descriure alguns trets demogràfics i econòmics de l'entorn, identificar algunes manifestacions culturals, valorar la seva diversitat i riquesa, i localitzar elements del patrimoni comarcal natural i cultural.
- Analitzar les situacions que poden comportar risc a nivell viari i proposar mesures de prevenció.
- Aplicar nocions de canvi i continuïtat a alguns aspectes de la vida quotidiana de les societats humanes i situar alguns fets històrics rellevants, d'acord amb els criteris de successió i duració temporals. Utilitzar fonts documentals i patrimonials per justificar aquests canvis i continuïtats.
- Identificar alguns dels usos que es fan dels recursos naturals i algunes de les conseqüències que se'n deriven. Analitzar l'impacte d'algunes activitats humanes sobre els recursos i en particular sobre l'aigua.
- Saber muntar, desmuntar i utilitzar algunes màquines senzilles, analitzant el seu funcionament, posant atenció especial a l'energia que utilitzen i valorant la importància de fer un ús responsable de les fonts d'energia.
- Plantejar-se interrogants sobre determinats fets i fenòmens, obtenir informació rellevant per mitjà de l'observació sistemàtica directa i indirecta i el recull de dades amb els mitjans i fonts adequats i comunicar els resultats de la recerca oralment, gràficament i per escrit.
- Mostrar iniciativa i creativitat en la realització d'un treball d'investigació sobre un tema rellevant de l'entorn, utilitzant els recursos TIC de forma eficient.

Cicle superior

L'entorn i la seva conservació

- Identificació de la Terra com a planeta que forma part del sistema solar.
- Lectura i interpretació de dades del temps atmosfèric en diferents representacions.
- Reconeixement d'algunes característiques del clima de l'entorn, en relació amb la varietats climàtiques de Catalunya, i comparació amb altres climes.

- Identificació i localització de les principals unitats de relleu de Catalunya, d'Espanya i del món.
- Utilització i interpretació de diferents representacions cartogràfiques (plànols, fotos aèries, croquis), en diferents suports, per localitzar elements importants del medi físic. Realització de croquis d'espais propers.
- Anàlisi dels elements naturals i antròpics que influeixen en la configuració del paisatge. Identificació d'alguns riscos ambientals: els terratrèmols i les avingudes d'aigua.
- Valoració d'actuacions que contribueixen a la protecció del medi.
- Realització d'un treball d'investigació a partir del plantejament de qüestions i problemes rellevants de l'entorn, mitjançant el treball cooperatiu i a partir de l'experimentació i l'ús de diferents fonts d'informació. Argumentació oral i escrita de les propostes de solució.

El món dels éssers vius

- Observació i descripció d'alguns éssers vius i de la seva interacció amb el medi. Identificació de la relació entre funcions vitals i estructura d'alguns animals, plantes i fongs.
- Identificació i ús de criteris per a l'observació científica d'éssers vius. Ús de claus i guies per a la determinació d'organismes.
- Reconeixement dels microorganismes com a altres formes de vida i valoració de la seva intervenció en alguns processos quotidians.
- Utilització de la lupa binocular per a l'observació de parts d'organismes o de petits organismes. Ús del microscopi per a l'observació d'alguns microorganismes. Ús de dispositius TIC per a l'emmagatzematge i tractament de les observacions.
- Cerca i contrast d'informació en diferents suports sobre éssers vius i condicions de vida. Comunicació de les informacions obtingudes utilitzant diferents llenguatges.

Les persones i la salut

- Identificació i justificació de la visió integrada dels aparells i sistemes que possibiliten la realització de les funcions dels cos humà.
- Identificació de les funcions de reproducció i relació en els éssers humans i dels òrgans, aparells i sistemes que hi intervenen. Reconeixement de la dimensió afectiva de la sexualitat.

- Valoració positiva dels hàbits d'higiene i dels estils de vida saludables.
- Identificació dels canvis que comporta el creixement en el desenvolupament físic, personal i relacional.
- Valoració crítica dels comportaments individuals que afecten la salut dels altres i la pròpia. Riscos del consum de tabac i alcohol.
- Expressió raonada de les valoracions pròpies i contrast amb les valoracions dels altres sobre decisions que afavoreixen un comportament responsable i saludable.
- Caracterització d'actuacions de primers auxilis per ajudar-se i ajudar els altres.

Persones, cultures i societats

- Identificació dels trets principals de l'organització territorial de Catalunya, Espanya i Europa. Aproximació al coneixement de les institucions democràtiques, valorant el paper de les administracions en la garantia dels serveis públics.
- Observació, identificació i descripció d'alguns trets demogràfics, econòmics i culturals de la societat catalana i espanyola. Reconeixement i valoració de la diversitat cultural i lingüística d'Espanya.
- Reconeixement d'alguns trets de l'espai geogràfic mundial i anàlisi d'aspectes relatius als moviments migratoris i la globalització.
- Participació activa a l'escola com a aprenentatge per a la vida en democràcia. Reconeixement de la diversitat d'opinions i de l'ús de diferents canals per a l'intercanvi d'opinions i difusió d'informacions.
- Valoració dels drets i deures ciutadans i del paper individual i col·lectiu en la construcció d'un món més just i equitatiu, així com de la necessitat d'un compromís per a la resolució de problemàtiques socials.
- Rebuig dels estereotips i prejudicis, així com de les situacions d'injustícia i discriminació, per raons de gènere, orientació afectiva, origen i creences, desenvolupant sentiments d'empatia i respecte amb els altres.
- Interpretació de la realitat a través dels mitjans de comunicació i anàlisi crítica de la influència de la publicitat sobre els hàbits de consum.

Canvis i continuïtats en el temps

- Comprensió del temps cronològic i ús de representacions gràfiques per situar fets i etapes de l'evolució històrica.

- Ús de la periodització convencional i de les convencions de datació i identificació de la durada, simultaneïtat i successió d'esdeveniments històrics.
- Ús de diferents fonts històriques (orals, documentals, patrimonials) per contrastar informacions sobre un mateix esdeveniment i obtenir factors explicatius de les accions humanes.
- Caracterització d'algunes societats de diferents èpoques històriques a partir de l'anàlisi de les formes d'organització social. Anàlisi de problemes socials rellevants, comparant la situació actual amb la d'altres èpoques històriques.
- Valoració de la pròpia història personal i col·lectiva per a la comprensió del passat i del present i la construcció del futur. Valoració de l'intercanvi intergeneracional d'experiències.
- Anàlisi de l'evolució d'algun element patrimonial de l'entorn proper, a partir del treball cooperatiu, i comunicació de la informació per mitjà dels recursos de les TIC, mostrant valoració i respecte per les manifestacions del patrimoni.
- Anàlisi del paper de les dones com a subjectes individuals o col·lectius de la història al llarg del temps i valoració de la seva aportació al patrimoni i a la cultura.

Matèria i energia

- Mesura i comparació de masses i volums de materials diversos. Experimentació de la flotabilitat dels materials en l'aigua.
- Identificació de les propietats dels diferents materials d'una mescla relacionant-les amb l'ús de diferents tècniques de separació de substàncies: imantació, filtració, decantació, evaporació i destil·lació. Experimentació de les propietats de l'aigua com a dissolvent.
- Observació de canvis químics en relació amb fenòmens quotidians: combustions, oxidacions i fermentació. Aplicació a la prevenció del foc i obtenció de compost.
- Identificació dels diferents instruments objectes d'ús habitual al laboratori i coneixement i aplicació de les normes d'ús i seguretat en el laboratori.
- Anàlisi dels efectes d'una força o diferents forces sobre un objecte. Aplicació a l'estudi de màquines simples que s'utilitzen habitualment a l'escola o a casa.
- Experimentació dels canvis d'estat en l'aigua i la seva reversibilitat. Identificació i relació del cicle natural i humà de l'aigua. Aplicació de l'ús responsable de l'aigua.

- Identificació de les fonts d'energia més utilitzades en la societat i diferenciació entre energies renovables i no renovables.
- Planificació d'experiències per comprovar propietats dels materials i el seu comportament davant la llum, la calor i l'electricitat. Elaboració d'un informe per comunicar el procés i els resultats utilitzant l'ordinador.

Entorn, tecnologia i societat

- Valoració de l'impacte del desenvolupament tecnològic en les condicions de vida i en el treball.
- Identificació dels components d'un circuit elèctric. Disseny i construcció de circuits elèctrics senzills. Valoració de la importància d'adoptar comportaments que minimitzin els consum elèctric.
- Recerca d'informació sobre com s'ha resolt un problema bàsic de la vida quotidiana al llarg del temps a partir d'un treball comparatiu i d'ús de les TIC.
- Ús responsable de les TIC. Valoració de la necessitat de controlar el temps destinat a la seva utilització i el seu poder d'addicció.
- Utilització de l'administrador de fitxers. Reconeixement i utilització dels menús per a les funcions del programari bàsic de processador de text, edició gràfica i de presentació amb textos, dibuixos, imatges i audio.
- Utilització d'Internet per a la cerca d'informació (imatge, text i àudio) a través de: cercadors, paraules claus, adreces web. Tractament de la informació.
- Ús del correu electrònic i entorns virtuals de comunicació amb publicació de documents a Internet.

Connexions amb altres àrees

- Ús de tècniques de representació gràfica.
- Comunicació d'informacions i argumentacions pròpies.
- Valoració d'estils de vida saludables.
- Anàlisi d'elements del patrimoni natural i cultural.
- Aplicació d'habilitats de relació social i respecte per la diversitat.
- Aplicació del diàleg i la mediació en la resolució dels conflictes.
- Utilització dels recursos de les TIC.

CRITERIS D'AVAUACIÓ

- Analitzar els elements físics i humanitzats dels paisatges i els principals factors de canvi produïts per processos naturals i per l'activitat humana al llarg

del temps. Reconèixer la diversitat de paisatges de Catalunya i Espanya i la necessitat de preservar la riquesa paisatgística i patrimonial.

- Analitzar alguns dels usos que es fan dels recursos naturals i de les fonts d'energia, així com algunes conseqüències dels usos inadequats. Valorar, entre d'altres recursos, l'aigua com un bé escàs, i conèixer maneres diferents de prevenir o reduir l'impacte de les activitats humanes sobre el medi.
- Utilitzar plànols i mapes a diferents escales i interpretant els diferents signes convencionals, així com fotografies aèries. Elaborar croquis i plànols senzills com a mitjà per analitzar elements del territori i comunicar els resultats de les observacions i interpretacions.
- Reconèixer i explicar la presència ubiqua dels microorganismes en el medi.
- Relacionar l'estructura d'un ésser viu amb les funcions que realitza. Identificar els principals òrgans del cos humà i les funcions que realitzen tot relacionant l'adequat funcionament del cos amb determinats hàbits de salut. Conèixer les repercussions dels hàbits incorrectes sobre la salut.
- Conèixer, analitzar i valorar els mecanismes de funcionament i de participació de les societats democràtiques, aplicats als òrgans de govern de diferents institucions, assumint responsabilitats en el sí del marc escolar.
- Reconèixer i respectar la diversitat de manifestacions culturals de l'entorn, de Catalunya i Espanya. Identificar les normes de convivència dels grups i respectar els drets i deures fonamentals de les persones.
- Identificar, descriure i analitzar processos de canvi i transformació social, cultural, econòmic i tecnològic en l'entorn, en especial, els canvis provocats per la globalització, identificant i valorant algunes de les causes de les desigualtats en el món actual.
- Usar diferents informacions procedents dels mitjans de comunicació per interpretar problemes socials rellevants. Valorar la relació de proximitat que proporcionen les tecnologies de la informació i la comunicació amb altres llocs del planeta.
- Utilitzar diferents tipus de fonts documentals (textuals, patrimonials, orals) per obtenir informació sobre els trets significatius de la societat d'èpoques passades, situant els fets en línies de temps.
- Planificar i portar a terme experiències senzilles sobre alguns fenòmens físics i químics de la matèria, plantejant-se hipòtesis prèvies, seleccionant el material

necessari, i registrar els resultats i comunicar les conclusions, oralment i per escrit, per mitjans convencionals i amb l'ús de les TIC.

· Planificar i realitzar projectes de construcció d'alguns objectes, maquetes i aparells senzills, seleccionant els materials pertinents, demostrant responsabilitat en les tasques individuals i actitud cooperativa per al treball en grup i vetllant per la pròpia seguretat i la dels altres.

4.4.5 Àrea d'educació artística

4.4.5.1 Competències bàsiques

Competències pròpies de l'àrea

Els continguts dels dos blocs desenvolupen directament les competències comunicatives i, en especial, la competència artística i cultural, atenent a la manera que l'art commou, el que suscita i el que explica de les dones i els homes en general i de nosaltres mateixos i mateixes en particular.

El coneixement dels diferents codis artístics i l'ús de les tècniques i recursos que són propis de l'àrea ajuden l'alumnat a iniciar-se en la percepció i comprensió del món que els envolta. També li permeten ampliar les seves possibilitats d'expressió i comunicació amb els altres per mitjà dels recursos que li proporcionen els llenguatges artístics, promovent la iniciativa personal, la imaginació i la creativitat.

L'apropament a les diverses manifestacions culturals i artístiques que propicia l'àrea educa en el respecte per altres formes d'expressió i pensament, ja que dota l'alumnat d'eines per valorar-les i formular opinions fonamentades que contribueixen a configurar criteris personals vàlids en relació amb els productes culturals i ampliar així les seves possibilitats de lleure.

Contribució de l'àrea a les competències bàsiques

L'àrea d'educació artística contribueix, a més, al desenvolupament d'aspectes que configuren la competència del coneixement i interacció amb el món, ja que l'àrea se serveix del medi com a mitjà per a la creació artística.

Els intercanvis lingüístics, les cançons i les senzilles dramatitzacions contribueixen a la competència comunicativa, i l'ús de la tecnologia relacionada

amb la música, les arts visuals i la cerca d'informació sobre manifestacions artístiques contribueix al tractament de la informació i la competència digital.

L'àrea desenvolupa també la competència social i ciutadana, ja que la interpretació i la creació suposa el treball en equip i contribueix a la sociabilització dels infants en la mesura que comparteixen experiències i manifestacions culturals.

Participa també en el desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre i de l'autonomia i iniciativa personal, pel que fa a la reflexió sobre els processos en la manipulació d'objectes, l'experimentació amb tècniques i materials, la capacitat d'observació, la indagació i la planificació. Finalment, participa en la competència matemàtica, ja que aborda conceptes i representacions geomètriques i es treballa el ritme i les escales musicals.

4.4.5.2 Objectius de l'àrea

L'àrea d'educació artística de l'educació primària té com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Experimentar i indagar en les possibilitats expressives del so, de la imatge i del moviment i apreciar que l'art és una manera de donar forma a les experiències, a les idees i a les emocions.
2. Explorar, conèixer i experimentar les possibilitats que ofereix la veu, el cos, els sons, els instruments, l'experiència artística, la comunicació audiovisual, els materials, les TIC, mitjançant els llenguatges artístics i la realització de projectes expressius i de comunicació.
3. Comprendre que les manifestacions artístiques i culturals estan fetes per homes i dones i per a la gent, i representen les seves experiències.
4. Valorar i respectar el fet artístic propi i dels altres entenent que és una manera de comunicar-se i d'expressar els sentiments, les descobertes, les capacitats i peculiaritats de cadascú. Apreciar que les experiències culturals pròpies i les dels companys i companyes esdevenen un espai de diàleg i enriquiment.

5. Participar, generar i afavorir l'intercanvi d'opinions, experiències, idees i valoracions i incorporar en el procés creatiu propi i dels altres aspectes de la pròpia experiència o inquietud.
6. Valorar i gaudir de la interacció en el grup i el cooperativisme, tot participant conjuntament en la planificació de les activitats i de la producció per crear un sentit de comunitat, desenvolupant una relació de confiança en la dinàmica de les activitats i compartint amb els companys i les companyes idees, valoracions i projectes.
7. Mostrar curiositat per com les artistes i els artistes indaguen en el coneixement, l'experiència i la imaginació per fer música, arts escèniques i, arts plàstiques i arts audiovisuals. Conèixer algunes de les institucions i professions dels àmbits artístics i culturals i interessar-se per les característiques del seu treball.
8. Compartir i reconstruir històries i pensaments que ens desvetllen les manifestacions artístiques i culturals i descobrir que poden influir en la nostra manera de pensar i en els nostres propòsits.
9. Gaudir de l'aproximació a les manifestacions artístiques i desenvolupar una posició crítica i un posicionament pluralista en l'aproximació als artistes, als autors/es i a les manifestacions artístiques i culturals.
10. Utilitzar la comunicació audiovisual i les TIC per a la cerca d'informació i conèixer els codis del llenguatge audiovisual per elaborar produccions tant de forma autònoma com en combinació amb altres mitjans i materials.
11. Conèixer les intervencions artístiques urbanes, els museus, els teatres, els auditoris, els edificis arquitectònics i culturals del barri, del poble o de la ciutat. Adonar-se de les seves funcions socials vinculades a la vida del barri, del poble o de la ciutat i a la noció de patrimoni.

4.4.5.3 Continguts de l'àrea

Cicle inicial

Explorar i percebre

Visual i plàstica

- Observació, i exploració sensorial dels elements presents en l'entorn natural, cultural i artístic experimentant les sensacions i emocions que provoquen.
- Observació i valoració d'imatges fixes i seriadades de contextos propers (historietes, còmics, il·lustracions, fotografies, cartells, publicitat) que provenen del camp de les arts i la cultura visual.
- Expressió oral d'idees, emocions i experiències, que desvetllen les manifestacions artístiques i culturals per promoure la comprensió crítica.
- Interès pel coneixement de les manifestacions populars i tradicionals de Catalunya i de la seva imatgeria i de les cultures dels companys i companyes amb experiències diferents.
- Interès i curiositat per descobrir i gaudir les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn (museus, exposicions, representacions, festes populars).
- Apreciació que els artistes i les artistes conceben i produeixen objectes i imatges a partir del que saben, coneixen o imaginem. Satisfacció pel progressiu coneixement que els objectes i les imatges promouen.
- Discriminació de materials, colors, formes, volums, línies, grandàries, impacte visual... en les imatges, els objectes i les obres artístiques.
- Observació de recursos formals del llenguatge audiovisual (enquadrament i punt de vista).
- Apreciació dels objectes i imatges produïts per un mateix o per altres i valoració pel progressiu coneixement que promouen.
- Percepció que a través de la participació artística i de l'interès vers els fets artístics s'arriba a la satisfacció i l'emoció de l'experiència estètica.

Música i dansa

- Escolta, exploració i discriminació de sons presents en l'entorn natural, cultural i artístic: elements de l'entorn que produeixen so, sons que es poden

produir amb el cos, sons enregistrats. Percepció del so i del silenci, de les diferents qualitats del so i de la seva combinació.

- Exploració dels recursos creatius i expressius de la veu i dels instruments.
- Exploració sensorial de les possibilitats de moviment del cos. Adequació, quan escaigui, del moviment al so i a l'espai.
- Expressió oral d'idees, emocions i experiències, que desvetllen les manifestacions culturals i artístiques: audicions, espectacles, festes.
- Interès pel coneixement de cançons i danses tradicionals catalanes i de cançons i danses tradicionals dels països d'on provenen companys i companyes de classe.
- Interès i curiositat per participar i gaudir en les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: audicions, dansa, espectacles, festes tradicionals.
- Comprendre el significat de cançons i danses i la seva relació amb experiències conegudes o imaginades.
- Interès en l'audició de peces instrumentals i vocals de diferents estils i cultures.
- Reconeixement d'instruments musicals i de veus masculines, femenines i infantils en audicions musicals.
- Reconeixement, interpretació i representació gràfica i corporal d'elements musicals.
- Percepció que a través de la participació i de l'interès s'arriba a la satisfacció en l'experiència artística.

Interpretar i crear

Visual i plàstica

- Experimentació amb les qualitats visuals i plàstiques dels materials dels elements presents en l'entorn: manipulació i transformació dels materials; utilització de diversos materials i suports; intervenció espacial i compositiva.
- Concepció i composició individual i col·lectiva d'imatges i objectes a partir de materials i tècniques per a la representació bidimensional i tridimensional, la composició d'objectes atenent a l'equilibri i la utilització de ritmes visuals.
- Us progressiu dels materials, d'imatges i d'objectes diversos de l'entorn en les produccions pròpies i col·lectives: materials plàstics, fotografies, revistes, premsa, cromos, imatgeria popular i fantàstica.

- Elaboració de produccions plàstiques i missatges audiovisuals a partir de la percepció sensorial, la imaginació, les experiències, la realitat, les idees i les emocions, tot preveient els recursos necessaris i les possibilitats dels materials i avançant amb confiança i satisfacció en els diferents processos de producció.
- Incorporació i utilització progressiva de les terminologies pròpies dels llenguatges artístics: pintura, dibuix, escultura, il·lustració, collage, modelatge, construcció, fotografia, cinema i teatre.
- Valoració de l'ordre, la cura i l'atenció en els processos de producció i del respecte en el treball.
- Interès, valoració i respecte davant del fet artístic i davant de les produccions artístiques pròpies i alienes.

Música i dansa

- Interpretació de cantarelles, cançons a una veu amb acompanyament o sense i danses tradicionals catalanes, d'altres cultures i d'autor, desenvolupant la tècnica vocal, instrumental i corporal.
- Realització de danses, exercicis corporals i jocs motrius, acompanyats de seqüències sonores, cançons i obres musicals.
- Composició individual i col·lectiva de produccions musicals i coreografies.
- Ús progressiu de materials sonors i instruments convencionals i no convencionals, desenvolupant l'adaptació corporal i musical a les característiques de cadascun d'ells.
- Incorporació i utilització progressiva de grafies no convencionals (dibuixos, paraules, símbols) i grafies musicals convencionals en la lectura, la interpretació i la creació de partitures senzilles.
- Incorporació i utilització progressiva de la terminologia que s'empra en la pràctica i la vivència de la dansa i la música.
- Valoració de l'atenció i el respecte en les interpretacions i produccions artístiques pròpies i dels altres.

Connexions amb altres àrees

- Discriminació de formes i grandàries.
- Expressió de les emocions i experiències sensorials.
- Exploració sensorial d'elements de l'entorn, imatges, moviment, so i espai.
- Realització d'exercicis corporals i jocs motrius.
- Comprensió de textos de cançons.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Reconèixer i anomenar algunes de les característiques i de les possibilitats d'utilització plàstica, sonora i corporal dels elements presents en l'entorn natural, cultural i artístic.
- Expressar de forma senzilla i compartir amb els companys i les companyes el que ens desvetlla una experiència cultural o artística, individual o col·lectiva.
- Realitzar senzilles composicions visuals (imatges i objectes), sonores i coreogràfiques que representin el món imaginari, afectiu i social i participar en produccions col·lectives.
- Emprendre processos de creació i producció artística i desenvolupar-los amb confiança, satisfacció i respecte.
- Mostrar respecte en el treball cooperatiu a l'hora de participar en projectes artístics col·lectius.
- Reconèixer elements musicals en audicions i coreografies.
- Interpretar de memòria cançons i danses.
- Realitzar patrons de moviment, jocs motrius, esquemes rítmics i melòdics amb la veu, el cos i instruments.
- Llegir petits patrons melòdics i rítmics amb els elements apresos.

Cicle mitjà

Explorar i percebre

Visual i plàstica

- Identificació de la diversitat de materials i de qualitats, i les tecnologies que s'utilitzen en la creació d'objectes artístics i imatges mitjançant l'observació de produccions en l'entorn artístic i cultural i dels mitjans de comunicació.
- Aproximació al paper social i cultural de les exposicions culturals i d'art, del cinema, del teatre i dels mitjans de comunicació (publicitat, premsa, Internet) i de les produccions audiovisuals.
- Apreciació de la incidència de la cultura visual de l'entorn i del patrimoni cultural en la vida quotidiana de les persones i en la forma de pensar.
- Apreciació que la manera de ser i de pensar, els valors i les creences influeixen en la manera com ens relacionem amb i a través de l'art. Valoració

positiva de la diversitat de posicionaments, judicis i arguments que desvetllen els objectes i les imatges.

- Exploració i diàleg entorn al que les imatges, les produccions audiovisuals i els objectes poden explicar del món i de nosaltres mateixos.
- Observació de recursos formals del llenguatge audiovisual i la seva funció expressiva i estètica (enquadrament, planificació i punt de vista).
- Reconeixement de manifestacions culturals, populars i tradicionals de Catalunya i de la seva imatgeria. Interès per a conèixer i dialogar sobre les diverses experiències culturals de companys i companyes.
- Interès per qüestionar-se i cercar informació sobre els motius i les raons de l'art i dels contextos de producció artística.
- Observació i discriminació de materials, colors, formes, volums, línies, contorns, textures, grandàries, perspectives, en la bidimensionalitat, i la tridimensionalitat dels objectes, les imatges i les obres artístiques.
- Establiment de relacions entre les qualitats perceptibles de les produccions artístiques i el que commou o provoca. Identificació d'alguns materials i tecnologies emprats pels artistes en el present i en el passat.
- Percepció que a través de la implicació, de la resolució de problemes i de la constància, s'arriba a la satisfacció en la comprensió, interpretació i creació artística.

Música i dansa

- Identificació de la varietat de sons, músiques, moviments corporals i tecnologies que utilitzen les artistes i els artistes en l'expressió musical i corporal mitjançant l'escolta i l'observació de produccions en l'entorn artístic i cultural. Reconeixement de famílies instrumentals.
- Exploració i diàleg de com les artistes i els artistes expressen, mitjançant la música i la dansa, idees i emocions molt properes a les nostres experiències.
- Reconeixement de cançons i danses populars i tradicionals de Catalunya. Interès per a conèixer i dialogar sobre les diverses experiències culturals de companys i companyes a través de la música i la dansa.
- Reconeixement d'estructures de simultaneïtat sonora en produccions musicals i artístiques.
- Apreciació de la incidència de la cultura musical i corporal de l'entorn i de la manera de ser i de pensar propis, i en la manera com ens relacionem amb i a

través de les manifestacions musicals i escèniques. Valoració positiva de la diversitat de posicionaments, judicis i arguments que desvetllen les expressions musicals i corporals.

- Interès per la cerca d'informació (individual i col·lectiva) sobre compositors/es, intèrprets, festivals de música i manifestacions musicals i informació a l'entorn de la dansa.
- Reconeixement de petites formes musicals, de qualitats del so, d'instruments i formacions instrumentals i vocals en peces musicals.
- Reconeixement i representació d'elements musicals i plàstics a través del moviment corporal.
- Percepció que a través de la implicació i de la constància, s'arriba a la satisfacció en la comprensió, interpretació i creació artística.
- Reconeixement de la presència de la música i la dansa en els mitjans de comunicació.

Interpretar i crear

Visual i plàstica

- Experimentació i recerca de les possibilitats expressives i plàstiques i de transformació dels materials; les possibilitats espacials en la intervenció bidimensional i tridimensional; les accions que permeten els materials i les tècniques artístiques del passat i del present (fotografia, imatge digital, animació).
- Disseny i composició individual i col·lectiva d'imatges i objectes utilitzant materials tècniques i procediments diversos (materials naturals, industrials i de rebuig, recursos plàstics, fotografia, recursos de les TIC...), atenent a l'equilibri/tensió i utilitzant ritmes visuals, plans (figura-fons) i punts de vista diversos.
- Ús progressiu d'imatges i objectes de l'entorn proper, amb la finalitat d'explicar algun aspecte de la nostra vida, (imatgeria popular i mediàtica, els records, la vida quotidiana, la història i la memòria del barri).
- Elaboració de propostes artístiques a resultes de la percepció sensorial, la imaginació, les experiències, la realitat, les idees i les emocions, tot preveient els recursos necessaris i les possibilitats dels materials, i avançant amb confiança i amb satisfacció en el procés de producció.

- Caracterització de personatges, producció d'imatges i objectes, recreació d'espais imaginaris, creació d'estructures, decorats i exposicions amb propòsits relacionables amb la pròpia experiència i amb el desenvolupament d'activitats culturals als centres educatius i enregistraments audiovisuals.
- Assumir responsabilitats i afavorir dinàmiques de treball cooperatiu i participatiu en l'elaboració de projectes artístics i culturals.
- Utilització progressiva de les terminologies pròpies dels llenguatges artístics: pintura, dibuix, escultura, il·lustració, arquitectura, gravat, collage, modelatge, construcció, fotografia, imatge digital, cinema-vídeo.
- Interès, valoració i respecte pel fet artístic propi i dels altres i per les obres artístiques de diferents característiques.
- Consciència del propi aprenentatge en els processos de la producció, creació i interpretació artística.

Música i dansa

- Interpretació, improvisació i creació de cançons a una i més veus, danses, jocs motrius desenvolupant l'afinació, la dicció, la tècnica vocal, instrumental i corporal i la coordinació tant individual com col·lectiva. Pràctica de tècniques bàsiques de moviment acompanyats o no de seqüències sonores, cançons i obres musicals.
- Interpretació de cançons i danses tradicionals catalanes i cançons i danses d'altres països, en especial d'on provenen companys i companyes de classe.
- Composició individual i col·lectiva de cançons, músiques i coreografies utilitzant materials i instruments de percussió diversos, inclosos els recursos TIC i audiovisuals. Incorporació progressiva de la terminologia corresponent.
- Creació i producció de música i de danses que es relacionin amb les pròpies idees, emocions o experiències. Recerca i utilització de músiques que ens mostren com som: cançons, danses, (populars, culturals i mediàtiques).
- Elaboració de produccions musicals, escenogràfiques i audiovisuals a partir de la percepció sensorial, la imaginació, les experiències, la realitat, les idees i les emocions, tot preveient recursos necessaris i avançant amb confiança i satisfacció en el procés de producció.
- Utilització progressiva de les terminologies pròpies dels llenguatges artístics: grafia musical convencional en la lectura, interpretació i creació de partitures senzilles, terminologia pròpia de la dansa.

- Interès, valoració i respecte pel fet artístic propi i dels altres i per les obres artístiques de diferents característiques.
- Acceptació i adaptació de les pròpies possibilitats davant de la producció, creació i interpretació artística.

Connexions amb altres àrees

- Comunicació de judicis i arguments sobre objectes i imatges artístics.
- Identificació de materials i qualitats dels objectes i de les tecnologies per produir-los.
- Ús d'objectes i imatges per explicar aspectes de la vida pròpia i de l'entorn.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Identificar i verbalitzar amb la terminologia adequada les possibilitats plàstiques, sonores i corporals que utilitzen els i les artistes, i els mitjans de comunicació presents en l'entorn natural, cultural i artístic.
- Expressar i compartir amb els companys i les companyes el que ens desvetlla, de nosaltres mateixos i de la nostra manera de pensar, una experiència cultural o artística, individual o col·lectiva.
- Cercar informacions i respostes a partir de dubtes i qüestions plantejades al voltant de les manifestacions artístiques i culturals i dels contextos de producció artística.
- Realitzar composicions visuals (imatges i objectes), sonores, i coreogràfiques que representin les nostres idees, emocions i experiències utilitzant materials i instruments diversos inclosos els recursos de les TIC i els audiovisuals.
- Utilitzar en les produccions artístiques aquells elements que ens mostren com som tot preveient recursos i materials propis del nostre entorn i afavorint la dinàmica del fet cooperatiu.
- Avançar amb confiança i satisfacció i respecte en els processos de creació i producció artística.
- Mostrar respecte i responsabilitat en el treball cooperatiu alhora de participar en projectes artístics col·lectius.
- Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

- Improvisar i crear cançons participant en creacions individuals i col·lectives emprant degudament la terminologia i grafia corresponent.
- Llegir petites partitures amb els elements musicals apresos.

Cicle superior

Explorar i percebre

Visual i plàstica

- Indagació sobre les possibilitats comunicatives suggerides per la comunicació audiovisual i la utilització de les TIC i per les possibilitats plàstiques dels materials i les seves qualitats formals en el disseny d'imatges i d'objectes artístics, i per comunicar idees, emocions i experiències.
- Elaboració i seguiment de protocols per a l'observació d'aspectes i qualitats d'elements naturals i artificials.
- Utilització dels mitjans de comunicació i d'Internet per obtenir informació sobre qüestions relacionades amb l'art i els contextos de producció i exposició artística.
- Valoració del paper de les exposicions, la publicitat, Internet, el cinema, la televisió per informar, fer pensar, persuadir.
- Identificació de maneres de viure i formes d'organització social en les imatges i els objectes; percepció i comprensió d'algunes idees, valors o creences que desvetllen els objectes i les imatges; apreciació de la relació de l'entorn cultural i els aspectes personals dels artistes i de les artistes en la creació d'objectes i imatges.
- Apreciació de la influència de l'experiència cultural de cadascú en les reaccions davant les manifestacions artístiques, i en l'ús i en la creació d'objectes i imatges.
- Comprensió i comunicació de les maneres de viure, de les ideologies i de les concepcions, a través dels objectes i de les imatges. Percepció i comprensió de les atribucions de temps, lloc, gènere i classe que desvetllen els objectes i les imatges atenent el seu context social.
- Apreciació, valoració i anàlisi de la funció de les imatges i dels objectes en la promoció de noves expectatives i propòsits pel que fa als valors i concepcions

ideològiques. Comunicació de les experiències, pensaments i inquietuds personals que promou l'experiència amb els objectes i les imatges.

- Utilització dels recursos formals del llenguatge audiovisual i de la seva funció expressiva i estètica (enquadrament, planificació, punt de vista, il·luminació).
- Interès per identificar la motivació en la creació d'objectes i d'imatges, les diferents visions de l'art i la relació dels objectes i les imatges amb els contextos de producció artística.
- Discriminació de materials, colors, formes, volums, línies, contorn, textures, grandària, llum, moviment, bidimensionalitat i tridimensionalitat, establiment de relacions entre les qualitats perceptibles i el què pretenen les imatges i els objectes (informar, fer pensar, convèncer, persuadir).
- Apreciació d'algunes característiques (formals, materials i tecnològiques) en la creació d'objectes i d'imatges que han canviat o es mantenen al llarg del temps.
- Percepció que a través de la implicació, de la resolució de problemes i de la constància s'arriba a la satisfacció en la comprensió, interpretació i creació artística.

Música i dansa

- Experimentació de les possibilitats sonores que poden suggerir la utilització de les TIC, la interacció de diferents mitjans i llenguatges artístics, les famílies i les agrupacions instrumentals.
- Recerca de les possibilitats corporals comunicatives per a una millor relació entre les persones. Recerca d'imatges que ens ofereixin tot tipus de moviment: anàlisi i interpretació corporal.
- Utilització dels mitjans de comunicació i d'Internet per obtenir informació sobre audicions, concerts, espectacles musicals, estils musicals i coreogràfics.
- Valoració de l'ús de la música en els mitjans de comunicació i en produccions audiovisuals.
- Reconeixement de la relació de les expressions musicals i les danses amb les idees, les emocions i les realitats socials.
- Apreciació de la influència de l'experiència cultural de l'entorn en la comprensió, interpretació i creació musical i escènica.
- Comprensió i comunicació de les maneres de viure, de les ideologies i de les concepcions a través del so i del cos.

- Apreciació, valoració i anàlisi de la funció de la música i de la dansa en la promoció de noves expectatives i propòsits pel que fa als valors i les concepcions ideològiques.
- Incorporació progressiva de la grafia musical convencional en la lectura, interpretació i creació de partitures. Incorporació i utilització progressiva de la terminologia que s'empra en la pràctica i vivència de la dansa.
- Exploració de diverses estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent.
- Interès i recerca d'informació (individual i col·lectiva) sobre compositors, intèrprets, festivals de música i manifestacions musicals en general, i la dansa: diferents formes de viure-la i entendre-la.
- Apreciació i reconeixement de diferents qualitats del so, de petites formes musicals, d'instruments i formacions instrumentals i vocals en peces musicals.
- Reconeixement i escriptura de ritmes i melodies, emprant la grafia musical convencional, utilització corporal i verbal de la terminologia bàsica de dansa que representi les necessitats més properes a nosaltres.
- Percepció que a través de la implicació, de la resolució de problemes i de la constància s'arriba a la satisfacció en la comprensió, interpretació i creació artística.

Interpretar i crear

Visual i plàstica

- Identificació i aplicació de les possibilitats de comunicació que poden suggerir la utilització d'imatges, d'objectes, d'elements naturals, d'estructures geomètriques, de materials, de mitjans audiovisuals i de les TIC per comunicar de forma visual, coneixement, pensament, emocions i experiències.
- Recerca de les possibilitats de comunicació que ofereixen els materials plàstics, el comportament d'alguns materials amb d'altres, les diverses possibilitats espacials en la intervenció bidimensional i tridimensional, les accions que permeten els materials, les possibilitats de la llum, i els mitjans artístics del passat i del present (imatge digital, vídeo, fotografia, instal·lació).
- Construcció i caracterització de personatges, recreació d'espais imaginats, creació d'estructures, maquetes, decorats i exposicions en propòsits relacionables amb la pròpia experiència i en el desenvolupament d'activitats del centre.

- Creació de missatges visuals mitjançant materials plàstics i tecnologies de la comunicació (imatge digital, vídeo, fotografia, instal·lació) per a la composició d'objectes i imatges, atenent l'equilibri, el moviment, la utilització de diferents punts de vista, el pla (general, mig, de detall), el format (vertical, horitzontal, rodó) i la finalitat (informar, persuadir).
- Reutilització d'objectes i imatges de l'entorn amb la finalitat d'explicar visualment experiències, desitjos, i valoracions crítiques de l'entorn.
- Ús progressiu en projectes artístics de representacions culturals: imatgeria popular i mediàtica, el barri o la ciutat, les fotografies, els objectes, col·leccions, estils i moda, desitjos, desenganys. Participació en projectes artístics que interaccionin amb la comunitat.
- Elaboració de produccions artístiques com a resultat de la percepció sensorial, la imaginació, les experiències, la realitat, les idees i les emocions, tot preveient els recursos necessaris i les possibilitats dels materials i les tècniques i procediments adequats, avançant amb confiança i amb satisfacció en el procés de producció.
- Assumir responsabilitats i afavorir la dinàmica del treball cooperatiu, establint moments de revisió, respectant les aportacions dels/de les altres i resolent les discrepàncies amb arguments.
- Incorporació i utilització progressiva de les terminologies pròpies dels llenguatges artístics: pintura, dibuix, escultura, espectacle visual instal·lació, còmic, cartellisme, arquitectura, publicitat, gravat, collage, modelatge, construcció, fotografia, imatge digital, cinema-vídeo.
- Interès per conèixer i valorar el fet artístic propi i dels altres, i les manifestacions artístiques i culturals del nostre entorn.
- Adquisició de constància i progressiva exigència en la realització de produccions artístiques.

Música i dansa

- Identificació i aplicació de les possibilitats de comunicació que poden suggerir la utilització del cos, de sons, de músiques, d'instruments, de mitjans audiovisuals i de les TIC per comunicar de forma sonora i corporal coneixements, pensaments, emocions i experiències.
- Interpretació, improvisació i creació de cançons, danses i jocs motrius, desenvolupant la tècnica vocal, la dicció, l'afinació, les tècniques instrumentals i

corporals i la coordinació tant individual com col·lectiva. Pràctica de tècniques bàsiques de moviment i utilització d'estructures sonores en la improvisació i composició coreogràfiques.

- Experimentació de sincronitzacions de música i moviment.
- Creació de missatges sonors i corporals a partir de la combinació de diversos mitjans i tecnologies de la comunicació, incorporant la terminologia corresponent; creació de música, cançons i danses a partir dels elements apresos.
- Recerca, utilització i valoració de cançons, interpretacions i danses de l'entorn. Participació en esdeveniments col·lectius (amb música i danses) de la comunitat (escola, barri, ciutat).
- Elaboració de produccions a partir de la percepció sensorial, la imaginació, les experiències, la realitat, les idees i les emocions, tot preveient els recursos necessaris i avançant amb confiança i amb satisfacció en el procés de producció.
- Assumir responsabilitats i afavorir la dinàmica del treball cooperatiu, establint moments de revisió, respectant les aportacions dels/de les altres i resolent les discrepàncies amb arguments.
- Incorporació i utilització progressiva de les terminologies pròpies dels llenguatges artístics: grafia musical convencional en la lectura, interpretació i creació de partitures, terminologia musical i terminologia pròpia de la pràctica i vivència de la dansa.
- Interès per conèixer i valorar el fet artístic propi i el dels altres, i les manifestacions artístiques i culturals del nostre entorn.
- Adquisició de constància i progressiva exigència en la realització de produccions artístiques.

Connexions amb altres àrees

- Discriminació d'objectes bidimensionals i tridimensionals.
- Creació de missatges audiovisuals i plàstics per comunicar experiències, pensaments i emocions.
- Identificació d'aspectes culturals i històrics de la societat per mitjà de les produccions artístiques.
- Valoració dels mitjans de comunicació, inclosa la publicitat, en la representació del món.

- Apreciació de l'evolució formal dels objectes al llarg del temps.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística i cultural alguns trets socials, culturals, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.
- Formular opinions i argumentacions al voltant de les manifestacions artístiques i culturals, de la utilització dels mitjans de comunicació i d'Internet, atenent el seu paper social i cultural i la manera que comprenem l'entorn.
- Cercar, elaborar i valorar concepcions al voltant de les manifestacions artístiques i culturals i dels contextos de producció artística.
- Comunicar de forma visual, sonora i corporal coneixement, pensament, emocions i experiències, tot aplicant i combinant les possibilitats de comunicació que suggereixen el cos, els sons, les músiques, les imatges, els objectes, les figures geomètriques, els mitjans audiovisuals i les TIC.
- Elaborar produccions artístiques que promoguin la valoració crítica del nostre entorn.
- Planificar els processos de producció pel que fa a previsió de recursos, materials, moments de revisió i assumpció de responsabilitats en el treball cooperatiu.
- Mostrar respecte, responsabilitat i valoració crítica en el treball cooperatiu i argumentar i resoldre les discrepàncies a l'hora de participar en projectes artístics col·lectius.
- Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.
- Improvisar i crear cançons participant en creacions individuals i col·lectives emprant degudament la terminologia i grafia corresponent.
- Llegir petites partitures amb els elements musicals apresos.

4.4.6 Àrea d'Educació per al desenvolupament personal i ciutadania

4.4.6.1 Competències bàsiques

Competències pròpies de l'àrea

L'àrea d'educació per al desenvolupament personal i la ciutadania contribueix al desenvolupament de les competències bàsiques però, de manera especial i directa, a desenvolupar la competència *social i ciutadana*, ja que propicia l'adquisició d'habilitats per viure en societat i exercir la ciutadania democràtica; afavoreix la universalització de les pròpies aspiracions i drets per a tots els homes i dones; ajuda a generar valors com la cooperació, la solidaritat, el compromís i la participació; valora la conquesta dels drets humans i rebutja els conflictes entre grups humans i les situacions d'injustícia.

La identificació dels drets i deures ciutadans, així com l'assumpció dels hàbits cívics per mitjà de la seva pràctica, afavoreix l'assimilació de destreses per conèixer i construir, en qualitat de futurs ciutadans i ciutadanes, societats més cohesionades, lliures i equitatives, des d'un sentiment d'identitat compartida.

La competència *d'autonomia i iniciativa personal* també es considera una competència pròpia, en tant que afavoreix les iniciatives de planificació, presa de decisions, organització i assumpció de responsabilitats. Per mitjà del diàleg i el debat, els infants s'aproximen de forma respectuosa a la diversitat i a la diferència i les valoren de forma crítica. També s'afavoreix l'autonomia i l'autoconfiança en la construcció de projectes personals de vida i en la presa de postures sobre els problemes i les possibles solucions.

Aportacions de l'àrea a les competències bàsiques

Igualment, l'educació per al desenvolupament personal i la ciutadania contribueix a l'adquisició de la competència *d'aprendre a aprendre*, en la mesura que proposa l'estímul de les habilitats socials, impulsa el treball

cooperatiu i l'ús sistemàtic de l'argumentació, que implica el desenvolupament d'un pensament propi.

També contribueix a la competència *comunicativa lingüística i audiovisual*, a partir del coneixement i l'ús de conceptes propis, de la pràctica sistemàtica del debat i tot el que implica (saber escoltar, exposar i argumentar) i de la gestió de les diverses fonts d'informació per a la construcció del coneixement.

Finalment, l'àrea aporta destreses relacionades amb la competència *artística i cultural*, ja que fomenta l'actitud d'estima pel fet cultural, l'empatia per apropar-se a les seves diferents manifestacions i la sensibilitat per comprendre-les i valorar-les amb una actitud oberta i respectuosa. Alhora també requereix posar en funcionament la creativitat per contribuir a la construcció d'un món millor.

4.4.6.2 Objectius de l'àrea

L'educació per al desenvolupament personal i la ciutadania en l'etapa de l'educació primària té com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Aprendre a ser i actuar de manera autònoma

- Identificar, acceptar críticament i construir la pròpia identitat, desenvolupant l'autoestima en tots els àmbits de la personalitat.
- Reconèixer l'alteritat des de criteris d'igualtat i identificar les relacions d'interdependència amb els altres. Desenvolupar una actitud favorable a la superació dels prejudicis i contrària a la violència i als comportaments discriminatoris.
- Desenvolupar mecanismes d'autoregulació de les pròpies emocions i de la pròpia conducta, habilitats emocionals i de comunicació assertiva en les relacions personals i de grup, mostrant actituds empàtiques, solidàries i constructives.
- Actuar amb autonomia i responsabilitat en la vida quotidiana i en les relacions de grup, tot elaborant i aplicant valors i normes de convivència.

2. Aprendre a conviure

- Reconèixer i practicar els valors i normes que afavoreixen la convivència i la relació entre les persones, així com estratègies de resolució de conflictes des del diàleg i la mediació.
- Reconèixer i sentir la diversitat social, cultural, de gènere i d'orientació afectiva com un fet enriquidor de la convivència, sabent explicar els propis costums i mostrant respecte pels costums i maneres de viure de cultures diferents a la pròpia i facilitar la incorporació de les nenes i nens nous en l'entorn sociocultural.
- Conèixer i valorar els drets reconeguts a la persona en la Declaració Universal dels Drets Humans, en la Convenció sobre els Drets de l'Infant, en l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i en la Constitució espanyola.
- Prendre consciència de pertinença a diferents àmbits i grups socials i de les formes de contribuir al seu desenvolupament i la seva millora.

3. Aprendre a ser ciutadans i ciutadanes en un món global

- Conèixer els mecanismes de funcionament de les societats democràtiques i el paper de les administracions en la garantia dels serveis públics. Fomentar iniciatives de participació democràtica i responsable dins del centre, participant activament en activitats fora del centre, com a eina per aprendre a assumir els deures ciutadans i compromisos socials.
- Identificar, analitzar i rebutjar les situacions d'injustícia i discriminació, per raó de gènere, origen o creences, sensibilitzant-se al davant de les necessitats de les persones i grups més desafavorits. Desenvolupar sentiments d'empatia i actituds que garanteixin el respecte i la convivència entre els diversos grups.
- Valorar i tenir cura del medi, així com assumir comportaments de consum responsable que contribueixin a la sostenibilitat.
- Desenvolupar la capacitat d'escolta i d'exposició argumentada de les pròpies opinions i respecte per les dels altres. Valorar críticament els missatges dels mitjans de comunicació per tal de construir-se una opinió pròpia.

4.4.6.3 Continguts de l'àrea

Cicle superior

Identitat i autonomia

- Identificació dels trets d'identitat i dels interessos personals i dels altres. Expressió de les emocions pròpies i autoregulació de la conducta, desenvolupant l'autoestima.
- Desenvolupament de les capacitats emocionals i cognitives de presa de decisions, valorant la dignitat, la llibertat i la responsabilitat, així com el desenvolupament de l'autonomia personal.
- Identificació dels propis prejudicis i rebuig de comportaments i actituds discriminatòries (sexistes, de preponderància de la força física i altres condicions personals i socials) en els diferents àmbits relacionals escolars i extraescolars.
- Reconeixement de les diferències de gènere com un element enriquidor de les relacions interpersonals. Valoració de la igualtat de drets d'homes i dones en les famílies i en qualsevol àmbit personal, laboral i social.
- Interpretació crítica de la realitat que ens presenten els mitjans de comunicació, inclòs el llenguatge publicitari, per tal de desenvolupar la capacitat d'elecció responsable.
- Identificació d'actituds i estratègies personals i col·lectives de consum responsable i cura del medi.
- Aplicació de conductes responsables en l'ús de les TIC (autonomia, autocontrol i seguretat).
- Interpretació correcta de les normes de mobilitat viària, tant com a vianants com a usuaris de vehicles amb o sense motor.

Convivència i valors cívics

- Valoració de les normes de convivència que han de regular les relacions socials a les famílies i a l'escola, i de la transformació de la seva bona pràctica en hàbits cívics aplicables a d'altres àmbits relacionals.

- Valoració i aplicació del diàleg i la mediació com a instruments per resoldre els problemes de convivència i els conflictes d'interessos en les relacions interpersonals. Desenvolupament de la capacitat d'expressió d'opinions i judicis de forma assertiva.
- Identificació i desenvolupament de sentiments favorables als valors cívics de la societat democràtica (respecte, tolerància, participació, solidaritat, convivència, compromís, justícia, igualtat, llibertat) i aplicació en situacions de convivència dins l'entorn immediat (família, veïnatge, amistats), entre iguals i en les relacions intergeneracionals.
- Identificació dels drets i deures individuals i col·lectius recollits en les declaracions universals, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i la Constitució espanyola. Responsabilitat en l'exercici dels drets i deures que ens corresponen com a membres d'un grup i acceptació de compromisos i assumptió de responsabilitats en activitats de l'entorn.
- Valoració de les administracions (local, autonòmica, estatal, europea) com a garantia dels serveis públics i de la importància de la participació ciutadana en el funcionament de les institucions.
- Identificació de drets i deures que regulen l'ús dels béns comuns i dels serveis públics, aplicant conductes de responsabilitat i preservació en el seu ús.
- Valoració de la participació com un dret i un deure. Identificació i ús dels mecanismes de participació en el funcionament de l'aula i de l'escola, valorant les estratègies de treball en grup implicades.
- Pràctica de normes cíviques i assumptió de rols per mitjà del joc i la simulació.

Pertinença i ciutadania

- Presa de consciència dels diferents grups socials als quals l'alumnat pertany. Identificació de les aportacions que com a ciutadans es poden fer a cada un dels nostres grups de pertinença.
- Reconeixement de costums, tradicions i estils de vida propis i d'altres companys i companyes. Valoració de les celebracions i manifestacions culturals com a signes d'identitat i formes de cohesió social.
- Reconeixement de la diversitat social, cultural, de gènere i d'opcions religioses i laiques que es manifesten a l'entorn i manifestació d'actituds de sensibilitat, respecte i empatia envers costums, valors morals, sentiments i

formes de vida diferents als propis. Reconeixement dels valors comuns en les diferents manifestacions de la diversitat i dels valors de les dones que han estat tradicionalment marginats per la societat.

- Identificació i rebuig de les causes que provoquen situacions de marginació, discriminació i injustícia social en l'entorn local i en el món, incidint especialment en les referides a l'explotació a la infància. Manifestació d'actituds de cooperació i solidaritat davant els problemes i les necessitats dels altres.
- Desenvolupament de l'hàbit d'observar i interpretar críticament la representació de la realitat a través dels mitjans de comunicació.
- Defensa i cura de l'entorn, valorant les repercussions que té a nivell global la gestió local dels recursos i identificant les bones pràctiques alternatives i estratègies de consum responsable.
- Valoració de la capacitat per adaptar-se a una realitat en constant evolució, per mitjà d'actituds flexibles i obertes. Valoració de la disponibilitat per trobar solucions als problemes i intentar millorar la realitat.

Connexions amb altres àrees

- Desenvolupament de la capacitat d'expressió d'opinions i judicis de forma assertiva.
- Identificació dels valors de la societat democràtica i de la necessitat de la participació social.
- Identificació dels drets i deures individuals i col·lectius.
- Assumpció de pràctiques de consum responsable i de defensa del medi.
- Identificació de les manifestacions culturals com a signes d'identitat i cohesió social.

CRITERIS D'AVUACIÓ

- Mostrar un adequat nivell de coneixement personal, d'autoestima i de gestió emocional en les activitats quotidianes, així com motivació per la millora personal i en la relació amb els altres. Reconèixer, acceptar i respectar les característiques pròpies i les dels companys i companyes i el dret a la pròpia identitat, valorant les diferències. Practicar hàbits de salut i seguretat personal.
- Argumentar i defensar les pròpies opinions desenvolupant habilitats de comunicació assertiva. Escoltar i respectar les opinions dels altres, actuar amb

autonomia valorant i responsabilitzant-se de les conseqüències de les pròpies accions.

- Entendre, acceptar i practicar les normes de convivència i els hàbits cívics en les seves relacions personals entre iguals o amb adults. Participar amb responsabilitat en la presa de decisions del grup, utilitzant el diàleg i la mediació per arribar a acords, i ser-ne conseqüent assumint les pròpies obligacions. Assumir i practicar hàbits cívics i actes adreçats al benestar dels altres.
- Reconèixer els drets humans fonamentals recollits en les declaracions universals, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i la Constitució espanyola, i els principis de convivència que s'hi recullen, per identificar els deures més importants que se'n deriven i les situacions en què es vulneren aquests drets.
- Identificar els serveis públics prestats per diferents àmbits administratius als quals pertany com a ciutadà/ana i conèixer algunes de les seves competències i responsabilitats socials i el paper que compleixen aquests serveis públics en la vida de la ciutadania, conjuntament amb la importància de la participació i implicació ciutadanes en el seu manteniment.
- Descriure els mecanismes bàsics del funcionament democràtic, aplicats als òrgans de govern de diferents institucions (municipals, autonòmiques, estatals, europees), tot identificant els valors cívics de la societat democràtica i establint un paral·lelisme amb els mecanismes de participació a l'aula i a l'escola.
- Identificar les relacions que es donen entre les pròpies vides i els propis actes i les vides de persones d'altres parts del món, tenint en compte la representació que en fan els mitjans de comunicació, entenent les relacions entre pobles des de la igualtat, el respecte i la cooperació. Identificar els mecanismes de participació en accions col·lectives més enllà del marc escolar i adaptar-se al treball en equip en la recerca d'alternatives.
- Identificar i rebutjar les causes que provoquen situacions de marginació, discriminació, injustícia social i violació dels drets humans. Mostrar empatia i valorar i respectar la diversitat social, cultural i de gènere, identificant situacions de desigualtat d'oportunitats.
- Identificar les bones pràctiques en relació al medi i de consum responsable, assumint el compromís personal per transformar les actituds i estils de vida propis en pro de la sostenibilitat. Identificar algunes iniciatives de participació

ciutadana que promouen aquestes pràctiques i mostrar-se sensible pels problemes mediambientals.

4.4.7 Àrea d'Educació Física

4.4.7.1 Competències bàsiques

Competències pròpies de l'àrea

El desenvolupament personal esdevé una competència central de l'àrea que s'assoleix amb el treball i cura del propi cos i la motricitat, al mateix temps que es reflexiona sobre el sentit i els efectes de l'activitat física, assumint actituds i valors adequats a la gestió del cos i la conducta motriu.

Els continguts de l'àrea pretenen donar resposta a necessitats que portin cap al benestar personal i promoguin una vida més saludable i de més qualitat. La competència en la pràctica d'hàbits saludables de forma regular i continuada contribueix a sentir-se bé amb el propi cos, a la millora de l'autoestima i el desenvolupament del benestar personal.

La competència comunicativa s'assoleix amb l'experimentació del cos i el moviment com instruments d'expressió i comunicació; l'expressió i comunicació de sentiments i emocions individuals i compartides per mitjà del cos, el gest i el moviment i la valoració crítica dels usos expressius i comunicatius del cos.

Aquesta àrea també desenvolupa la competència social centrada en les relacions interpersonals per mitjà de l'adquisició de valors com el respecte, l'acceptació o la cooperació, que seran transferits a l'activitat quotidiana (jocs, esports, activitats en la natura entre altres). Les possibilitats expressives del cos i de l'activitat motriu potenciaran la creativitat i l'ús dels llenguatges corporals per a transmetre sentiments i emocions que humanitzen el contacte personal.

Aportacions de l'àrea a les competències bàsiques

L'àrea d'educació física contribueix al desenvolupament de les competències bàsiques, essencialment a la de coneixement i interacció amb el món,

mitjançant la interacció del propi cos i l'espai determinat, el coneixement, la pràctica i la valoració de l'activitat física per preservar la salut.

També contribueix essencialment en la competència social i ciutadana, ja que ajuda a aprendre a conviure, acceptar les regles per al funcionament col·lectiu, la participació i el respecte envers les diferències i conèixer les possibilitats i limitacions pròpies i alienes.

El reconeixement i l'apreciació de les manifestacions culturals específiques de la motricitat humana col·labora amb la competència cultural i artística.

Els intercanvis comunicatius i la valoració crítica dels missatges i estereotips referits al cos procedents dels mitjans d'informació i comunicació, contribueixen al desenvolupament de la competència comunicativa i al tractament de la informació i competència digital.

El coneixement d'un mateix o mateixa i de les pròpies possibilitats i carències, l'autosuperació, perseverança i actitud positiva, i l'organització individual i col·lectiva contribueixen a la competència aprendre a aprendre i a l'autonomia i iniciativa personal.

4.4.7.2 Objectius de l'àrea

L'àrea d'educació física en l'etapa de l'educació primària té com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Conèixer, acceptar i valorar el propi cos i l'activitat física com a mitjà d'exploració per l'elaboració de l'autoimatge, l'autoestima i l'autoconfiança.
2. Apreciar els efectes beneficiosos envers la salut de l'exercici físic i de l'adquisició d'hàbits higiènics, alimentaris i posturals.
3. Utilitzar el coneixement del propi cos, les capacitats físiques i les habilitats motrius per resoldre i adaptar el moviment a les necessitats o circumstàncies de cada situació.
4. Seleccionar i aplicar de forma eficaç i autònoma, principis i regles per resoldre problemes motors en la pràctica d'activitats físiques.
5. Participar en jocs com a element d'aproximació als altres, seleccionant les accions i controlant l'execució de les mateixes, prèvia valoració de les pròpies possibilitats.

6. Regular i dosificar l'esforç, assolint un nivell d'autoexigència d'acord amb les pròpies possibilitats i les característiques de la tasca.
7. Explorar les possibilitats i recursos expressius del propi cos per comunicar sensacions, emocions i idees.
8. Compartir i gaudir de l'exercici físic i de l'expressió i comunicació corporal en col·lectivitat mitjançant el joc, la dansa i qualsevol activitat física que comporti el desenvolupament de la persona.
9. Participar en activitats físiques compartint projectes, establint relacions de cooperació per assolir objectius comuns sense discriminacions, per mitjà de la participació solidària, tolerant, responsable i respectuosa i resolent els conflictes mitjançant el diàleg.
10. Conèixer i valorar la diversitat d'activitats físiques, lúdiques i esportives com elements culturals, propis i d'altres cultures, mostrant una actitud crítica tant des de la perspectiva de participant com d'espectador/a.

4.4.7.3 Continguts de l'àrea

Cicle inicial

El cos: imatge i percepció

- Vivència del propi cos en situacions referents a la tensió, la relaxació i la respiració.
- Experimentació del cos en postures corporals diferents.
- Experimentació, exploració i discriminació de diferents sensacions.
- Afirmació de la lateralitat.
- Experimentació de situacions d'equilibri i desequilibri.
- Execució de diferents situacions que provoquin la coordinació de moviments.
- Participació en situacions que provoquin la interacció entre espai i temps.

Percepció espai - temps.

Habilitats motrius i qualitats físiques bàsiques

- Experimentació de diferents formes i possibilitats del moviment i d'execució i control d'habilitats motrius bàsiques.

- Participació de forma activa i autònoma en la resolució de problemes motrius senzills.
- Disposició a participar en activitats diverses acceptant l'existència de diferències en el nivell d'habilitat.

Activitat física i salut

- Acceptació crítica de la pròpia realitat corporal i elaboració de l'autoimatge.
- Adquisició d'hàbits bàsics higiènics, alimentaris i posturals relacionats amb l'activitat física.
- Valoració de la relació entre l'activitat física i la salut i benestar.
- Respecte per les normes d'ús de materials i espais en la pràctica d'activitat física.

Expressió corporal

- Exploració i descobriment de les possibilitats expressives del cos i del moviment.
- Sincronització del moviment amb pulsacions i estructures rítmiques senzilles.
- Desinhibició en l'exteriorització d'emocions i sentiments a través del cos, el gest i el moviment.
- Experimentació del plaer que proporciona el treball d'expressió a través del propi cos.
- Exploració de les possibilitats expressives amb objectes i materials.
- Participació en situacions que suposin comunicació corporal amb valoració i reconeixement de les diferències en la manera d'expressar-se.

El joc

- Apreciació del joc com activitat comú a totes les cultures.
- Experimentació dels diferents rols en el joc actuant amb comprensió i compliment de les normes del joc.
- Valoració, reconeixement i respecte cap a les persones que participen en el joc.
- Confiança en les pròpies possibilitats i esforç personal en els jocs.
- Valoració del joc com a mitjà de relació amb els altres i de divertiment.

Connexions amb altres àrees

- Orientació en l'espai.
- Valoració de la relació entre activitat física i salut.
- Descobriments de les possibilitats expressives del cos i el moviment.

- Interacció oral en el desenvolupament dels jocs.
- Desinhibició en activitats comunicatives verbals i no verbals.

CRITERIS D'AVUACIÓ

- Orientar-se a l'espai en relació a la pròpia persona utilitzant les nocions topològiques bàsiques.
- Equilibrar el cos adoptant diferents postures, amb control de la tensió, la relaxació i la respiració.
- Desplaçar-se i saltar de forma diversa, variant les posicions corporals i la direcció i sentit dels desplaçaments.
- Identificar com accions saludables les normes d'higiene personal associades a la realització d'activitats físiques i prendre consciència del risc de les mateixes.
- Sincronitzar els moviments corporals mitjançant estructures rítmiques senzilles i conegudes.
- Reaccionar davant els estímuls auditius o visuals que arriben de l'entorn, tot utilitzant el moviment o els gestos.
- Representar personatges i situacions mitjançant el cos i el moviment amb desinhibició.
- Participar i gaudir en els jocs ajustant la pròpia actuació, tant pel que fa a aspectes motrius com de relació amb els companys i les companyes.
- Col·laborar activament en el desenvolupament dels jocs col·lectius, mostrant responsabilitat i cooperació.

Cicle mitjà

El cos: imatge i percepció

- Descobrimet dels elements orgànics i funcionals relacionats amb el moviment.
- Adequació de la consciència i control del cos en relació amb la tensió, la relaxació i la respiració.
- Representació del propi cos i el dels altres.
- Adequació de la postura a les diferents necessitats expressives i motrius.
- Realització d'activitats en las que intervingui l'equilibri estàtic i dinàmic.

- Intervenció de l'organització espacio-temporal en el desenvolupament d'activitats físiques.

- Valoració i acceptació de la pròpia realitat corporal i la dels altres.

Habilitats motrius i qualitats físiques bàsiques

- Execució de formes i possibilitats de moviment, ajustant i consolidant els elements fonamentals a l'execució de les habilitats motrius bàsiques.

- Utilització eficaç de les habilitats bàsiques i específiques en medis i situacions conegudes i estables.

- Elaboració d'un control motriu i domini corporal.

- Consecució de la millora de les qualitats físiques bàsiques de forma genèrica i orientada a l'execució motriu en múltiples situacions.

- Disposició a participar en activitats diverses, acceptant les diferències individuals en el nivell de l'habilitat.

- Pràctica d'activitats físiques elaborades.

- Apreciació de l'esforç tant individual com col·lectiu en les activitats físiques.

Activitat física i salut

- Adquisició d'hàbits posturals i alimentaris saludables relacionats amb l'activitat física i la higiene corporal.

- Adopció de mesures bàsiques de seguretat en la pràctica de l'activitat física i utilització dels materials i els espais d'acord amb unes normes.

- Pràctica habitual d'exercicis d'escalfament previs i control de l'esforç durant la realització de l'activitat física.

- Actitud favorable cap a l'activitat física en relació a la salut.

Expressió corporal

- Experimentació del cos i el moviment com instruments d'expressió i comunicació.

- Adequació del moviment a estructures espacio-temporals.

- Expressió d'emocions i sentiments a través del cos, el gest i el moviment.

- Utilització d'objectes i materials com a instruments d'expressió i comunicació.

- Participació en la creació i interpretació de situacions que suposin comunicació corporal.

- Participació en la realització de balls, danses i coreografies senzilles.

- Valoració i apreciació de les diferents formes d'expressar-se.

El joc

- Apreciació del joc com a element de la realitat social i cultural.
- Participació en diferents tipus de joc.
- Execució i descobriment de les estratègies bàsiques del joc relacionades amb la cooperació, l'oposició i la cooperació/oposició amb relació a les regles del joc.
- Actitud responsable en relació amb l'estratègia del joc.
- Reconeixement i valoració de les persones que participen en el joc.
- Comprensió, acceptació i compliment de les normes del joc.
- Valoració de l'esforç en els jocs.
- Valoració del joc com a mitjà de relació, de divertiment i d'ús del temps de lleure.

Connexions amb altres àrees

- Expressió d'emocions per mitjà del cos, el gest i el moviment.
- Representació espacio-temporal de les activitats físiques.
- Ús dels espais i materials d'acord amb unes normes.
- Interacció oral en desenvolupament dels jocs i les activitats.
- Comprensió de les normes dels jocs i les activitats.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Utilitzar les nocions topològiques per orientar-se a l'espai en relació a la posició de persones i d'objectes.
- Participar en les activitats físiques ajustant la pròpia actuació a les possibilitats i limitacions corporals i de moviment.
- Desplaçar-se i saltar mitjançant un moviment corporal coordinat.
- Saltar i llençar objectes coordinadament.
- Incorporar conductes actives d'acord amb el valor de l'exercici físic per a la salut, mostrant interès per la cura del propi cos.
- Proposar estructures rítmiques senzilles i reproduir-les corporalment o amb instruments.
- Utilitzar els recursos expressius del cos i promoure el treball en grup per representar i escenificar històries reals o imaginàries.
- Participar i gaudir dels jocs i les activitats físiques amb coneixement i respecte de les normes i mostrant una actitud d'acceptació vers els companys.

Cicle superior

El cos: imatge i percepció

- Reconeixement dels elements orgànics i funcionals relacionats amb el moviment.
- Domini de la consciència i control del cos en repòs i en moviment.
- Aplicació del control tònic i de la respiració al control motor.
- Adequació de la postura a les necessitats expressives i motrius de forma econòmica i equilibrada.
- Utilització adequada de la discriminació selectiva dels estímuls i de l'anticipació perceptiva.
- Execució de moviments amb certa dificultat amb els segments corporals no dominants.
- Adquisició del desenvolupament de l'equilibri estàtic i dinàmic en situacions complexes.
- Resolució de l'estructura de l'espai i del temps en accions i situacions motrius complexes.
- Valoració i acceptació de la pròpia realitat corporal i la dels altres.

Habilitats motrius i qualitats físiques bàsiques

- Adaptació de l'execució de les habilitats motrius a entorns de pràctica de complexitat creixent, amb eficiència i creativitat.
- Adquisició d'un control motor i corporal previ a l'acció.
- Execució d'activitats de condicionament físic orientades a la millora de les habilitats motrius.
- Valoració individual i col·lectiva del treball des del punt de vista motriu.
- Disposició a participar en activitats diverses, acceptant l'existència de diferències en el nivell de l'habilitat.

Activitat física i salut

- Adquisició dels hàbits de postura i alimentaris saludables i autonomia en la higiene personal.
- Identificació de les pràctiques poc saludables.
- Prevenció de lesions en l'activitat física tot valorant la importància de l'escalfament, la dosificació de l'esforç i la recuperació.

- Utilització de materials i espais, respectant les normes.
- Valoració de l'activitat física per al manteniment i millora de la salut en el present i el futur.

Expressió corporal

- Elaboració, participació i conscienciació de les possibilitats i recursos que ofereix el llenguatge corporal.
- Composició individual i/o col·lectiva de moviments a partir d'estímuls rítmics i musicals.
- Participació en l'elaboració de balls i coreografies senzilles.
- Expressió i comunicació de sentiments i emocions individuals i compartides a través del cos, el gest i el moviment.
- Utilització d'objectes i materials en la realització de dramatitzacions i en la construcció d'escenaris.
- Valoració crítica dels usos expressius i comunicatius del cos.
- Participació i respecte davant situacions que suposin comunicació corporal.

El joc

- Consolidació del joc com a fenomen social i cultural.
- Realització de jocs de diferents modalitats i de dificultat creixent.
- Pràctica d'habilitats bàsiques d'iniciació esportiva en situacions de joc.
- Promoció de l'ús adequat de les estratègies bàsiques del joc relacionades amb la cooperació, l'oposició i la cooperació/oposició.
- Acceptació i respecte vers les normes, regles i persones que participen en el joc.
- Elaboració i compliment d'un codi de joc net.
- Estimació de l'esforç personal i col·lectiu en els diferents tipus de joc al marge de les preferències i prejudicis.
- Valoració del joc com a mitjà de relació, de divertiment i d'utilització satisfactori del temps de lleure.
- Participació en la pràctica de jocs d'arreu del món.
- Incorporació d'elements creatius en els jocs.
- Participació en jocs cooperatius i per a la pau.

Connexions amb altres àrees

- Participació en l'elaboració de dramatitzacions.
- Identificació de les pràctiques saludables.

- Participació en l'elaboració de balls i coreografies.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Ajustar els moviments corporals a diferents canvis de les condicions d'una activitat utilitzant les nocions topològiques bàsiques.
- Opinar de forma crítica en relació a situacions sorgides en la pràctica de l'activitat física.
- Desenvolupar conductes actives per incrementar la condició física, ajustant la pròpia actuació a les pròpies possibilitats i limitacions corporals.
- Identificar algunes de les relacions que s'estableixen entre la correcta i habitual pràctica d'exercici físic i millora de la salut.
- Construir composicions col·lectives en interacció amb els companys i companyes utilitzant els recursos expressius del cos i partint d'estímul musicals, plàstics o verbals.
- Utilitzar els recursos expressius del cos per comunicar idees i sentiments i representar personatges o històries reals o imaginàries.
- Identificar com a valors fonamentals dels jocs i les pràctiques d'activitat física, l'esforç personal i les relacions que s'estableixen amb el grup i actuar d'acord amb ells.

4.4.8 Àrea de Matemàtiques

4.4.8.1 Competències bàsiques

La competència matemàtica és una de les competències bàsiques que han d'assolir els alumnes en aquesta etapa, ja que és necessària en la vida personal, social i escolar. Nombroses situacions quotidianes, i de les diverses àrees, requereixen l'ús de les matemàtiques per poder analitzar-les, interpretar-les i valorar-les. Aquesta competència té un caràcter transversal a totes les àrees, encara que és l'àrea de matemàtiques la que s'ocupa especialment d'ella.

Encara que els continguts que es proposen són els necessaris per a l'adquisició de la competència matemàtica, cal tenir en compte que aquesta

diffícilment s'adquireix si no s'orienta l'aprenentatge dels continguts de manera que es possibiliti la seva utilització fora de les classes de matemàtiques, tant en la vida diària dels alumnes com en totes les altres àrees.

Assolir la competència matemàtica implica:

- Pensar matemàticament. Construir coneixements matemàtics a partir de situacions on tinguin sentit, experimentar, intuir, relacionar conceptes i realitzar abstraccions.
- Raonar matemàticament. Realitzar induccions i deduccions, particularitzar i generalitzar; argumentar les decisions preses, així com l'elecció dels processos seguits i de les tècniques utilitzades.
- Plantejar-se i resoldre problemes. Llegir i entendre l'enunciat, generar preguntes relacionades amb una situació-problema, planificar i desenvolupar estratègies de resolució i verificar la validesa de les solucions.
- Obtenir, interpretar i generar informació amb contingut matemàtic.
- Utilitzar les tècniques matemàtiques bàsiques (per comptar, operar, mesurar, situar-se a l'espai i organitzar i analitzar dades) i els instruments (calculadores i TIC, de dibuix i de mesura) per a fer matemàtiques.
- Interpretar i representar a través de paraules, dibuixos, símbols, nombres i materials, expressions, processos i resultats matemàtics.
- Comunicar el treball i els descobriments als altres, tant oralment com per escrit, utilitzant de manera progressiva el llenguatge matemàtic.

La competència matemàtica s'ha d'adquirir a partir de contextos que tinguin sentit tant per a l'alumnat com per al coneixement matemàtic que és pretén desenvolupar. Aprendre amb comprensió és fonamental per capacitar l'alumnat en l'ús de tot el que aprèn i per capacitar-lo a continuar aprenent, de forma autònoma, al llarg de tota la vida. Per això, cal proporcionar en totes les classes de matemàtiques oportunitats per tal que l'alumnat aprengui a raonar matemàticament, proposant activitats d'aprenentatge on la resolució de problemes, entesa en un sentit ampli, esdevingui el nucli de l'ensenyament.

Per tal de contribuir a l'assoliment de les diferents competències bàsiques l'ensenyament de les matemàtiques ha d'aconseguir que l'alumnat integri i utilitzi de manera funcional tots els aprenentatges que va adquirint, a partir dels seus coneixements previs, de l'experimentació, de la representació i comunicació i del contrast amb els altres.

La formació en matemàtiques, a més d'incidir en la competència matemàtica, contribueix a l'assoliment de totes les altres competències bàsiques de la manera que es detalla a continuació:

Competència en el *coneixement i interacció amb el món físic*. Les matemàtiques són un instrument d'anàlisi de la realitat, en particular del món físic. El desenvolupament de determinats àmbits com la mesura i la visualització, la interpretació i construcció de gràfics, així com de processos com el raonament matemàtic i l'argumentació, i la resolució de problemes relacionats amb el món físic, contribueixen de manera directa a l'adquisició d'aquesta competència.

Competència en el *tractament de la informació i competència digital*. Molta de la informació que rebem conté elements matemàtics, nombres, formes i mesures entre d'altres, expressats de manera diversa, el coneixement dels quals és necessari per aquesta competència. També els continguts del bloc estadística i atzar, així com la utilització d'ordinadors i calculadores, estan relacionats amb l'adquisició d'aquesta competència.

Competència en *autonomia i iniciativa personal*. Plantejar i resoldre qüestions i problemes matemàtics, i tots el processos associats a aquesta activitat (planificació, recerca d'estratègies, validació de solucions i contrast amb les dels altres) implica, entre altres coses, una presa constant de decisions, la pràctica de les quals incideix en la progressiva adquisició d'autonomia de l'alumnat i de confiança en les pròpies capacitats.

Competència per *aprendre a aprendre*. Per aprendre matemàtiques cal desenvolupar, entre d'altres, capacitats relacionades amb la presa de decisions i el sentit crític, la creativitat i la sistematització, l'esforç i la constància, la síntesi i la generalització. Totes elles, juntament amb la reflexió sobre el propi treball i la capacitat per comunicar-lo, formen part d'aquesta competència bàsica per a l'aprenentatge al llarg de tota la vida.

Competència en *comunicació lingüística*. Les matemàtiques contribueixen a aquesta competència aportant el coneixement d'un llenguatge específic, necessari en el desenvolupament de les ciències i en la resolució de molts problemes quotidians. També, en el treball matemàtic, l'ús de la llengua, tant oral com escrita, és fonamental per descriure conceptes i processos, expressar

raonaments i argumentacions, i en concret, el llenguatge oral per a comunicar, discutir, comparar i validar el treball realitzat.

Competència en *expressió cultural i artística*. Les matemàtiques constitueixen una creació humana present en totes les cultures que cal començar a conèixer, valorar i relacionar amb la realitat actual. D'altra banda, i a un nivell més concret, hi ha una relació entre continguts de tipus geomètric i artístic, la connexió dels quals contribueix a aquesta competència.

Competència *social i ciutadana*. El treball en grup, entès com un treball de cooperació, i l'acceptació de les idees dels companys i de les diferents estratègies emprades en la realització d'un càlcul, d'una mesura o en el procés de resolució d'un problema, són aspectes del procés d'ensenyament i aprenentatge de les matemàtiques que contribueixen al desenvolupament d'aquesta competència.

4.4.8.2 Objectius de l'àrea

L'àrea de matemàtiques de l'educació primària té com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Utilitzar i valorar les matemàtiques com una eina útil per comprendre el món i per expressar informacions i coneixements sobre l'entorn, i reconèixer-les com una ciència oberta i dinàmica.
2. Reconèixer el raonament, l'argumentació i la prova com aspectes fonamentals de les matemàtiques, així com el valor d'actituds com la perseverança, la precisió i la revisió.
3. Reconèixer situacions-problema de l'entorn i utilitzar les matemàtiques per resoldre-les, triant els recursos que es considerin més adients i explicant-ne l'elecció.
4. Planificar i aplicar estratègies (anàlisi de semblances i diferències, exploració sistemàtica de diferents possibilitats, particularització i generalització, comprensió de l'ús de les operacions, entre altres) per resoldre problemes i modificar-les, si cal.

5. Organitzar i consolidar el pensament matemàtic a partir de la comunicació coherent i clara de les pròpies idees, i dels processos matemàtics emprats, als companys i als mestres.
6. Crear i utilitzar representacions per organitzar, registrar i comunicar les idees i els processos matemàtics, així com interpretar i usar el llenguatge matemàtic, com ara xifres, signes, dibuixos geomètrics, taules i gràfics per a descriure fenòmens habituals.
7. Comprendre el sistema de numeració decimal i el significat de les operacions. Calcular amb fluïdesa i fer estimacions raonables, tot utilitzant diferents tècniques: càlcul mental, càlcul escrit, i càlcul amb calculadora i altres TIC, d'acord amb la situació.
8. Identificar i descriure formes geomètriques de l'entorn, tot utilitzant el coneixement dels seus elements i de les seves propietats. Interpretar i utilitzar procediments d'orientació espacial en contextos diversos.
9. Comprendre les magnituds mesurables i el procés de mesurar, i aplicar les unitats d'ús habitual, les tècniques i els instruments de mesura adequats a cada situació.
10. Interpretar la informació, elaborar preguntes, recollir, organitzar i representar les dades per a respondre-les, utilitzant els mètodes estadístics apropiats, així com comprendre i aplicar els conceptes bàsics d'atzar.

4.4.8.3 Continguts de l'àrea

Processos a desenvolupar en tots els cicles i comuns a tots els continguts:

- Organització del pensament matemàtic propi.
- Comunicació del pensament matemàtic propi (mitjançant explicacions orals, gràfiques i escrites) a companys i professors, i contrast amb el dels altres.
- Connexions entre els diferents blocs de matemàtiques i amb les altres àrees.

Cicle inicial

Processos específics a desenvolupar:

1. Resolució de problemes (*Reconeixement. Identificació. Planificació. Organització. Aproximació. Estimació. Exploració. Elaboració.*)

2. Raonament i prova (*Comprensió. Comparació. Diferenciació. Cerca de regularitats. Ordenació. Classificació. Desenvolupament d'estratègies de càlcul. Desenvolupament d'estratègies de mesura. Composició i descomposició.*)
3. Comunicació i representació (*Descripció. Expressió. Representació. Modelització. Ús de diferents models. Lectura i escriptura. Ús de diferents llenguatges. Ús de vocabulari específic. Situació sobre la recta. Verbalització.*)
4. Connexions (*Relació. Interpretació. Aplicació. Utilització.*)

NUMERACIÓ I CÀLCUL

Comprensió dels nombres, de les seves formes de representació i del sistema de numeració

- *Comprensió* i ús del comptatge amb significat de quantitats discretes. *Descripció oral, gràfica i escrita* dels processos de comptatge i de càlcul.
- *Ús dels llenguatges* verbal, gràfic i simbòlic per representar els nombres (aproximadament fins al miler). *Interpretació i elaboració* de gràfics a partir del comptatge. *Visualització* geomètrica de nombres utilitzant materials. Posada en comú de les diferents representacions.
- *Reconeixement* dels nombres en situacions quotidianes. Ús dels nombres naturals per a *resoldre problemes* dins de contextos significatius.
- *Ús de diferents models* per *comparar* i ordenar els nombres (aproximadament fins al miler). *Situació* dels nombres *sobre la recta* numèrica. *Arrodoniment* de quantitats.
- *Ús* de les fraccions un mig i un quart en contextos significatius.
- *Ús* del sistema monetari en contextos reals. L'euro.
- *Interpretació* dels nombres com identificadors en situacions properes.
- *Classificació* dels nombres segons diferents criteris (d'una xifra, de dues, de la família del 10, etc.). Cerca de regularitats en els nombres. Inici a les taules de multiplicar (taules del 2, 5 i 10).

Comprensió dels significats de les operacions i de les relacions que hi ha entre unes i altres

- *Comprensió* dels diferents significats de la suma i la resta amb nombres naturals, així com de la *relació* que hi ha entre una i altra.

- *Comprensió* de les situacions d'agrupament com a multiplicació i les accions de repartiment com a divisió.
- *Interpretació* d'operacions de nombres naturals mitjançant la recta numèrica.

Comprensió de la funcionalitat del càlcul i l'estimació

- *Desenvolupament* de l'agilitat mental en descompondre additivament els 20 primers nombres naturals.
- Inici en *l'elaboració d'estratègies* de càlcul mental. *Explicació verbal* de les estratègies pròpies emprades i *assaig* de les alienes.
- *Establiment d'analogies* entre càlculs (de les unitats a les desenes i les centenes).
- *Estimació* dels resultats de sumes i restes.
- *Realització* de la suma i la resta (sense portar) utilitzant algorismes estàndard i mètodes propis.
- Ús de jocs de taula, de les TIC i calculadores per desenvolupar el càlcul i per explorar els nombres i les operacions.

RELACIONS I CANVI

Comprensió i anàlisi dels patrons, relacions i canvis

- *Descripció* de canvis qualitatiu i quantitatiu entre dues situacions.
- *Selecció, classificació i ordenació* d'objectes segons diferents criteris.
- *Seguiment de sèries* (de sons, numèriques, geomètriques).
- *Cerca de regularitats* en els nombres i les formes.

Ús de models i expressions matemàtiques per representar les relacions

- *Representació* d'una sèrie de forma material, verbal i gràfica.
- *Lectura i escriptura* de frases matemàtiques amb significat propi que continguin el signe = .
- *Modelització* amb objectes o gràficament de situacions relacionades amb la suma i la resta.

ESPAI I FORMA

Anàlisi de les característiques i propietats de les figures geomètriques

- *Reconeixement* de figures de tres i dues dimensions en objectes de la realitat. Construcció i nominació de figures de tres i dues dimensions: esfera, prisma, cilindre, cub; triangle, rectangle, quadrat, cercle.
- Coneixement i ús del vocabulari adequat per *descriure* les figures, els seus elements i les seves propietats.
- *Comparació i classificació* de figures de tres i dues dimensions segons les seves semblances i diferències: cares planes, cares corbes, vèrtexs, costats, angles.
- *Composició i descomposició* de figures tridimensionals i planes amb suports físics i virtuals.

Localització i descripció de relacions espacials

- Descripció, nominació i *interpretació* de posicions relatives a l'espai, en referència a un mateix i a altres punts.
  - *Descripció i interpretació* de la direcció en els desplaçaments a l'espai.
- Representació i elaboració d'itineraris senzills, laberints o plànols. Interpretació d'operacions de nombres naturals mitjançant la recta numèrica.*
- *Ús del vocabulari* bàsic (a prop, lluny, sobre, sota, darrere, davant, entre) i de recursos TIC per orientar-se a través de laberints i plànols.

Identificació i aplicació de transformacions geomètriques

- *Reconeixement* de moviments (desplaçaments, simetries i girs).
- *Exploració* de moviments utilitzant materials físics (tessel·les, miralls, plegat de paper) i suports virtuals.
- *Reconeixement i creació* de figures que tinguin simetries.

Utilització de la visualització i de models geomètrics per resoldre problemes

- *Creació* d'imatges mentals de figures geomètriques utilitzant la memòria i la visualització espacial. *Visualització* geomètrica de nombres utilitzant materials.
- Utilització de recursos TIC per girar, reduir i deformar figures de dues i tres dimensions.
- *Reconeixement i representació* de figures des de diferents perspectives.
- *Visualització i descripció* del camí seguit en un itinerari senzill abans de realitzar-lo.

- *Reconeixement* de formes i d'estructures geomètriques a l'entorn, i determinació de la seva situació.

MESURA

Comprensió de les magnituds mesurables, de les unitats i del procés de mesurar

- *Reconeixement*, en contextos significatius, de les magnituds de longitud, capacitat, massa i temps. Diferenciació de les magnituds discretes i les magnituds contínues relacionades amb l'ús dels nombres.
- *Comparació* directa i indirecta i ordenació de mesures de les diferents magnituds.
- Mesura de les diferents magnituds utilitzant unitats no convencionals i convencionals (longitud: m; massa: kg; capacitat: l; temps: dia, setmana, mes, hora).
- *Selecció* de la unitat i de l'instrument adequats, d'acord amb la magnitud a mesurar. *Expressió*, mitjançant pictogrames i taules, de mesures preses.
- *Lectura i escriptura* de mesures en contextos reals.

Aplicació de tècniques i d'instruments per mesurar

- *Aplicació* del procés de mesurar, tot utilitzant una unitat de forma repetida i un instrument adequat: cinta mètrica, regla, rellotge analògic, balança de plats.
- *Desenvolupament* de referents comuns que facilitin la comparació, la mesura i l'estimació.
- *Descripció* oral del procés de mesura i d'estimació.

ESTADÍSTICA I ATZAR

Formulació de preguntes abordables amb dades i recollida, organització i presentació de dades rellevants per respondre-les

- *Elaboració* de preguntes sobre temes propers a la pròpia experiència i recollida de les respostes donades.
- *Planificació* senzilla de recollides de dades amb mostres més petites de 30. *Lectura* de la freqüència absoluta.
- *Organització i representació* de dades obtingudes a partir d'experiències de comptatge i d'ordenació, mitjançant objectes concrets, dibuixos i gràfics.
- *Utilització* d'un vocabulari per descriure els atributs i per *classificar* segons criteris determinats.

Selecció i ús de mètodes estadístics per analitzar dades

- *Comparació* quantitativa de dades numèriques.
- *Elecció* del tipus de gràfic o representació més convenient.
- Elaboració de qüestions relatives al comptatge i aplicació a la *resolució de problemes*.

Treure conclusions i fer prediccions basades en dades

- Discussió sobre quan es poden aplicar o no les conclusions obtingudes de les dades d'una població, a una altra població.

Comprensió i aplicació de conceptes bàsics d'atzar

- Resposta a preguntes relacionades amb les experiències pròpies sobre la probabilitat de successos utilitzant expressions com *possible* o *impossible*.
- *Reconeixement* de l'atzar mitjançant la realització d'experiments amb materials (extracció de fitxes de colors d'una bossa, tirar daus, ruletes...).
- *Realització d'experiments* en situacions i jocs on intervinguin factors d'atzar.

Connexions amb altres àrees

- Ús i interpretació del comptatge per analitzar, comparar i descriure situacions de l'entorn natural i social.
- Interpretació de la moneda com a valor de canvi (situacions de compravenda).
- Cerca de regularitats i diferències en l'observació de l'entorn (per exemple, canvis en les persones al llarg del temps).
- Observació i localització de formes geomètriques a l'entorn: materials, sers vius i objectes i produccions humanes.
- Descripció de posicions i seguiment d'itineraris.
- Descripció oral del procés de mesura i d'estimació. Ús de comparatius i d'adverbis de temps.
- Interpretació de la mesura com a instrument de coneixement del món natural: longitud (creixement), pes/massa, capacitat.
- Interpretació i elaboració de gràfics en experiments realitzats en altres àrees.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Reconèixer i utilitzar diferents usos dels nombres (cardinals, ordinals, identificadors) en situacions familiars i en altres àrees.

- Cercar semblances i diferències entre objectes i situacions (en particular, els canvis que es produeixen en una seqüència), i classificar i ordenar objectes d'acord amb diferents criteris.
- Comprendre situacions-problema relacionades amb aspectes concrets i vinculats a la pròpia experiència. Emprendre la resolució de forma autònoma i expressar la solució i el procés seguit.
- Usar l'assaig-error per cercar solucions als problemes i a les exploracions.
- Formular preguntes en situacions conegudes. Comunicar oralment coneixements i processos matemàtics duts a terme (càlcul, mesura, resolució de problemes).
- Usar el llenguatge verbal per interpretar gràfics, nombres i signes matemàtics.
- Interpretar, representar (amb materials diversos) i utilitzar els nombres naturals (inferiors a 1.000) en contextos de la vida quotidiana. Comparar, ordenar i descompondre els nombres utilitzant diferents models.
- Desenvolupar agilitat en el càlcul mental (descomposició additiva dels 20 primers nombres, dobles, estratègies personals...). Usar els algorismes de suma i resta (sense portar), les TIC i la calculadora per calcular i cercar regularitats dels nombres i operacions.
- Definir la situació d'un objecte a l'espai i d'un desplaçament en relació a un mateix, tot utilitzant els conceptes: davant-darrera; prop-lluny; dalt-baix; dreta-esquerra.
- Identificar, analitzar i descriure objectes i espais amb formes geomètriques tridimensionals i planes. Buscar semblances i diferències entre dues figures.
- Mesurar objectes, espais i temps familiars amb unitats no convencionals (pams, peus, passes...) i convencionals (kg, m, l, dia i hora) tot utilitzant instruments propers i adequats a cada situació.
- Interpretar i construir gràfics (pictogrames i diagrames de barres) amb dades sobre fets coneguts relatius a la vida quotidiana i a altres àrees.

Cicle mitjà

Processos específics a desenvolupar:

1. Resolució de problemes (*Reconeixement. Identificació. Planificació. Aproximació. Estimació. Predicció. Exploració. Investigació. Disseny. Elaboració. Creació. Construcció. Comprovació.*)
2. Raonament i prova (*Comprensió. Anàlisi. Comparació. Classificació. Ordenació. Selecció. Establiment d'analogies. Desenvolupament d'estratègies de càlcul. Desenvolupament d'estratègies de mesura. Composició i descomposició. Formulació de preguntes.*)
3. Comunicació i representació (*Descripció. Expressió. Representació. Modelització. Ús de diferents models. Ús de diferents llenguatges. Situació sobre la recta. Lectura i escriptura. Ús de vocabulari.*)
4. Connexions (*Relació. Interpretació. Aplicació. Utilització.*)

NUMERACIÓ I CÀLCUL

Comprensió dels nombres, de les seves formes de representació i del sistema de numeració

- *Comprensió del sistema de numeració decimal. Valor posicional. Descripció oral, gràfica i escrita dels processos de comprensió del sistema de numeració decimal i del càlcul.*
- *Ús de diferents llenguatges (verbal, gràfic, simbòlic...) per representar el sistema de numeració decimal. Contrast de diferents representacions.*
- *Reconeixement i ús de representacions equivalents d'un nombre.*
- *Lectura i escriptura dels nombres fins al milió.*
- *Ús i contrast de diferents models per comparar i ordenar els nombres fins al milió.*
- *Reconeixement de la fracció com a part d'una unitat i d'una col·lecció.*
- *Ús de diferents models de representació de les fraccions. Situació dels nombres naturals i fraccionaris més comuns ($1/2$, $1/3$, $1/4$) sobre la recta numèrica. Arrodoniment de nombres en context.*
- *Aplicació dels nombres decimals en contextos reals. Coneixement i ús del sistema monetari: l'euro i els cèntims. Interpretació i ús de les unitats de mesura.*

- *Ús i relació* dels decimals i fraccions com a nombres que aproximen més la mesura.

- *Cerca i anàlisi de peculiaritats* dels nombres (parells, senars, de la taula del...).

- *Interpretació* dels nombres naturals i de codis numèrics en taules i gràfics. *Elaboració* de gràfics i taules a partir del comptatge i la mesura.

- *Ús* de propietats numèriques per recollir, descriure i interpretar dades.

Comprensió dels significats de les operacions i de les relacions que hi ha entre unes i altres

- *Comprensió* dels diferents significats de la multiplicació i divisió amb nombres naturals així com de la *relació* que hi ha entre una i altra.

- *Identificació i ús* de les operacions inverses: suma i resta; multiplicació i divisió.

- *Exploració* de les propietats de les operacions.

Comprensió de la funcionalitat del càlcul i l'estimació

- *Desenvolupament* de l'agilitat mental per descompondre els nombres additivament i factorialment. Automatització de taules de multiplicar.

Representació geomètrica dels nombres i del producte relacionada amb la descomposició factorial.

- *Ús de les relacions* entre les operacions per agilitar el càlcul mental.

Establiment d'analogies entre càlculs (pas de les unitats a les desenes i centenes).

- *Explicació i contrast* de les estratègies de càlcul mental emprades.

- *Estimació* dels resultats de les operacions amb nombres naturals.

- Realització de restes portant-ne, multiplicacions i divisions amb nombres naturals amb algorismes estàndard.

- Realització de sumes i restes amb fraccions senzilles acompanyades de diferents formes de representació gràfica.

- *Ús de models* geomètrics per resoldre problemes numèrics.

- *Ús* de les calculadores i altres recursos TIC per desenvolupar el càlcul i per explorar els nombres i les operacions.

- *Selecció* adequada del tipus de càlcul segons la situació: càlcul mental, càlcul escrit i calculadora.

- Càlcul amb monedes: euros i cèntims.

RELACIONS I CANVI

Comprensió i anàlisi dels patrons, relacions i canvis

- *Anàlisi* de les peculiaritats dels nombres i de les operacions. *Seguiment* de sèries numèriques, geomètriques i descoberta del patró.
- *Creació* de sèries numèriques i geomètriques. Cerca de regularitats.
- *Descripció* de situacions en què es produeixen canvis o altrament es mantenen constants.
- *Interpretació* de l'equivalència en l'ús de diferents unitats de mesura.
- *Relació* perímetre-longitud i àrea-superfície.

Ús de models i expressions matemàtiques per representar les relacions

- *Expressió* del patró d'una sèrie verbalment o gràficament.
- *Modelització* de situacions problema mitjançant objectes, gràfics (fletxes), signes matemàtics.
- *Lectura i escriptura* de frases utilitzant símbols matemàtics (0, =, >, <).

ESPAI I FORMA

Anàlisi de les característiques i propietats de les figures geomètriques

- *Identificació i descripció verbal*, usant el vocabulari especialitzat, de les propietats de figures geomètriques de dues i tres dimensions: polígons, cercles, poliedres i cossos rodons. *Utilització* de la mesura i els nombres per investigar propietats geomètriques.
- *Representació, construcció i comparació* de figures de tres i dues dimensions amb materials i recursos TIC. *Classificació* segons les seves propietats.
- *Investigació* de la relació entre figures a partir de la seva composició, descomposició i transformació.
- *Exploració i reconeixement* de figures congruents i figures semblants.

Localització i descripció de relacions espacials

- *Descripció* de la localització i el moviment d'un objecte utilitzant el vocabulari adequat.
- *Utilització* d'adreces o *punts de referència* per moure's en l'entorn proper.
- *Creació* i ús de sistemes de coordenades per localitzar distàncies entre dos punts i descriure camins.

- *Realització, interpretació i ús* de plànols d'itineraris coneguts utilitzant diferents suports.

Identificació i aplicació de transformacions geomètriques

- Realització de simetries, desplaçaments i girs en figures de dues dimensions amb materials tradicionals i amb suport de les TIC. *Predicció* i descripció dels resultats.
- *Descripció* d'un o diversos moviments que mostrin que dues figures són congruents.
- *Identificació* de les simetries axial i central en figures de dues dimensions.

Utilització de la visualització i de models geomètrics per resoldre problemes

- *Identificació* de les vistes parcials d'una figura.
- *Construcció i representació* sobre paper de poliedres i polígons.
- *Creació i descripció* d'imatges mentals d'objectes, patrons i camins.
- *Identificació i construcció* d'una figura de tres dimensions a partir de representacions en dues dimensions d'aquesta figura (i a l'inrevés).
- Ús de regla, escaire i recursos TIC per ampliar la capacitat de raonament espacial.
- Ús de conceptes espacials per recollir, descriure i interpretar dades.
- Ús de models geomètrics per resoldre problemes numèrics i de mesura.

MESURA

Comprensió de les magnituds mesurables, de les unitats i del procés de mesurar

- *Reconeixement* de les magnituds de longitud, massa, capacitat, àrea, temps i amplitud d'angles.
- *Comparació* directa d'angles i d'àrees.
- *Comprensió* de la mesura com aproximació. Ús de múltiples i submúltiples de la unitat. Ús dels decimals i fraccions com a nombres que permeten aproximar una mesura.
- Ús de les unitats més comuns del sistema internacional: longitud (km, m, cm, mm); massa (kg, g); capacitat (l, ml). *Equivalència* d'unitats més comunes en contextos significatius. *Interpretació* de l'equivalència en l'ús de diferents unitats de mesura.
- *Utilització* de la mesura i dels nombres per investigar propietats geomètriques.

- *Comprensió i ús* de les unitats de temps (any, mes, setmana, dia, hora, minut) i de les seves relacions. Coneixement del calendari.
- *Lectura i interpretació* de taules de mesura d'ús comú.
Aplicació de tècniques i instruments adequats per mesurar
- *Desenvolupament d'estratègies d'estimació* en les diferents magnituds, tot utilitzant referents comuns.
- *Selecció* de la unitat més adequada i de l'instrument per realitzar una mesura. Ús de regla i cinta mètrica i balances.
- *Disseny* d'activitats de mesura dins d'un context significatiu. *Relació* perímetre-longitud i àrea-superfície.
- *Descripció* oral i escrita del procés de mesura. *Reconeixement i ús* de l'estructura multiplicativa en el procés de mesurar.
- *Interpretació i expressió* d'interval·ls de mesures.
- *Ús de models* geomètrics per resoldre problemes numèrics i de mesura.

ESTADÍSTICA I ATZAR

Formulació de preguntes abordables amb dades i recollida, organització i presentació de dades rellevants per respondre-les

- *Formulació de preguntes* basades en fets propers i interessos propis.
- *Recollida* de dades mitjançant observacions, enquestes i *experiments* amb mostres més petites de 50. *Interpretació* de la freqüència absoluta.
- *Lectura, interpretació i utilització* de diverses representacions de dades, en particular gràfics (com pictogrames i diagrames de barres), amb recursos tradicionals i tecnològics. *Ús* de la numeració i de conceptes espacials per recollir, descriure i interpretar dades.
- *Reconeixement* de les diferències en la representació de dades qualitatives i quantitatives.
- *Lectura i interpretació* de dades estadístiques i de gràfics extrets de llibres, diaris, Internet i altres mitjans.

Selecció i ús de mètodes estadístics per analitzar dades

- *Descripció* de la forma i de les característiques importants d'un conjunt de dades.
- *Anàlisi* de les característiques d'una col·lecció de dades quantitatives ordenades.

- *Identificació i comprensió* de les nocions de moda i mediana. Aplicació a la resolució de problemes.

- Introducció a la noció de mitjana aritmètica.

Treure conclusions i fer prediccions basades en dades

- Distinció entre el que mostren les dades i el que es podria esperar dels resultats.

- Comprensió que molts conjunts de dades són mostres de poblacions més grans. *Aplicació a la resolució de problemes.*

- *Descripció* oral d'una situació a partir de *l'anàlisi* de les dades.

Comprensió i aplicació de conceptes bàsics d'atzar

- *Descripció* de successos i discussió del seu grau de probabilitat utilitzant expressions com *segur, possible, impossible*.

- Inici a la quantificació de la probabilitat que un succés sigui segur, possible o impossible.

- *Predicció* de la probabilitat de resultats d'experiments senzills i comprovació d'aquestes prediccions.

- *Exploració* de la probabilitat mitjançant experiments i jocs que produeixin pocs resultats.

- *Resolució de problemes* on intervinguin factors d'atzar. Ús de l'atzar per reforçar conceptes numèrics.

Connexions amb altres àrees

- Interpretació i ús de nombres grans (per exemple, en demografia).

- Ús dels nombres fraccionaris i decimals en situacions de mesura de fets o fenòmens naturals.

- Interpretació del diner com a valor de canvi.

- Analogia entre la recta numèrica i la línia del temps.

- Cerca de regularitats i diferències en l'observació de l'entorn (per exemple, canvis en el paisatge).

- Anàlisi i representació de relacions causals en el món natural i social.

- Estudi de mapes (tècniques d'orientació a l'espai).

- Interpretació, disseny i dibuix d'itineraris.

- Ús de models geomètrics per resoldre problemes d'altres àrees.

- Utilització de la simetria i d'elements geomètrics per analitzar i realitzar produccions artístiques.

- Interpretació i ús de la mesura com a instrument de coneixement del món natural: longitud, pes/massa, capacitat.
- Ús de mesures de temps grans (any – dècada – segle).
- Elaboració de preguntes i disseny d'experiments i activitats de mesura relacionades amb diferents àrees.
- Elaboració i interpretació de registres i de gràfics en experiments realitzats en altres àrees (per exemple, registres i gràfics en meteorologia).

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Reconèixer i utilitzar els conceptes associats a la multiplicació (mesura, repetició de la unitat) i divisió (partició, agrupament, aproximació) en situacions de vida quotidiana i en altres àrees.
- Cercar amb criteri les regularitats i canvis que es produeixen en una col·lecció o una seqüència, descriure-les i continuar la seqüència. Classificar i establir criteris de classificació.
- Comprendre situacions-problema de l'entorn proper. Cercar i utilitzar gràfics senzills (fletxes, taules...), xifres i signes adients per representar situacions-problema. Cercar i seleccionar les dades necessàries i estimar una resposta. Desenvolupar estratègies de solució. Expressar el procés de solució i la resposta.
- Formular preguntes en situacions conegudes i poc conegudes. Comunicar oralment i per escrit, de forma clara, coneixements i processos matemàtics duts a terme (càlcul, mesura, construccions geomètriques, resolució de problemes). Reconèixer la validesa de diferents processos de solució d'una situació-problema.
- Interpretar el valor posicional del sistema de numeració decimal. Interpretar i utilitzar de forma adequada els nombres naturals (fins a sis xifres) i els fraccionaris i decimals com expressió concreta de l'aproximació de la mesura.
- Comprendre i utilitzar el significat de les operacions (suma, resta, multiplicació i divisió) amb els nombres naturals de forma apropiada a cada context. Desenvolupar agilitat en el càlcul exacte i aproximat: càlcul mental (descomposició additiva i factorial dels nombres, producte i divisió per la unitat seguida de zeros); ús dels algorismes de càlcul escrit, de les TIC i la

- calculadora per calcular i cercar propietats dels nombres i operacions. Seleccionar el càlcul adient a cada situació: mental, escrit, amb mitjans tècnics.
- Interpretar i realitzar representacions espacials (croquis d'un itinerari, plànol d'una pista...) utilitzant referents concrets de l'entorn proper.
  - Identificar, reconèixer i descriure figures planes (polígons) i cossos geomètrics de l'entorn. Classificar les formes i cossos d'acord amb característiques geomètriques (costats, angles). Utilitzar les TIC i els instruments de dibuix per representar models geomètrics.
  - Seleccionar de forma adequada a cada situació la unitat i instrument de mesura adient de les magnituds de longitud, massa, capacitat, temps. En contextos quotidians i en altres àrees, realitzar l'estimació prèvia, efectuar la mesura, comprovar-la i expressar el resultat amb precisió. Utilitzar l'equivalència d'unitats d'una magnitud.
  - Recollir dades sobre fets coneguts tot utilitzant tècniques de recompte senzilles, ordenar-les i expressar-les mitjançant gràfics (taules de dades, gràfics de barres, pictogrames), usant les TIC si s'escau.
  - Interpretar la informació relativa a fets quotidians o present en altres àrees expressada en forma gràfica.

Cicle superior

Processos específics a desenvolupar:

1. Resolució de problemes (*Reconeixement. Identificació. Aproximació. Estimació. Predicció. Anticipació. Planificació. Exploració. Elaboració. Creació. Construcció. Disseny. Comprovació.*)
2. Raonament i prova (*Comprensió. Anàlisi. Comparació. Classificació. Ordenació. Selecció. Establiment d'analogies. Elaboració de conjectures. Contrast. Inferència. Desenvolupament d'estratègies de càlcul. Desenvolupament d'estratègies de mesura. Composició i descomposició. Formulació de preguntes.*)
3. Comunicació i representació (*Descripció. Expressió. Representació. Modelització. Ús de diferents llenguatges. Situació sobre la recta. Ús de vocabulari. Localització.*)
4. Connexions (*Relació. Interpretació. Aplicació. Utilització.*)

NUMERACIÓ I CÀLCUL

Comprensió dels nombres, de les seves formes de representació i del sistema de numeració

- *Ús i comprensió* de les fraccions i dels decimals per mesurar quantitats contínues en contextos significatius. *Descripció* oral, gràfica i escrita dels processos de comprensió dels diferents conjunts numèrics i del càlcul.
- *Reconeixement i ús* de les relacions entre fraccions, decimals i percentatges en casos senzills (0,5, 1/2, 50%; 0,25, 1/4, 25%; 0,1, 1/10, 10%). *Analogia* entre el sistema de numeració decimal i el sistema internacional de mesura.
- *Ús i contrast de diferents models* per representar les relacions entre decimals, fraccions i percentatges.
- *Reconeixement i cerca* de fraccions equivalents seguint camins diversos.
- *Relació* dels nombres fraccionaris amb el càlcul de probabilitats.
- *Ús de diferents models* per comparar i *ordenar* fraccions i decimals.
- *Situació* dels nombres decimals, fraccionaris i percentatges *sobre la recta* numèrica. *Aproximació* dels nombres decimals. Comprensió i ús del nombres decimals i fraccionaris en l'aproximació de la mesura.
- *Cerca* de característiques dels nombres (primers, compostos, múltiples, divisors). *Elaboració de conjectures*.
- *Interpretació i representació*, utilitzant diferents models, dels nombres quadrats i cúbics. *Representació* geomètrica del producte i superfície del rectangle.
- *Relació* de les mesures de superfície i de volum amb les potències. *Anàlisi* de les relacions entre la superfície i el volum d'una figura.
- *Interpretació* dels nombres grans expressats com a producte d'una potència en contextos significatius.
- *Interpretació* dels nombres negatius en contextos significatius i reals.
- *Interpretació* dels nombres naturals, decimals i fraccionaris en taules i gràfics. *Elaboració* de gràfics i taules a partir del comptatge i la mesura. *Creació* de codis numèrics.

Comprensió dels significats de les operacions i de les relacions que hi ha entre unes i altres

- *Comprensió i ús* dels diferents significats de les operacions amb nombres decimals. Multiplicació i divisió per nombres positius inferiors a 1.
- *Comprensió i ús* de la suma i la resta de fraccions mitjançant representacions gràfiques i aritmètiques.
- *Reconeixement* de la relació entre elevar al quadrat i trobar la superfície d'un quadrat.
- *Exploració i comprensió* de propietats de les operacions i *elaboració de conjectures*.

Comprensió de la funcionalitat del càlcul i l'estimació

- *Desenvolupament* d'estratègies de càlcul mental amb nombres naturals, fraccionaris i decimals. *Establiment d'analogies* entre nombres naturals i nombres decimals. *Anàlisi i contrast* d'estratègies. *Descripció* oral i escrita acurada de les estratègies emprades.
- *Ús* de les propietats de les operacions i de les relacions entre elles per agilitar el càlcul mental.
- *Relació* de les taules de doble entrada i els diagrames en arbre amb la multiplicació.
- *Estimació* raonable dels resultats de les operacions amb nombres naturals, decimals i fraccionaris. *Descripció* coherent del procés d'estimació.
- *Realització* d'operacions amb nombres decimals que tinguin sentit (i amb un nombre reduït de xifres) emprant els algorismes de la suma, la resta, la multiplicació i la divisió (amb decimals només al dividend). Percentatge d'una quantitat.
- *Ús* de les TIC i calculadores per desenvolupar el càlcul i per *explorar* els nombres i les operacions.
- *Selecció* adequada del tipus de càlcul segons la situació: càlcul mental, càlcul escrit i calculadora.

RELACIONS I CANVI

Comprensió i anàlisi dels patrons, relacions i canvis

- *Anàlisi* de les propietats dels nombres i de les operacions. *Seguiment* de sèries numèriques, geomètriques i descoberta del patró.
- *Creació* de sèries numèriques i geomètriques. Cerca de propietats.
- *Exploració* de la dependència de variables en contextos significatius.

- *Utilització i elaboració* de gràfics i de taules per analitzar constants i canvis.
Ús de models i expressions matemàtiques per representar les relacions
- *Interpretació i expressió* de funcions lineals conegudes (creixement, temperatura...).
- *Aplicació de models* geomètrics per representar i explicar relacions numèriques i algèbriques. *Anàlisi* dels canvis en el perímetre en figures que mantenen l'àrea constant i viceversa.
- *Modelització i contrast* de situacions-problema mitjançant gràfics (fletxes, taules de doble entrada, diagrames d'arbre) i frases matemàtiques.

ESPAI I FORMA

Anàlisi de les característiques i propietats de les figures geomètriques

- *Descripció* amb precisió i vocabulari adequat, *classificació* i comprensió de les relacions entre diferents figures de dues i tres dimensions, utilitzant les propietats que les defineixen.
- *Creació* de figures tridimensionals utilitzant materials físics i recursos TIC.
- *Interpretació i elaboració* de definicions basades en les propietats d'algunes figures.
- *Elaboració de conjectures* sobre propietats geomètriques.

Localització i descripció de relacions espacials

- *Representació* de figures geomètriques sobre eixos de coordenades: polígons regulars, paral·lelograms. *Anàlisi i interpretació* gràfica de les propietats d'aquestes figures.
- *Utilització* d'escala sobre mapes per calcular distàncies reals.
- *Localització* de punts, *creació* de camins i determinació de la distància entre punts situats en un sistema de coordenades. *Ús* del raonament espacial en la utilització de mapes, la planificació d'itineraris i el disseny de plànols, en suports físics i virtuals.

Identificació i aplicació de transformacions geomètriques

- *Descripció* de transformacions utilitzant distàncies, angles i direccions.
- *Obtenció* d'imatges de figures geomètriques utilitzant superfícies reflectores, recursos TIC i altres materials.
- *Anàlisi* de les característiques de simetries, girs i translacions.
- *Reconeixement i construcció* d'angles a partir de girs.

Utilització de la visualització i de models geomètrics per resoldre problemes

- *Representació geomètrica dels nombres: quadrats, cúbics, compostos, primers. Representació geomètrica del producte i superfície del quadrat i rectangle.*
- *Representació sobre paper de figures geomètriques amb propietats fixades, com les longituds dels costats o les mesures dels angles.*
- *Ús de representacions planes d'objectes tridimensionals per visualitzar i resoldre problemes d'àrees i volums.*
- *Ús del compàs, el transportador d'angles i dels recursos TIC per ampliar la capacitat de raonament espacial.*
- *Aplicació d'idees i conceptes geomètrics a problemes de la vida diària i de l'entorn. Representació i resolució de problemes geomètrics que comprenguin nocions de fraccions, d'àrea i de mesura.*
- *Aplicació de models geomètrics per representar i explicar relacions numèriques i algèbriques.*

MESURA

Comprensió de les magnituds mesurables, de les unitats i del procés de mesurar

- *Reconeixement de les magnituds de capacitat, volum, àrea, amplitud d'angles.*
  - *Comparació i ordenació de mesures de volum, àrea i amplitud d'angles. Selecció i ús de les unitats adequades per mesurar-les.*
  - *Comprensió i ús del sistema internacional de mesura i de les unitats de temps. Ús dels nombres decimals i fraccionaris en l'aproximació de la mesura. Equivalència d'unitats. Ús de l'equivalència tant numèrica com geomètrica en el procés de mesurar. Analogia entre el sistema de numeració decimal i el sistema internacional de mesura.*
  - *Lectura d'escales i de taules de mesura en contextos reals.*
  - *Descripció oral, gràfica i escrita de la mesura de les diferents magnituds.*
- Contrast i anàlisi de diverses estratègies de mesura.*

Aplicació de tècniques i instruments adequats per mesurar

- *Desenvolupament d'estratègies d'estimació en les diferents magnituds, tot utilitzant referents comuns.*

- *Anticipació i interpretació* de l'error d'una mesura.
- *Selecció* amb criteri dels instruments i les tècniques apropiades per trobar la longitud, l'àrea, el volum i l'amplitud dels angles amb la precisió adequades. Ús del transportador d'angles.
- *Disseny* de l'estratègia adequada per realitzar una mesura en un context significatiu. *Crear i resoldre problemes*.
- *Disseny* d'escales i d'interval de mesura per interpretar dades.
- Realització de mesures i *contrast* amb les corresponents estimacions.
- *Descripció* acurada, oral i escrita, del procés de mesura realitzat.
- Determinació de les àrees del rectangle, el quadrat i el triangle. Determinació del volum del cub. *Anàlisi* de les relacions entre la superfície i el volum d'una figura. *Interpretació* de la fórmula de l'àrea del cercle i del perímetre de la circumferència.

ESTADÍSTICA I ATZAR

Formulació de preguntes abordables amb dades i recollida, organització i presentació de dades rellevants per respondre-les

- *Formulació de preguntes i dissenys d'experiments* o enquestes per recollir dades i poder *comparar* característiques en una mateixa població. Ús de la numeració i la geometria per recollir, descriure i interpretar dades.
- *Utilització* de dades recollides per altres o generades a partir de simulacions (Internet, premsa escrita...). Obtenció de la freqüència absoluta en un conjunt de dades no superior a 50.
- *Utilització*, amb *recursos TIC* i sense, de freqüències, diagrames de barres i histogrames per a representar les dades obtingudes. *Relació* de les taules de doble entrada i els diagrames en arbre amb la multiplicació.

Determinació del tipus de *representació* més apropiada al resoldre problemes.

Selecció i ús de mètodes estadístics per analitzar dades

- *Comparació* de conjunts de dades que tinguin alguna relació entre si.
- *Coneixement i utilització* de la mitjana aritmètica i ús de la mediana i la moda en un conjunt de dades no superior a 50.
- *Utilització de la calculadora i de recursos TIC* per elaborar taules de valors i calcular la mediana, la mitjana aritmètica i la moda. *Aplicació* a la resolució de problemes.

Treure conclusions i fer prediccions basades en dades

- Realització d'observacions, *formulació de conjectures* i proposta de noves preguntes basades en les diferències entre dues mostres.
- *Utilització* de diagrames de punts per analitzar la relació entre dues característiques en poblacions diferents. *Aplicació* a la resolució de problemes.
- *Comprensió* que hi ha maneres de quantificar el grau de certesa dels resultats estadístics.
- *Descripció* oral i escrita d'una situació a partir de *l'anàlisi* de les dades.

Comprensió i aplicació de conceptes bàsics d'atzar

- *Comprensió i utilització* de la terminologia probabilística apropiada per descriure successos complementaris i mútuament excloents.
- *Comprensió* que la mesura de la probabilitat d'un succés pot representar-se per un nombre comprès entre 0 i 1. *Relació* dels nombres fraccionaris amb el càlcul de probabilitats.
- Realització de *prediccions* i discussió si els resultats obtinguts concorden o no amb les prediccions.
- *Ús dels recursos TIC* per treballar amb mostres grans. *Aplicació a la resolució de problemes*.

Connexions amb altres àrees

- Interpretació i ús dels nombres decimals com a expressió de precisió en la mesura de fets i fenòmens naturals.
- Interpretació de nombres grans (potències) dins de l'entorn natural i social.
- Interpretació i ús de gràfics i taules per analitzar canvis en fenòmens del món natural i social.
- Disseny d'experiments, dins de l'àmbit de les naturals, amb control de variables.
- Observació i exploració de conceptes i patrons geomètrics en la natura, l'art i les ciències.
- Reconeixement de la congruència i la semblança en el món de l'art, en l'arquitectura i en situacions de la vida diària.
- Interpretació i elaboració de plànols i mapes.
- Disseny d'experiments i activitats de mesura relacionades amb diferents àrees.

- Utilització de les dades numèriques obtingudes en experiments i anàlisi matemàtica posterior.
- Interpretació i construcció de gràfics de situacions del món natural i social (per exemple: meteorologia, població).
- Ús de l'estadística i l'atzar per recolzar la presa de decisions en diferents àrees de la vida (negocis, política, investigació, vida quotidiana) i per poder raonar estadísticament.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Valorar la quantificació en situacions de la vida real com un aspecte que afavoreix la comparació, l'ordenació i la classificació.
- Cercar amb criteri les regularitats i canvis que es produeixen en una col·lecció o una seqüència. Fer conjectures i comprovar-les. Establir generalitzacions. Establir criteris consistents de classificació i comprovarlos.
- Reconèixer i comprendre les situacions-problema. Cercar i utilitzar taules i gràfics (taules de doble entrada, fletxes, diagrames d'arbre...), xifres i signes adients per representar tot tipus de situacions-problema. Cercar, seleccionar i organitzar les dades necessàries. Estimar una resposta raonable. Desenvolupar estratègies de resolució (analogia, particularització, identificació d'operacions,...). Expressar verbalment el procés de solució i la resposta de forma coherent i clara. Comprovar la validesa de les respostes. Reconèixer la validesa de diferents processos de resolució d'una situació/problema.
- Formular problemes a partir de situacions conegudes. Comunicar oralment i per escrit, de forma coherent, clara i precisa, coneixements i processos matemàtics realitzats (càlculs, mesures, construccions geomètriques, resolució de problemes).
- Interpretar el sistema de numeració decimal. Interpretar i utilitzar els nombres naturals, fraccionaris, decimals (fins els centèsims) i nombres negatius d'acord amb contextos de la vida quotidiana. Reconèixer les relacions entre nombres decimals, fraccionaris i percentatges.
- Utilitzar el significat de les operacions amb els nombres naturals, fraccionaris i decimals de forma apropiada a cada context. Desenvolupar agilitat en el càlcul exacte i aproximat: realitzar les operacions bàsiques mentalment, mitjançant els

algorismes de càlcul escrit i usar les TIC i la calculadora per calcular i cercar propietats dels nombres i operacions. Seleccionar i justificar el càlcul adient a cada situació: mental, escrit, amb mitjans tècnics.

- Interpretar i realitzar, amb els instruments de dibuix i els recursos TIC adients, representacions espacials (itineraris, plànols, maquetes, mapes) utilitzant referents concrets i generals, de l'entorn quotidià i d'altres àrees.

- Identificar, reconèixer i descriure amb precisió figures i cossos geomètrics de l'entorn, utilitzant nocions com: perpendicular, paral·lel, simètric...

Classificar les figures i els cossos, d'acord amb característiques geomètriques (vèrtexs, costats, angles, cares, arestes, diagonals...) i expressar els criteris i els resultats.

- Seleccionar de forma adequada a cada situació la unitat, instrument i estratègia de mesura de les magnituds de longitud, massa, capacitat, temps, superfície i amplitud angular, en entorns quotidians i en altres àrees. Realitzar l'estimació prèvia, la mesura, expressant el resultat amb precisió, i comprovar-la. Utilitzar l'equivalència d'unitats d'una magnitud, en situacions on tingui sentit.

- Interpretar amb llenguatge precís i seleccionar i realitzar, amb els instruments de dibuix i els recursos TIC adients, els gràfics adequats (taules, histogrames, diagrames de barres, de sectors...) a cada situació sobre un conjunt de dades de fets coneguts de l'entorn i d'altres àrees. Interpretar el valor de la mitjana, la mediana i la moda dins del context.

- Realitzar estimacions basades en l'experiència sobre els resultats (segur, probable, possible, impossible) de jocs d'atzar. Comprovar-ne els resultats.

5- CRITERIS QUE DEFINEIXEN L'ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

5.1 Equip directiu

L'equip directiu és l'òrgan executiu de govern del centre públic i les persones membres han de treballar coordinadament en l'exercici de les seves funcions. Correspon a les persones membres de l'equip directiu la gestió del projecte de direcció.

L'equip directiu del centre està format pel director o directora, que el presideix, el o la cap d'estudis i el secretari o secretària.

5.1.1 Director/a (LEC, article 142)

El director o directora del centre públic és responsable de l'organització, el funcionament i l'administració del centre, n'exerceix la direcció pedagògica i és cap de tot el personal.

La selecció del director o directora es porta a terme pel procediment de concurs, en què participen la comunitat escolar i l'Administració educativa.

El director o directora té funcions de representació, funcions de lideratge pedagògic i de lideratge de la comunitat escolar i funcions de gestió. Aquestes funcions s'exerceixen en el marc de l'ordenament jurídic vigent, del projecte educatiu del centre i del projecte de direcció aprovat.

Corresponen al director o directora les funcions de representació següents:

- a) Representar el centre.
- b) Exercir la representació de l'Administració educativa en el centre.
- c) Presidir el consell escolar, el claustre del professorat i els actes acadèmics del centre.
- d) Traslladar les aspiracions i les necessitats del centre a l'Administració educativa i vehicular al centre els objectius i les prioritats de l'Administració.

Corresponen al director o directora les funcions de direcció i lideratge pedagògics següents:

- a) Formular la proposta inicial de projecte educatiu i les modificacions i adaptacions corresponents.

- b) Vetllar perquè s'aprovin un desplegament i una concreció del currículum coherents amb el projecte educatiu i garantir-ne el compliment.
- c) Assegurar l'aplicació de la carta de compromís educatiu, del projecte lingüístic i dels plantejaments tutorial, coeducatiu i d'inclusió, i també de tots els altres plantejaments educatius del projecte educatiu del centre recollits en el projecte de direcció.
- d) Garantir que el català sigui la llengua vehicular de l'educació, administrativa i de comunicació en les activitats del centre, d'acord amb el que disposen el títol II i el projecte lingüístic del centre.
- e) Establir els elements organitzatius del centre determinats pel projecte educatiu.
- f) Proposar, d'acord amb el projecte educatiu i les assignacions pressupostàries, la relació de llocs de treball del centre i les modificacions successives.
- g) Orientar, dirigir i supervisar les activitats del centre i dirigir l'aplicació de la programació general anual.
- i) Impulsar, d'acord amb els indicadors de progrés, l'avaluació del projecte educatiu i, eventualment, dels acords de coresponsabilitat.
- j) Participar en l'avaluació de l'exercici de les funcions del personal docent i de l'altre personal destinat al centre, amb l'observació, si escau, de la pràctica docent a l'aula.

Corresponen al director o directora les funcions següents amb relació a la comunitat escolar:

- a) Vetllar per la formulació i pel compliment de la carta de compromís educatiu del centre.
- b) Garantir el compliment de les normes de convivència i adoptar les mesures disciplinàries corresponents.
- c) Assegurar la participació del consell escolar.
- d) Establir canals de relació amb les associacions de mares i pares d'alumnes i, si s'escau, amb les associacions d'alumnes.

Corresponen al director o directora les funcions relatives a l'organització i la gestió del centre següents:

- a) Impulsar l'elaboració i l'aprovació de les normes d'organització i funcionament del centre i dirigir-ne l'aplicació.

- b) Nomenar els responsables dels òrgans de gestió i coordinació establerts en el projecte educatiu.
- c) Emetre la documentació oficial de caràcter acadèmic establerta per la normativa vigent.
- d) Visar les certificacions.
- e) Assegurar la custòdia de la documentació acadèmica i administrativa pel secretari o secretària del centre.
- f) Autoritzar les despeses i ordenar els pagaments d'acord amb el pressupost aprovat.
- g) Contractar béns i serveis dins els límits establerts per l'Administració educativa i actuar com a òrgan de contractació.
- h) Dirigir i gestionar el personal del centre per garantir que compleix les seves funcions, la qual cosa comporta, si escau, l'observació de la pràctica docent a l'aula.

El director o directora té qualsevol altra funció que li assigni l'ordenament i totes les relatives al govern del centre no assignades a cap altre òrgan.

El director o directora, en l'exercici de les seves funcions, té la consideració d'autoritat pública i gaudeix de presumpció de veracitat en els seus informes i d'ajustament a la norma en les seves actuacions, llevat que es provi el contrari.

El director o directora, en l'exercici de les seves funcions, és autoritat competent per a defensar l'interès superior de l'infant.

5.1.2 Cap d'estudis

El o la cap d'estudis és nomenat/da per la direcció del centre, per un període no superior al del mandat de la direcció, entre el professorat que és destinat al centre, com a mínim, per un curs sencer.

Correspon al o a la cap d'estudis exercir les funcions que li delegui la direcció, preferentment en els àmbits curricular, d'organització, coordinació i seguiment de la impartició dels ensenyaments i altres activitats del centre i d'atenció a l'alumnat, d'acord amb el que prevegi el projecte de direcció i s'incorpori a les normes d'organització i funcionament del centre.

El o la cap d'estudis substitueix el director o directora en cas d'absència, malaltia o vacant.

5.1.3 Secretari/a

El secretari o la secretària és nomenat/da per la direcció del centre, per un període no superior al del mandat de la direcció, entre el professorat que és destinat al centre, com a mínim per un curs sencer.

Correspon al secretari o a la secretària l'exercici de les funcions que li delegui la direcció, preferentment en l'àmbit de la gestió econòmica, documental, dels recursos materials i de la conservació i manteniment de les instal·lacions, d'acord amb el que prevegi el projecte de direcció i s'incorpori a les normes d'organització i funcionament del centre.

Correspon també al secretari o secretària del centre l'exercici de les funcions pròpies de la secretaria del claustre i del consell escolar del centre, i d'aquells altres òrgans col·legiats en què les normes d'organització i funcionament del centre així ho estableixin.

5.2 Consell Escolar

El consell escolar és l'òrgan col·legiat de participació de la comunitat escolar en el govern del centre.

El consell escolar del centre es reuneix preceptivament una vegada al trimestre i sempre que el convoca el director o directora del centre o ho sol·licita al menys un terç de les seves persones membres. A més, s'ha de fer una reunió a principi de curs i una altra a la seva finalització.

Les decisions del consell escolar es prenen normalment per consens. Si no és possible arribar-hi, la decisió s'adopta per majoria de les persones membres presents, llevat dels casos en què la normativa determini una altra majoria qualificada.

La convocatòria de les reunions s'ha de trametre per la presidència del consell amb una antelació mínima de 48 hores, juntament amb la documentació que hagi de ser objecte de debat, i, si escau, d'aprovació. El consell escolar es pot reunir d'urgència, sense termini mínim per a la tramesa de la convocatòria, si totes les persones membres hi estan d'acord.

Quan en l'ordre del dia s'incloguin temes o qüestions relacionades amb l'activitat normal del centre que estiguin sota la tutela o responsabilitat immediata d'alguna persona membre de la comunitat educativa que no sigui membre del consell escolar, se'l podrà convocar a la sessió per tal que informi sobre el tema o qüestió corresponent.

Funcions del Consell Escolar:

Corresponen al consell escolar les funcions següents:

- Participar en l'aprovació del projecte educatiu i les seves modificacions. El consell escolar ha de ser consultat pel director de manera preceptiva per valorar la proposta del projecte educatiu i manifestar el seu suport amb una majoria de les tres cinquenes parts dels membres.
- Participar en l'aprovació de la programació general anual, de les normes de funcionament i de la gestió econòmica del centre. El consell escolar ha de ser consultat de manera preceptiva per valorar cada una de les propostes i manifestar el seu suport per majoria simple dels membres.
- Avaluar l'aplicació del projecte educatiu i de les seves modificacions així com de la resta de documents de gestió del centre.
- Aprovar les propostes d'acords de coresponsabilitat, convenis i altres acords de col·laboració del centre amb entitats i institucions.
- Intervenir en el procediment d'admissió d'alumnes.
- Participar en el procediment de selecció i en la proposta de cessament del director o directora.
- Intervenir en la resolució dels conflictes i, si escau, revisar les sancions als alumnes.

- Aprovar les directrius per a la programació d'activitats escolars complementàries i d'activitats extraescolars, i avaluar-ne el desenvolupament.
- Participar en les anàlisis i les avaluacions del funcionament general del centre i conèixer l'evolució del rendiment escolar.
- Aprovar els criteris de col·laboració amb altres centres i amb l'entorn.
- Qualsevol altre que li sigui atribuïda per les normes legals o reglamentàries.

Constitució del Consell Escolar:

- El director del centre que actua com a president.
- El/la secretari/a del centre que també ho és del Consell Escolar.
- El/La Cap d'estudis.
- Un/a representant de l'Ajuntament.
- Un/a representant del Personal d'Administració i Serveis.
- Un/a representant de l'Associació de Mares i Pares de l'escola.
- Sis representants del sector mares i pares.
- Sis representants del sector mestres.

Renovació de les persones membres del consell escolar:

Les persones membres del consell escolar, representants electes dels diferents sectors, ho són per un període de quatre anys, sens perjudici del que s'estableix a la disposició addicional tercera.

Els consells escolars es renoven per meitats de les persones representants electes de cada sector cada dos anys, en el primer trimestre del curs escolar. El consell escolar renovat s'ha de constituir abans de finalitzar el període lectiu del mes de desembre. Les eleccions per a la constitució o renovació de les persones membres del consell escolar les convoca el director o directora del

centre públic amb quinze dies d'antelació, dins les dates que a aquest respecte fixi amb caràcter general el Departament d'Educació.

Si es produeix una vacant en el consell escolar, aquesta s'ha d'ocupar pel procediment establert a les normes d'organització i funcionament del centre. Si aquestes no ho preveuen, la vacant s'ha d'ocupar per la següent candidatura més votada en les darreres eleccions, sempre que mantingui els requisits que la van fer ser elegible com a representant. Si no hi ha més candidats o candidates per cobrir-la, la vacant roman sense cobrir fins a la propera renovació del consell escolar. La nova persona membre s'ha de nomenar pel temps que restava del mandat a la persona representant que ha causat la vacant.

La condició de membre del consell escolar es perd quan es cessa en el càrrec que comporta ser-ne membre, quan es deixa de complir algun dels requisits per ser elegible o quan l'òrgan que l'ha designat en revoca la designació.

Els processos electius es desenvolupen en el centre d'acord amb les normes que aprovi el consell escolar a proposta de la direcció del centre públic. En tot cas, aquestes normes han de garantir la publicitat dels respectius censos electorals i de les diverses candidatures, han de determinar la composició de les meses, que seran presidides pel director o directora, o persona de l'equip directiu en qui delegui, i han d'establir un període no inferior a deu dies entre la convocatòria de les eleccions d'un sector i el dia de les votacions.

5.3 Claustre

El claustre de professorat és l'òrgan de participació del professorat en el control i la gestió de l'acció educativa del centre.

El claustre és presidit pel director o directora i està integrat per tot el professorat del centre.

El claustre del professorat es reuneix preceptivament a l'inici i al final de curs, i sempre que el convoqui el director o directora del centre o ho sol·liciti al menys un terç de les persones membres.

Totes les persones membres del claustre del professorat, amb independència de la seva situació administrativa, són electores i elegibles com a representants del professorat al consell escolar del centre, amb l'única excepció del professorat substituït, que no és elegible.

El claustre del professorat té les funcions següents:

- a) Intervenir en l'elaboració i la modificació del projecte educatiu.
- b) Designar els mestres o els professors que han de participar en el procés de selecció del director o directora.
- c) Establir directrius per a la coordinació docent i l'acció tutorial.
- d) Decidir els criteris per a l'avaluació dels alumnes.
- e) Programar les activitats educatives del centre i avaluar-ne el desenvolupament i els resultats.
- f) Elegir els representants del professorat en el consell escolar.
- g) Donar suport a l'equip directiu i, si escau, al consell de direcció, en el compliment de la programació general del centre.
- h) Les que li atribueixin les normes d'organització i funcionament del centre, en el marc de l'ordenament vigent.
- i) Qualsevol altra que li sigui atribuïda per les normes legals o reglamentàries.

5.4 Òrgans de coordinació

Els òrgans de coordinació reben de la direcció els encàrrecs de funcions de coordinació o especialitzades previstes a les lleis o adients a les necessitats del centre derivades de l'aplicació del projecte educatiu, entre les quals hi ha la coordinació d'equips docents. De l'exercici de les seves funcions responen davant de l'equip directiu.

El nomenament dels òrgans de coordinació s'ha d'estendre, com a mínim, al curs escolar sencer i, com a màxim, al període de mandat del director o directora.

Actualment, l'escola disposa dels següents òrgans de coordinació:

Coordinador/a d'Educació Infantil.

Coordinador/a de Cicle Inicial.

Coordinador/a de Cicle Mitjà.

Coordinador/a de Cicle Superior

Coordinador/a TAC (Tecnologies Audiovisuais i de la Comunicació)

Coordinador/a LIC (Llengua i Cohesió Social)

Coordinador/a de Riscos Laborals.

Coordinador/a de Biblioteca.

5.5 Comissions de treball

Dins del Claustre de professors/es s'organitzen diverses comissions de treball, que s'encarreguen d'un aspecte concret de funcionament de l'escola.

Tot i que les comissions poden variar depenent de les necessitats, actualment comptem amb les següents:

Comissió de festes i passadissos, s'encarrega d'organitzar les diferents festes de l'escola.

Comissió de l'hort, s'encarrega de gestionar i coordinar les diverses actuacions que s'han de fer al nostre hort escolar.

Comissió TAC i web, s'encarrega de la implantació de les noves tecnologies a l'escola, així com de la gestió de la pàgina web.

Comissió de la biblioteca, té com a objectiu millorar el nivell lector del nostre alumnat, tot gestionant l'ús de la biblioteca.

Comissió de pati, s'encarrega de la renovació i millora del pati escolar.

Les comissions de treball es reuneixen un cop al mes (segon dilluns) i quan és necessari. Hi ha un/a representant de cada cicle, com a mínim.

Les decisions preses en les comissions s'exposen al Claustre i després de parlar-ne, es consensuen la manera de portar-les a terme, així tot el professorat està al corrent de tot.

5.6 Consell de delegats

A l'etapa d'Educació Primària cada curs escollirà un delegat, que el representarà en el consell de delegats.

El Consell de delegats es reunirà com a mínim un cop al trimestre, i sempre que es cregui necessari.

La finalitat del Consell de delegats és copsar les opinions, les idees i suggerències dels alumnes, a més, és una trobada entre l'equip directiu i els alumnes que fa més participativa l'escola, produint un intercanvi d'informacions molt útils en les dues parts participants, amb l'objectiu de millorar la cohesió social.

Cada reunió del Consell de delegats es farà arribar a cada classe la convocatòria amb els punts de l'ordre del dia, en l'últim punt (precis i preguntes) es podrà afegir qualsevol tema que els/les alumnes vulguin tractar.

6 – PROCEDIMENTS D'INCLUSIÓ EDUCATIVA

6.1 Pla d'acollida

6.1.1 Objectius generals del pla d'acollida

Assegurar una bona escolarització encaminada a aconseguir l'èxit escolar dels nous alumnes.

Descobrir i conèixer el món cultural en el que viuen els alumnes ara.

Potenciar l'autovaloració dels nens i nenes i que siguin capaços de valorar la seva pròpia cultura.

Potenciar l'intercanvi i la relació amb tots els alumnes com a font d'enriquiment mutu.

6.1.2 Actuacions a portar a terme per part de la comunitat educativa

Per part de l'equip directiu:

- Dins del període de preinscripció

Informacions i actuacions que porta a terme l'equip directiu:

Dia i franja horària de la jornada de portes obertes (mitjançant cartells, cartes, trucades telefòniques...).

- Dins de la jornada de portes obertes:

- ✓ Es reuneixen tots els pares a la biblioteca del centre, on l'equip directiu, l'encarregada de menjador i AMPA, expliquen la dinàmica general, el funcionament i els serveis del centre, a partir d'una projecció de Power Point.
- ✓ Es lliura a cada família assistent un full informatiu on queden reflectits tots els aspectes explicats durant la projecció i tots els aspectes administratius legals del període de preinscripció d'aquell curs.
- ✓ Visita guiada pel centre i refrigeri de benvinguda.

- En el moment de la preinscripció:

- ✓ Disponibilitat de places en el nivell sol·licitat.
- ✓ Comprovació de la documentació necessària per formalitzar la preinscripció i posterior matrícula.
- ✓ Complimentem els impresos de preinscripció i els trametem a la junta d'escolarització si s'escau.
- ✓ En cas de tenir dificultats de comunicació a la família per qüestions idiomàtiques avisem a un mediador.
- ✓ En cas d'algun dubte de tipus legal, fem les consultes pertinents a l'inspector de zona.

- ✓ Quan es tracta d'un alumne de P3 es convoca a la família a una entrevista personal per recollir informació i dades sobre l'alumne.
  - ✓ Quan es tracta d'un alumne de P4 en endavant, prèviament escolaritzat, quan es disposi es lliurarà al tutor tota la documentació acadèmica del centre d'origen.
- Fora del període de preinscripció (nouvinguts):
- Informacions i actuacions que porta a terme l'equip directiu:
    - ✓ S'informa de la disponibilitat de places en el nivell sol·licitat.
    - ✓ La documentació necessària per formalitzar la preinscripció i posterior matrícula i els llocs on s'expedeixen aquests documents.
    - ✓ Els llibres i el material del seu nivell:
      - El lloc on els ha d'anar a comprar.
      - El cost dels mateixos.
      - El número de compte on s'han d'ingressar els diners del material i l'import de la quota de l'AMPA.
    - ✓ Dotacions i serveis que ofereix l'escola, amb el cost d'aquests serveis si el tenen.
      - Dotacions: nombre d'aules, professionals de l'escola, instal·lacions...
      - Serveis: menjador, activitats extraescolars, acollida...
    - ✓ Ajudes i beques que poden sol·licitar per fer front a l'import dels llibres, el material i les quotes de menjador.
    - ✓ Complimentem els impresos de preinscripció i els trametem a la junta d'escolarització si s'escau.
    - ✓ Comprovem els documents acreditatius demanats, els que prescriu l'administració. En el cas d'alumnes nacionals ens posem en contacte amb el centre d'origen perquè ens trametin la seva documentació acadèmic-administrativa.
    - ✓ En cas de tenir dificultats de comunicació a la família per qüestions idiomàtiques avisem a un mediador.
    - ✓ En cas d'algun dubte de tipus legal, fem les consultes pertinents a l'inspector de zona.
    - ✓ Ens posem en contacte amb serveis socials (en cas de que sigui necessari) per agilitzar i comunicar les ajudes que es demanen que siguin de la seva competència.
    - ✓ Un cop vista la viabilitat de la matriculació de l'alumne al nostre centre es farà una visita guiada del centre a la família.
    - ✓ Un cop formalitzada la matrícula presentem la família i l'alumne al tutor del nivell que li pertoca.
    - ✓ L'equip directiu posarà al corrent al tutor de tota la informació recollida en la entrevista realitzada amb la família.
    - ✓ Fem un seguiment exhaustiu de totes les actuacions iniciades des del moment que es formalitza la matriculació, estant en contacte amb el tutor/a que trametrà a l'equip directiu qualsevol incidència d'interès.

- Per part del cicle i del tutor/a corresponent:

- ✓ Educació Infantil:
- ✓ Els alumnes de Pàrvuls 3 anys durant els primers dies de curs, faran una entrada progressiva, autoritzada pel Departament d'Ensenyament, de manera que els alumnes assisteixin al centre en grups més reduïts.
- ✓ Educació Infantil i Primària:
- ✓ Explicar a la resta del grup classe la imminent incorporació d'un alumne/a nou/va a la classe.
- ✓ Comentar la seva procedència i, en el cas de que sigui estranger, la nacionalitat (si s'escau mirar un mapa, costums del país...).
- ✓ El primer dia d'incorporació de l'alumne/a al centre, el tutor el presentarà a la resta de companys.
- ✓ En el cas d'un alumne estranger, mirar d'establir una conversa d'apropament fent que un alumne/a de la mateixa nacionalitat(en cas de que hi sigui) faci de traductor.
- ✓ En cas de que la incorporació al centre sigui tardana, fer un recorregut per les dependències del centre.
- ✓ Informar de la dinàmica general de classe i del centre (espais, on es penja la bata, normes, files...).
- ✓ Propiciar activitats i fer un seguiment de les mateixes perquè l'alumne/a es relaciona i s'integri en la resta de companys (classe, pati, sortides...).
- ✓ Posar-lo al corrent de les normes i hàbits del centre en tots els àmbits i dinàmiques proposades.
- ✓ Vetllar per la integració e inclusió de l'alumne, evitant qualsevol situació d'intolerància, ja sigui dins del grup classe o en el context de l'escola.
- ✓ Informar a l'equip directiu de qualsevol novetat respecte la situació socio-acadèmica de l'alumne, per tal de poder prendre les mesures oportunes per resoldre-les.

- Organització específica i temporal del funcionament de l'aula:

- ✓ Adjudicar càrrecs (si cal compartit amb algun altre company).
- ✓ Promoure una roda d'alumnes disposats a ajudar-lo.
- ✓ Utilitzar un company de la mateixa ètnia com a traductor per acabar de clarificar un aspecte acadèmic puntual (el menys temps possible).
- ✓ Potenciar les seves habilitats en els aspectes en què sigui competent.
- ✓ Reforçar la informació visual (rètols, indicadors...) per facilitar la ubicació i els aprenentatges.

- Planificar els aprenentatges:

- ✓ Explicar a l'alumne les actuacions que es portaran a terme pel seu bon desenvolupament acadèmic, tenint en compte la seva situació.
- ✓ Estructurar i definir el seu horari, així com el treball que realitzarà.

- ✓ Facilitar-li el material i els llibres necessaris i específics per realitzar les tasques encomanades.
- ✓ Fer les adequacions curriculars o proporcionar els recursos necessaris per tal de que l'alumne/a assoleixi els objectius acordats i establerts per ell.
- ✓ Coordinar amb la mestra d'educació especial, l'equip directiu i la resta de mestres que passen per la classe, els possibles reforços per millorar l'aprenentatge de la llengua catalana. Acordar de cara a la seva alfabetització en quin grup flexible de llengua es creu que s'ha d'incorporar de forma puntual.
- ✓ Parlar amb l'EAP sempre que es consideri necessari.
- ✓ Formalitzar entrevistes amb o sense mediador, per informar del desenvolupament social i acadèmic del nen/a.

6.1.3 Material i recursos disponibles

L'escola disposa de material i recursos disponibles per la integració d'alumnes al grup classe i al centre, i per l'aprenentatge de la llengua catalana. Aquests estan a disposició dels mestres a l'aula d'educació especial de l'escola.

7 – APRENTATGE DE LA CONVIVÈNCIA

7.1 Pla de convivència

7.1.1 Contextualització

L'Escola Jaume Balmes és una escola pública depenent del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

L'escola està situada a la zona educativa del poble de Sant Martí Sarroca, municipi que es troba situat a l'extrem occidental de la comarca de l'Alt Penedès.

7.1.2 Objectius generals

1. Potenciar l'equitat educativa i el respecte a la diversitat de cada alumne/a.
2. Ajudar a cada alumne/a a relacionar-se amb ell mateix, amb els altres i amb el món.
3. Fomentar la cultura de la mediació com a eina bàsica en la gestió del conflicte.
4. Garantir l'aplicació ferma i flexible de les normes bàsiques.
5. Promoure la implicació i el compromís de tots els agents educatius en la millora de la convivència en el centre i l'entorn.
6. Fomentar una cultura de la pau i la no violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.

7.1.3 Objectius específics

Objectius específics	Indicadors d'avaluació
Acceptar els diferents símbols identitaris.	Assemblea de classe.
Acceptar les diferències amb l'alumnat nouvingut, veient-ho com una oportunitat d'aprendre coses noves.	Assemblea de classe i consell de delegats.
Gestionar positivament els conflictes,	Assemblea de classe i consell de

cercant una solució consensuada entre les parts.	delegats.
Millorar la competència social i comunicativa de l'alumnat.	Assemblea de classe i consell de delegats.
Mantenir actualitzat les Normes d'Organització i Funcionament del Centre i donar-lo a conèixer entre la comunitat educativa.	Consell Escolar i Claustre de professors/es.
Facilitar a la família la informació necessària per a l'ingrés de l'alumne/a al sistema educatiu.	Entrevistes escola-família.
Integrar l'alumne/a al grup classe.	Observació del tutor/a, mestres del cicle i especialistes.
Fomentar la igualtat entre els diferents membres de la comunitat educativa.	Observació d'aula, assemblea de classe.
Adquirir les competències personals relacionades amb l'equilibri emocional.	Observació per part del tutor/a, mestres del cicle i especialistes
Garantir la possibilitat de participació de tots els/les membres de la comunitat educativa.	Valoració del Consell Escolar.
Fomentar una cultura de pau i no violència.	Valoració per part del Claustre de professors/es.
Identificar les barreres que dificulten l'aprenentatge i la socialització apostant per una educació inclusiva.	Valoració Claustre de professors/es i entrevistes pares/mares dels alumnes.

7.1.4 Actuacions previstes

7.1.4.1 Acollida

Respecte l'aula:

- Acollir els estats anímics i els ritmes de l'alumnat per desenvolupar dins de la tutoria relacions basades en la confiança.
- Afavorir que el docent i especialment el tutor o la tutora puguin disposar de temps i espais per tractar els petits conflictes al més aviat possible.
- Analitzar en assemblees de grup els factors de vulnerabilitat en relació al clima de convivència.
- Aprofitar els esdeveniments puntuals per abordar el tema de la pau.
- Compartir i utilitzar, per part del professorat, models de gestió positiva de conflictes.
- Crear un espai de reflexió compartida docent-alumne sobre les situacions conflictives a l'aula.
- Dur a terme activitats de docència compartida: dos professors/es amb un mateix grup d'alumnes.
- Elaborar instruments de detecció i registre de les situacions conflictives més habituals.
- Elaborar un repertori de recursos didàctics per atendre l'alumnat nouvingut.
- Establir mesures organitzatives i metodològiques per afavorir la integració de l'alumnat nou en el grup classe.
- Facilitar i incloure el suport de les famílies o altres agents de l'entorn en algunes de les activitats de l'aula.
- Fer participar l'alumnat del procés d'establiment de normes de convivència.
- Gestionar la comunicació i col·laboració amb les famílies per afavorir-ne la implicació en la solució de conflictes.
- Implementar metodologies actives i participatives que facilitin el desenvolupament de les capacitats personals i col·lectives.
- Impulsar la participació de l'alumnat nou en el grup-classe.

- Incloure en les reunions de l'equip docent l'anàlisi dels conflictes, les possibles causes i les propostes de millora i prevenció.
- Incloure les competències actitudinals, comportamentals, emocionals... en la programació quotidiana.
- Incrementar, a la classe, el treball competencial, cooperatiu i el treball per projectes.
- Instaurar activitats i esdeveniments que afavoreixin la creació de lligams afectius entre els membres de tota la comunitat educativa.
- Intervenir de manera immediata per eradicar actituds i expressions discriminatòries i reaccionar amb fermesa davant qualsevol acte de racisme i/o xenofòbia.
- Introduir l'assemblea de classe com a espai de diàleg on tractar conflictes vinculats a la convivència i al treball escolar.
- Introduir pràctiques que afavoreixin l'exercici de la participació democràtica.
- Motivar i incorporar l'alumnat en la participació, confecció i gestió autònoma de les normes.
- Organitzar l'espai de l'aula perquè es pugui treballar tant en grups com individualment.
- Organitzar, a les sessions de tutoria, assemblees de grup per tal que tot l'alumnat participi en la gestió de conflictes.
- Planificar les sessions de classe perquè l'alumnat pugui demostrar les seves habilitats de maneres diferents: presentacions, debats, exposicions orals, treballs escrits, dibuixos, ús de la biblioteca, mitjans audiovisuals, treballs pràctics, ús de les TIC...
- Preveure en l'acció tutorial l'acompanyament de l'alumnat en totes aquelles accions educatives que, més enllà del seguiment estrictament escolar, fan referència a l'alumne com a individu, dins del grup-classe, en la seva família i en la xarxa de recursos del seu entorn.
- Preveure estratègies de detecció de conflictes greus.
- Preveure, en el Pla d'acció tutorial, actuacions per a l'acollida de l'alumnat nou en el centre i l'entorn.
- Promoure activitats que permetin expressar i argumentar opinions, pensaments, emocions i vivències.

- Proporcionar a l'alumnat instruments d'anàlisi, valoració i crítica de les diferents realitats socioculturals de l'entorn i el món.
- Recollir l'assistència diària de l'alumnat i fer-ne un registre, per tal de permetre la intervenció immediata en el moment de detectar situacions d'abstentisme escolar.
- Revisar els continguts i l'orientació dels materials per intentar eliminar estereotips i prejudicis (generalitzacions i interpretacions culturalistes, sexistes, homòfobes i xenòfobes...).
- Tenir permanentment oberts els canals de comunicació docent-alumne.
- Treballar, en les sessions de tutoria i en la resta d'àrees curriculars, els drets i deures de l'alumnat i les Normes d'Organització i Funcionament del Centre.

Respecte el centre:

- Acordar estratègies per assegurar les competències bàsiques a l'alumnat i per fer minvar cada any els índex de fracàs escolar.
- Actualitzar la normativa, aprovar-la en el Consell Escolar i fer-la conèixer.
- Afavorir una cultura de centre acollidora i respectuosa amb la diversitat i explicitar-ho en el Projecte Educatiu de Centre.
- Analitzar i valorar les dades quantitatives sobre faltes d'assistència.
- Clarificar i difondre els canals de gestió de conflictes del centre.
- Definir en les Normes d'Organització i Funcionament de Centre les accions previstes en matèria de convivència.
- Desenvolupar, amb la participació de tota la comunitat educativa, estratègies per aconseguir recursos que permetin que tot l'alumnat del centre tingui el material i els llibres de text.
- Determinar els rols i actuacions en cas d'incompliment de les diferents normes.
- Disposar de mecanismes perquè les famílies que més ho necessitin tinguin també accés a les informacions i a la presa de decisions que afecten als seus/ves fills/es.

- Distribuir els espais del centre tenint en compte les característiques i les necessitats de l'alumnat.
- Elaborar actuacions específiques del procés d'acollida, tant en el moment inicial com al llarg del curs.
- Elaborar i difondre protocols d'actuació establerts per garantir la seguretat de tots els membres de la comunitat educativa.
- Establir mecanismes efectius de participació i fer-ne el seguiment.
- Fer conèixer els protocols d'actuació en cas d'incompliment de la norma.
- Incloure propostes de creació i ús de revistes, webs i intranet com a eines per a la millora comunicativa.
- Incorporar en les NOFC la tipificació i les propostes d'actuació del centre en cas de petits conflictes, a més de la seva diferenciació amb els conflictes greus.
- Inserir la interculturalitat en totes i cadascuna de les àrees del currículum.
- Potenciar la figura del tutor (reconeixament i formació).
- Preveure temps per a la realització d'assemblees de classe, de centre i reunions de delegats.
- Promoure, especialment, la participació i l'acostament de totes les famílies i, en particular de les famílies de l'alumnat en risc.
- Recollir, en el Projecte Educatiu de Centre i en les Normes d'Organització i Funcionament de Centre, les responsabilitats que corresponen a cada estament i les responsabilitats que són compartides.
- Regular la transferència periòdica de la informació a tota la comunitat educativa del centre a través de diferents mitjans.
- Tenir en compte en el procés d'acollida instruments per detectar les necessitats (acadèmiques o socio-econòmiques) que es deriven del fet migratori.
- Valorar i tenir en compte les activitats voluntàries impulsades per l'alumnat.

Respecte l'entorn:

- Afavorir l'ús de les tecnologies de la informació i comunicació (TIC) de manera efectiva en la comunicació dins del centre i amb els agents educatius de l'entorn: base de dades, comunicació virtual, treball en xarxa...

- Col·laborar amb les entitats culturals del municipi en temes problemàtics com ara la violència xenòfoba, l'abús de tòxics, els accidents per infraccions del codi de circulació, els grups violents...
- Col·laborar amb les entitats i associacions ciutadanes en tot tipus d'iniciatives de prevenció.
- Col·laborar estretament amb les famílies en temes de convivència.
- Conèixer els recursos del municipi per a l'acollida i facilitar-ne l'aprofitament per part del centre.
- Fer una projecció positiva del centre.
- Implicar les institucions de la localitat en les activitats del centre i implicar-se en les activitats de les institucions de la comunitat.
- Mantenir contacte periòdic al llarg de tot el curs escolar amb els agents de la seguretat pública i d'atenció social i sanitària del municipi.
- Obrir al centre per a activitats culturals i esportives de lleure adreçades a la comunitat local.
- Promoure accions cíviques amb les associacions i entitats de l'entorn.
- Promoure i valorar la participació i implicació de tot l'alumnat en les diferents entitats locals, culturals, esportives i cíviques.
- Promoure la participació de les famílies en les activitats a favor de la gestió positiva de conflictes.
- Treballar conjuntament amb els agents ciutadans de l'ordre públic.
- Utilitzar els recursos de l'entorn per millorar el procés d'acollida (traductors, mediadors, promotors, entitats, associacions...).

7.1.4.2 Coeducació

- Aplicar la normativa consensuada de manera consistent.
- Aplicar metodologies inclusives per atendre tota la diversitat (treball cooperatiu, grups interactius, aprenentatge dialògic, treball per projectes, aprenentatge-servei...).
- Dissenyar continguts més propers a les necessitats específiques del conjunt de l'alumnat per tal d'augmentar-ne l'interés per l'aprenentatge.

- Elaborar, en les assemblees, les normes de la classe i assegurar el compromís de tothom.
- Identificar situacions d'injustícia i no aplicació dels drets humans per establir debats i reflexions a favor d'una societat millor.
- Parlar obertament amb l'alumnat sobre els conflictes relacionats amb la violència, tant dels casos directes que es viuen al centre com dels que passen fora d'ell.

7.1.4.3 Educació per la pau

- Valorar i potenciar l'esforç i el compromís personal per a la construcció de la pau.
- Fomentar la participació de l'alumnat en un grup per millorar la convivència.
- Prendre part en iniciatives i convocatòries sobre temàtiques de convivència.
- Promoure actuacions de sensibilització que es produeixen fora de l'espai del centre.
- Fer activitats, a l'assemblea, en què l'alumnat comparteixi i discerneixi clarament els límits entre conductes impròpies i identifiqui conductes greument perjudicials per a la convivència.

7.1.4.4 Inclusió

- Tenir en compte les opinions de l'alumnat sobre com millorar l'entorn d'aprenentatge.
- Fer participar l'alumnat en la decoració i l'organització de la classe.
- Fomentar que les tutories i els equips docents esdevinguin l'espai per a l'acompanyament acadèmic personal i social de l'alumnat i les seves famílies.
- Organitzar els horaris tenint en compte l'optimització dels recursos i l'atenció a la diversitat.
- Realitzar les adaptacions arquitectòniques necessàries que permetin un millor accés a l'edifici i una millor mobilitat interior.

- Prendre mesures correctores per aconseguir millorar els resultats escolars i l'adquisició de competències socials de l'alumnat més vulnerable.
- Analitzar, valorar i fer propostes de millora de l'atenció a la diversitat en els diferents òrgans de participació de la comunitat educativa.
- Introduir materials i eines de suport per atendre la diversitat.
- Aplicar metodologies inclusives per atendre tota la diversitat (treball cooperatiu, grups interactius, aprenentatge dialògic, treball per projectes...).

8 – PROJECTE LINGÜÍSTIC

8.1 INTRODUCCIÓ

El Projecte Lingüístic de Centre (PLC) regula l'ús de les llengües en els diferents àmbits del centre i és un instrument que possibilita una organització i gestió en l'àmbit sociolingüístic, d'acord amb la normativa vigent, de manera autònoma. Aquest projecte ens permet:

- Adaptar-nos a les necessitats concretes del nostre alumnat
- Cercar les millors vies per tal de garantir una igualtat d'oportunitats a tot l'alumnat, independentment del seu origen lingüístic i social
- Tenir sempre present la diversitat cultural i plurilingüe existent a l'escola

El PLC ha de ser un instrument que garanteixi el dret de tot l'alumnat a poder fer servir les dues llengües oficials a Catalunya, el català i el castellà, a mantenir les seves llengües familiars i a aprendre d'altres llengües.

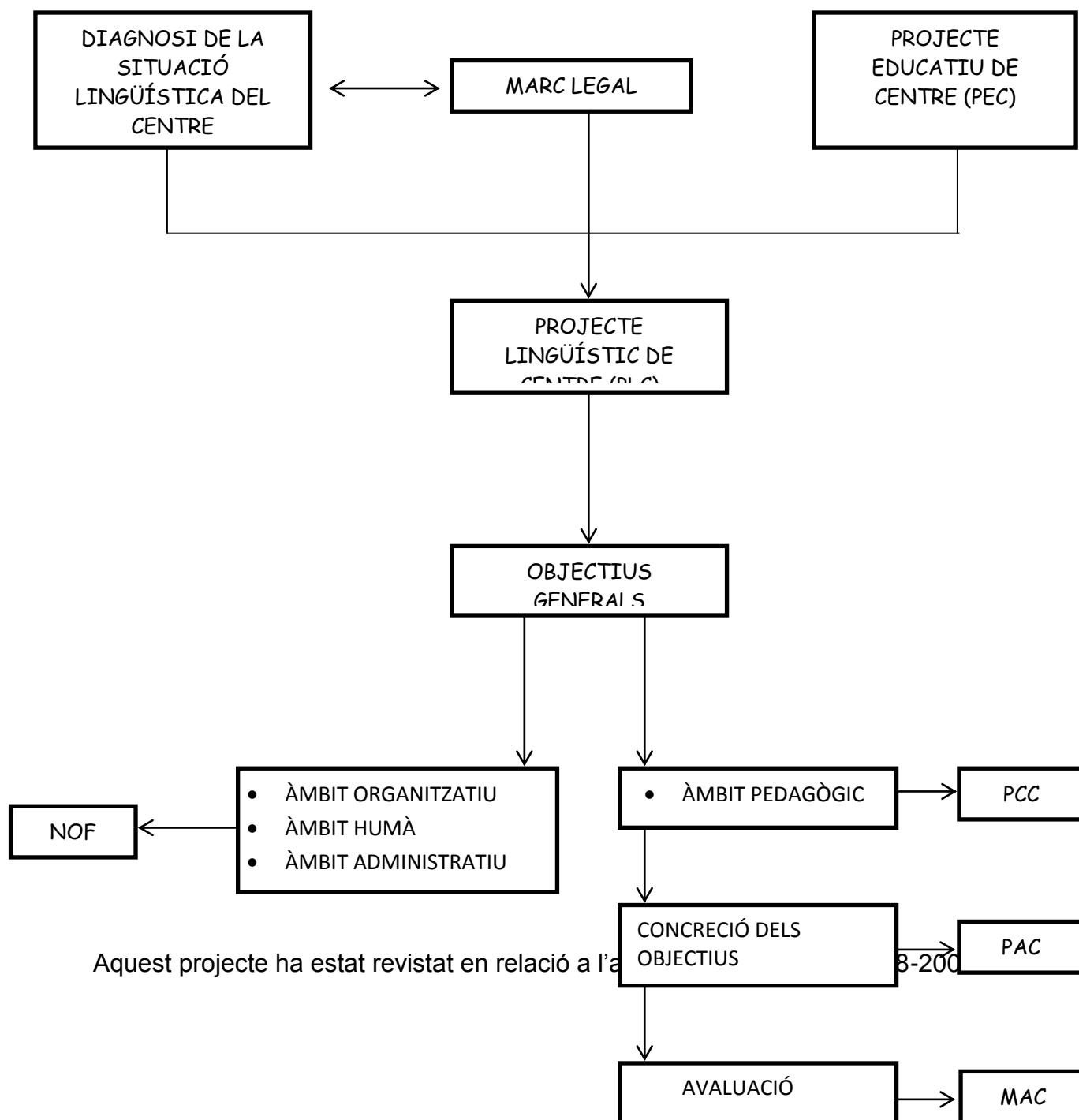
En el cas del nostre centre la llengua catalana esdevé llengua vehicular i d'aprenentatge, la llengua castellà cooficial a Catalunya i també com a part del currículum i com a llengua estrangera la nostra opció és la llengua anglesa per a tots els cursos de primària i educació infantil 5 anys.

El PLC forma part del Projecte Educatiu de Centre (PEC) i no ha de ser un document aïllat, sinó que ha de desenvolupar-se en conjunt amb altres documents d'organització i gestió del centre (PCC, NOFC, PAC i Memòria Anual de Centre). Així doncs ha de complir els mateixos requisits:

- *Legal*: No podrà contradir la legislació normativa referida a l'ús i aprenentatge de les llengües
- *Coherent*: Adequat a la realitat sociolingüística de l'alumnat i la línia pedagògica del centre
- *Participatiu*: Implicació de la comunitat educativa
- *Vinculant*: Tothom que s'incorpori al centre l'ha de respectar i complir

- *Global*: Afecta a la totalitat de la dinàmica del centre, des de les actuacions docents, no docents i administratives

RELACIÓ DEL PLC AMB ELS ALTRES DOCUMENTS DE GESTIÓ I ORGANITZACIÓ DEL CENTRE

8.2 DESCRIPCIÓ DEL CENTRE I DE L'ENTORN

1.1 Descripció del centre

Denominació: Escola Jaume Balmes

Titularitat: Generalitat de Catalunya

Situació: Carrer de la Verge de Montserrat, 12. 08731 Sant Martí Sarroca (Barcelona)

Nivells educatius: Educació Infantil i Primària

Nombre d'unitats: 17 unitats

És una escola de doble línia amb la següent organització: 5 aules d'EI i 12 aules d'EP.

Característiques específiques:

El nostre centre compta amb una plantilla de 24 mestres: 7 especialistes d'EI, 8 especialistes de primària, 2 especialista de suport educatiu, 1 especialista de música, 3 especialistes d'anglès, 2 especialista d'educació física, 1 especialista de religió.

D'altra banda també comptem amb:

- 1 assessor de l'EAP
- 1 auxiliar administratiu (PAS) a mitja jornada
- 1 conserge
- 1 vetlladora

El recinte escolar està compost per:

- Un edifici principal, on hi ha algunes aules de primària i infantil, una aula de reforç, sala d'informàtica, biblioteca, gimnàs, despatx, sala de mestres i menjador i cuina.
- Un edifici petit on hi ha les aules de P3.
- 3 Mòduls, on hi ha aules d'educació infantil i primària.

1.2 Descripció de l'entorn

L'escola està situada al casc nou del poble de Sant Martí Sarroca, municipi que es troba situat a l'extrem occidental de la comarca de l'Alt Penedès.

Té una població aproximada de 3.500 habitants dels quals, una petita part, viu al nucli urbà i la resta viu distribuïda en catorze barriades, amb moltes masies escampades.

En els últims anys, responent a un increment a la construcció d'habitatges al poble que ha comportat que vingüés gent d'altres indrets, ha anat augmentant el nombre de persones que treballa a fora del municipi, amb activitats laborals molt variades.

En el poble hi ha diverses entitats de caire cultural (esbarts, caramelles...) i també equipaments i serveis tals com: camp de futbol, consultori mèdic, bibliobús...

Sant Martí també disposa en l'actualitat de diversos mitjans de comunicació local, com la ràdio, Sarroca Ràdio, i dues revistes de publicació periòdica, el Martinet i l'Ajuntament informa.

Hi ha un important nucli medieval situat al barri de la Roca, format per una església d'estil romànic del segle XII i un castell.

La capital de comarca, Vilafranca del Penedès, està situada a 9 Km de Sant Martí fet que propicia que tots els serveis i equipaments que no es troben en el nostre municipi puguin estar a l'abast en la Vila.

A nivell educatiu, a part de l'escola, el poble també disposa d'una escola bressol, el Xic Martinenc i d'un institut de secundària i batxillerat, l'Institut Alt Foix que acull alumnes de Sant Martí Sarroca, Torrelles de Foix, Pontons i Guardiola de Font-Rubí.

8.3 ANÀLISI DE LA SITUACIÓ LINGÜÍSTICA REAL DE L'ESCOLA

8.3.1 Resultats sociolingüístics

PER L'ALUMNAT

- Amb la família

El primer aspecte a destacar en el desglossament de les enquestes és que s'utilitza més la llengua catalana que la castellana en el nucli familiar. Les dades són les següents: 38% en català, 21% en castellà, 30% ambdues llengües i 11% diversitat de llengües.

- Amb els amics de fora de l'escola

La llengua utilitzada en les relacions amb els amics fora de l'escola, és majoritàriament la catalana: 37%. Un percentatge més baix, 19%, utilitza la llengua castellana.

Hi ha, malgrat tot, un 41% d'alumnes que amb els amics de fora de l'escola parlen ambdues llengües. Tenim també un 3% alumnes que parlen altres llengües.

D'aquests resultats, deduïm que bastants alumnes parlen el català amb els amics fora d'escola, tot i que hi ha un percentatge alt que utilitzen les dues llengües, segons el seu interlocutor.

- Amb els amics de l'escola

La llengua més usada, quant a les relacions amb els companys de l'escola, és el català amb un 52%, seguida amb els que parlen ambdues llengües, amb un 35% i del castellà amb un 13%.

Aquí observem que el català en relació a la columna dels amics de fora de l'escola puja i que disminueix l'ús de la llengua castellana.

- Amb la televisió

Cal destacar que majoritàriament veuen la televisió indistintament, tant en català com en castellà, un 47%. Únicament en castellà la veu un 37% i en català un 11%.

- Amb els professors

Observem que majoritàriament els alumnes es dirigeixen als mestres en llengua catalana, un 83%, ambdues llengües un 12% i en castellà un 5%.

. PER AL PROFESSORAT

Actualment hi ha 28 docents treballant a l'escola.

La llengua vehicular dels mestres amb els alumnes és majoritàriament la catalana, així com la que es fa servir entre mestres.

Amb els pares normalment ens adrecem en català, tot i que a vegades, quan fem l'entrevista personal, fem servir el castellà per raons pràctiques de fer-nos entendre millor. Les reunions generals de pares es fan normalment en català, si bé, que alguna vegada s'ha fet utilitzant el castellà quan algun pare/mare ha demanat algun aclariment.

. PER AL PERSONAL NO DOCENT

En general la majoria té domini del català i normalment s'utilitzen indistintament ambdues llengües (català i castellà) en les diferents situacions comunicatives, depenent de la llengua en què parli l'interlocutor. Amb l'alumnat, majoritàriament, es parla en català a excepció d'alumnes nouvinguts que no dominen la llengua.

8.3.2 Conclusions

El context sociolingüístic de l'escola és en la seva majoria de cultura catalanoparlant. Tot i així el coneixement i ús de la llengua castellana és equivalent a nivell cultural (televisió, ràdio, premsa...) i comercial.

La minoria de famílies que no tenen coneixement de la llengua catalana o castellana són de procedència àrab.

Tot i així, no podem dir que el % d'alumnat nouvingut sigui alt, ja que els alumnes pertanyents a aquestes famílies no autòctones són nascuts a Catalunya o amb més de dos anys d'escolaritat catalana.

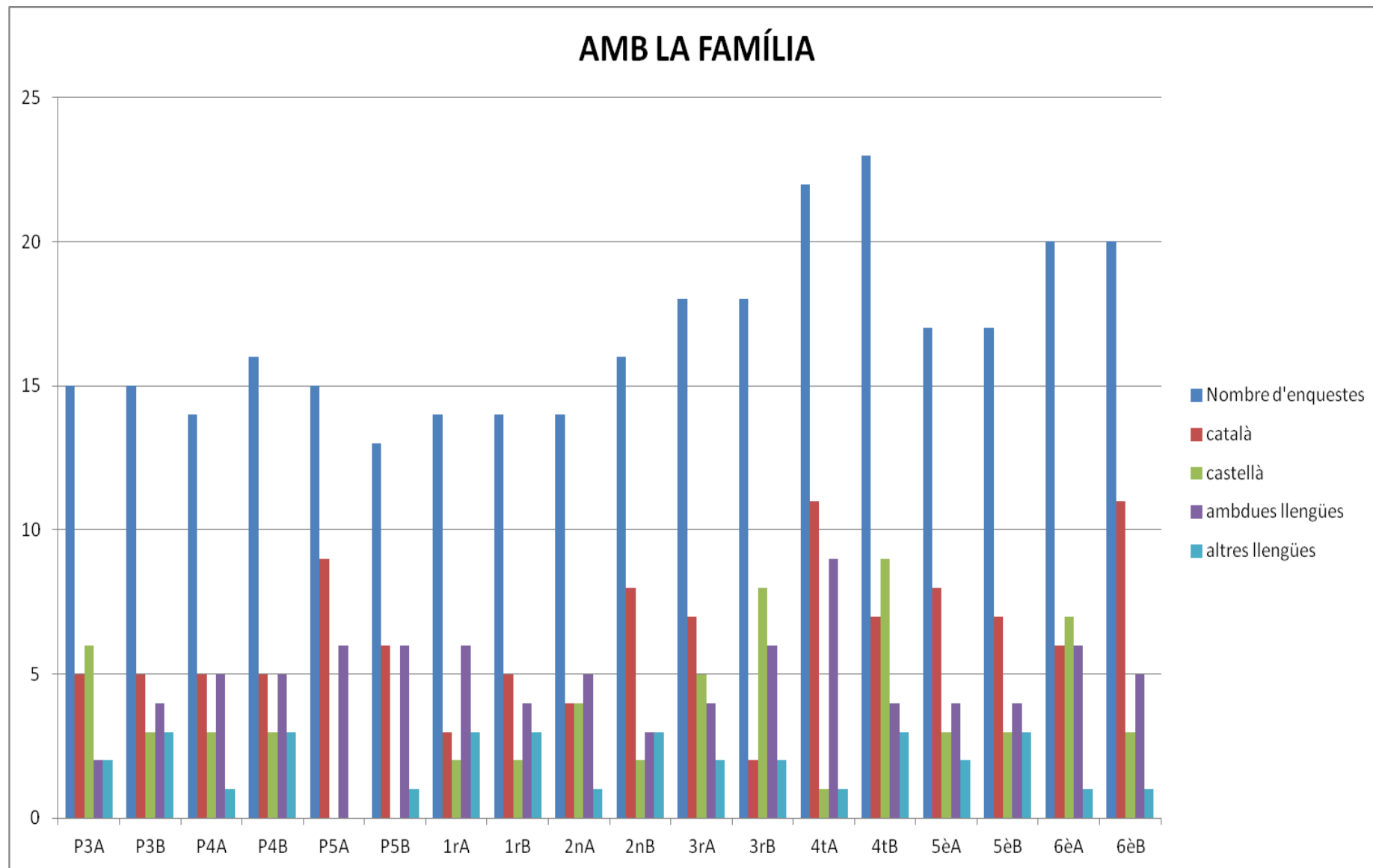
8.3.3 Taules i gràfiques

TAULA DE RESULTATS SOBRE LA SITUACIÓ D'ÚS LINGÜÍSTIC DELS ALUMNES

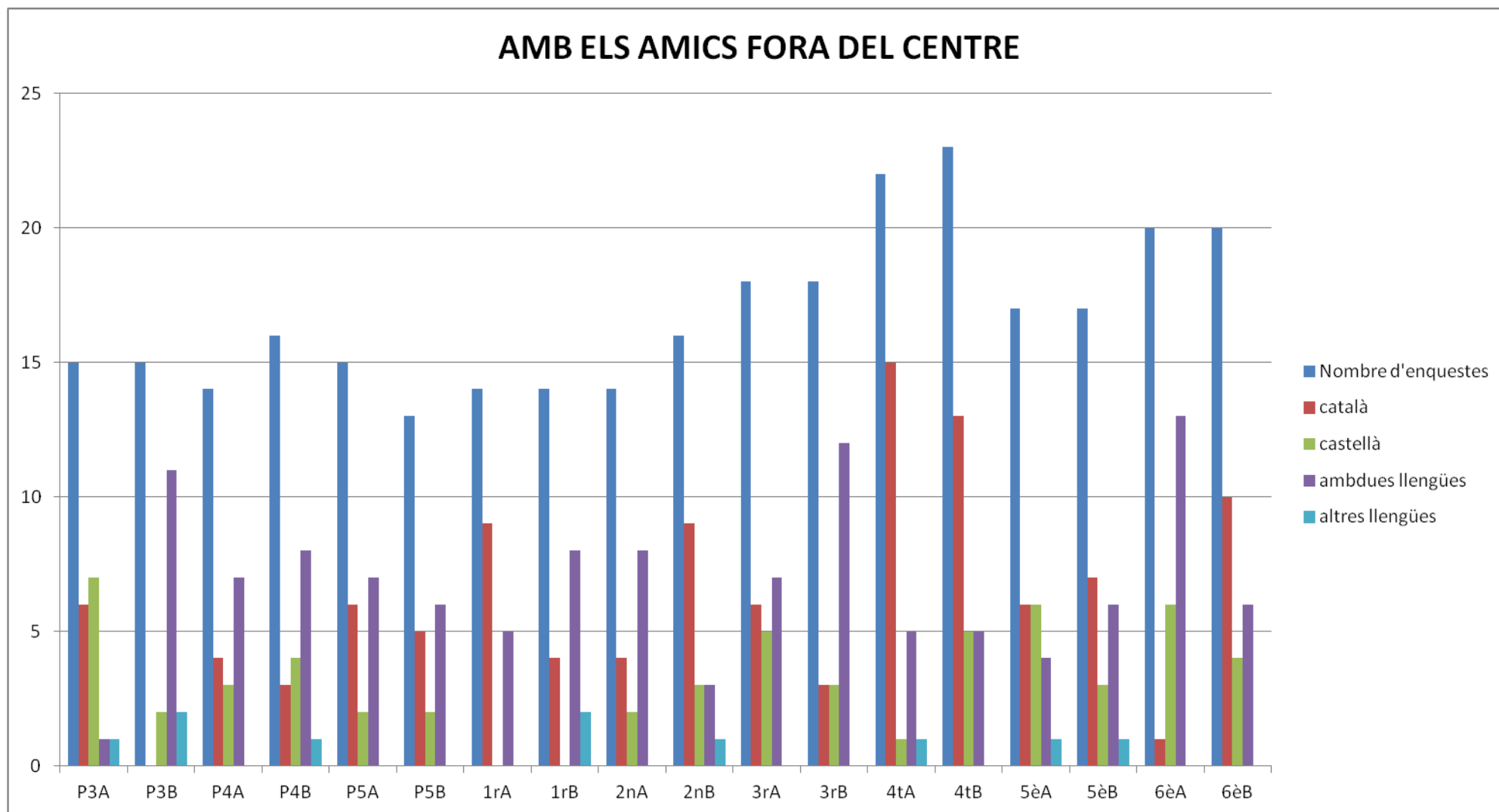
		P3A	P3B	P4A	P4B	P5A	P5B	1rA	1rB	2nA	2nB	3rA	3rB	4tA	4tB	5èA	5èB	6èA	6èB	Total	%
Nombre d'enquestes		15	15	14	16	15	13	14	14	14	16	18	18	22	23	17	17	20	20	301	
Amb la família	català	5	5	5	5	9	6	3	5	4	8	7	2	11	7	8	7	6	11	114	37,87
	castellà	6	3	3	3	0	0	2	2	4	2	5	8	1	9	3	3	7	3	64	21,26
	ambdues llengües	2	4	5	5	6	6	6	4	5	3	4	6	9	4	4	4	6	5	88	29,24
	altres llengües	2	3	1	3	0	1	3	3	1	3	2	2	1	3	2	3	1	1	35	11,63
Amb els amics fora del centre	català	6	0	4	3	6	5	9	4	4	9	6	3	15	13	6	7	1	10	111	36,88
	castellà	7	2	3	4	2	2	0	0	2	3	5	3	1	5	6	3	6	4	58	19,27
	ambdues llengües	1	11	7	8	7	6	5	8	8	3	7	12	5	5	4	6	13	6	122	40,53
	altres llengües	1	2	0	1	0	0	0	2	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	10	3,32
Amb els amics de l'escola	català	6	4	8	4	11	11	12	11	4	15	3	1	16	14	9	10	5	13	157	52,16
	castellà	6	4	3	7	2	0	0	0	1	1	2	2	0	2	0	0	5	3	38	12,62
	ambdues llengües	3	7	3	4	2	2	2	3	9	0	13	15	6	7	8	7	10	4	105	34,88
	altres llengües	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,33
Amb la televisió	català	1	0	2	1	3	1	1	3	1	3	5	1	3	1	3	0	1	3	33	10,96
	castellà	7	2	3	5	0	3	9	7	3	10	6	9	10	10	5	2	14	6	111	36,88
	ambdues llengües	6	11	7	9	12	9	4	4	10	3	5	7	9	11	7	12	5	9	140	46,51
	altres llengües	1	2	2	1	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	2	3	0	2	17	5,65
Amb els professors	català	7	12	10	7	12	12	14	13	13	16	16	13	22	22	16	15	16	15	251	83,39
	castellà	5	3	3	2	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	15	4,98
	ambdues llengües	3	0	1	7	3	1	0	1	0	0	1	5	0	1	1	2	4	5	35	11,63
	altres llengües	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00

GRÀFICS DE RESULTATS SOBRE LA SITUACIÓ D'ÚS LINGÜÍSTIC DELS ALUMNES

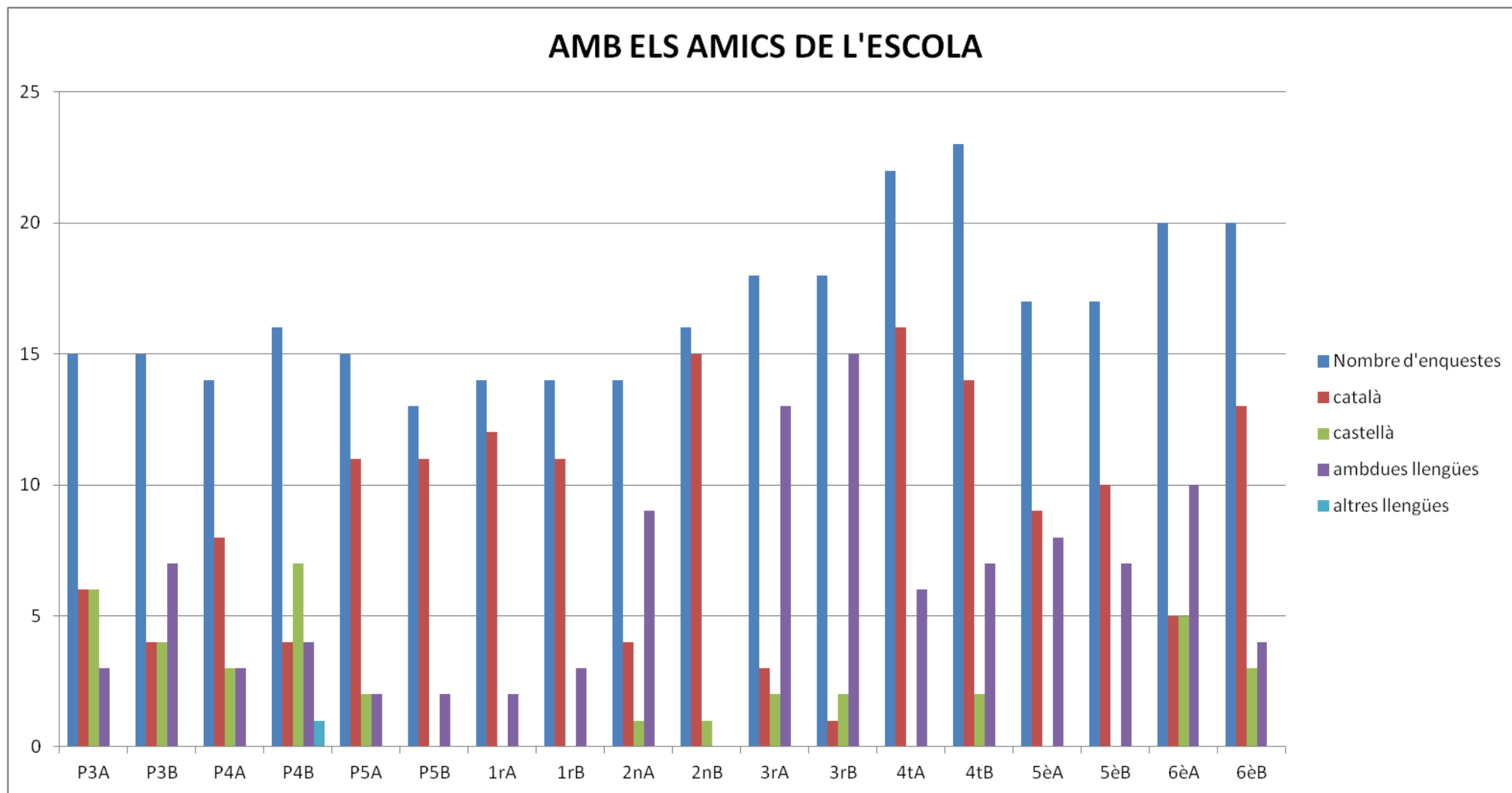
AMB LA FAMÍLIA

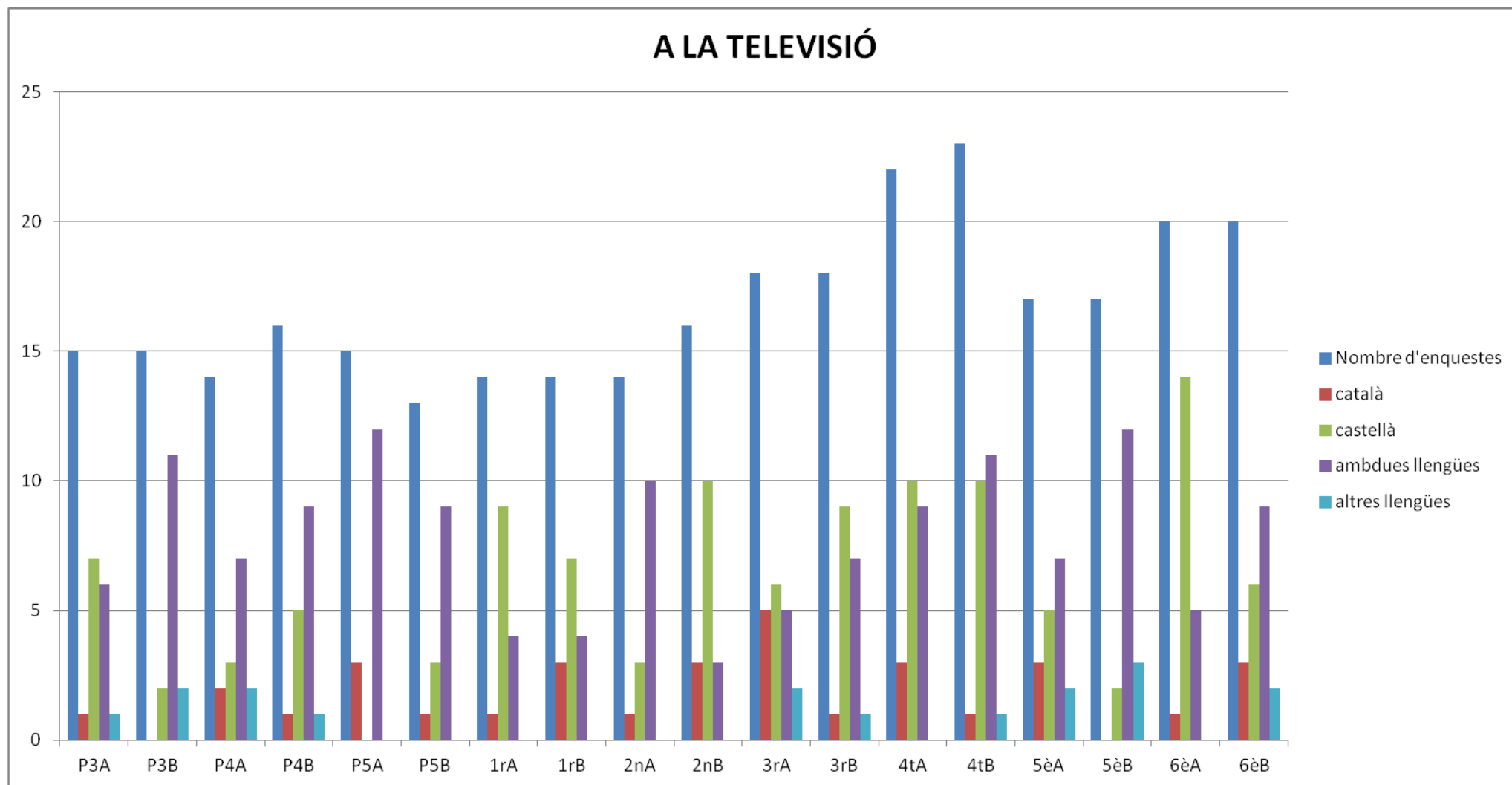
GRÀFICS DE RESULTATS SOBRE LA SITUACIÓ D'ÚS LINGÜÍSTIC DELS ALUMNES

GRÀFICS DE RESULTATS SOBRE LA SITUACIÓ D'ÚS LINGÜÍSTIC DELS ALUMNES

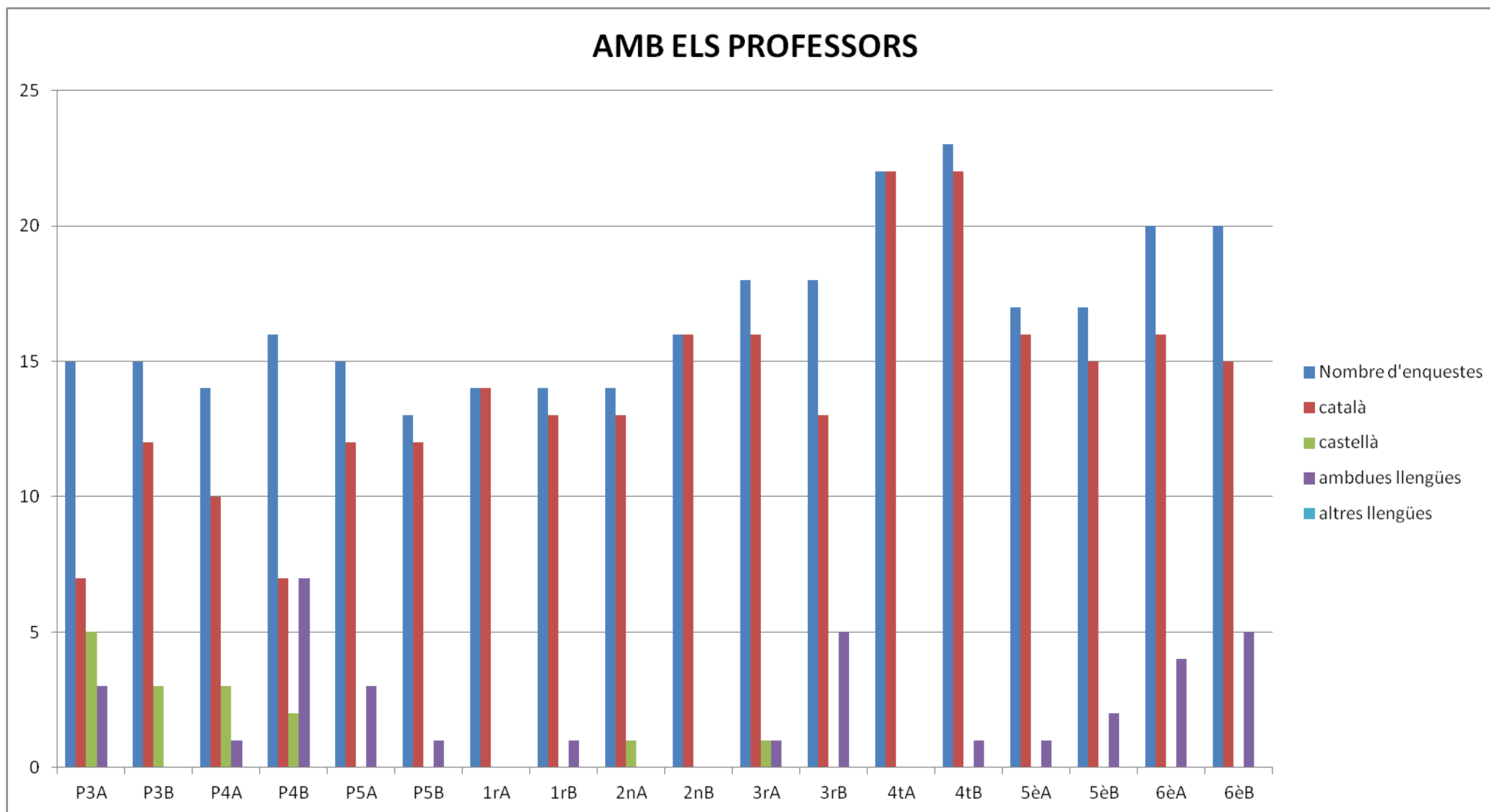

GRÀFICS DE RESULTATS SOBRE LA SITUACIÓ D'ÚS LINGÜÍSTIC DELS ALUMNES

GRÀFICS DE RESULTATS SOBRE LA SITUACIÓ D'ÚS LINGÜÍSTIC DELS ALUMNES

AMB ELS PROFESSORS

ENQUESTA USOS LINGÜÍSTICS DELS MESTRES

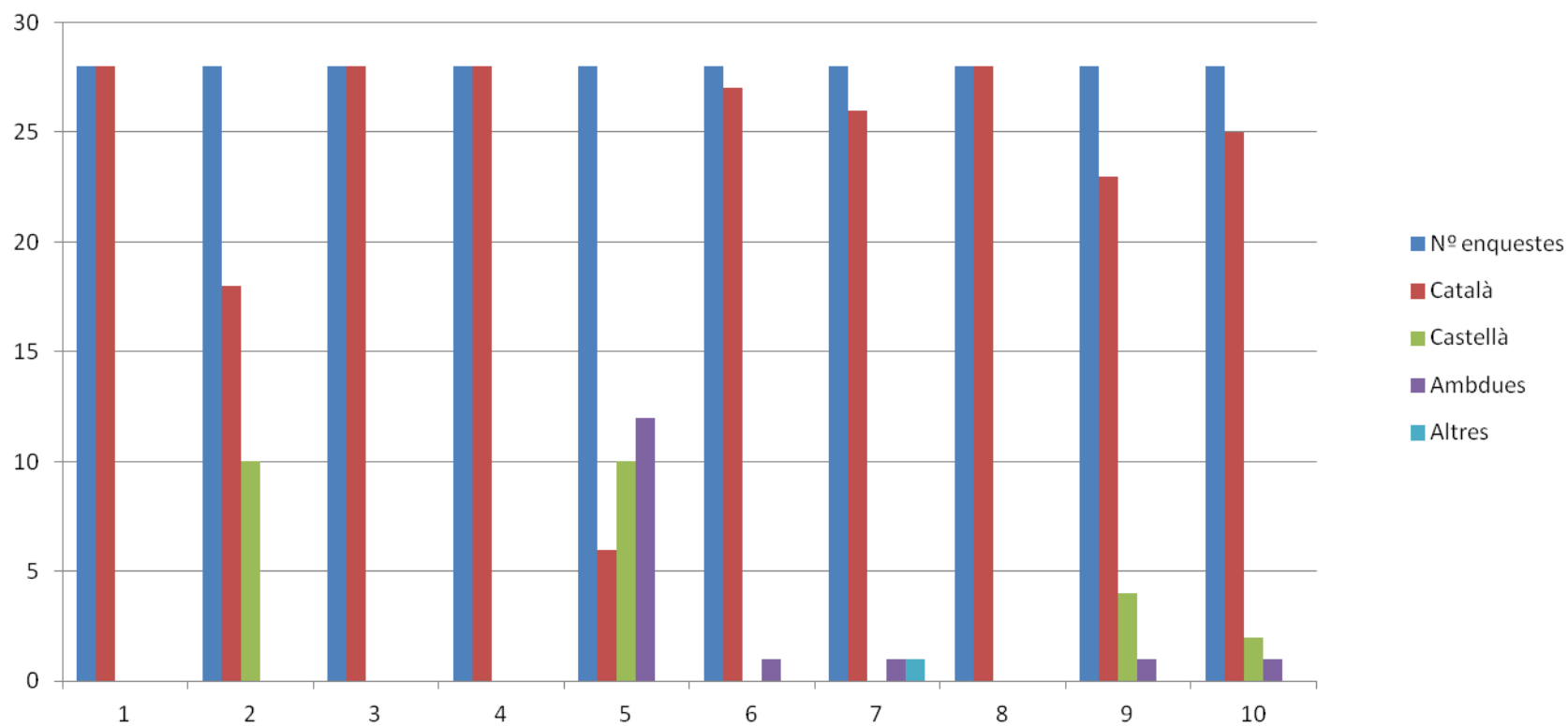
	Nº enquestes	%	Català	%	Castellà	%	Ambdues	%	Altres
1. Quina llengua fas servir amb els companys de l'escola que parlen català ?	28	100,00%	28	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0
2. Quina llengua fas servir amb els companys de l'escola que parlen castellà ?	28	64,29%	18	35,71%	10	0,00%	0	0,00%	0
3. En quina llengua intervens als claustres o reunions docents ?	28	100,00%	28	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0
4. En quina llengua intervens en la reunió de pares d'inici de curs ?	28	100,00%	28	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0
5. Quina llengua fas servir en una entrevista de pares quan aquests et parlen castellà ?	28	21,43%	6	35,71%	10	42,86%	12	0,00%	0
6. Quina llengua fas servir en una conversa telefònica quan es tracta d'un tema educatiu ?	28	96,43%	27	0,00%	0	3,57%	1	0,00%	0
7. Quina llengua fas servir a classe amb els alumnes que parlen una altra llengua (novinguts) ?	28	92,86%	26	0,00%	0	3,57%	1	3,57%	1
8. Quina llengua fas servir fora de classe amb els alumnes que parlen català ?	28	100,00%	28	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0
9. Quina llengua fas servir fora de classe amb els alumnes que parlen castellà ?	28	82,14%	23	14,29%	4	3,57%	1	0,00%	0
10. Quina llengua fas servir fora de classe amb els alumnes que parlen una altra llengua ?	28	89,29%	25	7,14%	2	3,57%	1	0,00%	0

ENQUESTA USOS LINGÜÍSTICS DELS MESTRES

Univers enquesta: 28 persones

Resultats mestres

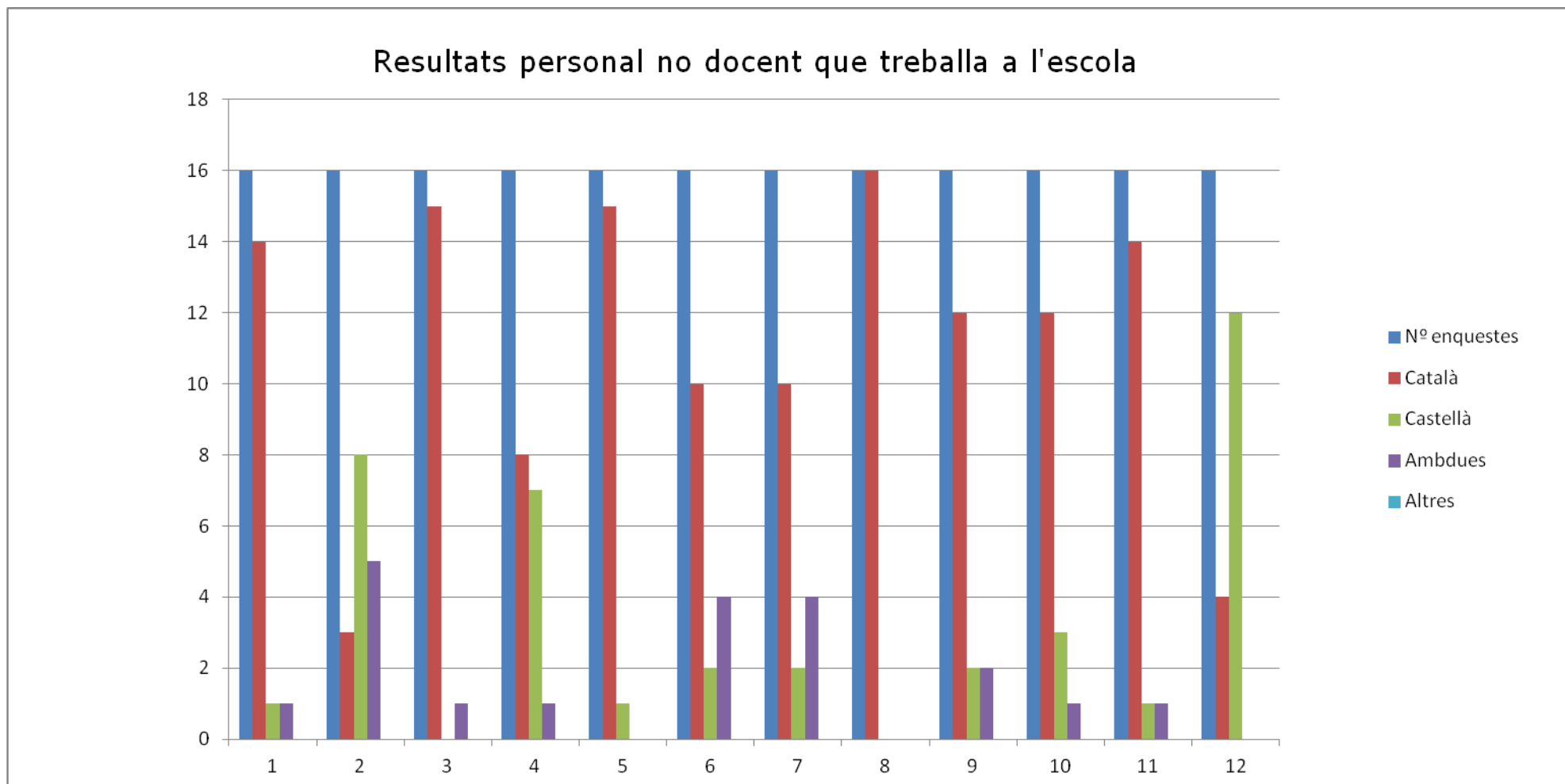

ENQUESTA USOS LINGÜÍSTICS DEL PERSONAL PAS I LA RESTA DE PERSONAL NO DOCENT

Ítem	Nº enquestes	%	Català	%	Castellà	%	Ambdues	%	Altres
1. Quin llengua fas servir amb els teus companys/es i altre personal no docent del centre que parla català ?	16	87,50%	14	6,25%	1	6,25%	1	0,00%	0
2. Quina llengua fas servir amb els teus companys/es i altre personal no docent del centre que parla castellà ?	16	18,75%	3	50,00%	8	31,25%	5	0,00%	0
3. Quina llengua fas servir amb els/les professors/es i personal del centre que parla català ?	16	93,75%	15	0,00%	0	6,25%	1	0,00%	0
4. Quina llengua fas servir amb els/les professors/es i personal del centre que parla castellà ?	16	50,00%	8	43,75%	7	6,25%	1	0,00%	0
5. En quina llengua et dirigeixes per donar una informació als pares que parlen català ?	16	93,75%	15	6,25%	1	0,00%	0	0,00%	0
6. En quina llengua et dirigeixes per donar una informació als pares que parlen castellà ?	16	62,50%	10	12,50%	2	25,00%	4	0,00%	0
7. En quina llengua et dirigeixes per donar informació als pares que parlen una altra llengua ?	16	62,50%	10	12,50%	2	25,00%	4	0,00%	0
8. En quina llengua et dirigeixes als alumnes que parlen català ?	16	100,00%	16	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0
9. En quina llengua et dirigeixes als alumnes que parlen castellà?	16	75,00%	12	12,50%	2	12,50%	2	0,00%	0
10. En quina llengua et dirigeixes als alumnes que parlen una altra llengua ?	16	75,00%	12	18,75%	3	6,25%	1	0,00%	0
11. Quina llengua fas servir per fer comunicacions escrites ?	16	87,50%	14	6,25%	1	6,25%	1	0,00%	0
12. Quina llengua fas servir si s'inicia una conversa telefònica en castellà i no és una trucada personal ?	16	25,00%	4	75,00%	12	0,00%	0	0,00%	0

ENQUESTA USOS LINGÜÍSTICS DEL PERSONAL PAS I LA RESTA DE PERSONAL NO DOCENT

Univers enquesta: 16 persones

8.4 MARC NORMATIU

Segons el decret 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària:

Article 4

La llengua catalana

4.1 *El català, com a llengua pròpia de Catalunya, serà utilitzat normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites de l'alumnat i del professorat, exposicions del professorat, llibres de text i material didàctic, activitats d'aprenentatge i d'avaluació, i comunicacions amb les famílies.*

4.2 *L'alumnat té dret a rebre l'ensenyament en català en l'educació primària. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui la seva llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament.*

4.3 *L'objectiu fonamental del projecte educatiu és aconseguir que tot l'alumnat assoleixi una sòlida competència comunicativa en acabar l'educació obligatòria, de manera que pugui utilitzar normalment i de manera correcta el català i el castellà, i pugui comprendre i emetre missatges orals i escrits senzills en una llengua estrangera decidida pel centre. Durant l'educació primària es farà un tractament metodològic de les dues llengües oficials, tenint en compte el context sociolingüístic, per garantir el coneixement de les dues llengües per part de tot l'alumnat, independentment de les llengües familiars.*

4.4 *Tots els centres han d'elaborar, com a part del projecte educatiu, un projecte lingüístic propi, que ha de ser autoritzat pel Departament d'Educació, en el qual s'adaptaran els principis generals i la normativa a la realitat sociolingüística de l'entorn.*

4.5 *El projecte lingüístic establirà pautes d'ús de la llengua catalana per a totes les persones membres de la comunitat educativa i garantirà que les comunicacions del centre siguin en aquesta llengua. Aquestes pautes d'ús han de possibilitar, alhora, adquirir eines i recursos per a implementar canvis per a l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric. Tanmateix, quan sigui possible amb els mitjans de què disposi el centre, s'arbitraran mesures de traducció en una de les llengües d'ús familiar per al període d'acollida de les famílies procedents d'altres països.*

4.6 *El projecte educatiu dels centres preveurà l'acollida personalitzada de l'alumnat nouvingut. En el projecte lingüístic es fixaran criteris perquè aquest alumnat pugui continuar o iniciar, si s'escau, el procés d'aprenentatge de la llengua.*

4.7 *L'alumnat té dret a no ésser separat en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.*

Article 5

La immersió lingüística

5.1 *En funció de la realitat sociolingüística de l'alumnat, s'implementaran metodologies d'immersió lingüística en llengua catalana amb la finalitat de potenciar-ne l'aprenentatge.*

5.2 *El programa d'immersió en llengua catalana tindrà en compte la llengua de l'alumnat i l'ensenyament de la llengua castellana.*

5.3 *Els centres que apliquin el programa d'immersió han d'adaptar els horaris a les característiques d'aquest programa. En tot cas es tindrà en compte el nombre d'hores de les àrees lingüístiques que s'ha d'impartir al llarg de l'etapa.*

8.5 OBJECTIUS GENERALS

Els objectius del nostre Projecte Lingüístic de Centre van dirigits principalment a consolidar plenament la llengua catalana en tota la nostra comunitat educativa i assegurar que tot l'alumnat assoleixi una sòlida competència comunicativa lingüística i audiovisual:

- Garantir que tots els alumnes, qualsevol que sigui llur llengua habitual en iniciar l'ensenyament, han de poder utilitzar normalment i correctament les dues llengües oficials, el català i el castellà, tant oralment com per escrit, en acabar l'Educació Primària.
- Adquirir en la llengua estrangera (anglès) la competència comunicativa bàsica que permeti als alumnes expressar-se i comprendre missatges senzills així com desenvolupar-se en situacions quotidianes.
- Optimitzar tots els mitjans audiovisuals i TIC que es tenen a l'abast per la cerca, selecció i processament de la informació provinent de tot tipus de mitjans, convencionals o digitals, i de tota mena de suport.

- Fer del català el vehicle d'expressió normal en les activitats docents i administratives, tant les internes com les externes.
- Programar activitats dirigides a que l'alumne adquireixi els senyals d'identitat nacionals, propis de la nostra personalitat col·lectiva: la història, la cultura, el patrimoni, les tradicions i, sobretot, la llengua pròpia, per tal de desenvolupar la comunicació i l'expressió, el sentiment de pertinença i estimació al país, la relació amb l'entorn, l'obertura al món i la iniciació a participar en la societat que els envolta.
- Potenciar el desenvolupament del pensament social crític mitjançant el diàleg i el respecte a totes les ideologies i cultures per tal de formar futurs ciutadans i ciutadanes responsables que estiguin preparats per aprendre i participar en la societat al llarg de tota la vida.
- Potenciar un vocabulari amb mirada coeducativa, evitant les formes corresponents al masculí amb pretès valor genèric.
- Aconseguir que l'alumnat aprengui a parlar, escoltar i dialogar; expressar vivències, emocions i opinions, així com saber argumentar.

8.6 OBJECTIUS D'ÀMBIT PEDAGÒGIC

Objectius comuns de les tres llengües

- Conèixer i utilitzar correctament i apropiadament la llengua catalana, tant oral com escrita, emprant-la com a llengua vehicular i d'aprenentatge.
- Conèixer la llengua castellana a nivell oral i escrit de manera que es pugui utilitzar apropiadament com a font d'informació i vehicle d'expressió
- Comprendre i expressar en llengües estrangeres missatges senzills dins d'un context
- Adquirir els coneixements prescrits i la competència lingüística adequada en català i castellà al final de l'etapa, per tenir un domini dual de les dues llengües

- Ajudar a desenvolupar en els infants les seves capacitats expressives i comunicatives per ser interlocutors actius i receptors d'informació crítica i, per tant, lliures
- Utilitzar les TAC en les activitats d'ensenyament-aprenentatge de l'àrea de llengua, per veure la relació estreta que hi ha entre les noves tecnologies i les llengües, i per adaptar les activitats al ritme de cada alumne
- Coordinar les hores d'estructures comunes, per tal de no repetir continguts en les diferents àrees lingüístiques, que s'impartiran en llengua catalana

Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic

8.6.1 Competències bàsiques de llengua catalana i castellana

Dimensió comunicació oral

- . Competència 1. Comprendre textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars.
- . Competència 2. Produir textos orals de tipologia diversa adequats a la situació comunicativa.
- . Competència 3. Interactuar oralment d'acord en la situació comunicativa, utilitzant estratègies conversacionals.

Dimensió comprensió lectora

- . Competència 4. Llegir amb fluïdesa per comprendre textos de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars en diferents formats i suports.
- . Competència 5. Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura.
- . Competència 6. Utilitzar, per comprendre un text, l'estructura i el format de cada gènere textual i el component semàntic de les paraules i de les estructures morfosintàctiques més habituals.
- . Competència 7. Aplicar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement propi.

Dimensió expressió escrita

- . Competència 8. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa i el destinatari.
- . Competència 9. Produir textos de tipologies diverses amb un lèxic i estructura que s'adeqüin al tipus de text, a les intencions i al destinatari.
- . Competència 10. Revisar el text per millorar-lo i tenir cura de la seva presentació formal en funció de la situació comunicativa.

Dimensió literària

- . Competència 11. Llegir fragments i obres i conèixer alguns autors i autores significatius de la literatura catalana, castellana i universal.
- . Competència 12. Crear textos amb recursos literaris per expressar sentiments, realitats i ficcions.

Dimensió plurilingüe i intercultural

- . Competència 13. Ser conscient de la pertinença a la comunitat lingüística i cultural catalana, i mostrar interès per l'ús de la llengua catalana.
- . Competència 14. Conèixer i valorar la diversitat lingüística i cultural de Catalunya, l'estat espanyol, d'Europa i del món.

8.6.2 Competències bàsiques de llengües estrangeres Dimensió comunicació oral

- . Competència 1. Obtenir informació bàsica i comprendre textos orals, senzills o adaptats, de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar.
- . Competència 2. Planificar i produir textos orals breus i senzills adequats a la situació comunicativa.
- . Competència 3. Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs.

Dimensió comprensió lectora

- . Competència 4. Aplicar estratègies per obtenir informació bàsica i comprendre textos escrits senzills o adaptats de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar.
- . Competència 5. Interpretar els trets visuals, discursius i lingüístics d'un text d'estructura clara per comprendre'l.
- . Competència 6. Utilitzar eines de consulta per accedir a la comprensió de textos.

Dimensió expressió escrita

- . Competència 7. Planificar textos senzills a partir de la identificació dels elements més rellevants de la situació comunicativa.
- . Competència 8. Produir textos senzills amb adequació a la situació comunicativa i amb l'ajut de suports.
- . Competència 9. Revisar el text per millorar-lo en funció de la situació comunicativa amb l'ajut de suports específics.

Dimensió literària

- . Competència 10. Comprendre i valorar textos literaris senzills, adaptats o autèntics, adequats a l'edat.
- . Competència 11. Reproduir oralment i reescriure textos literaris senzills per gaudir-ne i fomentar el gaudi dels altres.

Dimensió plurilingüe i intercultural

- . Competència 12. Utilitzar estratègies plurilingües per a la comunicació.

Tractament de la llengua catalana com a llengua vehicular i d'aprenentatge

A continuació, descriurem tota una sèrie d'elements metodològics amb l'objectiu d'establir una correcta gradació dels aprenentatges. Caldrà tenir present que la seva aplicació ha d'estar forçosament supeditada al grau de maduració i al nivell d'aprenentatges de cada grup i de cada nen; per tant, la tasca docent s'haurà d'ajustar a les circumstàncies concretes de cada grup i de cada alumne.

Els estructurarem en tres blocs: comprensió i expressió oral, lectura i comprensió lectora, i expressió escrita.

Comprensió i expressió oral

Des de l'inici de P3 el professorat promourà i moderarà la conversa en rotllana, on cada infant podrà intervenir demanant la paraula i exposant les pròpies vivències; és a dir, utilitzarà la llengua oral per evocar i relatar fets, expressar i comunicar idees, desitjos i sentiments. Al mateix temps, s'estarà treballant la comprensió oral en escoltar activament les intervencions de la resta. El professorat vetllarà perquè progressivament aprenguin i utilitzin les normes que regeixen els intercanvis lingüístics: torn de paraula, atenció, manteniment i canvi de tema, adequació al context i les formes establertes socialment per iniciar, mantenir i finalitzar les converses.

La conversa en rotllana o per torns de paraula tindrà un temps diari dedicat –generalment en començar la jornada- durant tota l'Etapa Infantil, i es continuarà utilitzant, encara que sigui més esporàdicament, durant tota l'Etapa Primària com a element bàsic de comunicació grupal. També es començaran a memoritzar i recitar petits poemes que seran progressivament més complexos en avançar en cursos superiors.

A educació infantil, es faran audició de contes, llegendes, dites, endevinalles, poemes amb l'anàlisi que permeti comprovar si han escoltat atentament i comprensivament. Generalment, seran llegits per la mestra, però també a través de mitjans audiovisuals. Es continuarà aquesta metodologia a tots els cursos de Primària i progressivament s'aniran introduint altres tipus d'audició.

A Primària es treballarà intensament l'estructura, la cohesió i la coherència de l'expressió oral (en paral·lel a l'estructuració de l'expressió escrita), per tal d'aconseguir un discurs progressivament més correcte i amb un to de veu i una pronúncia adequades. En aquest moment, es comencen a elaborar treballs en diverses àrees de coneixement, ja sigui en grup cooperatiu, per parelles, o bé individualment, que s'exposen a la resta de la classe i per tant s'utilitza ja plenament l'expressió oral per a transmetre coneixements, inquietuds, interessos i propostes relacionades amb els aprenentatges i ja no només vivencials. Progressivament anirem introduint la utilització de material audiovisual per recolzar les exposicions orals. També es faran petites dramatitzacions, amb les quals incidirem específicament en els aspectes emotius de l'expressió oral.

Lectura i comprensió lectora

A P3 es començarà a treballar a partir de petits rètols en lletra de pal disposats sobre els elements més significatius de l'aula, en particular els noms dels propis alumnes, i tant des de la vessant global, llegint la mestra cada nom sobre el cartell, com des de la vessant analítica, destacant en un principi les vocals dels noms i comparant el seu so amb d'altres paraules amb la mateixa vocal, es comença a introduir la lectura.

A P4 es continuarà amb un treball sistemàtic de reconeixement dels noms de tots els companys, del so de totes les vocals –en paral·lel a la seva escriptura-, es començaran a confegir algunes síl·labes, i es començaran a "picar" les síl·labes d'algunes paraules.

A P5 es continuarà progressant per arribar a reconèixer el so de totes les lletres, i d'algunes paraules habituals.

A 1r es començaran a confegir frases, i després petits textos adequats a l'edat, i es començarà a incidir específicament en la fluïdesa, la correcció i la pronúncia adequada; aquest treball es farà progressivament més exigent durant la Primària.

També caldrà treballar sistemàticament durant tota la Primària la comprensió lectora, amb la resposta a preguntes relatives a textos de diverses tipologies en l'àrea de llengua catalana, com també quan es llegeixen textos o enunciats de preguntes en altres àrees de coneixement. S'haurà d'anar incidint en les estratègies de comprensió, incloent-hi els indicis que ens puguin donar el títol, les il·lustracions, etc.

A cicle superior caldrà explicar i treballar estratègies d'estudi, per tal que en llegir un llibre de text o un dossier o informació extreta de la xarxa, puguin arribar a fer-ne un resum, un esquema, i extreure'n les idees principals i les secundàries.

Expressió escrita

A P3 es començarà a escriure el propi nom en lletra de pal. I també s'escriuran les vocals i algunes consonants (en correspondència amb el so).

A P4 també en lletra de pal en el primer trimestre i s'introduirà la lletra lligada al segon trimestre, sense abandonar del tot la lletra de pal. I s'escriuran les lletres més freqüents (en correspondència amb el so).

A P5 es començarà a treballar amb lletra lligada, en el moment en que l'alumnat tingui la suficient maduresa motriu. Caldrà insistir des de l'inici en la correcta direccionalitat de cada lletra. Es començarà amb escriptura lliure de paraules i de frases, respectant sempre l'ortografia natural durant l'Etapa Infantil.

La dimensió de la lletra s'hauria d'anar acostant progressivament a la mida de primària.

En iniciar primer, l'ensenyament serà ja en lletra lligada, respectant l'escriptura de pal de l'alumnat en les activitats que es considerin necessàries. Es començarà amb frases molt simples i anirà augmentant la complexitat, tant pel que fa a l'estructura com a l'ortografia. Es començarà per normes fonamentals (separar correctament les paraules, lletra majúscula en noms propis i en començar la frase...) i s'anirà progressant durant tota la primària.

Caldrà utilitzar diversitat de formats i tipologies per fer el màxim d'atractiva la tasca de normalització lingüística: jocs d'ortografia, còpia sense faltes, sopes de lletres, dictat preparat, dictat arbitrari, escriptura espontània, etc. sense oblidar les eines telemàtiques.

Tractament de la llengua castellana

El procés d'ensenyament de la llengua castellana s'iniciarà al primer curs del cicle inicial a partir de contes, cançons populars, llegendes... donant molta rellevància a la llengua oral, i progressivament anar introduint la part escrita.

La dedicació horària a tota la primària és de tres hores o sessions setmanals.

Atès que s'hauran treballat en català continguts i estructures lingüístiques comunes a ambdues llengües, la programació de llengua castellana anirà lligada a la de llengua catalana; per tant es tindrà present:

- Evitar la repetició sistemàtica de continguts comuns a les dues Llengües.
- Atendre els continguts específics de la llengua castellana.
- Evitar l'anticipació d'aprenentatges que puguin interferir en l'altra llengua..
- En l'ensenyament de la llengua castellana caldrà incidir en els aspectes, les normes, els usos, que són diferencials, que presenten alguna dificultat o que li són propis.

Tractament de la llengua estrangera: l'anglès

La llengua estrangera que s'imparteix a l'escola és l'anglesa.

El seu procés d'ensenyament/aprenentatge s'inicia al primer trimestre de P5 i segueix al llarg de tota l'escolaritat. El/la mestre/a especialista entra dins les aules d'infantil i dialoga amb els nens que, de manera inconscient, mostren enteniment d'allò que se'ls diu en la nova llengua. A més, es fa un treball sistemàtic de vocabulari, històries senzilles i frases bàsiques i simples a través del material d'aula (quadernet i material PDI). L'estranyesa que en un principi demostraven en veure una persona que els parlava amb una llengua que desconeixien s'ha tornat en la imatge cordial d'una persona que els és propera i amigable, que els parla diferent, però que, malgrat això, no suposa cap obstacle per a la mútua comunicació. Hem observat que els infants agafen recursos per fer-se entendre i alhora per interpretar què se'ls diu.

Amb aquesta introducció de l'anglès en etapes tan primerenques no es pretén que el nen parli ja la nova llengua i en formuli frases, sinó que s'habitui a sentir-la, agafant-li confiança, que es desperti el seu interès a conèixer i aprendre la nova llengua, que adquireixi vocabulari passiu, que adopti estratègies per comprendre, entre d'altres, actituds que més tard, quan comenci a estudiar anglès de manera sistemàtica, reeixiran amb una més gran facilitat a l'hora d'aprendre la llengua.

La dedicació horària a tota la primària és de tres hores o sessions setmanals.

La llengua vehicular per conduir les classes és l'anglesa i els materials emprats són molt diversos: quadern de treball, material digital, contes, cançons, llibres, flash-cards, story-cards, pòsters, obres de teatre, retallables, DVD's, jocs de taula....

A l'educació primària convé continuar potenciant les competències orals i escrites, tant receptives com productives, dels nens i nenes, i posar l'èmfasi en l'aspecte comunicatiu de la llengua. Per tal de poder portar a terme aquest objectiu, realitzem desdoblaments, corners i grups cooperatius a cicle superior per atendre la diversitat i el ritme d'aprenentatge dels diferents alumnes.

És important fixar des d'un bon inici unes bases sòlides des del punt de vista fonètic i auditiu i augmentar la capacitat de comprensió dels joves aprenents.

La llengua anglesa té un caràcter acumulatiu, cíclic, motivador, actiu i diversificador per als infants, als quals se'ls ofereix activitats curtes i variades presentades de diferents formes per tal que puguin accedir als objectius d'aprenentatge d'igual manera i que contemplin l'aspecte social i cultural, així com el treball interdisciplinari amb altres àrees i altres llengües. L'anglès és la llengua vehicular de les sessions i l'element gestual i facial són les estratègies que més s'empren per ajudar els alumnes a entendre el missatge que se'ls està comunicant. A classe s'intenta donar un model de pronúncia correcta, corregint aquelles errades malsonants que poden fer confondre els oients. Les consignes que es donen intenten ser molt clares per tal d'evitar angoixes i/o confusions. Hi ha una intenció molt clara d'equilibrar el treball individual, el de parella i el d'equip.

Avaluació d'aprenentatges

L'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat serà contínua i global i ha de tenir en compte el seu progrés en el conjunt de les àrees.

L'avaluació prendrà en consideració els diferents elements del currículum, el treball fet a classe i l'interès i l'esforç a progressar demostrat per l'alumnat. Es posarà especial cura en l'avaluació formativa i en el grau d'adquisició de les competències bàsiques.

En el supòsit que el progrés de l'alumnat no sigui l'adequat, s'establiran mesures de reforç per facilitar-li l'adquisició dels aprenentatges bàsics i imprescindibles per poder seguir el procés educatiu. Aquestes mesures s'adoptaran en qualsevol moment del cicle.

El professorat avaluarà els aprenentatges de l'alumnat, els processos d'ensenyament i la seva pròpia pràctica docent.

Es continuaran passant a tota la Primària les proves sobre la lectura comprensiva (avaluació PACBAL a cicle inicial i proves ACL per cicle mitjà i cicle superior).

En el supòsit que en el transcurs de l'Educació Primària un/a alumne/a no hagi assolit la competència bàsica comunicativa lingüística, el professorat valorarà la conveniència de continuar un curs més en el mateix cicle o esperar un moment més adient per l'alumne/a, en funció de la seva capacitat i evolució madurativa. En el cas que pels motius indicats es procedeixi a la seva promoció de curs, es tindrà en compte i se li facilitarà el suport necessari per poder assolir les competències.

Es posarà especial atenció en finalitzar el cicle inicial, i el superior.

També es passen unes proves d'avaluació externes (diagnòstiques i CCBB) que ens ajudarà al professorat a fer-nos un plantejament dels objectius assolits i no assolits així com per a prendre les mesures oportunes i garantir que tot l'alumnat assoleixi les competències bàsiques previstes.

Els objectius propis de l'aprenentatge de cada llengua seran avaluats pel professorat corresponent de manera contínua i global. Sense perjudici d'aquest concepte, el professorat podrà confeccionar proves i establir els criteris que cregui oportuns. El moment i criteris escollits per aquestes proves constaran en la programació de l'àrea pertinent.

Continuïtat i coherència entre cicles i nivells.

Les reunions d'equip docent de nivell estan planificades de manera sistemàtica i el professorat s'organitza i es coordina per establir línies d'intervenció coherents amb l'alumnat. És també l'àmbit on l'equip docent consensua els principis metodològics, acorda els usos lingüístics que s'han d'emprar i el seu ensenyament. També es fa el traspàs de la informació sobre característiques de l'alumnat i sobre els valors que es volen transmetre.

Hi ha coordinació amb els centres de secundària que reben alumnes del nostre centre de primària, tant del traspàs de la informació de l'alumnat com d'aspectes metodològics.

Acollida d'alumnat nou vingut i ensenyament inicial de la llengua vehicular.

En els casos d'incorporació tardana, es fa un pla personalitzat i específic per a cada alumne, tenint en compte la llengua d'origen i les característiques pròpies de cada individu. S'estableix un pla inicial, on s'utilitza el recurs del mestre addicional, s'hi designa un company tutor i una sèrie de materials dels quals el centre disposa. La resta dels docents adapten els materials i els instruments d'avaluació segons els recursos disponibles i les particularitats de la matèria.

Aquest pla es va revisant periòdicament fins que l'objectiu s'ha assolit, aproximadament en uns dos anys escolars.

8.7 OBJECTIUS D'ÀMBIT ORGANITZATIUS

Per donar una resposta adequada als nostres objectius lingüístics l'escola adopta les mesures i iniciatives següents:

Amb la llengua catalana

- Emprar la llengua catalana com a vehicle d'expressió, tant en les activitats internes com en les de projecció externa
- Emprar la llengua catalana com a vehicle d'expressió en les reunions de claustre, consell escolar...
- Utilitzar el català com a llengua vehicular quan arriba un/a alumne/a nou/va a l'escola. En cas que sigui necessari, se li farà una adaptació amb l'objectiu de reforçar l'aprenentatge de la llengua catalana
- Adaptar, sempre que sigui possible, els recursos que ens aporten les noves tecnologies a la llengua catalana

- SEP

- Cicle inicial: 1h setmanal. Treballar la consciència fonològica i les dificultats de lectoescriptura amb aquells alumnes que més ho necessiten.
- Cicle superior: 1h setmanal. Treballar els continguts i competències amb aquells alumnes que presenten més dificultats.

- MSE:

- Educació infantil: detectar problemes de parla i lingüístics i fer les accions necessàries (observació EAP, avaluació fonètica...)
- Cicle inicial: treballar la consciència fonològica, la comprensió lectora literal i l'escriptura
- Cicle mitjà: treballar la comprensió lectora literal i inferencial i l'escriptura
- Cicle superior: treballar la comprensió lectora literal i inferencial i l'escriptura.

- EAP:

Disposem de servei EAP un dia a la setmana. En aquestes sessions es duen a terme tasques pròpies del servei: observació, diagnòstic, derivació si s'escau (CSMIJ o altres). A més, fa atenció i assessorament al professorat que ho requereixi i a les famílies que ho necessitin i així ho consideri l'EAP.

A més, farà seguiment dels alumnes atesos per la MSE, així com dels recursos emprats dins de l'escola (vetlladora, reforços...) com externament (CDIAP, CSMIJ, CREDA, serveis de logopèdia i psicologia privats, etc...)

Amb la llengua castellana

La llengua castellana es comença a aprendre al cicle inicial. Així doncs:

- Cicle inicial:

S'introdueix a nivell oral i amb algunes activitats concretes de lectura i expressió escrita.

- Cicle mitjà i cicle superior:

Es treballa durant 3 hores setmanals. No s'inclouen reforços ni hores de MSE, donat que es prioritza que es faci en llengua catalana i anglesa.

Es considera igualment que hi ha continguts transversals en ambdues àrees i es treballen com a estructures comunes.

Amb la llengua estrangera

- Educació infantil:

S'introdueix l'aprenentatge de la llengua estrangera (anglès) a P5, durant una sessió setmanal. Aquest aprenentatge es fa a nivell oral i sobretot a través del joc i l'ús de les TAC.

- Cicle inicial i cicle mitjà:

Es treballa durant 3 hores setmanals la llengua anglesa. Es fan activitats cooperatives i competencials per treballar l'expressió oral i l'adquisició de nou vocabulari. A més, durant una sessió setmanal es duen a terme els tallers internivells on l'anglès esdevé part d'aquest com a taller d'expressió i comprensió oral.

- Cicle superior:

Es treballa durant 3 hores setmanals la llengua anglesa. Es fan activitats cooperatives i competencials per treballar l'expressió oral i l'adquisició de nou vocabulari. Es fan agrupacions flexibles tant a 5è com a 6è per tal d'ajustar-se als diferents nivells i dificultats de l'alumnat, donat que és imprescindible fer un bon aprenentatge en l'assoliment de les competències bàsiques de final de primària, sempre que disposem de recursos humans.

Horari general de les activitats de l'alumnat

La distribució de les hores de l'àrea de Llengua a l'Educació Primària es pot adaptar a programes lingüístics específics, sempre que es respecti globalment en el conjunt de l'etapa les assignacions horàries establertes.

· CICLE INICIAL

ÀREA	1r. EP h/setm	2n. EP h/setm	Total CI
Llengua catalana i literatura	3,75	3	236,25
Llengua castellana i literatura	3	3	210
Estructures comunes	1	2	105
Llengua estrangera	3	3	210

· CICLE MITJÀ

ÀREA	3r. EP h/setm	4t. EP h/setm	Total CM
Llengua catalana i literatura	3,75	4,75	297,5
Llengua castellana i literatura	3	3	210
Estructures comunes	1	1	70
Llengua estrangera	3	3	210

CICLE SUPERIOR

ÀREA	5è. EP h/setm	6è. EP h/setm	Total CS
Llengua catalana i literatura	4	3,5	262,5
Llengua castellana i literatura	3,5	3,5	245
Estructures comunes	1	1	70
Llengua estrangera	3	3	210

Amb el coordinador/a lingüístic LIC

El centre té designada una persona per a la coordinació lingüístic/a i la seva funció dins del PLC serà:

- Promoure actuacions de sensibilització, foment i consolidació de l'educació intercultural i de la llengua catalana
- Col·laborar en la definició d'estratègies d'atenció a l'alumnat nouvingut i/o amb risc d'exclusió, participar en l'organització i optimització dels recursos i coordinar les actuacions dels professionals externs que hi intervenen
- Assumir funcions que es deriven del Pla de la llengua i cohesió social, per delegació de la direcció del centre

Amb les relacions externes

- La persona assignada al càrrec de coordinació de llengua, interculturalitat i cohesió social (LIC), juntament amb la direcció del centre, vetllarà perquè la llengua catalana sigui el vehicle d'expressió normal en totes les reunions de la comunitat educativa: claustre, consell escolar, cicles, comissions, reunions de pares, entrevistes, etc. Així mateix, ho serà de totes les activitats administratives, tant les internes com les externes.

- El coordinador/a de llengua, interculturalitat i cohesió social (LIC), juntament amb la direcció del centre, vetllarà perquè totes les activitats extraescolars, llevat de les que són de llengua estrangera, es realitzin en llengua catalana.
- Per tal de ser un centre coherent amb el seu projecte lingüístic, en qualsevol de les manifestacions culturals i públiques externes on el professorat o l'alumnat del centre hi siguin presents, s'utilitzarà la llengua catalana.
- Com a centre dependent de l'administració educativa de Catalunya, el professorat tindrà especial cura en la utilització de la llengua catalana en les seves relacions externes amb la resta de membres de les altres entitats públiques, tant del Departament d'Educació com de l'Administració local.
- El Centre vetllarà per la difusió entre la comunitat educativa de les ofertes institucionals que fomentin l'ampliació de coneixements sobre la cultura catalana i la situació del català en relació amb altres llengües presents en el centre i en el context on està ubicat.
- El centre posarà especial interès en què els alumnes tinguin coneixement de l'entorn social i cultural immediat i, en especial, de la llengua, la història, la geografia, la cultura i la realitat social de Catalunya. Així, doncs, el coordinador/a LIC vetllarà perquè en el Pla Anual s'hi constati alguna activitat concreta encaminada a aconseguir aquest objectiu: festa major, explicació de la situació geogràfica i història de l'entorn de la nostra escola... El centre també participarà i col·laborarà en activitats internes i externes que fomentin la nostra cultura aprofitant situacions, celebracions, efemèrides, etc. El centre tindrà una participació activa en les activitats culturals organitzades en el poble que tinguin com a objectiu fomentar l'ús de la llengua i el coneixement de la cultura catalana i la integració, si és el cas: ràdio, teatre, danses, jocs florals, concursos literaris, etc. Sempre que aquesta participació sigui previsible constarà en el Pla Anual.

- El centre participa en el projecte LECXIT, conjuntament amb l'institut del poble. Amb col·laboració amb els alumnes de 4t d'ESO de l'institut, es fan trobades setmanals durant el segon trimestre, per tal de potenciar i gaudir de la lectura.
- El centre demanarà a l'AMPA l'ús de la llengua catalana en les activitats internes i externes d'acord amb el PLC.

8.8 OBJECTIUS ÀMBIT ADMINISTRATIU

El centre farà del català el vehicle d'expressió normal en llurs activitats docents i administratives, tant les internes com les externes.

Projecció interna

- Es redactaran en llengua catalana tots els documents derivats de les actuacions administratives del règim interior del centre com són actes, comunicacions diverses, horaris, rètols indicatius de dependències, etc.
- El català serà emprat en totes les actuacions administratives del centre: arxius, qualificacions, informes interns i comunicacions.
- Els avisos a les famílies que s'hagin d'inserir al tauler d'anuncis del centre es faran en llengua catalana.
- El centre possibilitarà recursos per a implementar canvis per a l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric.

Projecció externa

- Els informes que s'adreçaran als pares amb motiu de la notificació del seguiment curricular de l'alumnat, es faran en llengua catalana.
- La correspondència oficial, comunicacions i les notificacions adreçades a persones físiques o jurídiques residents en l'àmbit lingüístic català, sens perjudici del dret dels ciutadans o ciutadanes a rebre-les en castellà si ho demanen, es faran normalment en català.

- Les actuacions administratives sol·licitades per les famílies es faran en català, excepte quan algú demani expressament el castellà. Aleshores, es podrà fer amb les dues llengües. Tanmateix, quan sigui necessari amb els mitjans de què disposi el centre, s'arbitraran mesures de traducció en una de les llengües d'ús familiar per al període d'acollida de les famílies procedents d'altres països (Pla d'Acollida).

Activitats complementàries i extraescolars

- Emprar la llengua catalana com a llengua vehicular, en totes les activitats complementàries i extraescolars que organitza l'escola.
- Vetllar perquè tots els serveis que es contractin des de l'escola facin servir el català com a llengua vehicular.

8.9 OBJECTIUS D'ÀMBIT HUMÀ I DE SERVEIS

Professorat

- El centre utilitzarà la llengua catalana com a llengua de comunicació oral i escrita entre el professorat, el personal no docent i l'alumnat dins i fora de l'àmbit curricular
- El centre vetllarà perquè tot el professorat estigui en condicions de poder fer ús de la llengua catalana en la tasca docent. A més, de les àrees o assignatures que s'imparteixen en llengua catalana, s'emprarà aquesta en totes les activitats orals i escrites: l'exposició del professor, el material didàctic o llibres de text, els exercicis de l'alumne i els d'avaluació; els recursos materials i didàctics del centre (llibres, jocs, audiovisuals, programari, etc.)
- El professorat tindrà cura de la qualitat de les llengües tant a nivell oral com escrit utilitzant la terminologia específica que sigui adequada a cada àrea o a cada àmbit d'ús lingüístic per tal de ser-ne el transmissor del model d'ús per a l'alumnat perquè aquest en tingui un referent clar i sòlid
- El centre fomentarà la participació del personal docent i no docent en cursos d'actualització lingüística i de cultura catalana

Personal administratiu i serveis (PAS)

- El centre vetllarà perquè tot el personal del centre (PAS i personal contractat) tingui competència lingüística en català, segons la tasca que desenvolupa.

Associació de pares i mares (AMPA)

- Les famílies podran participar del projecte lingüístic que es porta a terme al centre, creant vincles de complicitat sobre el model educatiu per tal que projectin en els seus fills/es la valoració de l'aprenentatge i l'ús de les llengües i així col·laborar en el desenvolupament de les competències comunicatives.

Menjador

- El monitoratge de menjador forma un grup important de la comunitat educativa i d'acord amb les exigències de la seva tasca, ha de tenir el coneixement adequat de la llengua catalana per tal d'utilitzar-la normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge de tota l'Educació Infantil i Primària.
- El monitoratge tindrà cura de la qualitat de la llengua, tant a nivell oral com escrita, a l'hora de comunicar-se amb l'alumnat o fer comunicacions als pares utilitzant la terminologia específica que sigui adequada a cada àmbit d'ús lingüístic per tal de ser transmissor/a del model d'ús per a l'alumnat. Així mateix, participarà activament en les campanyes que l'escola promogui per a la normalització lingüística.

8.10 CRITERIS METODOLÒGICS

Per donar homogeneïtat a la línia pedagògica, el centre procurarà unificar criteris metodològics, ajuntar esforços i portar una determinada línia d'actuació comuna.

En l'aspecte instructiu, s'adoptaran sistemes actius que impliquin la participació dels alumnes en el procés d'aprenentatge: projectes, treballs d'investigació, grups cooperatius... Es fomentarà en l'alumnat una actitud curiosa, crítica i investigadora que esdevingui la base de la seva formació i adquisició dels aprenentatges.

Es donarà prioritat a les estratègies i sistemes pedagògics que estiguin en la línia d'un aprenentatge competencial utilitzant les TIC.

El professorat tindrà un coneixement adequat de les estratègies necessàries per a desenvolupar amb èxit aquestes metodologies comunicatives, participant, si cal, en activitats de formació permanent.

En l'aprenentatge de les llengües, el professorat dissenyarà diverses estratègies: treball per espais, treball cooperatiu, corners, racons, teatre, padrins de lectura, carpeta viatgera, revista Sarroca News, ràdio, biblioteca d'aula i d'escola, treballs monogràfics, projectes, etc.

8.11 CRITERIS D'AVUACIÓ DEL PROJECTE

El centre farà un seguiment i una avaluació de la situació lingüística pel que fa a l'ús de la llengua catalana mitjançant l'observació directa i contínua en tots els àmbits.

Pel que fa als resultats obtinguts dels objectius fixats en la programació anual, així com els resultats obtinguts en l'activitat docent, constaran en la Memòria Anual. En aquest sentit, l'assoliment dels objectius del projecte lingüístic fixats en el Pla Anual, seran avaluats en cicles i/o en claustre per tot el professorat.

Amb aquesta finalitat, l'escola cercarà recursos i estratègies que determinin la realitat lingüística de l'alumnat; així mateix, recursos i estratègies per millorar-la.

Aquest PLC es revisarà periòdicament, en funció dels resultats de les avaluacions realitzades i de les necessitats que vagin sorgint.

9. PLA TAC

9.1 INTRODUCCIÓ

El Pla TAC és una eina de reflexió sobre on estem i cap a on volem anar en relació a les TAC a l'escola.

Aquest Pla TAC es va iniciar el curs 2016-17 per afavorir el tractament de les TIC en el nostre centre.

Les línies principals d'aquest Pla TAC són:

Aconseguir que els alumnes, al llarg de la seva escolaritat, adquireixin una bona competència digital.

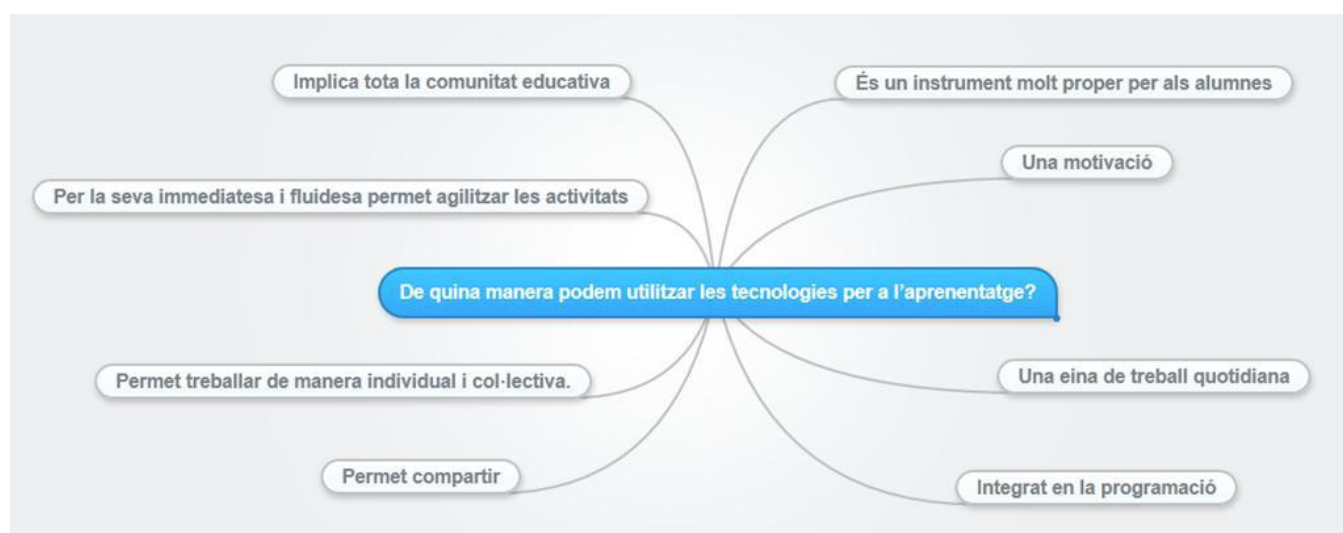
Amb el Pla TAC volem incidir en una millora dels resultats escolars del nostre alumnat, així com millorar la competència professional del professorat, aconseguint una optimització dels recursos tecnològics disponibles al centre.

En aquest Pla TAC recollim les característiques actuals del nostre centre en relació a les TAC i els objectius que ens proposem per avançar els propers cursos.

El procés d'elaboració ha estat el següent:

A la Comissió TAC hem elaborat aquest document durant el curs 2017-18.

El present Pla es revisarà i actualitzarà sempre que es cregui necessari.

9.2 OBJECTIUS I INDICADORS

Objectiu general	Objectius específics	Indicadors
1. Definir i planificar els àmbits d'actuació i les línies generals de planificació de les tecnologies en el centre.	<p>1.1. Revisar els documents de gestió del centre per incloure les estratègies d'ús de les tecnologies.</p> <p>1.2. Establir els criteris necessaris per tal que les tecnologies estiguin definides a la PGA.</p> <p>1.3. Crear la comissió TAC</p> <p>1.4. Establir l'àmbit d'actuació de la comissió TAC.</p> <p>1.5. Revisar la seqüenciació de la competència digital a les àrees curriculars.</p>	<p>1.1.1 Revisió dels documents del centre i inclusió, si cal, de les estratègies d'ús de les tecnologies.</p> <p>1.2.1. Existència de criteris clars respecte a la inclusió de les tecnologies en la PGA.</p> <p>1.3.1. Concreció dels membres que han de formar la comissió TAC.</p> <p>1.4.1. Concreció de les diferents àrees d'actuació de la comissió TAC.</p> <p>1.5.1. Existència d'una seqüenciació de la competència digital al llarg dels nivells educatius.</p>

Objectiu general	Objectius específics	Indicadors
2. Fixar els serveis digitals del centre, promoure i facilitar la participació de la comunitat educativa en el seu ús i fer-ne el seguiment.	<p>2.1. Fer ús del correu electrònic per a la comunicació interna (professorat) i externa (famílies, administració i serveis externs).</p> <p>2.2. Mantenir actualitzada</p>	<p>2.1.1. Comunicació interna majoritàriament via correu electrònic.</p> <p>2.1.2. Comunicació amb les famílies majoritàriament via correu electrònic.</p> <p>2.1.3. Comunicació externa del centre majoritàriament via correu electrònic.</p>

<p>3. Definir les aplicacions metodològiques de les tecnologies en el centre, afavorir el seu ús i vetllar per la seva presència a totes les àrees curriculars.</p>	<p>la pàgina web del centre.</p> <p>3.1. Assegurar la presència de l'aplicació metodològica de les tecnologies a les programacions didàctiques de les diferents àrees curriculars.</p>	<p>2.2.1. Actualització freqüent de la web del centre.</p> <p>3.1.1. Consens d'un model de programació didàctica que reflecteixi l'ús metodològic de les tecnologies.</p> <p>3.1.2. Recull d'activitats realitzades a l'aula, mitjançant recursos TAC, a les diferents àrees.</p>
Objectiu general	Objectius específics	Indicadors
<p>4. Detectar les necessitats de recursos i gestionar eficaçment els existents quant a ús i manteniment.</p> <p>5. Gestionar l'organització d'espais, recursos i agrupaments per tal d'afavorir l'ús de les tecnologies en el centre en les condicions més adients.</p> <p>5. Vetllar per un ús de les TAC de forma segura.</p>	<p>4.1. Recollir les noves necessitats de recursos i valorar-ne la seva viabilitat.</p> <p>5.1. Establir els condicionants de l'horari del centre que facilitin l'ús de les tecnologies.</p> <p>5.2. Assegurar el correcte manteniment de les instal·lacions compartides.</p> <p>6.1. Definir les normes d'ús d'internet i establir mesures de filtratge de continguts.</p>	<p>4.1.1. Existència d'un model de recollida de demanda de necessitats.</p> <p>4.1.2. Existència de criteris clars respecte de la incorporació de nous recursos al centre.</p> <p>5.1.1. Els criteris de confecció d'horaris contemplen estratègies que permetin un ús òptim de les TIC.</p> <p>5.2.1. Gestió ràpida de la resolució d'incidències.</p> <p>6.1.1. Existència de normes d'ús d'internet al centre i conegudes pel professorat i alumnat.</p>

Objectiu general	Objectius específics	Indicadors
7.Potenciar la formació del professorat i promoure el treball en xarxa dins i fora del centre.	7.1.Donar a conèixer a la comunitat educativa les activitats realitzades al centre.	7.1.1.Difusió a la web del centre les activitats generades pel professorat.
8.Assegurar la inclusió digital a tot l'alumnat.	8.1.Identificar els recursos necessaris per assegurar l'accessibilitat de l'alumnat.	8.1.1.Llistat de necessitats específiques pel que fa a l'accés a la tecnologia.

9.3 COMISSIÓ TAC DEL CENTRE

Està composta per un membre de cada cicle, la coordinadora d'informàtica i un membre de l'equip directiu.

S'encarregarà de:

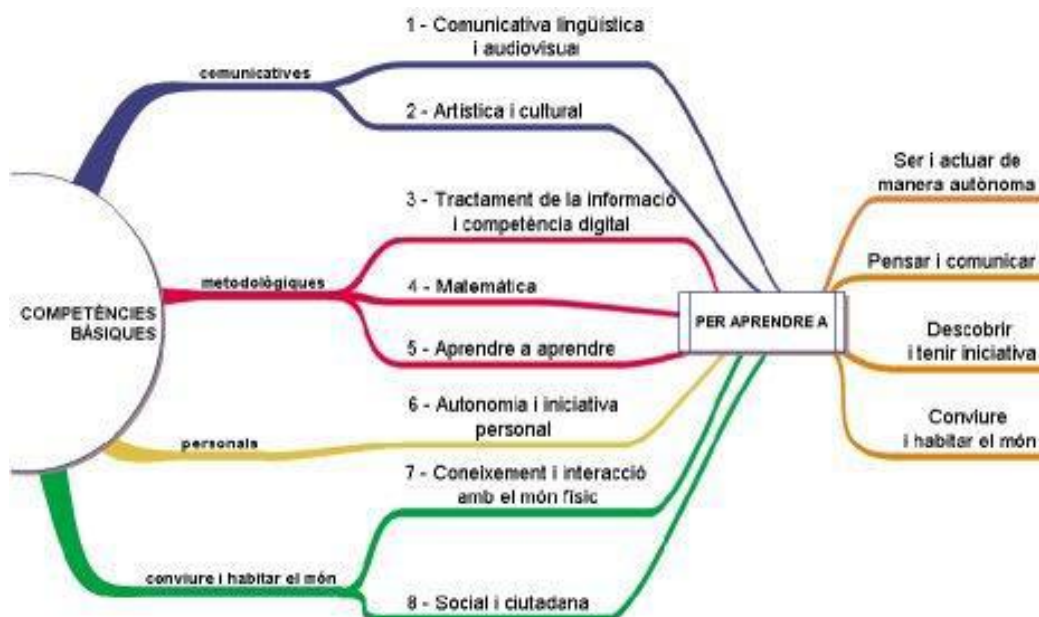
- Promoure, concretar i desplegar el pla TAC i fer-ne el seguiment en el marc del projecte educatiu de centre.
- Coordinar la integració de les TAC en les programacions curriculars.
- Vetllar pel desplegament curricular de la competència digital de l'alumne.
- Promoure l'ús de les TAC en la pràctica educativa a l'aula.
- Vetllar per l'optimització de l'ús dels recursos tecnològics del centre.
- Vetllar per l'aplicació de mesures de protecció de continguts inadequats en l'accés a Internet, tant dels equipaments del centre com dels personals dels alumnes.
- Establir el sistema de comunicació digital del centre amb les famílies i vetllar perquè es compleixi.
- Vetllar per l'aplicació de les polítiques de privacitat i seguretat de les dades i les infraestructures digitals del centre educatiu.
- Planificar les compres i/o petició del material informàtic necessari i fer un resum de les comandes i gestions realitzades al llarg del curs.

9.4 LES TAC EN EL DESENVOLUPAMENT CURRICULAR

L'alumnat és el centre del Projecte Educatiu i del Pla TAC del centre. Considerem l'escola un espai on tota la comunitat, especialment alumnes i mestres, som aprenents.

Volem utilitzar la tecnologia per ajudar als alumnes a millorar les seves competències en els aprenentatges. L'ampli ventall de recursos i eines tecnològiques que tenim al nostre abast ens ofereix grans possibilitats pedagògiques. Cal que a l'escola guiem els alumnes a fer un bon ús de les tecnologies per aprendre.

Seguint les orientacions per assolir les competències bàsiques, ens centrem en la Competència metodològica "Tractament de la informació i competència digital":

Procedència del mapa: Les competències bàsiques en el currículum

Els materials pedagògics digitals ofereixen avantatges per a l'aprenentatge com interactuar amb els continguts, desenvolupar la iniciativa, aprendre a partir de les errades, fomentar l'aprenentatge cooperatiu, facilitar l'accés a informacions multimèdia, ajudar a entendre nous conceptes mitjançant simulacions, oferir la possibilitat de compartir els treballs... També possibiliten que el mestre millori la seva eficàcia docent, faci un seguiment més individualitzat de cada alumne i ajuden a atendre millor la diversitat d'alumnes. Pretenem que a l'escola les TAC estiguin integrades de manera habitual en el treball quotidià.

Abans de veure les actuacions que farem a la nostra escola cal tenir present quines són les competències que el Departament explicita i la dimensió a la que pertany.

Les dimensions són:

1. **Instruments i aplicacions** sobre el coneixement i l'ús de diversos dispositius digitals. Cal conèixer el seu funcionament i la seva utilitat per tal de ser capaç d'utilitzar-los i de triar els dispositius que s'ajustin millor a les necessitats que tingui l'estudiant en un moment donat.
2. **Tractament de la informació i organització dels entorns digitals de treball i d'aprenentatge.** Significa l'accés a la informació i el procés necessari per transformar-la en coneixement, és a dir, utilitzar diferents eines i dispositius per organitzar aquesta informació, analitzar-la, establir relacions, sintetitzar-la i compartir-la.
3. **Comunicació interpersonal i col·laboració.** L'estudiant ha de conèixer les possibilitats de treball col·laboratiu que les eines digitals li ofereixen i també les diferents formes de participació en què es pot donar aquest treball.
4. **Hàbits, civisme i identitat digital.** Cal també desenvolupar les actituds crítiques i reflexives, de saber valorar la informació a què l'alumne té accés, així com conèixer i utilitzar normes de reconeixement i de publicació dels

materials que es troben a la xarxa. Els aspectes ètics i de seguretat implicats en l'ús d'internet tindran també cabuda en aquesta dimensió.

Aprendre sobre la tecnologia

- C1.** Seleccionar, utilitzar i programar dispositius digitals i les seves funcionalitats d'acord amb les tasques a realitzar.
- C2.** Utilitzar les funcions bàsiques de les aplicacions d'edició de textos, tractament de dades numèriques i presentacions multimèdia.
- C3.** Utilitzar programes i aplicacions de creació de dibuix i edició d'imatge fixa, so i imatge en moviment.

DIMENSIÓ INSTRUMENTS I APLICACIONS

Aprendre amb la tecnologia

- C4.** Cercar, contrastar i seleccionar informació digital tot considerant diverses fonts i entorns digitals.
- C5.** Construir nou coneixement personal mitjançant estratègies de tractament de la informació amb el suport d'aplicacions digitals.
- C6.** Organitzar i emprar els propis entorns personals digitals de treball i d'aprenentatge.

DIMENSIÓ TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I ORGANITZACIÓ DELS ENTORNS DE TREBALL I D'APRENTATGE

- C7.** Realitzar comunicacions interpersonals virtuals i publicacions digitals.
- C8.** Realitzar activitats en grup utilitzant eines i entorns virtuals de treball col·laboratiu.

DIMENSIÓ COMUNICACIÓ INTERPERSONAL I COL·LABORACIÓ

Aprendre amb i sobre la tecnologia

- C9.** Desenvolupar hàbits d'ús saludable de la Tecnologia.
- C10.** Actuar de forma crítica, prudent i responsable en l'ús de les TIC, considerant aspectes ètics, legals, de seguretat, de sostenibilitat i identitat digital.

DIMENSIÓ HÀBITS, CIVISME I IDENTITAT DIGITAL

CONTINGUTS EDUCACIÓ INFANTIL

EDITOR DE TEXT: WORD (Introducció)	<p>P5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Conèixer i utilitzar el teclat: <ul style="list-style-type: none"> • col·locació de les mans per escriure amb el teclat • barra d'espai • intro • esborrar • tecla de majúscula. - Saber utilitzar les icones del processador de textos Word: <ul style="list-style-type: none"> • tipus de lletra • mida i color • seleccionar i moure's pel text amb el ratolí.
EDITOR GRÀFIC: PAINT I KID PIX	<p>P4: - Paint: Iniciació.</p> <p>P5: - Paint: Iniciació. Utilitzar la barra d'eines per poder dibuixar i pintar.</p> <p>- Kid Pix: Utilitzar la barra d'eines per poder dibuixar i pintar.</p>
PROGRAMARI EDUCATIU	<ul style="list-style-type: none"> - Jclic - Cd-Rom - Jocs interactius. - Edu 365 - La motxilla
GESTIÓ DE FITXERS	<ul style="list-style-type: none"> - Usar el ratolí per assenyalar i fer clic. - Iniciar i tancar programes (Clic, word, kid Pix,...) - Reconèixer els elements (ratolí, pantalla i teclat)
WEB ESCOLA	<ul style="list-style-type: none"> - Accedir i visualitzar la web de l'escola amb l'ajut de la mestra.

CONTINGUTS CICLE INICIAL

EDITOR DE TEXT: WORD	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer i utilitzar el teclat: <ul style="list-style-type: none"> • col·locació de les mans per escriure amb el teclat • barra d'espai • intro • esborrar • tecla de majúscula • escape • apòstrof. - Fer un espai darrera dels signes de puntuació (punt, coma, dos punts...) - Saber utilitzar les icones del processador de textos Word: <ul style="list-style-type: none"> • Document nou • Obrir un document • Tancar un document. • Veure una pàgina • Zoom • Tipus de lletra i color • Alineació - Seleccionar un text arrossegant el ratolí. - Situar-se dins d'un text amb el teclat i el ratolí.
EDITOR GRÀFIC: PAINT I KID PIX	<ul style="list-style-type: none"> - Utilitzar les formes geomètriques del programa Kid Pix o Paint (la línia, la paleta, aerosol, etc.) - Elaborar dibuixos utilitzant el Kid Pix o el Paint - Saber seleccionar una part d'un dibuix o un dibuix sencer.
CERCA I COMUNICACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Accedir al portal Edu365 i a l'opció Primària. - Accedir a la informació que es trobi en suport CD-Rom. - Iniciació a cercar informació i imatges al Google.

PROGRAMARI EDUCATIU	<ul style="list-style-type: none"> - Jcllc - Cd-Rom - Jocs interactius. - Edu 365 - La motxilla - Etc.
GESTIÓ DE FITXERS	<ul style="list-style-type: none"> - Usar el ratolí per assenyalar i fer clic. - Iniciar i tancar programes (Clic, word, kid Pix,...) - Crear un nou document. - Anomenar i desar un document amb l'ajut del/la professor/a a la seva carpeta. - Recuperar un document amb l'ajut del/a mestre/a.
WEB	<ul style="list-style-type: none"> - Accedir i visualitzar la web de l'escola amb l'ajut de la mestra.

CONTINGUTS CICLE MITJÀ

EDITOR DE TEXT: WORD	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer i utilitzar el teclat: <ul style="list-style-type: none"> • col·locació de les mans per escriure amb el teclat • barra d'espai • intro • esborrar • tecla de majúscula • escape • apòstrof. • l'accent - Fer un espai darrera dels signes de puntuació (punt, coma, dos punts...). - Saber utilitzar les icones del processador de textos Word: <ul style="list-style-type: none"> • Document nou • Obrir un document • Tancar un document. • Veure una pàgina • Zoom • Tipus de lletra i color • Alineació • Guardar un document - Seleccionar un text arrossegant el ratolí. - Situar-se dins d'un text amb el teclat i el ratolí. - Insertar una imatge
EDITOR GRÀFIC: PAINT I KID PIX	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborar un dibuix utilitzant les diferents opcions de la barra d'icones i la barra de menús del Paint i del Kid Pix. - Inserir un dibuix o una imatge des del Paint o Kid Pix al Word.
CERCA I COMUNICACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Recerca d'informació i imatges al Google. - Usar el navegador per a accedir a pàgines web coneixent l'adreça.

	<ul style="list-style-type: none"> - Cercar informació d'una pàgina web i traslladar-la a un document. - Cercar informació en una enciclopèdia electrònica per exemple la Viquipèdia i el DIDAC. - Imprimir una pàgina web.
PROGRAMARI EDUCATIU	<ul style="list-style-type: none"> - Jclíc - Cd-Rom - Jocs interactius. - Edu 365 - La motxilla - Calculadora - Vedoque.com (Mecanografia) - Etc.
GESTIÓ DE FITXERS	<ul style="list-style-type: none"> - Icona, carpeta, drecera. - Botons i finestres - Obrir i tancar ordinadors. - Crear una carpeta. - Desar i recuperar un document sense l'ajut del mestre. - Recuperar un document de la seva carpeta.
WEB ESCOLA	<ul style="list-style-type: none"> - Accedir i visualitzar la web de l'escola amb l'ajut de la mestra.

CONTINGUTS CICLE SUPERIOR

**EDITOR DE TEXT:
WORD**

- Conèixer i utilitzar el teclat:
  - col·locació de les mans per escriure amb el teclat
  - barra d'espai
  - intro
  - esborrar
  - tecla de majúscula
  - escape
  - apòstrof.
  - l'accent
  - suprimir
  - rePag i AvPag
  - fletxes de desplaçament
  - inici i fi
  - signes de puntuació i signes superiors del teclat.
- Fer un espai darrera dels signes de puntuació (punt, coma, dos punts...)
- Saber utilitzar les icones del processador de textos Word:
  - Document nou
  - Obrir un document
  - Tancar un document.
  - Veure una pàgina
  - Guardar un document
  - Imprimir un document
  - Zoom
  - Tipus de lletra i color
  - Alineació

	<ul style="list-style-type: none"> - Seleccionar un text arrossegant el ratolí. - Situar-se dins d'un text amb el teclat i el ratolí. - Insertar una imatge (Escàner, internet, Predisenyades, Carpetes T:/,Paint, Kid Pix...) - Configurar pàgina vertical i horitzontal. - Text: <ul style="list-style-type: none"> - seleccionar text - retallar, copiar i enganxar - crear taules - fer gràfiques - eina de dibuix del word - wordArt - quadres de text. - Elaborar un document multimèdia amb el Word (insertant un arxiu de so o un enllaç hipertext.)
EDITOR GRÀFIC: PAINT I EDITOR DE VÍDEO	<ul style="list-style-type: none"> - Crear tot tipus d'imatges: des del Paint - Crear i elaborar un treball utilitzant editors de textos gràfics. (Postal, calendari, tapes, còmic...) - Elaborar un vídeo senzill fent servir un editor de vídeo.
POWER POINT CERCA I COMUNICACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborar una presentació amb diapositives - Usar un cercador. - Crear una llista de preferits. - Fer captures de text i gràfics amb l'opció copia i enganxa. - Ser capaços d'usar les emoticones de forma apropiada. - Usar el navegador per a accedir a pàgines web coneixent l'adreça. - Cercar informació d'una pàgina web i traslladar-la a un document. - Cercar informació en una enciclopèdia electrònica per exemple la Viquipèdia i el DIDAC. - Imprimir una pàgina web.

	<ul style="list-style-type: none"> - Crear un correu electrònic per a cada classe per tal de comunicar-se i aprendre com funciona.
PROGRAMARI EDUCATIU	<ul style="list-style-type: none"> - Jclíc - Cd-Rom - Jocs interactius. - Edu 365 - La motxilla - Calculadora - Vedoque.com (Mecanografia) - Etc.
GESTIÓ DE FITXERS	<ul style="list-style-type: none"> - Icona, carpeta, drecera. - Botons i finestres - Crear una carpeta. - Anomenar, desar i recuperar els seus documents sense l'ajut del mestre. - Organitzar-se la seva carpeta amb subcarpetes on col·locar els seus documents i/o fitxers. - La barra de tasques, el menú inici i l'explorador de Windows.
FULL DE CÀLCUL: EXCEL	<ul style="list-style-type: none"> - Iniciació
WEB ESCOLA	<ul style="list-style-type: none"> - Crear missatges a la pàgina web amb l'ajuda del mestre quan sigui necessari.

9.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS INFORMÀTICS

Les dotacions del catàleg del departament han contribuït a millorar la nostra infraestructura informàtica. Al nostre centre també destinem recursos econòmics propis en l'adquisició d'equipaments informàtics: ordinadors, canons... Els darrers anys l'escola està realitzant un esforç econòmic important per disposar dels equipaments adequats, mitjançant les aportacions de l'AMPA i del propi centre.

Disposem de les següents infraestructures:

- Aula d'informàtica: amb 18 ordinadors, un portàtil pel mestre i un servidor Linkat
- 2 portàtils sala professors
- Direcció: 2 ordinadors i 3 portàtils
- Biblioteca: 4 ordinadors
- 1 o 2 ordinadors per cada classe
- Carro de portàtils: 8 netbooks i 5 portàtils
- Videoprojectors a totes les aules
- 14 PDI : 4 a EI, 2 a CI, 4 a CM i 4 a CS
- Xarxa del projecte Heura (amb Wifi docent i eduroam)
- 5 càmeres de fotografiar, càmera de vídeo i 3 equips de so.
- 6 tablets
- 2 fotocopiadores del Departament i 2 de l'escola

Som conscients de l'elevat cost que representa digitalitzar una escola, tant per al propi centre com per l'administració, però el nostre objectiu és anar millorant i ampliant aquests recursos.

10 – PROJECTES TRANSVERSALS

10.1 Projecte Esportiu de Centre

1- INTRODUCCIÓ

L'objectiu que perseguim amb aquest projecte és que el centre, més enllà de la jornada lectiva, sigui capaç d'oferir al seu alumnat i a les famílies una oferta esportiva més completa, per a utilitzar d'una manera educativa i saludable el seu temps lliure.

Es fa cada vegada més necessari estendre les activitats i els serveis educatius complementaris, a fi de donar resposta al desig de les famílies d'atorgar una formació més àmplia als seus fills i filles, complementant l'educació reglada amb un altre tipus d'activitats que tenen un caràcter marcadament lúdic i d'utilització educativa i saludable del temps d'oci.

Considerem què en implantar en el nostre centre la **pràctica de l'esport**, ens permet completar el procés educatiu del nostre alumnat, treballant les virtuts educatives que aporta la pràctica de l'esport per al desenvolupament personal (esforç, coeducació, disciplina, dedicació, sacrifici, solidaritat, etc.) i al mateix temps introduir hàbits de vida saludable.

Considerem que l'activitat esportiva, ha de formar part de la vida quotidiana de les persones pel seu caràcter educatiu, la transversalitat de la seva essència, l'oci actiu, la recreació i la millora de la salut i el benestar social que pot aportar. L'esport ha de fomentar l'autonomia personal, ha de ser per a tots i totes, sense discriminació, i ha d'ensenyar a utilitzar un temps d'oci.

D'altra banda, considerem preocupant el nivell de sedentarisme que s'està instal·lant en els infants. I que com ja hem detectat en masses casos, utilitzen el temps lliure a les tardes en veure la televisió, jugar amb videoconsoles o connectats a Internet. Aquest sedentarisme està desembocant en un alt nivell de falta d'activitat física i arribant en alguns casos fins i tot a provocar l'obesitat. Volem preparar el nostre alumnat a afrontar el futur amb una educació més completa i integradora de l'activitat física, que permeti l'acció i la reflexió, que eduqui en valors individuals i socials, que busqui la funcionalitat i l'aprenentatge significatiu.

2- RELACIONS DEL PEC AMB EL PESC

El projecte esportiu de centre ha de presentar-se com un element de coherència entre totes les línies d'actuació del centre escolar que repercuteixen en l'activitat física i esportiva de l'alumnat, per aquest motiu el projecte esportiu de centre té una relació directa amb els documents oficials de la nostra escola. Dins dels objectius del centre definits al PEC destaquem el que diu: "valorar la importància de la higiene i de la salut, tot fomentant hàbits saludables en l'alumnat".

Amb la finalitat d'adreçar aquesta situació, cal elaborar aquest projecte esportiu de centre, per tal de tenir un instrument dinàmic i amb projecció de futur, que garanteixin totes activitats esportives a l'escola dintre i fora de l'horari lectiu.

3. DIAGNOSI INICIAL

3.1. Població a la que va dirigida:

Les activitats regulades en aquest Projecte Esportiu de Centre van dirigides a tots els alumnes de l'escola, des de P3 fins a sisè.

Pot ser que en alguna activitat d'horari extraescolar, que sigui oberta a tot el públic, també se'n puguin beneficiar nens i nenes que no estan escolaritzats en el nostre centre.

3.2. Recursos humans:

En l'actualitat l'escola disposa de dos mestres especialistes d'Educació Física, que imparteixen la respectiva àrea en horari escolar i organitzen les diferents activitats físiques que l'escola és directament responsable.

Dins de l'oferta d'activitat física d'extraescolar hi ha l'escola esportiva del municipi, gestionada pel Consell Esportiu, el qual hi posa els recursos humans necessaris.

3.3. Equipament esportiu i material:

L'escola disposa de diversos espais que utilitza per la pràctica esportiva:

- Gimnàs de l'escola, es realitza la psicomotricitat d'Educació Infantil i algunes activitats de l'Escola Esportiva, també es fa servir per activitats esportives

d'adults. L'Escola Bressol fa servir el gimnàs per fer les sessions de psicomotricitat.

- El pati de l'escola, disposa d'una pista poliesportiva, s'utilitza, a més de l'esbarjo, per fer els campionats interns d'esport, a més, si cal, s'utilitza per fer sessions de psicomotricitat i Educació Física.
- Pavelló municipal, està annex a l'escola i el fem servir per fer totes les sessions d'Educació Física de l'etapa d'Educació Primària. Moltes vegades l'ús és compartit amb l'Institut.
- Camp de futbol, també està annexa a l'escola, i l'utilitzem en alguna sessió d'Educació Física de Primària.

3.4. Relació amb l'entorn:

Tenim relació amb l'Ajuntament, que ens cedeix el pavelló i que, a la vegada, utilitza les instal·lacions del gimnàs de l'escola i la pista poliesportiva per altres activitats esportives.

Amb les entitats esportives del municipi tenim relacions puntuals de col·laboració, com ara repartir circulars o ajudar a la seva promoció.

També tenim relació amb l'Institut de Secundària Alt Foix, ja que compartim espais i material d'Educació Física.

3.5 Anàlisi de l'oferta actual:

En l'actualitat la oferta d'activitats extraescolars esportives per part de l'Escola Esportiva són les següents:

- Psicomotricitat, nens i nenes de P3 i P4. Seguit de jocs i propostes per tal d'exercir patrons motrius de l'infant en el seu desenvolupament.
- Bàsquet benjamí i aleví: nens i nenes de tercer a sisè.
- Volei benjamí/aleví.
- Patinatge: iniciació al patinatge, de pàrvuls 5 anys fins a sisè.
- Hapkido taekwon-do (defensa personal), a partir de pàrvuls 5 anys.
- Rítmica: de pàrvuls 5 anys fins a sisè.

4. OBJECTIUS DEL PROJECTE ESPORTIU DE CENTRE

Els objectius generals del projecte els podem concretar en els següents:

1. Articular les activitats esportives de forma eminentment pràctica i vivencial.
2. Organitzar competicions internes que afavoreixin la pràctica d'activitat física i la relació entre alumnes de diferents nivells o cicles, per a complementar un model d'educació integral.
3. Potenciar a través de l'activitat esportiva la projecció del centre a l'entorn.
4. Desenvolupar la pràctica de l'esport com a recreació, com a recurs per a ocupar el temps de lleure i com a complement fonamental de la formació integral de l'alumnat.
5. Fomentar entre l'alumnat l'adquisició d'hàbits permanents d'activitat física i esportiva, com a element per al seu desenvolupament personal i social.
6. Augmentar el desenvolupament motriu, cognitiu i afectiu de l'alumnat.
7. Realitzar activitats físicoesportives de manera voluntària per cobrir part del temps d'oci de manera activa, lúdica i divertida.
8. Ser un element dinamitzador per a la integració dels col·lectius desfavorits, a nivell físic, social i econòmic.
9. Fer de la pràctica esportiva un instrument per a l'adquisició de valors com ara la solidaritat, la col·laboració, el diàleg, el respecte, la no discriminació, la igualtat, l'esportivitat i el joc net.
10. Afavorir la utilització de les instal·lacions esportives escolars en horari no lectiu per part del conjunt de la comunitat educativa.
11. Potenciar l'esperit cooperatiu, tant en els esports individuals com els esports col·lectius.

5. ORGANITZACIÓ DE LES ACTIVITATS FÍSICO-ESPORTIVES DEL CENTRE

5.1 Característiques de les activitats

Les activitats dins de l'horari lectiu estant organitzades des de l'àrea d'Educació Física del centre, la majoria són activitats obligatòries i estant en coherència amb el desenvolupament curricular de l'àrea.

Hi ha una sèrie d'activitats físico-esportives organitzades des de l'àrea d'Educació Física, però la participació és voluntària com ara les lligues internes esportives, la participació de la festa de l'esport..., aquestes estan organitzades fora de l'horari lectiu.

Finalment, hi ha una sèrie d'activitats que l'escola no les organitza directament, l'organització depèn de l'Escola Esportiva Municipal, però l'escola hi col·labora, cedint espais, repartint informacions, coordinant-ho amb els monitors...

Totes les activitats són obertes a tothom, i es prioritza la participació i el gust per l'activitat física per sobre de la valoració de resultats o, fins i tot, de la tecnificació esportiva.

5.2 Horari de les activitats

Hi ha quatre tipus d'activitats cadascuna té el seu horari:

- Activitats curriculars: organitzades dins de l'horari lectiu.
- Activitats internes: organitzades dins de l'hora d'esbarjo (de 11 a 11'30).
- Activitats extraescolars: horari extraescolar a partir de les 16'30.
- Activitats puntuals: organitzades el cap de setmana o fora de l'horari lectiu.

5.3 Coordinació i planificació de les activitats

Les activitats organitzades directament des de l'àrea d'Educació Física es coordinen i planifiquen pels dos mestres especialistes de l'àrea.

Les altres activitats en que el centre participa i estant organitzades per entitats/institucions externes, el centre s'encarrega de divulgar i promocionar la participació dels alumnes de l'escola.

6. LA COORDINACIÓ ESPORTIVA DEL CENTRE ESCOLAR

6.1 Justificació de la coordinació

- Impulsar, gestionar i organitzar les activitats esportives en horari no lectiu.
- Promoure la col·laboració entre els diferents col·lectius de la comunitat educativa: alumnat, personal docent i famílies.

- Garantir la cobertura de la responsabilitat civil i l'assegurança esportiva als seu membres.

6.2 Funcions del coordinador

- Elaborar, organitzar i fer el seguiment del programa d'activitats esportives en horari no lectiu.
- Elaborar el projecte esportiu de centre.
- Garantir el lligam entre el projecte esportiu i el projecte educatiu del centre.
- Constituir i participar activament en la gestió de la Secció Esportiva, formant part, en la majoria dels casos, de la Junta Directiva.
- Tramitar les assegurances dels participants i dels dinamitzadors/es.
- Emplenar l'informe - memòria anual del PCEE.

7. CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE LES ACTIVITATS ESPORTIVES EXTRAESCOLARS

En la organització de les activitats extraescolars s'ha tingut en compte què:

- Han de servir per a desenvolupar la personalitat integral dels infants i per tant, han de ser els subjectes fonamentals que s'han de tenir en compte a l'hora d'organitzar-les.
- Estaran dirigides a complementar l'horari lectiu. Seran específicament lúdiques, formatives i de foment de les relacions interpersonals entre els infants de diverses edats en un marc diferenciat de l'estrictament acadèmic.
- Seran voluntàries i obertes a tot l'alumnat del centre.
- Tindran un respecte absolut a la línia pedagògica de l'escola, les directrius del Consell Escolar i els criteris pedagògics del Claustre.
- Potenciar l'obertura del centre al seu entorn socio-cultural.
- Fomenten l'adquisició d'hàbits actius durant el temps lliure.

Definició horària

Les activitats extraescolars no s'han de considerar com una perllongació de la jornada escolar. La definició horària ha de permetre la viabilitat del projecte.

Pensem que si es vol garantir la qualitat de les activitats que es facin, l'horari no s'ha d'orientar cap a l'ocupació del temps dels infants en funció de la jornada laboral de pares i mares, sinó a assegurar que els infants assoleixin els objectius marcats en la introducció.

En conseqüència la franja horària serà la següent:

TARDA de 16:30 a 18:00 h.

Estructura de les sessions

Al finalitzar la jornada lectiva els monitors recolliran els alumnes de cada activitat i els agrupen per berenar i després es dividiran segons les activitats. Les activitats tenen una durada d'una hora i al finalitzar cada monitor repartirà els seus alumnes als pares.

Pautes de seguretat

Tots els nens que realitzen activitats extraescolars tenen una assegurança realitzada a través del Consell Esportiu de l'Alt Penedès.

8.LES ACTIVITATS RELACIONADES AMB EL PROJECTE ESPORTIU

ACTIVITAT	TEMPORITZACIÓ	ORGANITZACIÓ
Campionat de bàsquet	De novembre a febrer, hores de patí.	Escola
Finals del campionat de bàsquet	Festa de l'esport (16 de juny)	Escola
Campionat de futbol sala	De març a juny, hores de patí	Escola
Finals del campionat de futbol sala	Festa de l'esport (16 de juny)	Escola

Caminada dia de l'activitat física	3 de maig	Escola
Circuit de bicicleta	Festa de l'esport (16 de juny)	Escola
Circuit de psicomotricitat	Festa de l'esport (16 de juny)	Escola
Psicomotricitat extraescolar	D'octubre a juny, dimecres tarda	Consell Esportiu de l'Alt Penedès
Bàsquet benjamí i aleví	D'octubre a juny, dijous tarda	Consell Esportiu de l'Alt Penedès
Volei benjamí i aleví	D'octubre a juny, dimarts, dimecres i divendres tarda	Consell Esportiu de l'Alt Penedès
Patinatge	D'octubre a juny, dimarts tarda	Consell Esportiu de l'Alt Penedès
Gimnàstica rítmica	D'octubre a juny, dilluns i divendres tarda	Consell Esportiu de l'Alt Penedès
Trobada extraesportiva	26 d'abril	Consell Esportiu de l'Alt Penedès

8. ESTRATÈGIES PER L'ADQUISICIÓ D'HÀBITS SALUDABLES COM COMPLEMENT DE LA PRÀCTICA ESPORTIVA

Al nostre centre educatiu inclou estratègies dirigides a difondre hàbits/estils de vida saludables com a valors afegits als implícits aconseguits mitjançant l'activitat física.

Algunes de les mesures utilitzades per aconseguir aquests objectiu són:

- Una alimentació equilibrada al menjador escolar amb un control per part d'un dietista.
- Participar en la campanya de consum de fruita a les escoles. Repartim fruita entre l'alumnat tres dies de cada mes.

- Fer present a les diferents aules i/o passadissos informació sobre els hàbits posturals i alimentaris correctes.
- Recomanar el transport ecològic i dinàmic (a peu, en bicicleta, amb patins, ...)
- Tenim un manual de primers auxilis per a primeres actuacions situat al costat de la farmaciola de l'escola.
- Tenim una farmaciola mòbil per poder portar-la a les sortides o en les lesions que es produeixen en espais oberts, fora de l'edifici escolar.
- Es vetlla per l'ús adequat de les motxilles i s'informa de la forma més correcta de portar-les.

10-AVALUACIÓ. MEMÒRIA ANUAL

Indicadors per l'avaluació del PESc:

- Si s'han portat a terme totes les activitats proposades.
- Grau de participació i satisfacció dels alumnes.
- Percentatge de participació i satisfacció de tota la comunitat educativa.
- Espais de joc, material, equipaments, instal·lacions...
- Relació de la qualitat de l'activitat amb el cost econòmic d'aquesta.

10.2 L'hort escolar

1- Introducció

Fa uns anys des de l'escola s'havia plantejat l'opció de crear un hort escolar en línia amb el Projecte Educatiu de Centre que aposta per una metodologia significativa i funcional. Actualment, s'han donat una sèrie de condicionants que han possibilitat dur a terme aquest projecte.

Recentment l'Ajuntament de Sant Martí Sarroca ens ha condicionat un espai idoni, dins del pati de l'escola, que reuneix les característiques que considerem adequades per instal·lar-hi un hort escolar.

La creació de l'hort escolar pretén sensibilitzar a l'alumnat en l'educació medi ambiental i en el procés interdisciplinari que cal preparar per comprendre les interrelacions dels éssers humans entre sí i amb la natura, emmarcant-t'ho tot dins d'un projecte educatiu global.

Aquest procés ha de propiciar l'adquisició d'uns coneixements i criteris i l'afiançament d'unes actituds per prendre decisions des de la convicció i la responsabilitat personal i solidària orientades cap a una millor qualitat de vida.

El projecte que teniu a les mans consta d'un marc teòric del qual partim on exposem aspectes generals de l'hort i els avantatges de tenir un hort a l'escola. També consta d'uns objectius generals que estan lligats amb els continguts i objectius didàctics de les diferents programacions d'aula, des de Pàrvuls 3 anys fins a sisè d'Educació Primària.

Dins de l'apartat de les característiques podreu trobar des de l'espai que ocupa l'hort dins de l'escola, la distribució del mateix, el punt d'aigua, l'emmagatzematge d'eines i material, l'espai addicional per una compostadora...

En l'organització i funcionament de l'hort es descriu la manera d'organitzar el futur treball agrícola, per part de tots els agents implicats (mestres, alumnes,

mares i pares, Ajuntament i AMPA). També hi afegim unes quantes normes d'orientació i de convivència a seguir alhora d'anar a treballar a l'hort.

Finalment, tot projecte ha de tenir una avaluació, en la qual fem una referència als tres tipus d'avaluació que seria bo que es dugués a terme amb els alumnes (inicial, formativa i final), i que, de rebot, permet valorar la tasca docent i, si s'escau, millorar i/o modificar els aspectes corresponents.

2- L'hort a l'escola

L'hort tot i ser una activitat molt important (com moltes d'altres) ha estat totalment apartada de l'escola, i si hi entrava, era d'una manera exclusivament teòrica. Durant els últims anys, s'ha començat a valorar l'enorme potencial que aquest espai pot oferir a l'escola, així com de la possibilitat d'introduir aquest tema a qualsevol àrea curricular. L'hort aporta una sèrie d'experiències gratificants, enriquidores i úniques per a l'alumnat, però també per al professorat, com poden ser cavar, regar, sembrar, observar cucs a terra, etc. adaptades a tots els nivells i interessos dels alumnes que, cada vegada, les podem utilitzar com a recurs per a que els nens/es aprenguin continguts curriculars de la gran majoria d'assignatures (coneixement del medi, llengua, educació artística, matemàtiques, educació física, etc).

A banda de l'aprenentatge conceptual, l'hort facilita i potencia la intel·ligència interpersonal entre l'alumnat, entre el professorat i entre aquests dos col·lectius.

És a dir, ofereix un context idoni per aprendre a pensar, per educar-se emocionalment, per a què s'entrenin en el domini de les habilitats socials i aconseguixin el desenvolupament i creixement moral, i tot això, englobat en un marc pràctic, vivencial i manipulatiu.

3- Objectius

Tot projecte porta implícits uns objectius a aconseguir en el seu desenvolupament.

Des d'aquí s'han volgut diferenciar tres nivells de concreció dels objectius d'un hort escolar en un centre educatiu i que, junts amb altres objectius d'aplicació

especial al Projecte del nostre hort de la nostra escola han conformat el disseny posterior de les diferents activitats que es desenvoluparan al llarg del curs.

Objectius comuns a tots els horts escolars

Objectius generals

Com a objectius generals n'hem escollit 5 dels molts que proposava la Conferència de Tbilisi per a l'Educació Ambiental convocada per la UNESCO l'any 1977, perquè tot i que ha passat molt de temps, encara tenen validesa.

- Consciència. Ajudar als alumnes a adquirir sensibilitat per les qüestions mediambientals.
- Coneixements. Promoure el coneixement del medi, els seus elements, les interrelacions que s'hi donen i també els seus problemes.
- Comportaments. Fomentar l'adquisició d'una sèrie de valors, que ens motiven a sentir interès i preocupació pel medi ambient.
- Aptituds. Capacitar als alumnes perquè puguin intervenir i buscar solucions als problemes ambientals detectats.
- Participació. Proporcionar la possibilitat de participar activament en les solucions proposades.

Objectius específics

Com a objectius específics n'hem escollit 5 que relacionen les activitats de l'hort amb els objectius escolars de les diferents matèries i el propi centre.

- Promoure l'Educació Ambiental a l'Escola.
- Aconseguir una millor relació entre l'entorn que ens envolta a partir d'un canvi d'actituds i valors en els alumnes.
- Iniciar-se en les tasques agrícoles de treball a l'hort.
- Conèixer les tècniques de cultiu de l'agricultura ecològica.
- Establir i valorar les relacions entre el medi natural i les activitats humanes.

Objectius Didàctics

Per últim es proposen 6 objectius didàctics propis del treball pràctic de camp a realitzar a l'hort.

- Prendre contacte directe i manipulació d'elements com la terra, l'aigua, l'adob, les llavors,...proporcionant una experiència enriquidora.
- Comprensió d'alguns dels cicles biològics més importants, el cicle de les plantes, el de la matèria i l'energia, les estacions,...
- Realització de treballs pràctics encaminats a donar un coneixement del funcionament d'un hort i les necessitats i manteniment de cada una de les plantes.
- Coneixement i utilització de les eines i instruments propis per treballar l'hort.
- Diferenciació entre les tècniques d'agricultura intensiva i d'agricultura tradicional (biològica).
- Elaboració de materials curriculars i unitats didàctiques referents a l'hort escolar.

Objectius particulars de l'hort escolar de l'escola Jaume Balmes

Els objectius que perseguim amb la realització i posada en pràctica d'aquest projecte són els següents:

- Sensibilitzar sobre l'entorn proper.
- Educar en la cultura ambiental.
- Introduir coneixements sobre l'agricultura, i més concretament, sobre l'agricultura ecològica.
- Educar en la sostenibilitat, l'estalvi d'aigua i recursos naturals.
- Reflexionar sobre la producció, distribució i consum dels productes.
- Recuperar els coneixements del món rural.
- Possibilitar un aprenentatge intergeneracional (entre petits i grans), intrageneracional (entre alumnes) i interdisciplinar (entre diferents àrees).
- Treballar coordinadament entre les persones del centre i de fora (tècnics brigada, famílies, hortolans, etc).
- Afavorir el treball en equip tot incidint en l'autonomia.

10.3 Sarroca News

Tenint en compte que la competència digital és transversal, hem pensat que la Revista Sarroca News potencia la utilització de les TAC i motiva als nostres alumnes a participar-hi.

Objectius:

- Millorar el nivell d'expressió escrita dels alumnes de l'escola.
- Motivar als alumnes a escriure.
- Treballar diferents tipus de text.
- Informar a la comunitat educativa dels afers de l'escola.
- Utilitzar eines digitals.

Explicació:

La revista serà trimestral, constarà de sis seccions, i cada nivell haurà de fer una de les seccions cada trimestre, l'elecció del text i el contingut de la mateixa es deixen a la lliure elecció dels tutors.

Les seccions de la revista seran les següents:

- Notícies de l'escola.
- Notícies del poble.
- Notícies del món.
- Entrevista.
- Article d'opinió.
- Secció literària.

Distribució dels continguts:

Seccions	1er. trimestre	2on. trimestre	3er. trimestre
Notícies de l'escola.	1r.	6è.	5è.
Notícies del poble.	2n.	1r.	6è.
Notícies del món.	3r.	2n.	1r.
Entrevista.	4t.	3r.	2n.
Article d'opinió.	5è.	4t.	3r.
Secció literària.	6è.	5è.	4t.

10.4 Mainada FM

Aquest projecte té un **doble** objectiu:

- Conèixer la història de la ràdio i el seu funcionament.
- Guiar als alumnes per tal que puguin realitzar el seu programa de ràdio.

Hem intentat fer-la el més flexible possible a fi i efecte que cada usuari pugui triar l'apartat o els apartats que s'adeqüin a les característiques del seu grup. El projecte es separa en **dues** línies de treball: **INVESTIGACIÓ i FER RÀDIO**

Objectius:

- 1.- Millorar la competència comunicativa tant a nivell de llenguatge oral com escrit.
- 2.- Observar el funcionament de la llengua tant per organitzar la seva expressió, com per adonar-se de totes les possibilitats expressives i lúdiques del llenguatge.
- 3.- Expressar-se per escrit i oralment utilitzant tècniques diverses (diàleg, narració, descripció...) amb finalitats també diverses (fabulació, simulació de situacions comunicatives, expressió de vivències...)
- 4.- Aprendre a investigar per aprendre.
- 5.- Identificar la ràdio com a mitjà de comunicació.
- 6- Gaudir fent els programes de ràdio.

Continguts:

- Treball de la notícia periodística fomentant la comprensió lectora.
- Investigació d'un tema a través d'internet.
- Estructuració de les informacions trobades: reconversió en un altre document científic i/o en un mapa conceptual.

- Realització d'entrevistes treballant l'estructura del diàleg.
- Elaboració de texts narratius, expositius.
- Elaboració de guions escrits previs a la gravació.
- Memorització de frases i millora de l'agilitat lectora per poder fer una bona gravació del programa.
- Organització de les tasques a nivell grupal: repartiment de rols, presa de decisions, acceptació de les capacitats de cadascú i de les diferents opinions.
- Coneixement de la h^a de la ràdio des dels seus orígens.
- Comprensió del funcionament de la ràdio, els mecanismes de transmissió, i la funció com a mitjà de comunicació.
- Ús de diferents tècniques necessàries per gravar, i de les eines adients.
- Diferenciació de les diferents tipologies de programes de ràdio: informatius, musicals, magazine...
- Utilització del català com a vehicle normalitzat de comunicació.
- Organització per grups per tal de repartir tasques i responsabilitats.
- Expressió de les diferents opinions amb respecte.
- Acceptació de les opinions dels altres.
- Gaudir amb la ràdio.

Metodologia

Grups de treball cooperatiu.

La línia metodològica, en general, s'ha de dissenyar pensant en el treball per projectes que obliga que siguin els nens els que busquin respostes a les seves curiositats, estratègies de cerca, de presa de decisions i de repartiment de les diferents tasques i rols.

Partirem sempre dels coneixements previs dels alumnes, tenint en compte els seus interessos per establir on volem arribar i què volem fer. Adaptarem el nivell d'exigència de les produccions al nivell evolutiu i de coneixements del grup d'alumnes.

És convenient que es treballi cooperativament i col·laborativament, és a dir, hem d'afavorir que els diferents grups equilibrin i adequin les feines a les capacitats

dels seus components, que hi hagi transmissió de la informació i que la comunicació sigui fluida.

Valoració

La valoració és molt positiva ja que s'aconsegueixen els objectius plantejats i els nens i nenes estan orgullosos del treball realitzat.

11- INDICADORS DE PROGRÉS

11.1 De context

- Percentatge de nens/es escolaritzats/des en el nostre centre censats a Sant Martí Sarroca.
- Percentatge de nens/es escolaritzats/des en el nostre centre que viuen en altres poblacions.
- Participació de les famílies a les festes.
- Participació de les famílies en les enquestes.
- Nombre de famílies que són sòcies de l'AMPA.
- Participació i utilització de les famílies dels mitjants TAC (web, correu electrònic...).
- Nombre d'alumnes per classe.
- Participació dels alumnes en les activitats extraescolars.
- Percentatge de participació de les famílies en les eleccions als representants al Consell Escolar.
- Famílies que reben ajudes dels serveis socials.
- Assistència a les reunions d'inici de curs i de les entrevistes personals.
- Informació extreta de les entrevistes de Pàrvuls 3 anys.
- Nivell d'absentisme escolar.
- Percentatge de nens/es nouvinguts.
- Percentatge d'alumnes amb Necessitats Educatives Específiques.

11.2 De resultats

- Competències bàsiques de sisè.
- Proves diagnòstiques.
- Proves de comprensió lectora a segon, tercer, quart i cincquè.
- Proves de lectoescriptura i de matemàtiques a Ed. infantil 5 anys.
- Proves PACBAL a P5 ,1r i 2n.
- Proves de llengua estrangera de 1r a 6è.
- Comissions d'avaluació.
- Reunions de seguiment dels alumnes de 1r. ESO.

- Proves passades per l'EAP, CSMIJ i altres serveis particulars.
- Diagnòstic i progrés dels alumnes amb NEE.
- Proves que utilitzens els/les diferents tutors/es.
- Percentatge d'alumnes repetidors/es.
- Informes de seguiment dels alumnes.

11.3 De processos

- Nombre de grups i àrees que poden treballar en grups flexibles.
- Realització d'espais de treball a Educació Infantil.
- Nombre de reforços disponibles.
- Fulls avaluatius del Suport Educatiu Personalitzat.
- Valoració sortides culturals.
- Valoració dels projectes i del treball cooperatiu.
- Valoració de la metodologia entre l'equip docent implicat.
- Entrevistes amb les famílies.
- Reunions de cicle.
- Avaluació de metodologia i estratègies que utilitzem.
- Valoració del material que es fa servir.

11.4 De recursos

- Plantilla de professors/es.
- Recursos humans (administratiu, monitors/es de menjador, vetlladora, personal de neteja...).
- Dotacions del Departament (mobiliari, material TIC...).
- Espais disponibles (mòduls prefabricats, edifici, pati,...).
- Participació dels alumnes en la pàgina web, la revista digital (Sarroca News), ràdio escolar (Mainada FM).
- Projecte de l'hort.
- Nombre de pissarres digitals.
- Recursos del fons bibliogràfic de la biblioteca.
- Nombre d'ordinadors disponibles.
- Utilitzacions d'altres espais (poliesportiu, Centre...)